

Møte mandag den 26. mars 2007 kl. 12

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 64):

1. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om framtidens omsorgsutfordringer (Mestring, muligheter og mening) (Innst. S. nr. 150 (2006-2007), jf. St.meld. nr. 25 (2005-2006))
 2. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og Vigdis Giltun om en plan for omlegging av norsk eldreomsorg der staten får ansvaret for at pengene følger brukeren og dekker utgiftene til omsorgen (Innst. S. nr. 126 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:34 (2005-2006))
 3. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. mars 2007 (jf. Innst. O. nr. 46):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem slik forskrift som er omtalt i § 8 og § 8a i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv., for Stortinget til behandling før den settes i verk.»
 4. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endring på statsbudsjettet for 2007 under Kunnskapsdepartementet (Innst. S. nr. 146 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 39 (2006-2007))
 5. Interpellasjon fra representanten Dagfinn Sundsbø til kultur- og kirkeministeren:

«Frivillig sektor er en sentral ressurs i vårt samfunn. Det brede aktivitetsspekteret innen idrett og friluftsliv, musikk, kor, dans og teater, folkeopplysnings- og humanitært arbeid m.m., gir i tillegg til sin egenverdi for innbyggerne, økt livskvalitet og bedre helse. Samtidig er det en allmenn erkjennelse at økt satsing på helsefremmende arbeid, vil kunne bidra til å redusere behovet for behandling av sykdom. Både for å fremme folkehelsen og for å begrense veksten i helsebudsjettet, er det derfor riktig å satse på kultur som helsefremmende tiltak.

Vil statsråden i sitt arbeid med å utvikle en ny og helhetlig frivillighetspolitikk, herunder videreutvikle frivillighetsentralene, bidra til å utvikle det politiske fokus på kultur som helsefremmende tiltak og i denne sammenheng fremme forslag som stimulerer de frivillige organisasjonenes deltakelse i å fremme folkehelsen?»
 6. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 64/2006 av 2. juni 2006 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/59/EF av 15. juli 2003 om grunnleggjande kvalifisering og regelmessig opplæring av førarar av visse veggåande køyretøy for transport av gods eller passasjerar (Innst. S. nr. 140 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 11 (2006-2007))
 7. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av rv. 255 Jørstad-Segalstad bru med tilstøytande vegsystem i Oppland (Innst. S. nr. 144 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 35 (2006-2007))
 8. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av rv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse i Fredrikstad kommune i Østfold (Innst. S. nr. 149 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 41 (2006-2007))
 9. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Øyvind Halleraker, Trond Hellesland og Jan Sahl om at nye Lysaker stasjon tilpasses prinsippene om universell utforming (Innst. S. nr. 145 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:27 (2006-2007))
 10. Referat
- Presidenten:** Representantene Thore A. Nistad og Finn Martin Vallersnes, som har vært permittert, har igjen tatt sete.
- Det foreligger en rekke permisjonssøknader:
- fra representantene Per Roar Bredvold, Morten Høglund og Ågot Valle om permisjon i dagene 26. og 27. mars, alle for å delta i det 24. interparlamentariske møte i Europaparlamentet i Brussel
 - fra representantene Jan Petersen og Per Ove Width om permisjon i tiden fra og med 26. mars til og med 30. mars, begge for å delta i møter i regi av NATOs parlamentariske forsamling i Kiev, Bahrain og Kuwait
 - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Saera Khan i tiden fra og med 26. mars til og med 31. mars for å delta i studiereise om immigrasjon og integrering til Paris
 - fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Åge Starheim fra og med 26. mars og inntil videre
- Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget.
- Det anses vedtatt.
- Første vararepresentant for Oslo, Karin Yrvin, oppholder seg for tiden utenlands og er av den grunn forhindret fra å møte i Stortinget i tiden fra og med 26. mars til og med 31. mars, under representanten Saera Khans permisjon.
- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Akershus fylke: Tove Nyhus og Cathrin Bretzeg
 For Hedmark fylke: Lars Joakim Hanssen
 For Hordaland fylke: Audun Bjørlo Lysbakken
 For Oslo: Khalid Mahmood
 For Sogn og Fjordane fylke: Oddvar Hallset Reiakvam
 For Vestfold fylke: Jan Fredrik Vogt
 2. Cathrin Bretzeg, Lars Joakim Hanssen og Jan Fredrik Vogt innvelges i Lagtinget for den tid de møter for

henholdsvis representantene Jan Petersen, Per Roar Bredvold og Per Ove Width.

Presidenten: Tove Nyhus, Cathrin Bretzeg, Lars Joakim Hanssen, Audun Bjørlo Lysbakken, Khalid Mahmood, Oddvar Hallset Reiakvam og Jan Fredrik Vogt er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Solveig Horne og Anders Anundsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Solveig Horne og Anders Anundsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for inneværende ukens møter.

St a t s r å d S y l v i a B r u s t a d overbrakte 4 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten foreslå at sak nr. 1 og sak nr. 2 behandles under ett – og anser det som vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om framtidens omsorgsutfordringer (Mestring, muligheter og mening) (Innst. S. nr. 150 (2006-2007), jf. St.meld. nr. 25 (2005-2006))

S a k n r . 2

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og Vigdis Giltun om en plan for omlegging av norsk eldreomsorg der staten får ansvaret for at pengene følger brukeren og dekker utgiftene til omsorgen (Innst. S. nr. 126 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:34 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 45 minutter, Fremskrittspartiet 25 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter og Venstre 10 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen – innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Laila Dāvøy (KrF) [12:07:09] (ordfører for saken):

Det vil i 2050 være dobbelt så mange mennesker over 67 år sammenliknet med i dag. Tallet på mennesker med demens vil øke til 130 000 i løpet av 30–40 år. Både levekår og nye behandlingsmetoder gjør at mennesker lever lenger og bedre med sykdom, og den nye generasjonen eldre har også bedre helse og større ressurser til å møte alderdommen med. Innen 2030 må det bygges 60 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger, og det vil være behov for 54 000 flere årsverk i omsorgssektoren.

Kommunenes Sentralforbund, KS, presenterte mandag forrige uke tall for økningen fra 2005 til 2006 i antall yngre brukere av pleie- og omsorgstjenester. Det ble mer enn 4 000 flere brukere under 67 år, til 54 650 brukere, og mange av disse har sammensatte og komplekse diagnoser som krever store ressurser. Både rusproblemer, problemer innen psykiatri og funksjonsnedsettelse er årsaker til hjelpebehovet. Utfordringene vi som samfunn står overfor, er enorme når det gjelder å mestre de utfordringene som venter.

Helse- og omsorgskomiteen har i sin innstilling til St.meld. nr. 25 for 2005-2006, Mestring, muligheter og mening, Framtidens omsorgsutfordringer, stilt seg bak de utviklingstrekk og prognoser som det er redegjort for i meldingen. Det er bred enighet om at det fortsatt skal være kommunene som skal gi helse- og omsorgstjenester ut fra en demokratisk tankegang. Komiteen understreker at det er nødvendig med nasjonale strategier som kan sette kommunene i stand til å løse de store omsorgsutfordringene vi står overfor, og komiteen viser til de fem nasjonale strategiene som Regjeringen har beskrevet.

Mennesker med behov for omsorgstjenester må møte helse- og omsorgspersonell med kompetanse. I dag er det slik at halvparten av dem som jobber med psykisk utviklingshemmede, er ufaglærte. Utdanningskapasiteten i videregående skole og i høyskoler og universitet må økes. Videre må det satses på etterutdanning og videreutdanning. Kommunene må prioritere å frigjøre ansatte fra sine arbeidsoppgaver for å investere i videreutdanning og dermed i økt kunnskap, for å øke kvaliteten på omsorgstjenestene.

Et eksempel fra dagens virkelighet: Rapporten fra fylkesmannen i Møre og Romsdal viser at kommuner i fylket vil få store problemer i årene som kommer med å rekruttere kvalifisert personell til helse- og omsorgssektoren. Tilbudet innen videregående opplæring for voksne er usikkert der. Bare halvparten av kommunene planlegger å opprette læreplaner for de nye helsefagarbeiderne som skal ut i lære fra høsten 2008. Fylket har heller ikke opprettet tilbud om fagskoleutdanning innen helse- og sosialfag for personell på videregående nivå.

Økt satsing på kvalitet i helse- og omsorgstjenestene i kommunene innebærer bl.a. bedre legedekning, og alle partier, med unntak av Fremskrittspartiet, støtter Regjeringens forslag om kriterier for lokal normering av legedekning. Men i tillegg mener vi det er behov for normering også av andre faggrupper i sykehjemmene. Komiteen er positiv til Regjeringens avtale med KS om organisasjons- og ledelsesutvikling og tverrfaglig kompetanse-

heving. Opposisjonspartiene mener at en autorisasjonsordning for sosionomer og barnevernspedagoger vil kunne virke inn på kvaliteten på tjenestene samt øke rettssikkerheten for mottakerne av tjenestene, og ønsker at Regjeringen initierer dette så raskt som mulig.

Hele komiteen er opptatt av forskning, og da særlig praksisnær omsorgsforskning, bl.a. innenfor demens, psykiatri og eldreomsorg, og foreslår bl.a. at det nasjonale forskningsprogrammet for forskning på eldreomsorg tilknyttet Norges forskningsråd, styrkes.

Ett av de viktigste områdene som komiteen har jobbet med, er planlegging, og da særlig at kommunene skal planlegge for et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det er en forutsetning for å gi forsvarlig omsorg til de sykeste eldre og andre pleietrengende. Statens helsetilsyn har i sine tilsynsrapporter påpekt at kapasiteten på sykehjemsplasser i mange kommuner er på grensen til det uforsvarlige.

Det er også behov for avlastningsplasser, korttidsplasser, rehabiliteringsplasser og langtidsplasser. Dette er viktig ut fra den stilling sykehjemmene vil få på sikt, når stadig mer medisinsk behandling vil skje i framtidens sykehjem. Vi ser at liggetiden på sykehusene stadig går ned, og at andelen svingdørspasienter øker. Det er behov for mer medisinsk og etisk kompetanse ved mange sykehjem for å hindre at pasienter sendes unødig til legevakt og sykehus, kanskje fordi sykehjemmet mangler nok kompetanse. Dette vil spare både pasienter og pårørende for økte belastninger og bidra til riktigere utnyttelse av spesialisthelsestjenestens ressurser og til større verdighet for dem det gjelder.

Mange kommuner har avhjemlet sykehjem og definert dem som omsorgsboliger for å spare penger til bl.a. medisiner, medisinsk-teknisk utstyr og til tilsynslege. Det må være pasientenes behov for helse- og omsorgstjenester som skal styre balansen mellom sykehjem og omsorgsboliger, men det er viktig at finansieringsordningene ikke motvirker dette. Derfor mener opposisjonspartiene, med unntak av Venstre, at en ordning der medisiner, medisinsk-teknisk utstyr og eventuelt nødvendige tjenester fra enkelte yrkesgrupper for pasienter i sykehjem bør vurderes finansiert, slik det gjøres for omsorgstrengende som bor i egen bolig, herunder i omsorgsboliger.

Komiteen imøteser innsats fra Regjeringen for å få flere ansatte i helse- og omsorgssektoren til å jobbe i full stilling, og komiteen ber Regjeringen om å evaluere dagens praksis og vurdere om arbeidsmiljøloven § 14-3 praktiseres etter sin hensikt samt vurdere om loven bør skjerpes ytterligere. Større stillinger vil bidra til større kontinuitet og kvalitet i omsorgstjenestene.

Det er mye i meldingen komiteen er enig i, både strategiene fra Regjeringen og en del av tiltaksforslagene fra partiene på Stortinget, hovedsakelig initiert av Kristelig Folkeparti og de andre opposisjonspartiene. Alle opposisjonspartiene har vært opptatt av mer presise og flere konkrete tiltak enn det som framkommer fra Regjeringen. Til sammen er nærmere 100 konkretiseringer skrevet inn i innstillingen, som merknader og forslag.

Det er likevel en rekke tiltaksforslag regjeringspartiene ikke vil være med på. Etter min mening er det mest skuffende at de ikke vil forplikte seg til følgende:

- å bevilge midler direkte til opprettelse og drift av palliative enheter i kommunene
- å sikre at alle kommuner får spesialkompetanse i lindrende behandling
- statlig stimuleringstilskudd til opprettelse og videreutvikling av eldrecentre
- å opprette etiske komiteer
- koordinator i kommunene i samspill med rådgiver på sykehusene for familier som får et funksjonshemmet barn

Her ønsker ikke regjeringspartiene å forplikte seg, selv om de i sitt eget forslag ber Regjeringen vurdere noe av dette.

Enda mer skuffende er det når Regjeringen heller ikke vil forplikte seg på en helhetlig plan og vedta en ramme for satsingen fram til 2015, slik vi har gjort ved mange store forlik i denne salen tidligere.

Jeg må innrømme at jeg som saksordfører for meldingen hadde forventninger om at vi kunne komme til enighet om å lage en ny forpliktende plan etter modell fra 1997, da representanten Hill-Marta Solberg fikk gjennom den store satsingen på eldreomsorg. Den var forpliktende og svært vellykket. Det ser vi resultatene av i dag, med nær 20 000 nye omsorgsboliger, 4 500 nye sykehjemsplasser og 95 pst. eneromsdekning. Det var derfor svært skuffende for alle opposisjonspartiene da regjeringspartiene ikke gikk med på forslaget om en forpliktende plan. Det gjøres en flott jobb i mange kommuner, og mange eldre og pleietrengende får gode omsorgstjenester. Likevel vet vi at ikke alle funksjonshemmede, rusmiddelavhengige, psykisk syke eller eldre får den hjelpen de trenger. Gjennom en forpliktende handlingsplan ville vi sikret forutsigbarhet og verdighet for alle med behov for omsorgstjenester.

Regjeringspartienes merknad om å komme med en egen sak i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 i stedet for en helhetlig fremdriftsplan med penger, er ikke forpliktende nok. Den er lite framtidsrettet. Regjeringen sier i meldingen at det er ved hvert budsjettforslag det enkelte år at økonomien skal planlegges. Her vil de tydeligvis ikke ha noen innblanding fra en mindretallsopposisjon.

Opposisjonspartiene kan selvsagt ikke stemme for et forslag om en egen sak uten forpliktelser og økonomi. Det var et forlik vi ville ha, ikke et årlig diktat fra en flertallsregjering.

Presidenten: Presidenten undrer seg på om det skal tas opp noen forslag.

Laila Dāvøy (KrF) [12:17:35]: Ja, jeg har med dette tatt opp det forslaget som Kristelig Folkeparti er alene om i innstillingen, og de forslagene vi har sammen med de andre opposisjonspartiene.

Presidenten: Representanten Laila Dāvøy har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:18:00]: Først og fremst vil jeg få takke for en god redegjørelse fra saksordføreren. Men én ting som mangler i den, er kanskje ett av de hovedankepunktene vi ser innenfor eldreomsorgen. Det går på finansieringssystemet. Det finnes gode forslag og mange gode intensjoner i det som ligger her. Men man angriper ikke selve hovedutfordringen, som går på finansieringssystemet. Den gjør man veldig lite med. Hvis vi ikke stiller krav til kommunene når det gjelder finansieringssystemet, blir det vanskelig å komme i mål. Derfor ønsker Fremskrittspartiet, som det framgår av forslaget vårt, å endre finansieringen, slik at pengene følger brukeren. Staten får det finansielle ansvaret, mens kommunene skal ha et sørge for-ansvar, sørge for at pasientene får det tilbudet som skal til.

Spørsmålet mitt til representanten Dávøy blir som følger: Vil Kristelig Folkeparti nå være med på å vurdere å endre finansieringssystemet, slik at opplegget blir det samme for alle kommunene, og at det ikke er bostedsadressen som er avgjørende?

Laila Dávøy (KrF) [12:19:10]: Dette er et eget forslag som vi har i forbindelse med meldingen som er til behandling i Stortinget, og Kristelig Folkeparti har gitt sin innstilling om dette i den saken. Kristelig Folkeparti er ikke villig til å se på en helt ny finansieringsordning i tråd med det som Fremskrittspartiet ønsker, nemlig at pengene skal følge brukeren. Vi tror at mange av disse brukerne egentlig ikke er i stand til på egen hånd å bestille den typen tjenester som de har behov for, slik Fremskrittspartiet ønsker i sitt forslag. Vi tror at det vil være mest riktig at det foregår slik at kommunene vurderer dette faglig, selvfølgelig i samarbeid med pårørende. Å endre hele finansieringssystemet tror vi ikke løser utfordringene i omsorgssektoren.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [12:20:13]: Jeg vil også starte med å takke Laila Dávøy, både for redegjørelsen og for arbeidet som saksordfører. Men jeg er litt overrasket over tonen sånn i etterkant, når innstillinga er avlevert. For det som har skjedd de siste åra – med den forrige regjeringa som Kristelig Folkeparti deltok i – og som vi nå har brukt mye tid på å prøve å rette opp, var at vi fikk en systematisk nedbygging av velferden i kommunene gjennom en svekking av kommuneøkonomien. Jeg husker veldig godt hvordan Kristelig Folkeparti-medlemmer i kommunene rundt omkring nærmest skreik opp i smerte etter som budsjettene ble lagt fram fra regjeringa, og var sterkt kritiske til den skattelettepolitikken som regjeringa førte. I tillegg ble også ISF-andelen, altså innsatsfinansiertstyrt finansiering for sykehussektoren, hevet til 60 pst. i forlik med Fremskrittspartiet, noe som også bidrog til å ramme dem som særlig er utsatt, f.eks. dem som har flere diagnoser, som eldre pasienter osv.

Da blir det nærliggende å spørre om det ikke er nødvendig med en litt større ydmykhet også fra representanten Dávøys side. Særlig viser jeg da til presseoppslag i dette spørsmålet.

Laila Dávøy (KrF) [12:21:20]: I dag behandler vi en omsorgsmelding om innhold og kvalitet i omsorgstjenestene. Jeg er stolt av å ha vært med i Bondevik II-regjeringen, som de fire siste årene langt på vei fullførte det forrige eldreforliket som jeg allerede har skrytt av og sagt var meget godt, med en økonomisk ramme der vi til sammen for hele denne planperioden har vært oppe i 40 milliarder kr hvis vi trekker med det som også kommunene har gitt innenfor sine rammer.

Jeg er også stolt over at det var i Bondevik II-regjeringen vi startet arbeidet med en ny stortingsmelding om innhold og kvalitet i eldreomsorgstjenesten. Jeg var veldig glad da alle partiene i Stortinget, etter at vi kom hit, forpliktet seg i forhold til å være med på dette. Så det som skuffer meg i dag, er jo den siste fasen i arbeidet med omsorgsmeldingen i komiteen, der det ble synlig at man faktisk ikke ønsket å forplikte seg på samme måte som man har gjort tidligere ved store forlik i Stortinget. Det er jeg oppriktig lei meg for.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [12:22:35]: Jeg er også overrasket over den tonen som representanten Dávøy har stått fram med etter at komiteen avgav sin innstilling. Hun sier at eldre og omsorgstrengende fortjener bedre enn å bli rundlurt på denne måten, mens man faktisk er enig i alle strategier og hvilke tiltak som skal til for at en skal nå målene, både med hensyn til kapasitetsheving og med hensyn til kvalitetsheving innen dette viktige området som omsorg er.

Jeg må vise til det forslaget som regjeringspartiene fremmer, der man ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak. Denne skal nettopp bygge på disse fem strategiene. Den skal særlig ta for seg satsingen på demensutfordringen, på palliativ behandling, som også representanten etterlyste, på forebygging av ensomhet gjennom dagaktiviteter og bedre vilkår for dem som har krevende omsorgsutfordringer. (Presidenten klubber.)

Laila Dávøy (KrF) [12:23:45]: Ja, tonen er litt i moll i dag fra min side. Representanten Skjælaaen vet godt hvorfor. Han kjenner også til slutfasen av behandlingen i komiteen, der jeg og opposisjonspartiene hadde håpet at Regjeringen ville komme tilbake med en større forpliktelse.

Når det gjelder forslaget som regjeringspartiene har, altså forslag nr. 1 i innstillingen, vil man ikke i det forslaget finne følgende ord: forpliktelse, framdriftsplan, økonomi eller rammer for en satsing fram mot 2015. Det er jo det som gjør at jeg står her i dag og er svært skuffet. Det håper jeg i hvert fall at regjeringspartiene tror meg på. Jeg tror de vet at jeg i dag er dypt skuffet over at vi ikke klarte å få til et forlik der alle partiene forpliktet seg, slik vi gjorde ved det forrige eldreforliket. Det hadde de eldre og alle omsorgstrengende fortjent. Vi får ingen forutsigbarhet hvis vi går for Regjeringens forslag.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jan Bøhler (A) [12:25:18] (ordfører for sak nr. 2): Jeg er saksordfører for forslaget fra representantene Nesvik, Fredriksen og Giltun om en plan for omlegging av norsk eldreomsorg, der staten får ansvaret for at pengene følger brukeren og dekker utgiftene til omsorgen, altså Dokument nr. 8:34 for 2005-2006, som skal behandles samtidig med omsorgsmeldingen her i salen i dag.

Et flertall, alle partier utenom det partiet forslagsstillerne tilhører, mener at man ikke skal gå den veien forslaget legger opp til. Man ønsker at omsorgstjenestene, både når det gjelder finansiering og organisering, fortsatt skal være forankret i kommunene. Bakgrunnen for det er at man vil ha en nærhet til brukerne, til befolkningen, og ha lokalt demokrati rundt utformingen av dette. Man tror at man kan få en bedre forebyggende innsats ved å ha det samspillet som kan skapes i lokalmiljøet gjennom kommunehelsetjenesten. Det er et bredt flertall som går inn for at forslaget ikke bifalles.

Et annet flertall går nærmere inn på at det er snakk om en helt ny velferdsmodell, der vi vil få et omfattende byråkrati når man skal fastsette størrelsen på ytelsene og utstede godkjenning av de tiltakene som skal settes inn overfor den enkelte bruker. Det er svært vanskelig å beregne de kostnadene spesifikt for hver enkelt borger i landet. Mange har sammensatte lidelser, f.eks. pasienter ved sykehjemmene og de som har hjemmesykepleie, og det vil kreve et stort saksbehandlingsapparat for å ta hånd om det. I bydeler i Oslo er det prøvd ut bestillerkontorer, som det heter, som behandler fakturaer og bestillinger av tjenester etter samme prinsipp innenfor hjemmehjelpen. På de kontorene – nå har de riktignok noen andre oppgaver også – er det 20–30 årsverk bare for én bydel. Så hvor mange tusener av årsverk som må inn i et slik statlig byråkrati, tror jeg ikke det er noen gitt å beregne i dag.

Begrunnelsen fra flertallet for ikke å gå inn på forslaget, er at det vil være vanskelig for store pasientgrupper som er omsorgstrengende, og som ikke er de mest ressurssterke med best muligheter for å orientere seg innenfor et offentlig hjelpeapparat, å fylle ut skjemaer og vite hva man har rett på. Det er vanskelig for disse gruppene å kunne være aktive kunder. Det vises f.eks. til at opptil 80 pst. av pasientene ved sykehjem – og også mange av dem som bor hjemme og får omsorg der – har en demenslidelse. Så vi er engstelige for hvordan dette systemet vil slå ut for de sårbare gruppene.

Det er også vanskelig å få bygd ut et slikt tilbud i distriktene, slik at man ut fra de mulighetene man får til å kjøpe tjenester fra et statlig byråkrati, kan ha mulighet til å skaffe seg de tjenestene som vil være tilgjengelige i de største byområdene. Så komiteens flertall bifaller som sagt ikke forslaget fra representantene som representerer Fremskrittspartiet.

Utgangspunktet i denne prinsippssaken er også et utgangspunkt for å gå inn på selve omsorgsmeldingen:

Det er en bekymring for kvaliteten i omsorgstilbudet til de mest sårbare gruppene, de svakeste brukergruppene, som ligger bak noe av det som komiteen har jobbet aller mest med. En av disse gruppene er dem som lider av demens. Det er et problem at vi ikke har oversikt over hvor

mange det er, og hvor mange det er som bor hjemme med demenslidelser, og som får hjelp av pårørende. Det er anslått at det kan være opptil 70 000 mennesker. Det er et stort problem at det anslås at 70–80 pst. av pasientene ved sykehjemmene har demenslidelser, og at det finnes avdelinger og tilbud til kanskje bare 20 pst. Det er også stor mangel på kompetanse innen spesialisthelsetjenesten til å støtte opp om innsatsen overfor demenslidende ved sykehjemmene og i hjemmesykepleien. Vi burde bl.a. hatt et ambulerende team fra spesialisthelsetjenesten som kunne gått inn på dette området. Regjeringen har varslet at man skal komme med en demensplan, og derfor håper vi, ut fra merknadene fra komiteen og ut fra det som står i omsorgsmeldingen, at man vil komme enda sterkere tilbake til denne saken, med flere konkrete tiltak.

En annen gruppe som vi er bekymret for omsorgen for, er de underernærte, og dem er det mange av blant de eldre. Ifølge undersøkelser komiteen har tatt med seg i arbeidet, kan opptil halvparten av dem som bor på sykehjem, være utsatt for underernæring. Det kan skyldes langvarig mangel på oppmerksomhet om ernæring, at de som har jobbet i hjemmehjelpen eller i hjemmesykepleien, på grunn av stoppeklokkesystemer osv. ikke har hatt tid til å sette seg ned og hjelpe til med å lage hyggelige omgivelser rundt det å spise. Det kan være at ordningen med omkjøring av mat er nedlagt i mange kommuner. Og det kan være at opplæring i kosthold, det å lære seg hvordan man skal ernære seg på best mulig måte, er en stor mangel både i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Så tiltak i forhold til underernæring er vesentlig. Blant annet må vi både ved innleggelse i sykehus og i sykehjemmene få registrert hvor stort problemet er.

En tredje gruppe som vi er bekymret for, er de som trenger lindrende behandling ved slutten av livet. Her er det satt i gang tiltak ved undervisningssykehjemmene for å lære opp personalet ved alle sykehjemmene rundt om i landet til å føre samtaler med pårørende og dem som er inne i den siste fasen av livet, om hvordan man skal opptre sammen, hvordan man skal møte dette på en god måte som skaper ro rundt situasjonen. Det er behov for at man gjennomfører dette systematisk ved alle sykehjem landet rundt, og at dette legges inn i pasientjournalene, slik at det personalet som er på jobb, kjenner til pasientens situasjon og er i stand til å ta de rette avgjørelsene, som igjen gjøres på bakgrunn av samtaler med pårørende og pasienter, når det oppstår akutte situasjoner.

En fjerde gruppe vi er bekymret for, er de som har behov for tannhelsetjenester, og som har svære utgifter knyttet til dette. Her er det mange utsatte grupper, som vi må kunne hjelpe bedre. Regjeringen jobber med en tannhelsemelding, og vi håper man vil komme til Stortinget med tiltak, fordi bl.a. de eldste kan få svært store tannhelsetgifter knyttet til å sette inn kroner og andre dyre ting til hjelp for ulike sykdommer i tennene, som man ikke får dekket hvis man ikke tilhører spesielle grupper, bor på sykehjem eller har spesielle tannkjøttssykdommer osv.

Vi har også tatt for oss tiltakene for rusmisbrukere, hvordan vi kan få laget mer individuelle planer, slik at de får en bedre oppfølging når de kommer ut etter å ha fått

behandling, og dette skal Regjeringen også komme tilbake til i en opptrappingsplan for rusmisbrukere.

Komiteen har også jobbet mye med foreldre med barn med funksjonshemninger og deres store hjelpebehov. Det er vanskelig for foreldre med barn med funksjonshemninger å kunne koordinere alt det de skal kjenne til, få med seg alle deler av tjenestene som skal kunne bidra, og det trengs en bedre koordinering. Regjeringen skal også revidere strategiplanen for dette.

Det er også behov for en bedre tilrettelegging i skolefritidsordningen og å se på permisjonsordningen for pårørende for disse gruppene.

For å få til alt dette er nøkkelen det å ha nok fagfolk, å få økt kompetanse, og å ha nok ansatte. Den veien som Regjeringen har valgt å gå, og som det store flertallet som jeg viste til i den første saken, også velger å gå, ved å løse dette via kommunene, ser ut til å lykkes. Til nå, i 2005–2006, er det kommet 5 800 nye årsverk inn i omsorgssektoren i kommunene, og 3 900 bare i fjor, i 2006. Det vil si at i forhold til målet til Regjeringen om 10 000 nye årsverk, mangler man nå 4 200. Det viser at den veien å gå, via kommunene, å satse på å trappe opp midlene i kommuneøkonomien, som er gjort med både overføringer og økte skatteinntekter – 18,2 milliarder kr på et par år – den veien nytter. Men det er også behov for at Regjeringen gjør mer når det gjelder å få til overgang fra deltid til heltid. Det viser seg at vi til nå ikke har fått den utviklingen som er ønskelig der. Tiltakene bør strammes inn, f.eks. når det gjelder dette med at man hvis man har deltid, skal man ha fortrinnsrett på heltidsstilling. Det må ses på om det er nok for å få dette til å fungere.

Aksjon helsefagarbeider som Regjeringen lanserer, er viktig, og vi bør særlig sette fingeren på mulighetene for elever som vil utdanne seg i helsefag, til å få lærlingsplasser i kommunene, som det til nå har vært altfor få av.

Vi må også se på autorisasjon av flere grupper, for å gjøre det attraktivt å ta jobber innenfor omsorgsfagene. Vi må se på bredden i kompetansen. Det må være fysioterapeuter, vernepleiere, aktivtører og logopeder til å ta seg av ulike behov ved sykehjemmene og ellers i pleietjenestene, bl.a. når det gjelder å få mer aktivitet – flere muligheter til å bruke kroppen, til å rehabilitere seg – ved sykehjemmene.

Legedekningen ved sykehjem har saksordfører også omtalt. Regjeringspartiene går der inn for at den skal økes med minst 50 pst. innen 2010, og har fått bred oppslutning om det. Det er også særlig grunn til å være oppmerksom på at det er en stor andel ufaglærte som jobber med psykisk utviklingshemmede i kommunene. En av de tingene man der bør passe på, er ikke å lage for små enheter, slik at man ikke greier å skape faglig kompetente miljøer til å gi brukerne gode nok tilbud.

Den andre delen for å få til disse store tingene, i tillegg til nok faglært arbeidskraft, er utbyggingstiltakene – utbygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger og tilrettelegging i egen bolig. Der lanserer Regjeringen et investeringstilskudd som innføres fra 2008, men som det skal være mulig å søke på for dem som setter i gang i 2007. Dette får bred støtte i komiteen. Vi tenker selvsagt på sy-

kehjem/omsorgsboliger, men også på tilrettelegging i boliger, som heiser for eldre som ønsker å bo hjemme i borettslag, der det ikke er mulig å komme seg oppover i etasjene. Dette investeringstilskuddet må være langsiktig. Vi må huske på at vi nå skal bygge ut med tanke på en svært stor økning i pleiebehovet framover mot 2030, og det kan ikke komme på oss som julekvelden på kjerringa.

En gruppe som har spesielt stort behov for utbygging av omsorgsboliger, er de med psykiske lidelser. I opptrappingsplanen for psykiatrien er det anslått at det trengs opp til 2 700 boliger fremdeles.

Vi må ellers være oppmerksom på at terskelen for sykehjemsplass ikke må bli for høy, for terskelen kan føre til at vi tilsynelatende ikke har noen køer, mens vi i mange kommuner har sett at når det gjøres undersøkelser av hvem som trenger sykehjemsplass, er realiteten at det fortsatt er store behov. Vi trenger også sykehjemsplasser for å unngå at det blir korridorpasienter som ikke kommer seg ut av sykehusene, der det blir en sann skyld på hverandre-situasjon mellom kommuner og sykehus.

Ett at de store spørsmålene som komiteen har vært opptatt av både i denne innstillingen og i samband med budsjettet, er rehabiliterings- og habiliteringstilbudet. Vi sier at det skal være det neste store løftet i omsorgen og i helsetjenestene. Et viktig forhold der er at man går bort fra å basere seg på anbud når man skal ha samspill med dem som bygger opp rehabiliteringstjenester. Det er viktig at man kan forhandle seg fram til avtaler som er langvarige, slik at man kan sikre kvalitet, og slik at man kan tørre å investere på en ordentlig måte. Det er også viktig å bygge ut tilbud i hele landet. Det er viktig å sørge for opplæring av pasienter og pårørende i det å få det til å fungere når man kommer ut av institusjoner og sykehjem. Det sies at to av tre i dag ikke får noen slik opplæring, og da kan man fort få flere svingdørpasienter enn man burde.

Det er mye mer som kan sies om alt vi har gått gjennom i innstillingen her på Stortinget, og som det stort sett er bred oppslutning om. Det er mye som dette bare er starten på. Jeg har nevnt gjennom innlegget at det vil komme en demensplan, det vil komme en opptrappingsplan for omsorgen for rusmisbrukere, det vil komme en plan for at det neste store løftet skal være rehabilitering/habilitering, og det vil komme en tannhelsemelding. Vi skal behandle en stortingsmelding om helseforskjeller i slutten av mai, som har mye med dette å gjøre. Det har kommet en KOLS-strategi osv., og det er en bred og konkret satsing i det som kalles Omsorgsplan 2015, som ligger i omsorgsmeldingen. Vi har nå gått inn for at det også skal komme en ny konkretisering sammen med statsbudsjettet, i en egen sak. Så samlet sett er dette et svært forpliktende, konkret arbeidsopplegg, der vi fordyper oss på en rekke satsingsområder når det gjelder oppbygging av omsorgstjenestene. Vi kommer tilbake til flere av de sakene jeg har nevnt, i forbindelse med statsbudsjettet og ved andre anledninger. Så jeg vil oppfordre alle på Stortinget til å konsentrere seg om innholdet i hva vi gjør, ikke om å diskutere formalitetene rundt proposisjon eller sak.

Jeg tar opp forslaget fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet som er inntatt i innstillingen – forslag nr. 1.

Presidenten: Representanten Jan Bøhler har tatt opp forslag nr. 1 i innstillingen.

Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:40:54]: Det er litt viktig at vi tar for oss bl.a. den virkelig store utfordringen som vi faktisk har innenfor eldreomsorgen, og som Regjeringen på mange måter har glemt, nemlig alle de som ligger på sykehus, og som mangler en plass i den enkelte kommune, fordi kommunene ikke har satset på en skikkelig god utbygging av eldreomsorgen, men brukt pengene til andre ting. I den forbindelse kan det være interessant å høre representantens betenknninger om nettopp hvordan man skal gripe dette an, hvordan vi skal få gjort noe med denne store utfordringen som vi har, for det har i hvert fall Regjeringen helt glemt i denne meldingen. Jeg ber derfor om at representanten Bøhler redegjør for hvorfor man ikke er i stand til å være med på å øremerke tilskudd nettopp til eldreomsorgen i kommunene. De har valgt å øremerke tilskudd til barnehager i stedet for å satse på eldreomsorg.

Jan Bøhler (A) [12:42:00]: Det er en viktig problemstilling at det ligger pasienter på sykehus som skal over til sykehjem, men som ikke får plass, og det oppstår korker i systemet. Jeg har snakket om at det gjelder i mange kommuner. Vi har sett f.eks. her i Oslo at Lovisenberg sykehus flere ganger har påpekt at de har mange pasienter som de skulle hatt over på sykehjem, men at det har stoppet opp. Jeg tar forbehold om at det var Lovisenberg – jeg tenkte nok på et annet sykehus, jeg rekker ikke å stedfeste det – men jeg har sett i media at det er et stort problem.

Vi har nå en betalingsordning hvor kommunene straffes hvis pasientene blir liggende over tiden på sykehus. Jeg tror det trengs flere tiltak, og ett av tiltakene er selvsagt det investeringsstilskuddet vi nå får i budsjettet i forhold til å få bygd ut kapasiteten, der det også understrekes at vi skal bygge ut korttids plasser som vil være egnet til å kunne ta imot pasienter på en raskere basis, før man får vurdert hvor langvarig behovet for å ligge på sykehus er.

Inge Lønning (H) [12:43:18]: Jeg skal ikke kommentere den delen av representanten Bøhlers innlegg som gjaldt Dokument nr. 8:34 for 2005-2006, utover å påpeke at han kom i skade for å blande sammen spørsmålet om finansieringsmodell med spørsmålet om fritt brukervalg. De to tingene har ingen nødvendig sammenheng i det hele tatt.

Så til det som er hovedsaken. Representanten Bøhler la stor vekt på at de økte skatteinntektene har gitt større armslag. Det er godt å få slått fast at det er den vellykkede skattepolitikk den forrige regjeringen førte, som har ledet til det resultatet.

Representanten Bøhler beskrev utfordringene på en meget god måte, og alle kunne høre at dette er ting som ikke lar seg løse i ett statsbudsjett. Det underlige er at den samme representanten Bøhler i dag vil stemme imot komiteflertallets forslag, der en ber Regjeringen om å legge frem en forpliktende, langsiktig plan for å løse disse pro-

blemene. Alle de dokumentene representanten Bøhler listet opp er utmerkede, men de fleste av dem kommer aldri til Stortinget i det hele tatt, fordi det er interne arbeidsdokumenter i Regjeringen. (Presidenten klubber.) Hvorfor kan ikke representanten Bøhler stemme for flertallsforslaget?

Jan Bøhler (A) [12:44:35]: Flere av de dokumentene skal til Stortinget. Vi behandler også mange av de spørsmålene som vi har, f.eks. når det gjelder rehabilitering/habilitering og opptrapping av omsorgen for rusmisbrukere, i dette dokumentet her og har gjort det samme i budsjettinnstillingen for i år. Vi har behov for en forpliktende tankegang/plan framover. Jeg mener at omsorgsmeldingen, Omsorgsplan 2015, med de forskjellige konkretiseringsløpene vi nå har lagt, er forpliktende. Jeg mener den gir oss mulighet til å jobbe utdypende med disse spørsmålene.

Jeg er helt enig med representanten Lønning i at vi, når vi i forbindelse med statsbudsjettet behandler opptrappingen innenfor omsorg, skal ha et perspektiv som går utover ett år av gangen. Vi må kunne se lenger, men vi må også få dette forholdet på plass i de årlige statsbudsjettene, for at det skal bli en realitet. Det vet alle som har vært i regjering.

Jeg tror at viljen i komiteen til å få ting til å skje er så stor at vi sammen – istedenfor å diskutere proposisjon eller sak – skal kunne drive dette fram.

Laila Dávøy (KrF) [12:45:49]: Regjeringen har lagt fram en omsorgsmelding som omfatter alle grupper med behov for hjelp av kommunehelsetjenesten. Representanten Bøhler har i dag også snakket om en del grupper som i stor grad ikke er tatt med i meldingen. Jeg tenker på en rehabiliteringsstrategi for kronikere, som ikke er en egen gruppe, men som i årene framover vil ha behov for omfattende rehabiliteringstjenester innenfor kommunehelsetjenesten. Vi snakker om en egen demensplan, om en tannhelsemelding og om en opptrappingsplan mot rusmiddel-misbruk.

Mitt spørsmål er: Hvordan tenker representanten Bøhler – og Arbeiderpartiet for øvrig – seg at forholdet mellom f.eks. omsorgsmeldingen som vi behandler i dag, og alle de strategier og planer som skal komme senere, skal være? Jeg tenker på framdrift og på prioriteringer. Tenker man seg en ny plan, der man integrerer alt dette? Jeg ser nemlig ikke helt sammenheng.

Jan Bøhler (A) [12:46:52]: I omsorgsmeldingen omtales omsorgsbehovene bredt. Jeg synes komiteen på en veldig fin måte har utviklet mange av spørsmålene. Den har også kommet med nye vinklinger, som jeg selv omtalte en god del av, og som også saksordføreren omtalte tidligere i dag.

Jeg mener at omsorgsmeldingen er et hoveddokument. Så skal vi utdype – gå grundig inn i – flere av disse spørsmålene. Jeg har nevnt demens, rus, rehabilitering, tannhelse, helseforskjeller, KOLS osv.

Vi har fortalt Regjeringen hva vi ønsker at den skal komme tilbake med i forbindelse med statsbudsjettet. Hvis man ser på de saksfeltene som omtales i regjeringspartienes forslag, er de faktisk ganske brede. Jeg vil oppfordre opposisjonen til å være med og utvikle arbeidet med disse ulike sakene fram til neste statsbudsjett. Dette arbeidet vil vi i regjeringspartiene i høyeste grad gjerne ha opposisjonen med på – og gjerne føre samtaler om og ha prosesser for.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Vigdis Giltun (FrP) [12:48:14]: Komiteen har felles merknader i store deler av innstillingen til denne saken, men Fremskrittspartiet har ingen tro på at uforpliktende avtaler mellom Regjeringen og KS vil sørge for at kommunene følger opp sin del av avtalene. I Kommunal Rapport kunne vi lese at KS nylig har foretatt en undersøkelse blant ordførerne. Undersøkelsen viser at over 50 pst. av ordførerne overhodet ikke føler seg forpliktet til å følge opp slike avtaler. Slik jeg ser det, er det lite som tyder på at de øvrige kommunestyrerepresentantene vil føle seg noe mer forpliktet – hvis de i det hele tatt kjenner til avtalene.

I denne meldingen gis en beskrivelse av dagens situasjon. Det antydes mange områder som bør styrkes, men de utfordringene vi står overfor, sikres ikke på noen måte. Det er vage, runde og uforpliktende målsettinger, som sannsynligvis i varierende grad vil bli fulgt opp. Forskjellen mellom kommunene vil fortsatt øke, og det er lite som tyder på at tiltakene i meldingen vil føre til bedre pasientflyt mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Det handler ikke bare om å snakke sammen på tvers av nivåene. Det handler i aller høyeste grad også om finansiering av tjenestene. Dagens finansiering er til stort hinder for bedre samhandling, spesielt når det gjelder eldre og dem som har behov for palliative tjenester. Med hensyn til finansiering har vi fra Fremskrittspartiet fremmet et godt representantforslag, som Harald Tom Nesvik vil ta for seg senere.

Regjeringen innser at det er behov for å øke antall sykehjemsplasser, men vil ikke sette opp for kommunene noen målsettinger om behovsdekning. Fremskrittspartiet forholder seg til det som antas å være behovet, og opprettholder målsettingen om en dekningsgrad på 25 pst. i forhold til antall eldre over 80 år. Stat og kommune kunne samlet sett ha spart mye på å bygge flere og bedre sykehjem og på å styrke kompetansen. I meldingen vi nå behandler, berøres problemene, men den store underdeknningen i sykehjemsplasser, som må rettes opp før vi får økningen i antall eldre, vektlegges ikke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, fra Høyre og fra Kristelig Folkeparti ber om at de «vanlige refusjonsordningene fra staten må vurderes å gjøres gjeldende for pasienter på sykehjem». Dette er for å unngå det vi nå ser, at omsorgsboliger brukes fordi det er lønnsomt.

Hele 80 pst. av dem som er på sykehjem, er demente. SINTEF har i en undersøkelse konkludert med at gamle i sykehjem i gjennomsnitt har 6,7 behandlingstrengende

diagnoser. I sykehjem er det én lege pr. 180 pasienter. Dette viser at mange ikke er sikret en fullverdig medisinsk, pleiemessig og tverrfaglig kompetanse i sin siste levetid.

De andre partienes målsetting om 50 pst. økning i legedekningen ved sykehjemmene imøtekommer ikke anbefalingen om en faglig norm, som ble utredet av en faggruppe ledet av Stein Husebø. En lokal norm vil gi dårligere resultat og vil videreføre lokale forskjeller, og den er heller ikke forpliktende for kommunene. Alle partier, unntatt Fremskrittspartiet, vil la kommunene selv vurdere behovet, og man bør vel ha en viss grunn til å frykte at andre hensyn enn de rent faglige vil spille en vesentlig rolle.

Fremskrittspartiet vil følge faggruppens og Legeforeningens anbefaling. Vi foreslår en dobling av legeårsverkene ved sykehjemmene. Vi vil også ha en sentralt lovfestet minimumsnorm basert på ulike typer sykehjemsplasser og på ulike pasientkategorier. Turnusleger skal ikke erstatte den faste sykehjemslegen, som kjenner pasientens behov og helsetilstand.

Opposisjonspartiene viser til Oslo kommune, som er i ferd med å opprette et tilbud kalt Omsorg Pluss. Målgruppen for disse boligene er de som tidligere bodde på aldershjem. Med dette tilbudet vil man basere seg på flere aktiviteter for brukerne og på et fleksibelt tjenestetilbud. Opposisjonspartiene stiller seg positive til slike tiltak, som er et slags mellomnivå, for å unngå eller for å utsette behovet for sykehjemsplass. Omsorgsboliger kan imidlertid på ingen måte erstatte sykehjemsplasser. Disse boligene kan ikke brukes som korttids- eller avlastningsplasser eller brukes av beboere som har demens eller er sterkt pleietrengende.

Når det gjelder psykisk utviklingshemmede, blir også de eldre. Det er viktig at også de får et egnet tilbud. Fremskrittspartiet har vært bekymret for de psykisk utviklingshemmede og har foreslått et eget ombud for å sikre at disse får sine rettigheter oppfylt. Dessverre har dette forslaget ikke fått støtte fra flertallet.

Opptrappingsplanen for psykiatri avsluttes i 2008, men Fremskrittspartiet ser fortsatt behov for å følge opp med øremerkede midler både til drift av tjenestene og til bygging av flere psykiatriboliger. Det uttrykkes stor bekymring for hva som skjer når de øremerkede midlene legges inn i rammene til kommunene. Det er fremdeles store mangler innenfor psykiatrien.

Psykiatrireformen har også medført at mange eldre pleietrengende med alvorlig psykisk diagnose nå har plass i ordinære sykehjem. Det skaper uro og utrygghet for de andre pasientene, og personalet har ikke den nødvendige kompetansen til å ha ansvar for alvorlig psykisk syke. Fremskrittspartiet mener det er viktig at denne gruppen pasienter får et spesielt tilrettelagt tilbud avgrenset fra de ordinære sykehjemsplassene.

Eldre rusmisbrukere er en annen gruppe som også vil ha behov for tilrettelagte tilbud. Man kan ikke forvente at eldre rusmisbrukere skal være avholdende. Samtidig må man ta hensyn til andre beboere.

Fremskrittspartiet mener at det er viktig å gi alle et likeverdig omsorgs- og pleietilbud, og at det ikke skal inn-

føres nye former for særomsorg for ulike grupper basert på ulike kulturer og nasjonalitet. De andre partiene mener det er særlig viktig å fokusere på riktig ernæring og psykiske helsetjenester i forhold til innvandrergruppene, men Fremskrittspartiet stiller seg noe undrende til at enkelte grupper skal ha særomsorg innenfor områder hvor vi i dag kjenner til at mange trenger oppfølging uavhengig av nasjonalitet.

Presset på hjemmetjenesten har av ulike årsaker økt sterkt de siste årene, men den største endringen man ser, er i det økende behovet for tjenester hos yngre brukere. Ifølge KS brukes nå halvparten av ressursene i hjemmetjenesten til å ivareta behovet til en tredjedel av brukerne, som er yngre brukere som trenger bistand som følge av funksjonshemming, psykisk sykdom eller rusproblemer. Hjemmetjenestebudsjettene økes ikke i takt med disse endringene, og resultatet er at en stadig mindre andel av ressursene går til eldreomsorgen. Det gjelder også alle de nye stillingene som man snakker om, som er opprettet i kommunene.

Opposisjonspartiene i komiteen mener at mennesker som har omfattende behov for bistand for å klare dagligdagse gjøremål, skal ha rett til å få hjelpen i form av brukerstyrt assistanse. Fremskrittspartiet har funnet det riktig å presisere at denne rettigheten også gjelder eldre.

Fremskrittspartiet mener at eldre og pleietrengende som mottar pleie- og omsorgstjenester, bør ha den samme beskyttelsen som barn og funksjonshemmede. Dette betyr at vandelsattest også bør framlegges ved ansettelse i slike stillinger for å redusere faren for overgrep.

Statens helsetilsyn har påpekt at mange kommuner ikke har noe tilfredsstillende tilbud om sosial kontakt og aktivitet i omsorgstjenesten, verken til dem som bor på institusjonene, eller til dem som er hjemmeboende. Aktiviteter, fysioterapeuter og andre yrkesgrupper vil kunne bidra til å bedre tilbudet, men det må også legges til rette for mer likemannsarbeid, og at frivillige i større utstrekning skal få være med på å utvikle gode dagtilbud, selv om det overordnede ansvaret ligger hos kommunen. Opposisjonspartiene foreslår et eget stimuleringsstilskudd for utvikling av eldresentre.

Fremskrittspartiet er positiv til at Regjeringen gjennomgår fastlegenes ivaretagelse av mottakere av hjemmetjenester, da evalueringene av fastlegeordningen viser at mange hjemmeboende eldre har altfor dårlig oppfølging fra sin fastlege.

Når det gjelder utdanning, er kanskje noe av det viktigste å få på plass nok arbeidskraft. Regjeringens forslag om Kompetanseløftet 2015 må etter opposisjonspartiernes mening suppleres med tiltak fra representantforslaget om en kompetanseplan for å rekruttere kvalifiserte arbeidstakere til pleie- og omsorgssektoren.

Forskning er også et viktig område. Forskning på eldres behov for pleie, på sykdom og demens, som er nevnt i meldingen, er det etter Fremskrittspartiets syn viktig å prioritere langt høyere enn hva Regjeringen foreslår, da resultater av denne forskningen vil kunne bety mye både for den enkelte og for samfunnet. Det som vil bli mest avgjørende for pleiebehovets omfang i de neste årene, vil

være resultatet av forskningen og den medisinske utviklingen når det gjelder demenssykdom. Fremskrittspartiet ser også fram til ferdigstillingen av en helhetlig demensplan, som varsles i meldingen, men forutsetter at planen må være konkret og forpliktende, og at den følges opp med øremerkede midler.

Helse- og omsorgsdepartementet vil opprette en landsdekkende kontaktelefon for eldre som er utsatt for vold, og det er et fint tiltak. En kontaktelefon må imidlertid også kunne videreformidle hjelp til andre deler av det offentlige hjelpeapparatet i de tilfellene det er ønskelig eller påkrevd.

Fremskrittspartiet følger opp sitt budsjettforslag ved å foreslå at staten skal betale mer av utgiftene til ressurskrevende brukere, ved å sette ned innslagspunktet for toppfinansieringen til 600 000 kr og ved å redusere kommunenes andel med 10 pst. av overskytende beløp.

Yngre pleietrengende skal ha et tilpasset bo- og pleietilbud utenfor sykehjemmene. Fremskrittspartiet kan ikke akseptere at dette kravet ikke blir fulgt opp i kommunene. Vi mener også at den benyttede aldersgrensen for hvem som regnes som yngre i denne sammenhengen, skal endres fra 50 år til 60 år.

Fremskrittspartiet mener at det er påkrevd med øremerkede opptrappingsmidler for å sikre et bedre omsorgstilbud i kommunene. Vi mener også at det er viktig for å oppnå et likeverdig tilbud til eldre og pleietrengende i hele landet.

Denne meldingen er én i rekken av mange som fylles med vyer, planer og gode hensikter, men som binder opp verken Stortinget eller kommunene.

Vi i denne salen har et stort ansvar, men vi har også muligheter til å gi pleietrengende og eldre trygghet for at de skal få hjelp, ved å lovfeste rettigheter og ved å sette krav til målsettingene i denne meldingen. Men har flertallet vilje til å gjøre det? Dessverre ser det ikke slik ut, og det bekymrer flere enn oss i Fremskrittspartiet.

Jeg tar herved opp forslagene fra Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten Vigdis Giltun har tatt opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Det blir replikkordskifte.

Gunn Olsen (A) [12:58:53]: Også representanten Giltun var inne på at Regjeringen er uforpliktende, og at vi i grunnen er litt ansvarsløse, vi som tilhører regjeringspartiene, fordi vi ikke vil ha nok en forpliktende plan, som det ble uttrykt. Mitt første spørsmål til representanten Giltun er: Tror hun ikke de årlige statsbudsjettene er det som faktisk er mest forpliktende når det kommer til stykket?

Et annet spørsmål er: Fremskrittspartiet er veldig opp-tatt av at pengene skal følge brukerne. Tror representanten Giltun at alle brukere faktisk er i stand til å gjøre det valget sjøl, eller er det slik at staten da må velge? Har representanten Giltun så stor tillit til staten at hun vil overlate det ansvaret fullt og helt til staten?

A n d e r s A n n u n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Vigdis Giltun (FrP) [12:59:49]: Når det gjelder de årlige budsjettene, ligger selvfølgelig pengene i budsjettene. Problemet er at det ikke står noe sted hva pengene skal brukes til. Pengene følger ikke pasientene, og det at et tilbud blir utvidet, utløser ikke noe penger. De årlige budsjettene fra Stortinget gis jo bare som rammefinansiering til kommunene, som kan bruke dem til hva som helst. Når det gjelder kommunebudsjettene, er det veldig mye pengene skal brukes til, og det er ikke alltid de går til omsorgssektoren.

Når det gjelder valgfriheten og statlig finansiering, er det, som Lønning påpekte, stor forskjell på det å ha valgfrihet og det å ha en statlig finansiering av tjenestene. I vårt forslag krever ikke vi at hver enkelt bruker skal velge. Vi gir dem en mulighet til å velge. Det vi er veldig opptatt av, er at disse tjenestene blir betalt med statlige penger, slik at det sikrer alle i hele landet like tjenester.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:01:03]: Jeg skjønner ikke at Fremskrittspartiet ikke ser noen problemer med den modellen som de skisserer, som altså er en byråkratisk og markeditilpasset modell der en forutsetter at de eldre skal opptre som kunder. Dette er et system som kommer til å gå ut over de sykeste, de som ikke har sterke pårørende, og de som ikke orker å klage hele tida. Og det går ut over alle dem som bor i distriktene, der det ikke er mulig å basere seg på et sett av ulike aktører som kan konkurrere med hverandre.

Så er det også slik at det kommer til å forutsette oppbygging av et byråkrati, noe som vil gå på bekostning av direkte tjenesteutøving overfor dem som har behov for det. Derfor synes jeg det er underlig at ikke Fremskrittspartiet er mer opptatt av at dette kommer til å føre til en forsterking av tendenser som vi allerede ser, med hensyn til å håndtere noen pasienter – eller såkalte brukere – som lønnsomme, mens andre blir ulønnsomme. Slik sett kommer det til å føre til en økning i klasseskiller i Norge.

Vigdis Giltun (FrP) [13:02:07]: Jeg kan i hvert fall si at det Fremskrittspartiet er veldig opptatt av, er det resultatet vi ser av den politikken som har vært ført til nå. Det er i hvert fall ikke et resultat som viser at de som trenger det, får hjelp. Det er ikke et resultat som viser at man har fått nok sykehjemsplasser. Det er ikke et resultat som viser likhet for alle i hele landet.

Det man derimot har sett, er at når det gjelder retten til å komme på sykehus, f.eks. ved akuttinnleggelse, så har alle rett til det, uansett hvor man bor i landet. Det er finansieringen det er snakk om. Det er ikke snakk om at det skal være en kunde som må ut og velge. Kommunen skal ha sørge for ansvar og se til at alle får tjenester og at alle får hjelp. Men det skal være en mulighet til å velge. Og den muligheten er der når det er andre tilbud, og er der i mindre grad når det er få andre tilbud. Det er ikke det som er problemet. Problemet i dag er at pasienter og de som trenger hjelp fra omsorgstjenesten, ikke får hjelp, for kommunen har ikke satt av penger til det.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [13:03:18]: Jeg forstår at representanten Giltun var lokalpolitiker før hun ble innvalgt på Stortinget.

Spørsmålet mitt er om representanten Giltun ikke har tro på at lokalpolitikere rundt omkring i kommunestyrene faktisk kan fatte ganske fornuftige vedtak når det gjelder å planlegge eldreomsorg, når det gjelder tiltak som skal settes i verk, når det gjelder sykehjemsbygging og behov for sykehjem osv.

Har ikke representanten Giltun tiltro til at de mange lokalpolitikere som sitter rundt omkring i kommunestyrene, foretar prioriteringer, som en alltid må gjøre?

Vigdis Giltun (FrP) [13:04:07]: Det å være lokalpolitiker er en nyttig skole. Det burde man kanskje være innmellom, selv om man har vært her en tid også, for da ser man hvordan det fungerer rundt omkring i kommunene.

Senterpartiet har hatt en tendens til å si at vettet er likt fordelt i alle kommunene. Nå er det slik at pengene er ikke likt fordelt i alle kommunene. Det er heller ikke viljen til å prioritere de samme tingene. Vi mener at pleietrengende og eldre ikke er egnet til å være kasterballe i et system eller prisgitt av avgjørelsene som blir gjort av et kommunestyre ved et budsjett. Der det er knappe midler, vil det gå veldig lite til omsorg. I de kommunene vil man få et mye, mye dårligere tilbud enn i kommuner som har blitt tildelt mye mer penger, og som har en mye rausere økonomi. Sikkerheten for pleie- og omsorgstjenester skal være lik for alle i hele landet.

Presidenten: Replikskiftet er dermed omme.

Inge Lønning (H) [13:05:22]: Dagen i dag kunne ha vært en merkedag for omsorgspolitikken i dette land.

Den meldingen vi har til behandling, ble initiert av den forrige regjeringen, og det ble sagt svært tydelig av den daværende statsråd at denne meldingen skulle skille seg fra tidligere meldinger ved å legge vesentlig vekt på innhold og kvalitet og noe mindre vekt på kvantitative størrelser.

Ved inngangen til det videre arbeid inviterte den nåværende statsråd partilederne fra opposisjonspartiene etter oppfordring fra Kristelig Folkepartis partileder til et møte for å legge grunnen for et bredt tverrpolitisk løft i forbindelse med behandlingen av omsorgsmeldingen. Lenge lå det i komiteens behandling også an til at det kunne ende opp slik. Det var grunn til å tro at det ville bli enighet om det som nå er flertallsinnstillingen fra komiteens side, som følger opp det alle hadde regnet med, nemlig at det – etter at Stortinget har behandlet det dokumentet vi behandler i dag – skulle komme et forpliktende forslag fra Regjeringens side som integrerer alle de ulike bestanddelene i det kvalitetsløftet som det er behov for i omsorgspolitikken. Slik gikk det dessverre ikke, idet regjeringspartiene meldte tilbake til komiteen at de ikke kunne være med på dette.

Dette er ingen formalitet. Dette er – jeg hadde nær sagt – blodig alvor. For det kan, etter vanlig praksis, bare tolkes på én måte, nemlig at finansministeren har satt

foten ned. Og det betyr at det ikke gjør all verdens forskjell fra hvilket parti finansministeren kommer.

Jeg la merke til at det på et nettopp avholdt partilandsmøte ble sagt av finansministeren at det gjør forskjell med SV i ansvarlig posisjon. På dette punkt gjør det ingen forskjell. Denne regjering ønsker ikke å forplikte seg over år, dvs. at den ønsker ikke å prioritere det brede tverrpolitiske samarbeid. Den ønsker heller ikke å prioritere omsorgspolitikken på en forpliktende måte, annet enn det som til enhver tid måtte ligge i de årlige budsjettforslag. Det er beklagelig, men det får vi ta til etterretning.

Ifølge SINTEF Unimed har syke eldre i sykehjem i dag mer enn seks aktive sykdomsdiagnoser. Til tross for dette er det bare én lege pr. 180 pasienter i sykehjem, mens det i sykehus gjennomsnittlig er to pasienter pr. lege. Andelen ufaglærte i omsorgssektoren er nær 40 pst. Ifølge legemiddelmeldingen er 20 pst. av beboerne på sykehjem feilmedisinert. Sosial- og helsedirektoratet har anslått at 20–50 pst. av beboerne på sykehjem er underernært. Da er det interessant å konstatere hvor lavt Regjeringens ambisjonsnivå er når det gjelder å rette opp disse iøynefallende misforhold.

Regjeringen satset bare 25 mill. kr på kvalitetstiltak i omsorgstjenesten i sitt forslag i inneværende års budsjett. Høyre foreslo i sitt alternative forslag 125 mill. kr til oppfølging av ufaglærte, bedre omsorg ved livets slutt, utvikling av undervisningssykehjem og forskning på demens. Regjeringen kuttet i sitt budsjettforslag i høyere utdanning og forskning og rammet bl.a. utdanning av helsepersonell til omsorgssektoren. Diakonale høyskoler, som har lang tradisjon i å utdanne sykepleiere innenfor geriatri, måtte kutte i sine tilbud. Det nye forslaget til friskolelov vil i fremtiden gjøre det svært mye vanskeligere for voksne mennesker som ønsker å utdanne seg til hjelpepleiere, enn det er med dagens lov.

Det må være en målsetting at alle ansatte i omsorgssektoren i fremtiden skal ha fagkompetanse. Alt annet er for dårlig. Derfor er det grunnleggende viktig at Stortinget i løpet av nær fremtid kan vedta en forpliktende målsetting på dette området. I valgkampen i 2005 lovet Arbeiderpartiet å innføre nasjonale normer for legedekning. Bjarne Håkon Hanssen uttalte til Avisenes Nyhetsbyrå 16. august 2005:

«Jeg utfordrer helse- og omsorgsminister Ansgar Gabrielsen til snarest å fortelle om regjeringen har tenkt å følge pålegget om å innføre en minstenorm for legedekning på sykehjemmene og i tilfelle hva normen bør være. En slik legenorm vil være viktig for å styrke kvaliteten i eldreomsorgen.»

Etter ett år ved regjeringsmakten kom regjeringspartiene tilbake og meldte at de ikke ønsker å innføre noen slik nasjonal norm. Derimot ønsker man å legge inn tjeneste i sykehjem som obligatorisk del av turnustjenesten for leger. Til dette siste vil jeg si at jeg tror det er et ytterst risikabelt eksperiment, dersom man ikke først har sørget for at det er veiledningskapasitet som kan ta ansvar for unge medisinerkandidaters arbeid i sykehjem. Hvis man ikke sørger for det, er det grunn til å frykte for at et slikt innslag

i turnustjenesten vil bli en varig vaksinasjon mot å ønske å gjøre tjeneste nettopp i sykehjemssektoren.

Fra Høyres side legger vi vesentlig vekt på prinsippet om brukervalg. Hvorfor gjør vi det? Jo, fordi all erfaring viser at omsorgstrengende mennesker er nøyaktig like forskjellige som alle andre. Og jo eldre vi blir, desto mer forskjellige blir vi. Det er ikke slik at mennesker blir like-re hverandre jo eldre de blir. Det er enda større individuelle variasjoner i de eldste aldersgruppene enn det er i de yngre. Det burde være soleklart at muligheten for selv å treffe valg ikke skal være dårligere for svake grupper enn det er for gjennomsnittsnordmannen. Seniorsaken i Norge har definert det som sin fanesak å håndheve prinsippet om fritt brukervalg, og det forstår jeg veldig godt. Det finnes en rekke undersøkelser som bekrefter at der hvor dette er innført, er tilfredsheten meget stor.

Tidligere generalsekretær i Kirkens Bymisjon, nåværende statsråd Helen Bjørnøy, uttalte i 2005:

«Brukervalg er en veldig god og fremtidsrettet modell. Visse ting i modellen må endres, spesielt det økonomiske. Men det at folk kan velge tjenesteleverandør, er med på å heve kvaliteten. Det er jeg sikker på.»

En undersøkelse som er foretatt av Senter for omsorgsforskning ved Høgskolen i Gjøvik på oppdrag fra Helse-tilsynet i Oslo og Akershus, som baserer seg på en spørreskjemaundersøkelse blant ledere og ansatte ved 111 sykehjem i disse to fylkene, viser følgende:

«Både når det gjelder kvalitet i pleien, driftsrutiner, medisin håndtering og fagkompetansen til personalet på vakt, er det slik at ansatte ved kommunalt drevne sykehjem rapporterer om noe dårligere forhold enn ansatte ved sykehjem drevet av andre organisasjoner.»

Noen fremstiller det som om dette dreier seg om privatisering. Det er meningsløs begrepsbruk. Det er noen som fremstiller det som om dette dreier seg om kommers og kroner og øre. Det er også en meningsløs fremstilling. Konkurransen mellom ulike tilbydere dreier seg primært om én eneste ting – nemlig kvalitet. All erfaring på alle områder viser at der hvor det eksisterer monopolsituasjoner, blir kvaliteten aldri bedre.

Jeg hadde som sagt håpet at dette skulle være en merkedag hvor det ville ha endt opp med en bred, tverrpolitisk felles forpliktelse for fremtiden. Nå tar regjeringspartiene selv ansvaret for sitt standpunkt, og vi andre kan bare følge den videre utvikling kritisk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:15:50]: Jeg synes det er veldig bra at det tydeligvis er et så stort engasjement fra Høyres Inge Lønning i denne saken. Men jeg har lyst å minne om hva som var situasjonen da Lønnings eget parti var dominerende i regjering, med Per-Kristian Foss som finansminister. Da var det ikke hallelujastemming når det gjaldt pleie- og omsorgssektoren. Tvert imot var det slik at Høyre-ordførere rente ned Stortinget – og blant andre Kristin Halvorsen som satt her – for å få oss til å presse på for å øke bevilgningene til kommunene, bl.a. fordi de så at forskjellene økte og at det gikk ut over folk

som hadde store omsorgsbehov når man kuttet i overføringene til kommunene. Hvis Høyre hadde fortsatt i regjering, hadde de lovt nye 23 milliarder kr i skattelette, mest til dem som har mest fra før. Så det å påstå at det ikke gjør en forskjell hvem som sitter med finansministeren, er sprøyt. Derfor vil jeg heller anbefale representanten Lønning å ta en titt på hva som ble gjort, og hvilke løfter som er blitt gitt for neste periode.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at «sprøyt» ikke anses for å være en del av den parlamentariske ordbruken.

Inge Lønning (H) [13:17:02]: Det representanten Thorkildsen sier, har vel de fleste hørt noen ganger før, for det er en plate som har vært spilt temmelig mange ganger, med hakk i.

Kommuneøkonomien har utviklet seg usedvanlig sterkt. Det gjorde den i forrige periode, og det har den gjort i denne perioden. Som representanten Bøhler viste til, er størstedelen av den økningen et resultat av dramatisk økte skatteinntekter, som igjen er et resultat av den skattepolitikk den forrige regjeringen førte. Det dreier seg om en økning på 10 milliarder kr, som i dag er en styrkelse av kommuneøkonomien. Det blir ikke riktigere om man gang etter gang gjentar at denne skattepolitikken hadde som formål å gi mer til de rikeste. Resultatet av denne skattepolitikken er at fellesskapet har fått en langt romsligere økonomi enn det hadde før.

Sonja Mandt-Bartholsen (A) [13:18:25]: Først vil jeg rose Høyre for veldig konstruktiv og god jobbing i komiteen, for å få til mest mulig enighet. Det synes jeg det er litt all right å kunne si herifra. Derfor er det veldig synd at representanten Lønning innlegg ble såpass negativt i forhold til en del av sakene. Lønning er opptatt av brukervalg, det er et ideologisk ståsted. Erfaringene som han refererer til, er gode. Jeg kan referere til veldig mange andre som ikke er så gode.

Jeg vil stille et spørsmål til Lønning: Hvis Lønning ikke mener at dette er privatisering – jeg hører anbud og konkurranse – hvem er det da som skal drive det, om ikke private?

Inge Lønning (H) [13:19:13]: Privatisering er at ansvaret overføres fra det offentlige til private. Det skjer ikke når det gjelder fritt brukervalg i denne sektoren. Det er kommunen som sitter med det hele og fulle ansvar, det er kommunen som inngår kontrakter, og det er kommunen som har ansvaret for å følge opp at kvaliteten holder mål. Å karakterisere det som privatisering er etter mitt skjønn misbruk av ord. Det må være nok at vi er uenige om realiteter, om vi ikke skal spille tiden på å bruke ord på forskjellig måte. Det som er mitt hovedpoeng, som jeg forsøkte å få frem i mitt innlegg, er at på dette området, i likhet med på alle andre områder, er det slik at de fleste ønsker å ha mer enn én mulighet, f.eks. når det gjelder å ta imot hjelp i eget hjem, og at alle undersøkelser viser at kvaliteten øker med antallet konkurrerende leverandører.

Vigdis Giltun (FrP) [13:20:34]: Det er fint å høre at Høyre og Fremskrittspartiet er veldig enige om omsorgspolitikken. Det virker nesten som Høyre er mer enig med Fremskrittspartiet enn med seg selv, men det kan jo hende at Høyre vurderer å foreslå det samme som Fremskrittspartiet her har foreslått. Fremskrittspartiet har i forslag nr. 5 foreslått minstestandard for dekningsgrad av leger i norske sykehjem. Der har Fremskrittspartiet forholdt seg til det legene selv mener er riktig dekningsgrad, og kanskje Høyre også vil vurdere det når saken kommer opp igjen. Jeg vil også spørre om Høyre vil vurdere forslag nr. 6, hvor vi ber Regjeringen se på bemanningsplaner ved sykehjem, og tillegge Sosial- og helsedirektoratet godkjenningmyndighet der. Vi er også opptatt av at det skal være rett og god bemanning, og ikke minst at legedekningen blir slik som den faglig er anbefalt.

Inge Lønning (H) [13:21:40]: Ethvert parti er seg selv nærmest. Det gjelder formodentlig både for Fremskrittspartiet og for Høyre. Når vi ikke har sluttet oss til de forslagene som representanten viste til, er det fordi vi ikke er enig i dem. Vi var i forrige periode, da vi satt med regjeringsansvaret ikke enig i at ideen om en nasjonal minstestandard var god. For så vidt registrerer vi at regjeringspartiene har skiftet standpunkt og har blitt enig med oss fra forrige periode til denne perioden.

Det som er det interessante spørsmålet, er: Hva er det beste virkemiddelet for å få tilfredsstillende faglig kvalitet? Til forskjell fra Fremskrittspartiet mener vel vi at på de fleste områdene er ikke nasjonale standarder et godt virkemiddel. Det er bedre med incitament til kommunene. Det er ganske enkelt fordi erfaringen viser at nasjonale minstestandarder har en lei tendens til å bli mestestandarder, dvs. at alle legger seg på det laveste tillatte nivå.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:23:10]: Noe av det aller første vi gjorde etter å ha overtatt regjeringsmakta, var å stoppe nye skattelettelser og i stedet styrke kommuneøkonomien. 18 milliarder kr har hittil gått til kommunene, og mer skal det bli. Den høyredominerte regjeringa hadde i alle de åra den satt, prioritert skattelettelser, og Høyre hadde lovet at denne utviklingen skulle fortsette. Høyre lovet 23 nye milliarder kr de neste åra – mer til dem som har mest fra før. Det var dette valget stod om i 2005.

Og hvorfor var dette så viktig? Jo, fordi det handler om grunnleggende verdier i vårt land: å forsvare og videreutvikle en sterk velferdsstat som ivaretar oss uavhengig av privatøkonomi og markedsverdi og å bremse utviklingen mot stadig større forskjeller mellom folk. I den norske, relativt avideologiserte debatten kan det virke som om politikk først og fremst handler om budgiving. Men dette handler om mye mer enn det. Soria Moria-erklæringen og det vi har gjort siden vi overtok – med vridning fra skattelette til velferd, stopp i de foreslåtte endringene i arbeidsmiljøloven, som ville ha gitt et mer utrygt arbeidsliv, og stopp i Høyres privatisering av skolen – står i grell kon-

trast til de trendene vi ser i de fleste land i Europa. Økende forskjeller, som også gir seg utslag i økende helseforskjeller, er resultatet av en politikk som prioriterer privatøkonomi, særlig de privilegertes privatøkonomi, på bekostning av velferd og fellesskap. Derfor var vår jobb nr. 1 å stoppe den forrige regjeringas skattelettepolitikk og begynne på styrkingen av velferdsstaten.

Det verdifulle med en sterk velferdsstat basert på universalisme eller fellesordninger er at den ivaretar alle innbyggere, uavhengig av lommebokas størrelse. Fellesordninger er bra fordi de baserer seg på likhetstanken. Det er derfor vi f.eks. har satt i gang arbeidet med å innføre gratis læremidler i skolen. På den måten slipper de elevene som har lite penger, å bli synlige for alle de andre ved at de må være uten læremidler til de har fått stipend. Behovsprøving kan i verste fall bidra til å krysse folk, fordi de må bevise at de er verdige trengende. Derfor ville vi heller ikke gå med på Høyres forslag om behovsprøvd barne-trygd, f.eks. På samme måte er vi imot at velferd erstattes av veldedighet. Tidligere sosialbyrå fra Fremskrittspartiet mente at det var riktig å satse på veldedighet, bl.a. overfor rusmiddelavhengige og sosialklienter. Dette tok vi sterkt til orde mot. De som har det verst, fortjener medmenneskelighet, respekt og inkludering, ikke veldedighet. Solidaritet dreier seg om å stille opp for hverandre i gjensidighet. Veldedighet er derimot en ensidig handling, som gjør noen til snille og andre til stakkarer.

Å vite at vi ikke står aleine eller blir overlatt til familien hvis det skulle gå galt, gir en enorm trygghet. Å betale etter evne via skatteseddelen er utrolig mye mer rettferdig og mye billigere enn en løsning basert på private forsikringer. En sterk offentlig sektor har i tillegg gitt norske kvinner økonomisk sjølstendighet og helt andre valgmuligheter enn kvinnene hadde bare for noen tiår siden, da også vi i hovedsak baserte oss på familieløsninger hvor kvinnene tok ansvaret ulønnet. Dette er fremdeles en stor utfordring for mange kvinner i Norge, ikke minst for dem som daglig stiller opp for eldre familiemedlemmer. Norge er et av verdens mest likestilte land, men ikke det likestillingsparadis som mange liker å tro. Det kan vi se av statistikkene over deltidsarbeid, hvor kvinnene dominerer. Det ser vi ved at menn med barn jobber mer enn menn uten barn, og vi kan se det ved at kvinner tilbys stillingsbrøker som ikke gir dem trygderettigheter. Tre av fire hovedomsorgspersoner er kvinner. Yrkesaktive kvinner stiller like mye opp for foreldrene sine som ikke-yrkesaktive kvinner, og enkelte undersøkelser viser at det er kvinner med lengst arbeidstid som stiller mest opp. Konklusjonen vår er derfor at vi ønsker en fortsatt styrking av velferdsstaten, hånd i hånd med en forsterket likestillingspolitikk.

Vi ser at de ekstra 18 milliarder kr vi har tilført kommunene, gir mer pleie og omsorg til innbyggerne og bedre arbeidsplasser for de ansatte. Vi er godt i rute med hensyn til å nå målet om 10 000 nye årsverk innen 2009. I tillegg styrker kommunene det forebyggende arbeidet når de øker sin innsats innen kommunehelsetjenesten. Det er bra. Vi har store ambisjoner innenfor omsorgssektoren, både for eldre, for rusmiddelavhengige, for psykisk syke, for funksjonshemmede og for psykisk utviklingshemme-

de. SV er opptatt av at en styrket velferd må gå hånd i hånd med gode holdninger og etisk kompetanse. Mange såkalte brukere opplever at de ikke blir tatt med i prosessene, at ordningene er byråkratiske og firkantet, og at de ressursene alle mennesker har, ikke blir sett av hjelpeapparatet. Dette må vi unngå. Både økonomisk handlefrihet, god ledelse, fleksible løsninger og menneskesyn er viktig her. På samme måte som mange rusmiddelavhengige forteller meg at de ønsker seg mer fokusering på de positive sidene og de ressursene de har, var det en som skrev inn til prosjektgruppa under arbeidet med omsorgsmeldingen: Det er ingen sykdom å bli gammel. Vi må ikke ha et ensidig fokus på det syke, men også se etter det friske.

Det er fort gjort å klientifisere og sykeliggjøre, ofte i den beste hensikt. Her må vi heller fremme et annet perspektiv, nemlig sjølhjelp og medbestemmelse – eller brukermedvirkning, som det heter nå. I dette ligger det en demokratisering, fordi det gir en mulighet til å ta kontroll over eget liv.

Jeg mener at medbestemmelse og fleksibilitet er bedre strategier enn høyresidens såkalte valgfrihet, som egentlig har dreid seg om retten til å velge firmalogo. For litt over ett år siden hospiterte jeg som hjemmehjelp i «stoppeklokkebydelen» Søndre Nordstrand. Her fikk jeg bekreftet at det aller viktigste for de eldre menneskene jeg kom hjem til, var at de som kom hjem til dem, hadde bedre tid, og at de fikk lov til å bestemme mer, både over hvem som skulle komme, og hva de skulle gjøre. Han jeg jobbet sammen med, var veldig populær, og mange var engstelige for at de skulle miste ham. Hjemmehjelperne var opptatt av de samme tingene, men i tillegg var de opptatt av både ernæring, økt byråkrati og manglende tillit. Mange følte at skjemaveldet var en indirekte mistillit til den jobben de gjorde.

Mange opplever utrygghet når de blir hjelptrengende, enten de er eldre, syke eller funksjonshemmede. Dette må vi gjøre noe med. Det er viktig å få på plass et langsiktig investeringsstilskudd som gir mulighet til å bygge ut både sykehjem og omsorgsboliger. Det er viktig at vi stiller klarere krav til omsorgsboligene, både når det gjelder bemanning og dagtilbud. Mange eldre er veldig ensomme, og aktivitetstilbud er viktig. Vi lanserer Den kulturelle spaserstokken og en ny hjelpetelefon for eldre som er utsatt for vold, og vi vil legge bedre til rette for å bygge ut tilbud som gir mulighet til å være en ressurs i lokalmiljøet. Å føle seg ønsket, å føle at man har noe å bidra med, at noen trenger en og bryr seg om en, kan gjøre underverker, også for menneskers helse.

Jeg hadde for noen måneder siden en fantastisk opplevelse på frivillighetsentralen i Bø – som jeg har fortalt om en gang før – hvor tanken var å skape møteplasser på tvers av generasjoner og for mange ulike mennesker. En eldre dame fikk hjelp til snømåking og vedbæring av flyktninger som var bosatt i Bø, mens hun til gjengjeld pakket matpakker og lagde mat på hytteturer. Noen fredager ble det arrangert diskotek for psykisk utviklingshemmede, og det var et eget kreativt verksted for psykisk syke. Med ekstra bevilgninger til frivillighetsentralene, bedre kommuneøkonomi, tilrettelegging for partnerskap

mellom frivillige og det offentlige, og et nytt investerings-tilskudd fra 2008, skaper vi flere møteplasser.

Det er flere områder som krever en innsats fra vår regjering framover. Fysioterapi er et slikt område. Fysioterapitjenesten har ikke vært gjenstand for systematisk gjennomgang eller evaluering de siste 15 åra. Vi skal gjennomgå denne tjenesten, også finansieringsordningene. Vi skal komme med en tannhelsemelding og en habiliterings- og rehabiliteringsstrategi. Begge deler er helt nødvendig, siden et mangelfullt tilbud rammer hardt. Kronikere er spesielt utsatt, og vi vet at dette er et problem som rammer sosialt skjevt. Dette er folk som i utgangspunktet har lite å rutte med. Regjeringa vil også komme med et høringsbrev om brukerstyrt personlig assistanse med sikte på å forsterke ordningen, og vi vil ta for oss finansieringen av særlig ressurskrevende tiltak. Legetjenesten i sykehjem skal styrkes, og det trengs. Innen 2010 skal antall årsverk opp med 50 pst., og vi skal evaluere dette fortløpende. Kommunene skal tallfeste sine behov for legetjenester i hvert enkelt sykehjem, og det blir gratis for over 300 sykehjem i 2007 å knytte seg til NOKLUS, noe som vil gi tryggere prøvetaking og diagnosesetting. Vi skal også vurdere autorisasjon for nye personellgrupper, bl.a. sosionomer og barnevernspedagoger. Dette ser vi i SV fram til med forventning. Vi skal styrke det nasjonale forskningsprogrammet for forskning på eldreomsorg, og vi skal styrke tilbudet til demente og deres pårørende. I tillegg skal vi følge nøye med på kommuner som omgjør sykehjemsplasser til omsorgsboliger, og gjennomgå regelverket med sikte på at beboere i omsorgsboliger og sykehjem i størst mulig grad blir omfattet av felles bestemmelser som sikrer de samme rettighetene og tilsynsordningene. Det skal komme en handlingsplan for å styrke spesialisthelsetjenestene for eldre, en opptrappingsplan for rusomsorgen og en vurdering av hvordan vi fortsatt kan styrke tilbudet til psykisk syke etter at opptrappingsplanen for psykiatrien er utløpt. Regjeringa skal gjennomgå permisjonsreglene i arbeidslivet, fordi deler av dagens system fungerer urettferdig, særlig for kvinner. I tillegg ønsker vi at Regjeringa ser på muligheten for å etablere en overgangsordning med inntektssikring og kvalifiserings tiltak for dem som har hatt langvarig omsorgsinnsats for pårørende. Regjeringa skal i tillegg til dette komme med forslag til løsninger for hvordan barn med funksjonshemninger kan få et godt skolefritidstilbud i hele utdanningsforløpet. Egenandelene skal også gjennomgås, og palliativ behandling og samhandlingen mellom og på tvers av nivåene skal bli bedre. Tverrfaglig kompetanse skal sikres, og det skal vurderes hvordan familier med barn med funksjonshemninger skal få et bedre tilbud. Vi har begynt på en lang prosess, og vi skal ha fullt trykk på dette også de neste åra.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:33:25]: Samtidig som omsorgsmeldingen er til behandling her i dag, går signalene fra Regjeringen ut på at vi skal få nye og andre tiltak som skal følges opp. Ingen vet hvilke økonomiske

konsekvenser dette får eller hvilken vei dette går helsepolitisk. Og dette er en regjering som snart har sittet i to år. Er SVs representant komfortabel med at så godt som alle områder innen omsorgsmeldingen ligger der uløst og uten forpliktelser, samtidig som Regjeringen evaluerer en melding som er til behandling i Stortinget i dag?

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:34:11]: Jeg synes det er en veldig rar beskrivelse som nå blir gitt, at ingen vet hvilken vei det går med denne regjeringa. Jeg tror at hvis man spør kommunepolitikere rundt omkring i de aller, aller fleste kommunene, ser de veldig tydelig hvilken vei det går. Det samme gjelder også for folk i kommunene som er hjelpetrengende. Det har vært en massiv styrking av kommunøkonomien, som er det viktigste grepet vi kan gjøre for å få bedre velferd lokalt. Vi vet at hvis den forrige regjeringa hadde fortsatt, så hadde heller skattelettelser vært prioritert, og da er det snakk om mest til dem som har mest fra før. Dette var en utvikling som også Fremskrittspartiet støttet, i tillegg til at Fremskrittspartiet hadde et sterkt ønske om å øke den innsatsstyrte finansieringen når det gjelder sykehus, som jo er et system som særlig rammer dem som er kronisk syke, som har behov for omfattende og koordinerte tjenester. Så jeg tror ikke at Fremskrittspartiet har så veldig mye bedre svar på dette. Tvert imot tror jeg folk ser hvilken vei dette går.

Inge Lønning (H) [13:35:27]: Jeg registrerer at representanten Thorkildsen er utrettelig når det gjelder å kjøre nye omdreininger på skatteplaten, nøyaktig samme ordlyd til og med. Jeg går ut fra at bakgrunnen for det er at de tre regjeringspartiene har forpliktet seg til å videreføre nøyaktig det skattenivået som de tre foregående regjeringspartiene la seg på det siste året. Hvis den skattepolitikken var så forferdelig, burde man kanskje ha gjort noe annet.

Representanten Thorkildsen omtalte «stoppeklokkebydelen» Nordstrand. Det er et kreativt begrep. Mitt spørsmål er: Har representanten Thorkildsen fått med seg at prøveordningen med brukervalg av 70 pst. i bydelen Nordstrand ble evaluert som positiv? Og for å understreke ytterligere: Er representanten Thorkildsen enig med statsråd Helen Bjørnøy, som jeg siterte, som sier:

« ... det at folk kan velge tjenesteleverandør, er med på å heve kvaliteten. Det er jeg sikker på.»

(Presidenten klubber.) Eller er representanten Thorkildsen usikker?

Presidenten: Presidenten vil be representantene være oppmerksom på klokken og holde seg innenfor taletiden.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:36:42]: For å ta det første først: Det er ikke slik at vi har lagt oss på det samme nivået når det gjelder skatteinntekter. Vi skrudde det tilbake til 2004-nivået, dvs. at vi har 12 milliarder kr mer hvert år å rutte med og bruke på velferd, istedenfor å bruke det til privatpersoner, noe som hadde ført til økende forskjeller.

Når det gjelder spørsmålet om konkurranse eller fritt brukervalg, er det en stor forskjell på å satse på kommersielle aktører og å satse på frivillige aktører – hvis vi sørger for at de frivillige aktørene opptrer som frivillige og ikke som markedsaktører. Det som har vært helt klart fra brukernes side, er at ønsket om å få bestemme hvem som skal komme hjem til dem, ønsket om å få mer tid, mer fleksibilitet i de løsningene som tilbys, er viktigst for dem, ikke spørsmålet om valg av firmalogo. Jeg synes det er veldig rart at Høyre og Fremskrittspartiet, særlig i denne byen, har lagt seg på en definisjon av valgfrihet som et spørsmål om hvilken firmalogo brukerne skal velge. Det tror jeg ikke engang representanten Lønning sjøl ville satt spesielt pris på.

Laila Dāvøy (KrF) [13:37:59]: SV er et parti som i mange sammenhenger er opptatt av de svakeste i samfunnet, og de har hatt relativt lett for å forplikte seg i forhold til dette i Stortinget. Jeg tenker på min egen tid som statsråd, da det var en del viktige saker som SV aldri kvitte seg for å være med i. Jeg tenker på barn og unge og gode tiltak som gikk over år. Jeg tenker også på barnehageforliket, hvor man forpliktet seg over år. Og jeg tenker på opptrappingsplanen for psykisk helse, som også SV har tatt del i.

Mitt spørsmål til representanten Thorkildsen er: Hva er det som tilsier at de omsorgstrengende, de sykeste syke, de sykeste eldste, ikke skal få del i et tilsvarende forpliktende forlik de nærmeste årene? Da tenker jeg på der rammer for økonomi settes og der tiltak faktisk blir forutsigbare, for det vil de ikke bli hvis man, slik representanten Gunn Olsen sa her i sted, skal ta en beslutning fra år til år i statsbudsjettet.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:39:04]: Jeg oppfatter ikke at denne omsorgsmeldinga, det som står i Soria Moria-erklæringa, og det som vi har skrevet i innstillinga, hvor vi konkretiserer hvilke områder vi ber Regjeringa gå igjennom spesielt nøye i en egen sak til Stortinget i forbindelse med budsjettet for 2008, samt et investeringstilskudd som skal være langsiktig og forpliktende fra og med 2008, er lite forpliktende.

Tvert imot mener jeg at vi har gitt veldig klare signaler om hvilken retning dette skal gå i. Vi har Kompetanseløftet 2015, som også er veldig klart og tydelig når det gjelder hvilken retning vi skal gå i, og hvor vi sier at vi også skal ha en klar satsing på kommuneøkonomien framover.

Så jeg synes ikke at vi nå har lagt oss på et uforpliktende løp. Jeg synes det er veldig tydelig i hvilken retning dette kommer til å gå framover.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [13:40:23]: Fra 1980 til 1995 ble det gjennomført tre store reformer, der samordning av ansvar på lokalt nivå var et sentralt siktemål. Det var kommunehelsereformen, sykehjemsreformen og reformen for mennesker med psykisk utviklingshemning. Den kommunale omsorgstjenesten ble mer enn fordoblet som en

følge av disse reformene. I 1995 var det flest årsverk i institusjonsomsorgen, mens det i 2005 var om lag like mange årsverk i hjemmetjenesten som i institusjon. En stor utfordring er at 40 pst. av alle som jobber der, ikke har helsefaglig utdanning.

Det er i dag stor enighet i Stortinget om framtidens omsorgsutfordringer. Det er tydelig at noen ønsker å skape inntrykk av at uenigheten er stor, slik Laila Dāvøy som saksordfører har proklamert i aviser og debatter. Det er underlig når en leser innstillingen og også ser på de forslag til vedtak som innstillingen munner ut i. Jeg tror ikke noen er tjent med denne oppkonstruerte polariseringen. Det partiet som skiller seg særlig ut, er Fremskrittspartiet, som ønsker en helt annen måte å finansiere omsorgstjenestene på enn de andre.

Stortingsmeldingen bygger på fem hovedstrategier for å møte fremtidens utfordringer:

- kompetanseutvikling, forskning og planlegging
- kapasitetsvekst og kompetanseheving
- bedre samhandling og medisinsk oppfølging
- aktiv omsorg
- partnerskap med familie og lokalsamfunn

Alle partiene på Stortinget mener at disse strategiene er gode, og det er interessant å registrere at svært mange som planlegger omsorgstjenestene rundt omkring i kommunene, deler synspunktene på at dette er gode strategier for å møte de utfordringene en står overfor. Mange har faktisk lest stortingsmeldingen og mener at både situasjonsbeskrivelsen og forslag til hvordan utfordringene skal løses, er både gode og framtidsrettede. Det kommunene minst av alt ønsker seg, er å få statlige pålegg om bestemte løsninger på utfordringene trødd nedover hodet på seg. De ønsker hjelp til fagutvikling, muligheter for prosjektmidler for enkelttiltak og ikke minst tilstrekkelige ressurser til å finne gode lokaltilpassede løsninger.

I samtale med pårørende og brukere er det noen felles trekk som går igjen. For det første er terskelen for å få sykehjems plass for høy i mange kommuner. I tillegg mangler mange kommuner avlastningsplasser, som jo er helt vesentlig når omsorgsoppgavene for pårørende er store. Behovet for å kunne ta seg inn noen uker og vite at mor eller far er i trygge hender under heldøgnsomsorg, er avgjørende viktig. Derfor varsler Regjeringa et investeringstilskudd i statsbudsjettet for 2008, og at det vil komme en overgangsordning for investeringstilskuddet, slik at de som setter i gang i 2007, kan søke om tilskudd etter skuddsvis. Etter mange år med sykehjemsutbygging og ombygging til ensengsrom er behovet likevel ikke dekket. Derfor er det avgjørende for Senterpartiet at det gis forutsigbarhet for kommunene på dette viktige området.

Et annet område som pårørende peker på, er bl.a. antallet hjelpere som møter den enkelte bruker, og liten fleksibilitet og forutsigbarhet. Her er det et stort forbedringspotensial mange steder. Lederkompetansen må heves slik at tjenestene blir bedre tilpasset og organisert. Når brukere må forholde seg til stadig nye mennesker, og antall hjelpere er vanskelig å få oversikt over, da er det noe som ikke er godt nok organisert. Det må være et mål å sikre færrest mulig hjelpere til hver enkelt bruker. Når hjemmehjelpen

ikke kan skifte på sengen fordi det ikke står på listen over gjøremål, da er det noe riv ruskende galt. Fleksibilitet og brukermedvirkning skal være et sentralt kriterium for mennesker der hjelpebehovet er i stadig endring.

Noen mener at svaret på omsorgsutfordringene ligger i å fatte vedtak her i Stortinget og detaljert fortelle hvordan kommunene skal organisere sitt kvalitetsutviklingsarbeid. Det gjelder f.eks forslaget fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre om å opprette etiske komiteer i sykehjem. Senterpartiet mener det er svært viktig å styrke den etiske kompetansen hos mennesker som arbeider i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og slutter seg til intensjonen i forslaget fra de nevnte partier. Men løsningsen ligger ikke nødvendigvis i å opprette etiske komiteer. Senterpartiet mener det er en ledelsesoppgave lokalt å sørge for at alle ansatte får den nødvendige etiske kompetansen gjennom kontinuerlig utprøving og refleksjon i det daglige arbeidet. Bakgrunnen for forslaget oppfatter jeg nettopp ut fra behovet for etisk refleksjon i møte mellom ansatte, brukere og pårørende. Kvalitetsavtalen mellom Regjeringen og Kommunenes Sentralforbund i samarbeid med yrkesorganisasjonene er vesentlig i denne sammenhengen, og Senterpartiet forutsetter at en utvikler ulike modeller for å styrke og forankre etikkarbeidet. Etiske komiteer kan for noen kommuner være ett tiltak sammen med mange andre i dette viktige arbeidet. Et annet forslag, som Kristelig Folkeparti kommer med, er å ansette en fagperson i hver kommune som har koordineringsansvar overfor familier med funksjonshemmet barn. Senterpartiet mener andre tiltak, som å styrke arbeidet med individuell plan, ansvarliggjøre ansvarsgrupper mv., kan være like viktige tiltak som at hver kommune skal ha en koordinator.

Utfordringene for kommunene er mange. Dette skal Regjeringen følge opp, bl.a. gjennom den brede kvalitetsavtalen som er inngått med Kommunenes Sentralforbund. Denne avtalen bygger nettopp på de fem strategiene jeg nevnte innledningsvis, og som et samlet storting er enig i. Denne avtalen er forankret i konsultasjonsordningen mellom Regjeringen og kommunesektoren og gjelder fram til 2010. Videre har Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid med fagmiljøene utviklet en nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenestene. Denne strategien fokuserer i hovedsak på forbedring av innholdet i tjenestene, forbedring av systemene og på å styrke brukerne.

Undervisningssykehjemmene har også en svært viktig oppgave i å både utvikle og formidle gode eksempler på kvalitetsforbedring i omsorgen. Et eksempel som kan nevnes, er rutiner for tannstell, som Fyllingsdalen undervisningssykehjem arbeidet mye med, et annet er gode samhandlingsrutiner mellom første- og andrelinjetjenesten som Fevikun undervisningssykehjem i Grimstad kommune har utviklet, og som de videreformidler til andre kommuner. Jeg vil understreke at det i mange kommuner foregår et meget bra og spennende utviklingsarbeid. Man møter engasjerte medarbeidere som virkelig gleder seg til å videreutvikle omsorgstjenestene rundt omkring. Det som er viktig, er at man kan få lokalt tilpassede gode tjenester.

Kommunene har fått nye oppgaver. Et eksempel er at pasienter blir utskrevet fra sykehus mens de fortsatt er under behandling. Endring fra ferdigbehandlet til utskrivningsklar setter kommunehelsetjenesten under stort press mange steder. Det krever styrket kompetanse, oppdatert utstyr og noen ganger også økt bemanning. Halvannenlinjetjeneste med styrket behandlings- og pleiefaktor vil bli en viktig satsing framover. Den må bygges ut i et samarbeid kommunene imellom for å gi pasientene et godt behandlingstilbud lokalt. Eksempler i Trondheim og Bergen viser at det er mulig å få til. Det som er nødvendig, er å avklare de økonomiske forholdene. Senterpartiet mener at dette skal organiseres som en kommunal tjeneste, og at kommunene da må kompenseres av staten for slike forsterkede tiltak i kommunehelsetjenesten.

Noen vil vise til statlig stykkprisfinansiering som løsning på omsorgsoppgavene, med et sjekkhefte som løsning på alle utfordringene. Senterpartiet mener framtidens omsorg best kan løses lokalt, gjennom å legge vekt på tverrfaglig kompetanseheving, lokalt utviklingsarbeid, kommunal planlegging og organisasjons- og ledelsesutvikling. Fastsettelse av lokale kvalitetskrav bør skje på politisk nivå. Lokalpolitisk behandling av kravene til kvalitet styrker det lokale engasjementet i forhold til innholdet i omsorgstjenestene.

Fortsatt styrking av kommuneøkonomien og vedtaket senere i dag om at Regjeringen skal følge opp Stortingets behandling av omsorgsmeldingen, er det beste utgangspunktet for en trygg og god omsorg i framtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [13:50:22]: Det er godt å høre at man mener veldig mye. Men man velger å la være å gjøre noe med det.

Fremskrittspartiet fremmet følgende i et representantforslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en melding for Stortinget om hvorledes målet, om at det skal være et tilbud tilrettelagt for heldøgns pleie og omsorg for 25 pst. av befolkningen over 80 år i tiden frem til 2030, kan nås.»

Dette støttet Senterpartiet i oktober 2004. Hvilke endringer i samfunnet har skjedd som gjør at Senterpartiet i dag går imot dette forslaget?

Rune J. Skjælaen (Sp) [13:51:07]: Det som er helt vesentlig, er at kommunene har et differensiert tilbud slik at mennesker som trenger heldøgns omsorg, er sikret å få det. Noen kommuner velger å bygge ut omsorgsboliger, andre velger å bygge ut sykehjem. Noen satser på avlastningsplasser, som gjør at folk kan bo hjemme lenger og får være lenger i eget hjem. Dette er altså veldig forskjellig rundt omkring i de enkelte kommuner.

Etter den storstilte sykehjemsutbyggingen har en sett at mange kommuner ikke har nådd målet om å ha tilstrekkelig med sykehjemsplasser. Derfor vil altså Regjeringen i statsbudsjettet for 2008 fremme forslag om et invest-

(Skjælaaen)

ringstilsukudd, som gjør at kommunene fortsatt kan bygge sykehjem, slik at folk som har behov for det, skal få plass.

Sonja Irene Sjøli (H) [13:52:20]: Det var godt å høre de eksemplene som representanten Skjælaaen nevnte fra to Høyre-styrte kommuner, Bergen og Grimstad. Høyre er opptatt av å sikre kvalitet i omsorgstjenestene og utvikle omsorgen.

Høyre mener også at alle de som trenger omsorgstjenester, har krav på å bestemme over sin egen hverdag. Det skal være en rett og ikke en plikt å velge mellom ulike tjenestetilbud. Det skal uansett være et offentlig ansvar å sikre at alle får et tilbud med god kvalitet, uavhengig av evnen og viljen til å velge.

I innstillingen skriver regjeringspartiene:

«Å være forbruker med krav og rettigheter er en krevende rolle. En kunde må selv ta ansvar for å holde seg orientert om tilbud, kvalitet og priser.»

Er det slik at Senterpartiet mener at alle omsorgstrenende må umyndiggjøres? Hva med alle unge funksjonshemmede, åndsfriske eldre og andre som pr. definisjon er ute av stand til å ta ansvar for sin egen hverdag – mener Senterpartiet at de må umyndiggjøres?

Rune J. Skjælaaen (Sp) [13:53:22]: Nei, det mener vi faktisk ikke! Vi mener at folk skal ha mulighet til å velge også – velge hvem som skal komme hjem til dem. Men det er stor forskjell fra å ha brukermedvirkning til kommuner som f.eks. inngår avtaler med ISS for sykehjemsdrift eller hjemmetjenester, der selskap skal tjene penger på det offentlige tilbudet som gis. Jeg har en ryggmargsrefleks på at det vil vi faktisk ikke. Vi vil ikke at noen skal tjene penger på det offentlige omsorgstilbudet som kommunene rundt omkring ønsker å gi. Så enkelt er egentlig det.

Gunvald Ludvigsen (V) [13:54:25]: Representanten Skjælaaen var inne på samhandlinga mellom første- og andrelinetenesta i innlegget sitt, og han peika på at samhandling er viktig.

Som representanten Skjælaaen veit, har eit utval som har utgreidd lokalsjuehusa sine akuttfunksjonar, nettopp lagt fram innstillinga si. Dei gjorde det i førre veke. Der slår dei fast at 90 pst. av befolkningas behov for helsetenester blir ivareteke av primærhelsetenesta, og at opp til 70 pst. av pasientane som treng akutthjelp, blir behandla på lokalsjuehus. Utvalet meiner da naturlegvis at med dette som utgangspunkt må ressursane i helsevesenet gå i retning av lokalsjuehus og primærhelsetenesta.

Så mitt spørsmål til Skjælaaen er: Er representanten Skjælaaen einig i utvalets konklusjon, og korleis vil han i så fall følgje opp denne konklusjonen – altså gå frå ord til handling?

Rune J. Skjælaaen (Sp) [13:55:31]: Nå har jeg ikke lest hele rapporten, men jeg har lest sammendraget og litt inne i rapporten, og jeg er enig i mange av konklusjonene der.

Det er tydelig at denne gruppen ser på lokalsjuehusene som en fantastisk flott ressurs som skal videreutvikles og bygges ut for å møte befolkningens behov, og særlig den aldrende befolkningens behov. Når jeg får tid til å studere rapporten nærmere, er jeg sikker på at jeg vil finne veldig mye bra i den.

Når jeg nevner halvannenlinjetjeneste, er det fordi vi ønsker at folk skal behandles på lavest mulig ansvarlig nivå. Det å ha noen forsterkede avdelinger, et forsterket sykehjem i en storkommune f.eks., mener vi er en god måte å løse dette på. Da må også kompetansen heves noe, og en må ha noe mer midler å drive for.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Gunvald Ludvigsen (V) [13:57:02]: St.meld. nr. 25 for 2005-2006 om framtidas omsorgsutfordringar er på mange måtar ei løypemelding for korleis vi skal møte dei store utfordringane som vi alle veit kjem. Bakteppet er sjølvsagt eldrebølgja som vi kan seie kjem flaumande, spesielt frå og med 2020.

Det handlar om å gå frå ord til handling. I så måte hadde det vore ønskjeleg med meir konkrete tiltak enn det denne løypemeldinga inneheld. Dessutan burde Regjeringa lagt opp til sterkare forpliktingar i oppfølginga av stortingsmeldinga, slik ein samla opposisjon har teke til orde for.

Men uansett: Å skape ein berekraftig omsorgspolitik for framtida er ei utfordring som treng brei politisk forankring.

Venstre meiner det er avgjerande at vi har eit godt og likeverdig helsetilbod til alle som treng det, når dei treng det. Helsevesenet må ta pasienten, lidingane til pasienten og dei pårørande alvorleg. Informasjon, medbestemming og kvalitetssikring er nødvendig for at vi som pasientar skal kjenne tryggleik når vi treng hjelp.

Venstre vil innanfor helsepolitikken prioritere meir til dei som treng det mest. Dette krev omprioriteringar og betre samhandling mellom ulike delar av helsevesenet. Stat og kommune har eit klart ansvar for å leggje samfunnet slik til rette at ein minimaliserer risikoen for helseskade. Auka satsing på rehabilitering og førebyggjande arbeid er viktig for å fordele ressursane betre innanfor helsevesenet og sørge for at kronikarar, rusmisbrukarar og menneske med nedsett funksjonsevne får ein betre kvardag.

Det er urimeleg at tannhelsebehandling skal vere åtskild frå anna medisinsk behandling. Det er historiske og økonomiske årsaker til at sjukdom i tenner og munnhole ikkje blir refundert under offentlege ordningar. Venstre ønskjer ei offentlig refusjonsordning på lik linje med fastlegeordninga. Vi er glade for at andre parti i media no støttar oss i denne saka, men konstaterer at Venstre er det einaste partiet som har valt å forplikte seg økonomisk for å betre tannhelsen.

Fleirtalet i komiteen har i innstillinga sagt seg einig med departementet i at det er behov for å auke innsatsen når det gjeld legeårsverk i institusjonane med minst 50 pst. fram til 2010. Fastlegar med avtale i kommunane kan jobbe 7 1/2 time i veka med offentlege helsetenester.

Offentlege helsetenester er i første rekkje tilsynslegefunksjon på sjukeheimar, skulehelseteneste og helsestasjonsverksemd – alt saman viktige funksjonar. Men kommunane kjøper jo i gjennomsnitt berre fire av desse timane. Det ligg altså store ambisjonar i omsorgsmeldinga om å auke talet på timar for legane på sjukeheimane, men då er det også viktig å gjere bruk av moglegheitene i den strukturen vi allereie har. Eg trur at kommunane tenkjer som så at kanskje vi her kan spare pengar, men dette er i alle fall kortsiktig tenking. Kommunane må vektleggje kjøp av desse tenestene i større grad. Venstre vil oppmode helse- og omsorgsministeren til å instruere kommunane til i større grad å kjøpe desse tenestene.

Som eg var inne på i det siste replikkordskiftet, er det nettopp lagt fram ein rapport om lokalsjukehusa sine akuttfunksjonar som viser kor viktige lokalsjukehusa er i helsetenestekjeda. Det blir slått fast at om lag 70 pst. av sjukehuspasientane kan behandlast på dette nivået. Vidare blir det slått fast at 90 pst. av befolkningas behov for helsetenester blir teke vare på av primærhelsetenestene. Det blir òg peika på kor viktig samhandlinga med kommunehelsetenesta er, og at pasientbehandling på lågast mogleg nivå er både riktig og viktig. Denne konklusjonen frå arbeidsgruppa inneber at ressursar må overførast til desse til lågaste nivåa i helsetenestekjeda.

Vi som politikarar har eit spesielt ansvar for å føre denne debatten på eit heilskapleg nivå, møte dei sjuke på riktig nivå og overføre ressursar til riktig nivå. Det er utruleg viktig. Greier vi å fange opp 1 pst. av pasientane med god behandling før dei treng sjukehusinnlegging, sparer vi mykje pengar som kan utnyttast andre stader i helsevesenet. Dette er både god pasientbehandling og god samfunnsøkonomi.

God ressursutnytting innan helsevesenet er viktig, men det aller viktigaste er sjølvsagt å få til ei god pasientbehandling. Mange eldre blir forvirra i møtet med forandra omgivnader og transport att og fram mellom ulike behandlingssnivå. Behandling i eigen heim eller på den institusjonen dei eldre bur, er etter vårt syn ein svært viktig del av det å gje ei verkeleg verdig omsorg.

Eg trur at det viktigaste for eldre på sjukeheim er å møte legar med spesialistkompetanse i allmennmedisin, og desse må utvide kompetansen sin på demens og alderspsykiatri. Eg trur at det er eit urealistisk mål å få utdanna nok spesialistar i geriatri til å møte eldrebølgja. Allmennmedisinarenar bør altså få ein utvida og breiare kompetanse, slik at fleire eldre møtest på lågast mogleg nivå. Vi må organisere omsorgsoppgåvene slik at førstelinjetenesta blir styrkt, og slik at denne tenesta blir i stand til å ta meir ansvar, spesielt overfor eldre.

Venstre er glad for at Høgre og Kristeleg Folkeparti er med på ein merknad i innstillinga om «visitasordning» for eldre over 75 år – ein merknad som berre desse tre partia var med på. Dette er eit ledd i vår eldresatsing, og er etter vår oppfatning heilt i tråd med behandling på lågaste omsorgsnivå og ikkje minst godt førebyggjande arbeid.

Venstre er skuffa over at Regjeringa ikkje har lagt større vekt på å kontrollere at IPLOS-registreringa har vore i tråd med krav til brukarmedverknad og personvern. Det er

viktig at det ikkje blir innhenta informasjon som det strengt teke ikkje er behov for, og spørsmål som blir stilte til brukarane av omsorgstenester, må ikkje opplevast som invaderande – det er ein føresetnad for at IPLOS kan brukast. Dette er ein uhaldbar situasjon for alle med hjelpebehov og eit klart brot på personvernet. Nokre av spørsmåla er forandra, noko Regjeringa har slått fast i denne meldinga, men spørsmålet fangar etter mitt syn ikkje opp behovet til brukarane utanfor heimen. IPLOS blir dermed fullstendig bortkasta som verkty for å fange opp behovet til brukarane, og gir ikkje kommunane riktig informasjon.

Venstre har stor forståing for at dei som blir registrerte, uttrykkjer mistillit til dette systemet. Det er krenkjande og fullstendig uakseptabelt. Detaljgraden i spørsmåla er for omfattande, og dei er svært intime.

Venstre vil uttrykkje sterk uro over det vedvarande presset som ligg føre for å gjere det enklare å samle, bruke og oppbevare personopplysningar knytte til helse. I mindre kommunar og bydelar er den einskilde brukaren svært lett å kjenne igjen med dagens IPLOS-registrering. Dette er uheldig. Menneske med hjelpebehov kjenner seg lett igjen som ein utgiftspost på kommunen sitt budsjett, noko som blir opplevd som audmjukande og krenkjande. I iveren frå samfunnet etter å kartlegge befolkninga risikerer vi at folk mister tillit til helsevesenet.

Venstre prioriterer ei større satsing på barne- og ungdomspsykiatri. Det er svært uheldig at barn og unge står lenge i kø for å få nødvendig behandling. For å møte utfordringane slik dei no er innanfor psykiatrien, må alle ledd i tiltakskjeda styrkjast på tvers av profesjonar og omsorgsnivå. Derfor prioriterte Venstre større løyvingar til helseføretaka innanfor psykiatri i det alternative budsjettet sitt. Også innanfor dette området må vi prioritere dei som treng det mest. Det er ikkje akseptabelt at barn står i kø i månadsvis for å få adekvat behandling.

Så nokre få ord om rehabilitering. Helseføretaka er prega av ulike haldningar og prioriteringar med omsyn til rehabilitering. Dette resulterer i svært ulike praksis, både når det gjeld tilbod og kva slags tenester som blir kjøpte. Det må ikkje vere slik at bustadadresse er fullstendig avgjerande for om den enkelte skal få eit godt rehabiliteringstilbod eller ikkje. Vi må få til ein konsensus innan fagmiljøa og prioritere forskning på kva som er god rehabilitering.

Når det gjeld Innst. S. nr. 126, er problemstillinga i den saka i praksis ein del av det totale omsorgsfeltet. Vi i Venstre meiner at forslaget til Framstegspartiet ikkje er nokon god idé. Vi meiner at den rettigheittenkinga som det her blir lagt opp til, ikkje er noko politisk sesam, sesam, og at det nærast er ein stor illusjon. Så vi har gitt til kjenne at vi vil stemme imot dette forslaget.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Sylvia Brustad [14:07:11]: De siste 20 åra har omsorgstjenestene gjennomgått flere reformer som har berørt både eldreomsorgen og ulike brukergrupper. Det er tatt krafttak både for å øke kapasiteten og ruste opp

kvaliteten i tjenestetilbudet, men vi er ikke i mål. Det som også er nytt, er at antall yngre brukere under 67 år er nær fordoblet de siste ti åra, bl.a. i kjølvannet av reformer knyttet til utviklingshemning og Opptreppingsplanen for psykisk helse.

Denne regjeringa fører en politikk basert på fellesskapsløsninger. Vi prioriterer velferd klart framfor ytterligere skattelettelser til de rikeste blant oss, slik at eldre og andre som trenger omsorg, skal ha trygghet for at den kommunale omsorgstjenesten gir tilstrekkelig hjelp når man trenger det. Dette skal ikke være avhengig av tykkelsen på lommeboka.

Framtidas velferdssamfunn forutsetter at alle bidrar med sitt. Det er viktig at enda flere tar medansvar for tilrettelegging av egen bolig og aktiv deltakelse i samfunnet. Vi opplever en voksende seniorbefolkning, der mange kan møte alderdommen med økte ressurser, både helsemessig, økonomisk og utdanningsmessig. Dette gir framtidens eldre mulighet til å mestre sjukdom og funksjonstap på en enda bedre måte enn før. Vi lever lenger enn før. Det skal vi glede oss over. Det er vårt samfunns beste kvalitetsstempel.

Vi ønsker å videreutvikle dette samfunnet. Framtidens velferdssamfunn må i enda større grad evne å sette enkeltmennesket i sentrum og legge stor vekt på frihet, mangfold, brukerinnflytelse og uavhengighet. Ved utforminga av tjenestetilbudet betyr det mer individuell tilpassing og mindre standardisering og «stoppeklokkeomsorg». Jeg mener at rigide og detaljerte tidsskjemaer og instruksjoner er uforenlig med en slik utvikling og kan bidra til å umyndiggjøre både brukeren og den som skal hjelpe.

Regjeringa ønsker på ulikt vis å stimulere til enda mer brukerinnflytelse og legge til rette for at alle brukere, uavhengig av alder, diagnose eller funksjonsevne, kan leve et aktivt og verdig liv basert på egne ønsker og egne premisser. Reell brukerinnflytelse forutsetter at fagprofesjoner, forvaltninga vår og behandlingsapparatet er bevisste og sikrer at brukerne får økt innflytelse, slik at de i størst mulig grad settes i stand til å ta egne valg – og at de også blir lyttet til.

Framtida vil kreve at omsorgstjenesten samarbeider enda tettere med familie, med lokalsamfunn og frivillige organisasjoner. Til sammen utgjør alle disse grunnleggende ressurser som vi ikke kan greie oss uten i åra som kommer. Vi skal skape omsorgsfulle lokalsamfunn. Derfor må de kommunale helse- og sosialtjenestene fortsatt være forankret lokalt og være basert på lokaldemokrati, nærhet og lokalkunnskap. De kommunale hjemmetjenestene har sin styrke nettopp i samspill med familie og lokalsamfunn.

Vi står overfor store utfordringer når det gjelder kvalitet, kompetanse og kapasitet i tida framover. Jeg er derfor glad for å konstatere at det er ganske bred enighet i komiteen om de lange linjene i omsorgspolitikken, både med vekt på fellesskapsløsninger og at kommunen fortsatt skal ha ansvar for utforming og finansiering av tjenesten. Fremskrittspartiet er unntaket, spesielt når det gjelder finansieringssystemet.

Det er av stor betydning at Kommunenes Sentralforbund og Regjeringa har inngått en ny avtale om kvalitet i omsorgstjenesten. Det betyr at vi er på felles kurs med kommunene. Det gir godt håp om at de målene vi har satt oss, kan nås.

Regjeringas forslag om hvilke strategier vi anbefaler, er vel kjent her i Stortinget. Jeg vil bare kommentere noen av de aller viktigste tiltakene.

Regjeringa har satt seg et mål om 10 000 nye årsverk i omsorgstjenesten innen utgangen av 2009. Vi har vurdert det både som nødvendig og realistisk at størstedelen av veksten kan skje i form av personell med helse- og sosialutdanning. Det er ambisiøst, men helt nødvendig. Vi har som kjent prioritert en betydelig økning i kommunenes inntekter. Kombinert med en sterk økning i skatteinngangen er kommunene tilført 18 milliarder kr i nye inntekter i løpet av 2005 og 2006.

For noen dager siden fikk vi de nye tallene om utviklinga i antall årsverk fra Statistisk sentralbyrå. Vi kunne med glede konstatere at det i 2006 var en vekst på hele 3 900 nye årsverk. Det er den sterkeste veksten i antall årsverk i løpet av seks år. Dette bekrefter at Regjeringas politikk fører fram, uten øremerking av midler og uten detaljstyring av kommunene, men ved å gi kommunene betydelig mer penger.

Kommunenes Sentralforbund har nylig meldt at kommunene har planer om 2 000 nye årsverk i 2007. Samlet sett viser dette at vi er godt over halvveis til målet om 10 000 nye årsverk. Dette gir oss mulighet til å gi mer omsorg i omsorgsboligene, mer omsorg hjemme og mer omsorg i sjukehjemmene, og til å gjøre enda mer innenfor demensomsorg, utvide dagtilbudet og satse mer på kultur og sosiale tiltak. Derfor er dette så veldig viktig. Økningen innebærer også at de ansatte kan ta seg litt bedre tid og kute litt mindre.

Vi har også tallfestet mål om flere helsefagarbeidere, flere med fagskoleutdanning, flere med desentralisert høgskoleutdanning og videre- og etterutdanning ved høgskolene. KS vil også, sammen med yrkesorganisasjonene, bidra til at ansatte skal ha grunnleggende kompetanse i etikk. Her kommer det til å bli større utfordringer i tida framover. Dette kan gjøres på ulikt vis rundt i kommunene. Regjeringa vil stimulere og bidra til forsøksprosjekter innenfor dette området. Det er ikke sikkert at etiske komiteer vil passe alle steder og i alle kommuner f.eks.

Regjeringa har som kjent også varslet at vi kommer med et nytt investeringstilskudd neste år til å bygge flere sjukehjem, omsorgsboliger, korttidsplasser i sjukehjem og heis i blokker, slik at folk kan bo lenger hjemme når det er ønskelig. Dette tilskuddet vil selvfølgelig være rettet mot eldre mennesker, men også mot de langt flere yngre brukere under 67 år som trenger mye omsorg og bra steder å bo. Det er også viktig å si det som er offentlig kjent, at vi går inn for en overgangsordning for inneværende år, for ikke å få stopp i utbygginga. Det betyr at de som setter i gang i år, selvfølgelig har mulighet til å søke om å bli vurdert på lik linje med dem som søker fra neste år. Vi kartlegger nå behovet i kommunene. Jeg vil drøfte utforminga av tilskuddet med KS, og Stortinget vil få en

grundig orientering i forbindelse med statsbudsjettet til høsten.

Forsknings- og utviklingsarbeid er også viktig for å kunne planlegge og forbedre omsorgstjenestene, fordi vi hele tida må videre, fordi vi hele tida får ny kunnskap, og fordi teknologien heldigvis går framover. Derfor skal vi ha en gradvis opptrapping av midler til omsorgsforskning. Vi gjør det i nært samarbeid med Norsk Pensjonistforbund, som bidrar på en prisverdig måte gjennom Einar Strands forskningsfond. Vi har også varslet etablering av fem forsknings- og utviklingscentre, hvorav det ene allerede er åpnet. Jeg er glad for at en enstemmig komite ber Regjeringa prioritere dette.

Jeg registrerer med glede at det er brei enighet om å styrke legetjenesten i sjukehjem. Vi trenger ikke ha noen lange foredrag og argumenter for hvorfor det er riktig. Vi må gjøre det for å dekke pasientenes behov, og det er også avgjørende for å få en riktigere pasientflyt mellom sjukehjem og sjukehus. Derfor har vi angitt det målet som alle kjenner til her – minst 50 pst. økning fram til 2010. Vi mener at det må bestemmes lokalt hvor mange ansatte de trenger på hvert enkelt sjukehjem f.eks., men vi legger opp til fortsatt styrking av kommuneøkonomien. Vi legger opp til at alle kommuner innen utgangen av dette året må ha rapportert hvilke planer de har for å følge opp dette målet, vi legger opp til at sjukehjemsmedisin skal få en mer sentral plass i medisnutdanninga, og vi skal stille krav om turnustjeneste i sjukehjem.

Jeg vil helt til slutt si noen få ord om demens – et område som fram til nå har vært for lite berørt, et område som jeg mener mange bør erkjenne at det er gjort for lite på. Regjeringa jobber nå – som en oppfølging av omsorgsmeldinga, og det vi sier der, og som jeg ser det er ganske brei støtte til i Stortinget – med en egen demensplan. Vi er nødt til å få til flere dagtilbud, vi er nødt til å få til mer avlastning, vi må sørge for å få diagnosen stilt enda tidligere, og vi må gi en enda bedre hjelp enn det som er tilfellet i mange kommuner i dag.

Jeg vil også si at jeg mener vi generelt sett har kommet langt når det gjelder pleie og omsorg, men vi er ikke i mål alle steder. Hovedfokuset bør etter vår mening i tillegg til dette og utbygging i tida framover være på alt det som går på det å være mennesker, enten man er ung eller gammel.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP)[14:17:16]: Statsråden var i sitt innlegg inne på det tilskuddet som en har varslet i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 til eventuelle nye sykehjemsplasser, ombygging av eksisterende boliger etc. Man sier også at man i de kommunene som vurderer å bygge ut noe i år, kan søke på samme måte. Problemet er at man ikke vet verken størrelsen på dette, måten man skal innrette dette på, eller hvordan man har tenkt å gjøre det.

Mitt spørsmål til statsråden er: Frykter ikke statsråden nå at dette kommer til å stoppe den planleggingen som skjer for inneværende år? Kommunene vet jo ikke hvorvidt man får innvilget dette eller ikke. Man vet ingenting om størrelsen på dette bidraget, hvordan man skal få an-

svaret, hvilke plasser det skal satses på, og i hvor stort omfang. Hvordan skal disse kommunene kunne forholde seg til at man kan søke i år, men ikke kommer til å få svar før til neste år?

Statsråd Sylvia Brustad [14:18:29]: Det er riktig som representanten Nesvik sier, at alle kriterier ikke er klare. Dem kommer vi tilbake til i statsbudsjettet. Vi har allikevel varslet om at de som velger å bygge videre i år – noe jeg synes er bra at de gjør, for vi trenger videre utbygging – kan søke og bli vurdert på lik linje med de andre fra neste år.

Det er klart at de tar en sjanse, men det er ingen tvil om at vi her snakker om et begrenset antall kommuner. Jeg har snakket med en del folkevalgte i noen av de kommunene, og flere av dem er villige til å ta den sjansen for å kunne komme i gang med utbygginga. Jeg kan også si fra Regjeringas side at det er viktig at vi får på plass dette. Derfor er dette et område vi kommer til å prioritere. Vi kommer tilbake til med nøyaktig hvor mye når vi kommer tilbake til statsbudsjettet til høsten.

Inge Lønning (H) [14:19:16]: I Politisk kvarter i morges kom statsråden i skade for å hevde at fordelingen når det gjelder innsattsstyrt finansiering, 40/60 pst., ble innført av denne regjering. Jeg vil gjerne gi statsråden en mulighet til å korrigere det nå.

Statsråden sa i sitt innlegg at fremtidens velferdssamfunn forutsetter at alle bidrar med sitt. Jeg kan ikke være mer enig. Men hvorfor er statsråden og Regjeringa da så skeptiske når kvinnelige sykepleiere – prosentfordelingen er jo slik – ønsker å etablere seg som gründere på omsorgsområdet? Burde ikke det være midt i blinken for det som er Regjeringens ønske?

Så, til sist, til de 10 000 årsverk. Det er grunn til å gratulere med tallet 3 900 for året 2006, men det er noen skjær i sjøen som jeg må få lov å peke på. Under denne regjering har sykefraværsprosenten i denne sektoren økt til skyhøye 8,2 pst. Det slår bena under en betydelig del av denne økningen. Hva vil statsråden gjøre for å møte denne utfordringen?

Statsråd Sylvia Brustad [14:20:38]: For det første: Når det gjelder antallet årsverk, tror jeg ingen kan bestride at det i 2006 var den sterkeste veksten i antall ansatte på over seks år. Det betyr at i den tida Høyre satt i regjering og hadde mulighet til å bidra til å få flere ansatte i denne sektoren, gikk det ikke fullt så bra. Det henger selvfølgelig sammen med at Høyre gjennom flere år sulteføret kommunen, i motsetning til hva denne regjeringa gjør. Det er bl.a. det vi nå ser resultater av.

Hvorfor er det så viktig i dagens debatt? Jo, det er fordi vi ikke greier å gi et kvalitetsmessig bra tilbud hvis vi ikke har nok mennesker – og med ålreit utdanning – i forhold til de utfordringer som er. Derfor er det viktig når en ser på kommuneøkonomien, at en også ser på antall årsverk. Dette gir konkrete resultater, og det utgjør en forskjell, sjøl om enkelte opposisjonspartier prøver å gi et annet inntrykk.

Når det så gjelder spørsmålet om sjukefravær, tar jeg det på største alvor. Det er også noe av bakgrunnen for at jeg har instruert mine helseforetak om at det er noe av det de bør prioritere. Jeg vet at Åslaug Haga også jobber tett med sine ordførere for å få sjukefraværet ned.

Laila Dāvøy (KrF) [14:21:49]: Jeg konstaterer i dag at regjeringspartiene på mange måter forteller at de veldig gjerne vil forplikte seg. Representanten Rune Skjælaaen kaller det for en konstruert uenighet når vi snakker om forpliktelser framover.

I dag tidlig var jeg i Politisk kvarter med statsråden. Vi hadde en debatt, og også i den debatten brukte statsråden begrepet «forpliktelser». Det er jo positivt. Så mitt helt konkrete spørsmål til statsråden er: Er det nå slik at Regjeringen vil forplikte seg til en plan framover, der vi vil se igjen både framdrift og at det blir penger medfølgende, altså en antatt ramme for satsingen fram til 2015? Hvis det var mulig, ville jeg veldig gjerne bedt om et ja- eller nei-svar. Men det er sikkert ikke mulig.

Statsråd Sylvia Brustad [14:22:58]: Jeg tror spørsmålet er litt for omfattende til at jeg kan svare et klart ja eller nei. Men det jeg kan si, er at Omsorgsplan 2015, som ligger i denne meldinga, allerede er forpliktende. Når Regjeringa tilbød Kristelig Folkeparti og de andre opposisjonspartiene å komme tilbake med en egen sak i tilknytning til statsbudsjettet, var det et ærlig forsøk fra vår side, fordi vi ønsket et forlik og en nærmere dialog. Jeg beklager at det ikke var mulig å nå fram.

Ja, det kommer til å bli forpliktende i den forstand at når vi legger dette fram sammen med budsjettet, kommer vi også til å vise hvor mye penger vi vil bruke på investeringstilskudd for å få bygd mer, og hvor mye mer til kommuneøkonomien for at vi skal få ansatt enda flere og få mer kvalitet inn, og vi har allerede forpliktet oss til en flerårig satsing på å få økt legetjenesten i sjukehus og utdannet flere helsefagarbeidere – for å nevne noe.

Jeg mener at denne regjeringa allerede har vist at vi vil forplikte oss i forhold til at dette er et av de aller viktigste satsingsområdene, og det skal vi selvfølgelig også vise i oppfølginga når vi kommer tilbake til saka i høst.

Gunvald Ludvigsen (V) [14:24:17]: Det er fleire som har vore inne på styrking av legetenestene i sjukeheimane, og statsråden var òg nettopp inne på det. Det er eit satsingsområde som det eigentleg er brei semje om.

Vi har høyrte at på norske sjukehus er det ein lege på to pasientar og på sjukeheimane ein lege på 180 pasientar – ein enorm forskjell. Dersom vi går inn i tala, veit vi at frå 2002 til 2004 auka talet på legeårsverk i spesialisthelsetenesta med 8,3 pst., eller 810 stykke, mens det i kommunehelsetenesta var berre litt over 4 pst., 167 stykke, altså fem gonger så stor auke i spesialisthelsetenesta som i kommunehelsetenesta. Med denne faktiske utviklinga blir det ikkje lett å realisere det ambisiøse målet, og spørsmålet mitt til statsråden er: Har statsråden konkrete løysingar på korleis ein skal nå dette ambisiøse målet?

Statsråd Sylvia Brustad [14:25:19]: Ja, jeg har god tro på og håp om et godt samarbeid med kommunene og organisasjonene på området for å få dette til. For eksempel det faktum at vi nå tar sjukehjemsmedisin inn i utdanninga er svært viktig. At vi kommer til å fortsette å gi betydelige midler til kommunene for at de på den måten skal få ansatt flere, er også et veldig viktig tiltak, og ikke minst at vi nå åpner for turnustjeneste i sjukehus. Vi har erfaring med at mange har slutten av sin turnustjeneste i sjukehus, og det er bra, fordi mange av dem velger å jobbe i sjukehus etterpå. Det trenger vi også. Men hvis flere får innsikt i hvor spennende og interessant det er å jobbe i dagens sjukehus og sånn det kommer til å bli framover, tror vi at det også kan være et bidrag til å få flere leger inn i sjukehus. Vi jobber veldig nært ikke minst med Legeforeningen med tanke på hvordan vi skal få dette til i praksis. Utviklinga så langt viser at vi er på rett veg, og jeg håper og tror vi skal greie økninga på 50 pst. i løpet av få år.

Dagfinn Høybråten (KrF) [14:26:35]: Statsråden beklager, og det skal man lytte til når det sies i stortingsalen. Hun beklager at det ikke ble et forlik om denne saken. Det gjør jeg også. Men det burde ikke komme overraskende på statsråden, for kravet om en forpliktende økonomisk handlingsplan har fra Kristelig Folkepartis side ligget der fra dag én – i det brevet vi sendte til partiene, i det møtet vi hadde med statsråden i departementet, og i det møtet statsråden hadde i Kristelig Folkepartis landsstyre om nettopp denne saken. Derfor er det skuffende at det ikke fra Regjeringens side var vilje til å gjøre det som Arbeiderpartiet og de andre regjeringspartiene gjorde i forbindelse med opptrappingsplanen for psykisk helse. De krevde at regjeringen fremmet et forslag om en forpliktende handlingsplan for psykiatrien, en økonomisk forpliktende opptrappingsplan. Det er man altså ikke villig til å gjøre når det gjelder landets pleietrengende og eldre, i hvert fall ikke så langt. Men jeg har et orlite håp om at statsråden vil justere kurs, og at hun benytter nok en anledning her i salen til å si at den saken vi vil komme med i høst, vil inneholde en forpliktende økonomisk framdriftsplan.

Statsråd Sylvia Brustad [14:27:42]: Jeg mener Regjeringa og regjeringspartiene her i huset har sagt veldig klart at vi er interessert i et samarbeid, og jeg er veldig glad for det initiativet representanten Høybråten tok i forhold til det. Jeg opplever faktisk også at vi er enige om hovedretningen når det gjelder eldreomsorgen og omsorgen for andre som trenger det.

Jeg mener at Regjeringa har sagt veldig klart fra og forpliktet oss veldig klart når det gjelder å bruke betydelig flere penger for å få bygd ut nødvendig antall sjukehus og omsorgsboliger, og å bruke betydelig mer penger til kommunene for å få ansatt enda flere. Vi har også varslet i omsorgsmeldinga Omsorgsplan 2015, som er forpliktende, og som er opptrappende. Så kommer Regjeringa tilbake med dette som en egen sak i tilknytning til statsbudsjettet, hvor vi vil følge opp det vi har varslet i omsorgsmel-

dinga, og vurdere de tiltak som ligger inne, selvfølgelig også medsendt fra Stortinget.

Jeg er lei meg for at dette strandet på at Kristelig Folkeparti var så bastant på at de ville ha en proposisjon. Jeg tror ærlig talt at folk ute er opptatt av hvilke tilbud de får, og der mener jeg at det er mye å enes om fortsatt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:29:15] (komiteens leder): Dette er en sak som har skapt store forventninger i befolkningen, fordi man gjennom en rekke forskjellige medieoppslag har sett at det er store forskjeller kommunene imellom. Man har også sett at det er store mangler, det er stor etterspørsel etter nye sykehjemsplasser, og det har også vært tverrpolitiske uttalelser om at alle partier ønsker å gjøre noe med det.

Vi husker alle initiativet, og jeg vil faktisk gi ros til Kristelig Folkeparti ved Dagfinn Høybråten som tok et initiativ til å prøve å få til et bredt samarbeid. Det tok også statsråden inn over seg, og det har bl.a. vært et møte hos statsråden mellom alle de politiske partiene for å prøve å komme fram til en enighet. Det syntes jeg var veldig positivt, og en del har det kommet ut av det. Forhåpentligvis kommer vi nå videre, for det er veldig mye bra som står i meldingen og innstillingen som foreligger. Det er likevel relativt stor uenighet om hvor forpliktende det som nå ligger i innstillingen, er, og på hvilket nivå Regjeringen har tenkt å følge opp de forskjellige forslagene som ligger der. Det skaper igjen en viss usikkerhet, om hvorvidt Regjeringen vil følge opp det som ligger der, og om man vil få en annen utvikling enn den vi dessverre så i forbindelse med eldreplanen. Jeg tror alle og enhver i denne salen skal ta inn over seg at den eldreplanen som vi har lagt bak oss, i stor grad ble en boligreform og ingen omsorgsreform. Det tror jeg vi skal lære av også når det gjelder den måten vi innretter det som kommer framover, på.

Så har det selvfølgelig vært en debatt om hvorvidt man skal fremme en proposisjon, eller om man skal omtale det i forbindelse med statsbudsjettet, eller hva man skal. Det kan ikke være noen som helst tvil om at en proposisjon, dvs. en forpliktende handlingsplan, er mer forpliktende enn å omtale det i forbindelse med statsbudsjettet. Da kunne og ville man ha fått en mye grundigere diskusjon enn om dette kommer mer eller mindre som et haleheng til det statsbudsjettet som kommer til høsten.

Videre er det også noe som er svært underlig, og det er det tilskuddet som man varsler vil komme, til investeringer, eventuelt ombygginger med heis og tilrettelegging. Ja, hva har kommunene å forholde seg til der da? Det ville jo vært helt naturlig at man i hvert fall i kommuneproposisjonen hadde omtalt denne problemstillingen, slik at kommunene vet hva de har å forholde seg til når de skal planlegge sin virksomhet for bl.a. neste år. Det kan jo være slik at man kan få en viss mistanke om at grunnen til uthalingen og kanskje en av grunnene til at man ikke vil komme med størrelsen på dette nå, er at man skal inn i en valgkamp til høsten, og så får man se hva som kommer

etter den tid. Jeg håper i hvert fall at et skikkelig tilskudd kommer på plass.

Det er store forskjeller kommunene imellom med hensyn til hva slags tilbud som gis. Det er også slik at bostedsadressen din faktisk er avgjørende for om du får en sykehjemsplass eller ikke. Bostedsadressen din er også det som avgjør om du får et visst antall hjemmehjelpstjenester, hjemmesykepleie og andre tiltak, dette fordi kommunene selvfølgelig prioriterer forskjellig.

Fremskrittspartiet ønsker å endre finansieringssystemet, men det er viktig å ha klart for seg at det er finansieringen vi foreslår skal endres. Kommunene skal fortsatt ha ansvaret for at tilbudene er der. Kommunen skal legge til rette slik at den enkelte får den hjelpen som han/hun har behov for. Problemet er bare at det geografisk er store forskjeller i dag. Dette må vi få endret på. Derfor ønsker Fremskrittspartiet at staten skal overta det finansielle ansvaret, men ikke handlingene og tilbudet, og det er her i hvert fall en del helt åpenbart ut fra sine innlegg har misforstått.

Så tror jeg det var representanten Bøhler som var inne på det med fritt brukervalg, og jeg tror også representanten Skjælaaen var inne på disse problemstillingene, at det måtte ikke være slik at ISS og andre kunne tjene penger på noe innenfor helse. Ja, da må jeg bare si at man er rimelig langt på siden. Hvordan man klarer å gjøre det frie brukervalget om til noe negativt, begriper jeg ikke. «Brukervalg» er et positivt ord. «Fritt» er også et positivt ord. Ja, du må nesten være medlem av Senterpartiet eller andre partier på venstresiden for å klare å gjøre denne friheten om til noe negativt. Jeg håper virkelig at man går grundigere inn i dette fra de partienes side, og at de skjønner at det frie brukervalget er en verdi i seg selv.

Jeg skal bare vise til et enkelt eksempel på at behovene finnes i kommunene. I dagens Aften kan vi lese følgende: «Kastet ut av sykehjemmet». Det henvises til en episode ved juletider der en pasient ikke lenger fikk være på sykehjemmet fordi vedkommende hadde et psykisk problem i tillegg. Vi har store utfordringer, og det er viktig at vi kommer på banen, og at vi kommer på banen raskt, nettopp for å hjelpe flest mulig. Jeg har helt og fullt tro på at statsråden ønsker det. Jeg har helt og fullt tro på at samtlige partier i denne salen ønsker å gjøre det beste for de eldre. Men det er helt åpenbart at vi har forskjellige virkemidler for å nå det målet, og hvis vi skal komme noen vei, nytter det ikke bare å følge det samme sporet som vi har gjort over flere år. Ja, dette har faktisk vært en pågående debatt helt fra 1980-tallet, om hvordan vi skal organisere, hvordan skal vi klare å bli bedre.

Det har også vært en diskusjon om antallet legeårsværk. Vi er jo i den situasjonen at dagens sykehjem faktisk er minisykehus. Da er det jo litt underlig å vite at i sykehus er det én lege på to pasienter. I sykehjemmene er det gjennomsnittlig en lege pr. 180 pasienter. Det setter ting litt i perspektiv. Meldingen tar heldigvis for seg dette, men der også er man ganske vag. Hvor raskt kan man klare å få til en fordobling av legeårsværk i sykehjemmene? Hva ønsker man f.eks. å foreta seg i forbindelse med de korridorpatientene og utskrivningsklare pasientene som

ligger på sykehus fordi vi faktisk mangler sykehjemsplasser?

Statsråden var selv inne på gledelige tall. Ja, det er gledelig med en vekst på 3 900 årsverk innenfor helse- og omsorgssektoren. Problemet er jo bare at dette tallet nå blir spist opp av sykefraværet, og det hjelper oss veldig lite med nye årsverk innenfor helse- og omsorgssektoren hvis sykefraværet også øker. Vitsen er jo at vi skal ha flest mulig personer som skal jobbe der og yte omsorg, og da må vi også sette i verk tiltak for å få ned sykefraværet. Det håper jeg man tar på alvor, for vi har i hvert fall ikke sett den virkningen ennå. Ja, sågar gikk man jo inn for at man skulle redusere sykefraværsutbetalingene for innværende år med 2,5 milliarder kr. Men det har gått motsatt vei. Sykefraværet øker, og dette er det viktig at man tar inn over seg.

Så ja, vi har behov for nyansatte. Vi har også behov for å gjøre noe med systemet knyttet til finansieringen, nettopp for å ta brukeren på alvor. Hvis vi mener det vi sier i veldig mange sammenhenger, at pasienten skal stå i fokus, må vi også sørge for at tilbudene ligger til rette for det, og at det ikke blir veldig mye prat.

Jeg ønsker også å ta for meg en annen stor utfordring som vi har. Det er å få tilstrekkelig med spesialister innenfor geriatrien. Hva som er bakgrunnen for mangelen her, er det vanskelig å si noe om. Det er mulig at det tidligere ikke har vært såkalt status nok å utdanne seg innenfor dette området. Jeg håper vi kan gjøre noe der. Jeg tør også håpe at vi klarer å få til en ordning med at turnuskandidater, som legene, også kan være i sykehjem, men da ikke *istedenfor*, men *i tillegg til* de legene som skal være der, nettopp fordi vi trenger å øke kompetansen. Vi trenger å få flere geriater som skal ta seg av utviklingen i framtiden når det gjelder antall eldre. Jeg tror vi skal være klar over én ting, og det er at det at antallet eldre øker, er en ønsket utvikling, og vi ønsker jo å gi et best mulig tilbud. Men da må vi også ta på alvor de utfordringene som det gir.

Jeg er veldig spent på det tilskuddet som er varslet skal komme til høsten. Men jeg frykter at fordi det er så vagt, og fordi man ikke vil gi bedre signaler enn det man har gjort fram til nå, om hvordan dette skal innrettes og størrelsen på det, vil man kunne få et problem med årets utbygginger. Jeg håper så ikke skjer, og ser fram til høsten og at vi skal få på plass et skikkelig tilskudd.

Jeg tar herved opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har teke opp dei forslaga han refererte til.

Gunn Olsen (A) [14:39:47]: Hver eneste dag bruker helsepersonell over hele landet all sin kunnskap og kraft på å gjøre folk friske eller sette dem i stand til å leve med sine sykdommer og funksjonshemninger. Storting og regjering krever gjennom sine budsjetter at det stadig forskes mer på å ta stadig bedre medisiner og behandlingsmetoder i bruk.

Mange av resultatene påvirker vår levealder. Vi blir eldre, men ingen har likevel noen forsikring om at de ikke

trenger omsorg og pleie. Mange trenger omsorg og pleie i ung alder. Det er viktig å understreke at denne meldinga også omhandler unge mennesker med ulike funksjonsnedsettelse, og som av ulike grunner trenger omsorg og pleie.

Det er likevel et faktum vi ikke må glemme: 70 pst. av de eldre klarer seg sjøl. 10 pst. må ha store omsorgsressurser. Da har vi en åpenbar utfordring i å sørge for at de 20 pst. som ligger midt imellom, ikke havner blant de 10 pst. Denne omsorgsmeldinga tar høyde for nettopp det – flere hender, bedre kvalitet, bedre legedekning, mer forskning og ikke minst mer hverdagskvalitet, som alt fra det gode måltid til mer aktivitet som gir livet et bedre innhold. Dette gjelder ikke minst mange unge med pleie- og omsorgsbehov, som ikke får delta i aktiviteter som er tilpasset deres alder.

Mange steder rundt i landet blir det gitt en masse god kvalitet i omsorg, men det er ikke det som preger oppslagene. Hva er det som er så galt med omsorgen vår? Norsk helsevesen, eldreomsorg og omsorg for fysisk og psykisk funksjonshemmede holder en høy standard sammenlignet med de fleste andre land. Ikke minst er det stor grunn til å glede seg over at helse og omsorg er en rettighet finansiert over offentlige budsjetter.

Omsorgsmeldinga setter de eldre og de yngre som ellers har omsorgsbehov, på dagsordenen. Det i seg sjøl er et godt virkemiddel. Vi trenger å få hevet statusen med å jobbe i helse- og omsorgssektoren, slik komitelederen også var inne på i sitt innlegg, og vi trenger mer respekt for dem som ikke klarer hverdagen sin uten hjelp. Vi vil ikke ha et samfunn der vi blir gradert i forhold til alder. Eldre kan ikke behandles etter samme tenkesett som 40-åringer. Unge med pleie- og omsorgsbehov kan ikke behandles etter samme mal som de gamle.

Jeg tror faktisk vi trenger mer solidaritet mellom generasjonene. Et godt samfunn vil være et samfunn med solidaritet mellom dem som er friske, og dem som er syke, mellom dem som er unge, og dem som er gamle. Vi må søke å finne en balanse i vårt syn på gammel og ung.

Denne meldinga har fokusert på det forebyggende arbeid. Vi vet at sosial isolering, mangel på mosjon og mentale stimuli fører til skrøpeligheit og depresjoner hos gammel og ung. Det er viktig å forsterke aktiviteten på dette området. Det vil skape et varmere samfunn og spare fellesskapet for store utgifter.

Eldre som holder seg i fysisk form, får sosialt og kulturelt påfyll. De holder seg friske lenger. De er en ressurs for ethvert lokalsamfunn. Det forebyggende og det frivillige arbeid kan gå hand i hand. Det tar omsorgsmeldinga på alvor.

Vi er svært fornøyd med at vi har en statsråd som viser respekt og har et oppriktig engasjement for denne saken.

Høyre har vært enig i det aller meste i denne meldinga. Jeg er en av dem som har gledet meg storlig over det. Det blir mer et spill for galleriet enn en realitet når Høyre ynder å framstille den store uenigheten om framtidas omsorg. De som måtte lese denne meldinga, vil undre seg når de leser hva slags forslag Høyre er med på utover det som står i innstillinga.

Når det gjelder Kristelig Folkeparti, uttrykker de så mye skuffelse over Regjeringa og så lite glede over resultatet. Det har jeg ikke tenkt å ergre meg over, men jeg undres.

Sona Irene Sjøli (H) [14:44:27]: St.meld. nr. 25 tar utgangspunkt i at vi vil få en dobling av antall eldre omsorgstrengende i løpet av 35 år. Det er imidlertid viktig, synes jeg, å understreke at framtidens omsorgspolitikken også må utformes for å møte behovene hos de yngre omsorgstrengende. Det har vært en dobling av denne brukergruppen de siste ti år. Dette gjenspeiler at kommunene gjennom ulike reformer har fått større ansvar, bl.a. for mennesker med utviklingshemning og psykisk sykdom, slik statsråden også var inne på. Dette stiller omsorgstjenesten overfor en ny utfordring. Stadig flere mennesker trenger tjenester for å mestre sin hverdag gjennom et helt livsløp. De skal få være barn, ungdom, ektefelle og foreldre til tross for at de lever med en funksjonsnedsettelse eller en sykdom.

Det er selvsagt et grunnleggende krav at alle skal få de tjenestene de trenger, når de trenger det. Men vi skal ha høyere ambisjoner enn som så. Alle skal få mulighet til å leve et selvstendig og meningsfylt liv i fellesskap med andre. Da er det ikke nok å ha et tilbud om hjemmetjeneste eller sykehjemsplass, som tradisjonelt har dekket mange av behovene for eldre omsorgstrengende. Høyre er glad for at komiteen støtter våre forslag om å gi flere anledning til å få hjelp i form av borgerstyrt personlig assistanse, BPA. Målet er større frihet i hverdagen for dem som trenger hjelpemiddelet BPA, slik at de kan få hjelp til å styre sin egen hverdag. En av dem som har benyttet denne ordningen, Tormod Omholt-Jensen, beskriver det slik:

«BPA er et verktøy som setter meg i stand til å leve mitt liv på en måte som jeg trives med. BPA er jo blant annet forutsetningen for at jeg kan ha arbeid og forutsetningen for å fungere i et parforhold.»

Samarbeidsregjeringen utvidet retten til hjelp i form av BPA til å omfatte bl.a. familier med funksjonshemmede barn og mennesker som trengte bistand til å ivareta arbeidslederrollen, f.eks. utviklingshemmede. Statsråd Brustad lovet for mer enn halvannet år siden å følge opp Samarbeidsregjeringens forslag om å gi flere mennesker med omfattende bistandsbehov tilbud om bistand i form av brukerstyrt personlig assistanse. Vi registrerer nok en gang at regjeringspartiene viser til at et høringsutkast skal utarbeides. Jeg håper at dette arbeidet kan få høyere prioritet framover.

Jeg vil også be statsråden merke seg at hele komiteen støtter Høyres merknad om at alle skal ha rett til å få bistand til å ivareta arbeidsgiveransvaret gjennom ULOBA. I dag er det kommunene som avgjør dette på vegne av den som trenger hjelp. Andelslaget ULOBA ble stiftet for 15 år siden av pionerer som ønsket større frihet og styring av eget liv for mennesker med bistandsbehov. Disse pionerene var en del av en internasjonal «independent living»-bevegelse. I 2005 hadde ULOBA 530 andelseiere som leder mer enn 3 000 assistenter i 93 kommuner og bydeler. Slik Høyre ser det, viser andelslaget et forbilledlig eksempel

på hvordan private virksomheter bidrar med sitt engasjement i en framtidsrettet utvikling av tjenestetilbudet.

Høyre mener at et løft for habilitering og rehabilitering må bli den neste store helsepolitiske satsingen. I dag bruker helsetjenesten store ressurser på å redde liv, men de som blir reddet, har også krav på et verdig liv etter ulykken, skaden eller sykdommen som har rammet dem. Ifølge en undersøkelse foretatt av SINTEF svikter tilbudet om habilitering og rehabilitering i mange ledd. Foreldre med funksjonshemmede barn opplever at de ikke får den hjelpen de trenger for at deres barn skal kunne utvikle seg i tråd med sitt potensial. Helsetilsynet slår i sin rapport for 2006 fast at det ikke finnes et likeverdig habiliteringstilbud for barn over hele landet. Jeg har personlig vært i kontakt med familier som det siste året har måttet flytte fra en kant av landet til en annen for å få det habiliteringstilbudet de ønsker for sine barn. Bare 50 pst. av alvorlig hodeskadde får tilbud om tidlig rehabilitering og dermed en sjanse til å gjenvinne helt nødvendige funksjoner. Mennesker dør i kø i påvente av et tilbud om rusbehandling.

Et løft for habilitering og rehabilitering vil først og fremst være en investering i livskvalitet for mange mennesker. Det handler om å gi mennesker som er rammet av sykdom, skade eller funksjonshemning, en ny sjanse til å mestre hverdagen og klare seg uten hjelp. Derfor har Høyre allerede satt av 500 mill. kr i sitt alternative budsjett til dette. Vi håper regjeringspartiene vil følge etter i neste års budsjett, slik statsråden i dag har forpliktet seg til.

S o l v e i g H o r n e hadde her overtatt presidentplassen.

Lars Joakim Hanssen (FrP) [14:50:09]: En god og trygg eldreomsorg handler om menneskeverd og trygghet når man ved slutten av et langt liv har behov for bistand fra andre. I stortingsvalget lovet samtlige partier å satse på eldreomsorg, noe man trygt kan si dessverre ikke er tilfellet i alle landets kommuner. I flere av de rød-grønne kommunene ser vi at eldreomsorg fortsatt nedprioriteres. Enorm omgjøres til tosengsrom, sykehjem gjøres om til omsorgsboliger uten døgnbemanning, og hjemmehjelpstjenesten holdes på et minimumsnivå.

Dette skjer i en lang rekke kommuner hvor Arbeiderpartiet og SV styrer, til tross for at statsminister Jens Stoltenberg lovet 10 000 nye hender i omsorgssektoren og ingen skattelettelser før det skinte av eldreomsorgen.

Dette skjer til tross for at helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad i valgkampen yndet å svartmale og spre feilaktigheter om eldreomsorgen i ikke-sosialistisk styrte kommuner, som f.eks. Oslo.

St.meld. nr. 25 legger etter Fremskrittspartiets mening ikke opp til en bedre og varmere eldreomsorg. De konkrete tiltakene vi hadde håpet Regjeringen ville komme med, er uteblitt. Stortingsmeldingen legger snarere opp til en videreføring av dagens eldreomsorg, med store forskjeller og sprikende tilbud rundt i landet.

Skal denne regjeringen – som i valgkampen var så opp-tatt av å minske forskjellene mellom folk – løfte eldreom-

sorgen og sikre et godt tilbud i hele landet, må hele finansieringsmodellen legges om.

For Fremskrittspartiet er det grunnleggende at eldre og pleietrengende sikres en god, menneskelig og forutsigbar eldreomsorg, uansett hvilken del av landet vedkommende bor i. Den sikreste måten å få gjennomført dette på er å finansiere eldreomsorgen gjennom statlig øremerkede stykkpriser.

Eldreomsorgen er for viktig til at lokalpolitikere skal kunne bruke den som salderingspost. Det rammer tusenvis av pleietrengende som ikke har tid eller krefter til å vente på neste kommunevalg for å se om det kommer politikere med andre prioriteringer.

Fremskrittspartiet er opptatt av lokaldemokrati, men eldreomsorg er for viktig til at finansieringsansvaret bør ligge hos kommunene. Så lenge kommunene fortsatt skal ha det finansielle ansvaret for eldreomsorgen, vil forskjellene og ulikhetene fortsatt være der. Vi vil aldri kunne garantere befolkningen en bedre eldreomsorg med dagens finansieringssystem.

Omsorgsmeldingen legger heller ikke opp til økt valgfrihet for brukerne. Fortsatt er Regjeringen mer opptatt av å ri politiske og ideologiske kjepphester enn å slippe til alle varme hender som ønsker å delta i jobben med å tilby gode eldretjenester. Hvorfor skal det være slik at vi kan velge mellom private og offentlige barnehager til våre barn, mens de eldre og pleietrengende ikke skal få velge om hjemmehjelpen eller hjemmesykepleien skal komme fra en ideell organisasjon eller en privat bedrift? Kun de eldre i noen få kommuner er så heldige at de selv kan velge hvem de ønsker å motta omsorg fra.

Denne retten burde ha vært lovfestet, slik at innbyggerne i andre deler av landet, ikke bare bl.a. i Oslo, kan nyte godt av denne friheten. I Oslo startet man for noen år siden opp et prøveprosjekt i en bydel, der brukerne selv kunne velge hjemmehjelp. Ordningen ble en suksess. 87 pst. av dem som benyttet seg av retten til å velge, var fornøyd med ordningen. I dag er fritt brukervalg av hjemmehjelp innført i hele Oslo. Også fritt valg av hjemmesykepleie står på trappene i hovedstaden.

Fremskrittspartiet er glad for at helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad ikke har brukt sin makt til å stoppe bruk av privat hjemmehjelp, privat hjemmesykepleie eller private sykehjem i kommunene, slik Regjeringen gjorde med friskolene da de fikk makten. Dette kan ikke ses på som annet enn en innrømmelse fra ministeren om at private aktører leverer en svært god og varm eldreomsorg i kommunene.

Sonja Mandt-Bartholsen (A) [14:55:05]: De utfordringene som vi i framtiden vil møte innen omsorg for eldre og andre som trenger pleie, kommer godt til syne i meldingen «Mestring, muligheter og mening». Meldingen gir en god beskrivelse. Den gir mange forslag til løsninger på hva som må gjøres, og hva som kan gjøres i framtiden for å få en bedre og best mulig omsorg.

Norges befolkning blir eldre og eldre, og antall yngre brukere som trenger omsorg, øker. Flere overlever med sykdommer som før var dødelige, og det er bra, men det

gir oss nye utfordringer som skal løses. Legevitenenskapen gjør at vi klarer å gi god livskvalitet lenger enn det som var mulig for bare få år siden. God pleie og godt stell i våre institusjoner gjør også at folk lever lenger. Alt dette krever større innsats fra det offentlige, og det er det offentlige, etter Arbeiderpartiets mening, som skal være den som har ansvar for velferden.

Vi viser det konkret gjennom å styrke kommuneøkonomien. Det er i kommunene tjenestene skal gis, for det er der livet leves. Gjennom en sammenhengende strategi for hvordan vi vil at omsorgen skal være i Norge, kan vi gi gode tjenester – tjenester som er uavhengige av den enkelte økonomi, geografi og sosial status. Nasjonale strategier er derfor nødvendig, og strategien som Regjeringen har gitt føringer på i St.meld. nr. 25, dekker ulike områder som vi mener må på plass om vi skal lykkes.

Vi er tverrpolitisk enige om mye i stortingsmeldingen. Men når Fremskrittspartiet snakker om retten til å velge, dvs. brukervalg, er vi uenig i det. Vi mener at nettopp gjennom det å styrke den offentlige velferden gis folk muligheten til å velge hvordan hverdagen skal være, og hva slags omsorg som trengs.

Når Fremskrittspartiet snakker om brukervalg, hører jeg privatisering – uansett hvilken definisjon representanten Lønning velger. Vår løsning er ikke flere private ytere av tjenester innen helse, men styrking og oppbygging av de offentlige. Vi har ikke tro på at en i situasjoner der en trenger omsorg, nødvendigvis har overskudd og mulighet til å handle omsorg. Det gir heller ikke like rettigheter hvis en tenker på vårt langstrakte land, med mange små kommuner. Hvilken privat leverandør vil etablere seg i de små kommunene i distriktene? Nei, la oss lære av det som har skjedd, f.eks. i Nacka, en svensk kommune som var utstillingsvindu for høyresiden når det gjaldt fritt brukervalg. Nacka er i dag en kommune med store classeskiller, der egoismen er satt i system. Fellesskapstanken forvitrer, underskuddene på budsjettene øker, og mange er misfornøyd. Det er ikke slik omsorg vi ønsker.

Jeg har ikke tro på at det er et stort krav i det norske folk om å kunne velge mellom ulike sykehjem eller hjemmehjelpsfirmaer. Jeg tror at alle vil ha gode tilbud i sin egen nærhet, som sikrer behovet når hjelp trengs. Omsorg er ikke et område som egner seg for konkurranse. Det er ikke slik at konkurranse nødvendigvis skaper bedre kvalitet på tjenestene. Det kan vi se i eksemplene fra Nacka – og også fra Oslo. Konkurranse går ut på å få prisen ned for å vinne anbudet. Omsorg er ikke en post som vi skal måle eller ha i balanse.

I omsorgsmeldingen legges det stor vekt på de menneskelige ressursene som skal jobbe innen sektoren. Det presiseres at det er viktig og nødvendig at de som jobber i omsorgssektoren, har en kompetanse som ivaretar de som trenger pleie og omsorg. Det er nødvendig når det gjelder faglighet på det medisinske, kunnskap om å observere, og det som er nevnt her i forhold til etikk.

Framtidige utfordringer er å få ungdom til å utdanne seg innen helsefag og også å få flere menn til å søke yrkene. Her må en tenke på flere arenaer. Pilotprosjektet i Te-

lemark, «Menn i omsorgsykker», som er nevnt i innstillingen, kan gi mulige tips og løsninger.

Det å få flere heltidsstillinger og en lønn å leve av er nødvendig. Hvem vil vel utdanne seg til usikre inntekter, der en hele tiden må prøve å finne en brøk til for å få en hel lønning? For å få flere til å ta utdanning – og ikke minst bli der – må vi få dette på plass. Her har kommunene en mulighet til å gjøre en stor innsats. Tall fra Fagforbundet viser at dersom alle de som jobber deltid, og som vil jobbe heltid, fikk muligheten til det, ville det bety mange tusen flere årsverk. Heltidsstillinger gir også kontinuitet, noe som mange trenger. Det å gi omsorg betyr å møte mennesker i sårbare situasjoner. Kontinuitet gir trygghet og ro, og dette er særlig viktig i avdelinger med demente og urolige pleietrengende.

Stortingsmeldingen gir mange gode svar og gir oss mye å jobbe mot, men målet kan kun nås ved samhandling mellom kommunene og staten.

Dag Ole Teigen (A) [15:00:18]: Innledningsvis vil jeg gjerne se omsorgsmeldingen i sammenheng med den nylig fremlagte strategien for å utjevne sosiale helseforskjeller. Målsettingen om å gi alle de samme mulighetene uavhengig av sosial bakgrunn, hvem de er, og hvor de kommer fra, er det viktig at vi har med oss også i omsorgspolitikken.

Målet må være å skape et samfunn der alle har de samme mulighetene til å leve lange og gode liv, og derfor må vi ha en eldreomsorg der ressursene når fram til dem som trenger det mest. Debatten om hvordan vi skal organisere eldreomsorgen, som preget valgkampen i 2005, er et av de viktigste spørsmålene for om helseforskjellene i Norge forsterkes eller blir redusert.

Vi trenger mer ressurser og flere hender. For å heve nivået på eldreomsorgen for alle lovte regjeringspartiene i valgkampen å få på plass 10 000 nye årsverk i omsorgssektoren i løpet av stortingsperioden. Halvannet år etterpå er vi i rute.

Det viktigste omsorgspolitiske grepet som er gjort etter regjeringsskiftet høsten 2005, er derfor at kommunene til sammen har fått 18 milliarder kr mer å rutte med.

Denne regjeringen tror sterkt på lokaldemokratiet, på at det er nærhet og lokalkunnskap som gir de beste mulighetene for å få et individuelt tilpasset tjenestetilbud med styrket brukermedvirkning. Så viste da også en undersøkelse at 81 pst. av kommunene vil øke antall årsverk innenfor pleie og omsorg i 2007. En godt utbygd desentralisert helse- og omsorgstjeneste bidrar også til større sosial likhet i tjenestetilbudet.

Så peker de fleste undersøkelser på at dagligliv, måltider, aktivitet, sosiale og kulturelle forhold er de største svakhetene ved dagens omsorgstilbud. Derfor ønsker Regjeringen å legge vekt på kultur, aktivitet og trivsel som helt sentrale og grunnleggende elementer i et helhetlig omsorgstilbud. Dette krever også større faglig bredde med plass til flere yrkesgrupper, slik at omsorgstilbudet bedre enn i dag ivaretar sosiale behov og får en mer aktiv profil.

Det er også behov for bedre samhandling og medisinsk oppfølging. Når både sykehjem og omsorgsboliger i ho-

vedsak disponeres til varige botilbud, blir det vanskelig å ha et tilstrekkelig tilbud om korttidsopphold, som er viktig for å få til god samhandling mellom de kommunale tjenestene og spesialisthelsetjenesten.

Behovet for en bedre medisinsk og tverrfaglig oppfølging gjelder spesielt mennesker med kroniske og sammensatte lidelser, demens, psykiske problemer og andre med behov for koordinerte tjenestetilbud fra både spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og sosialtjenesten.

Bruk av IKT, telemedisin og ny omsorgsteknologi kan bidra til å hindre institusjonalisering, gi brukerne større uavhengighet av hjelpeapparatet og et bedre lokalt medisinsk tilbud.

Så har jeg lyst til å si følgende: Det er for få debatter som handler om de ulike ønskene vi har for hvordan virkeligheten bør være, og for mange konflikter som oppstår fordi en har forskjellige oppfatninger av hva virkeligheten er.

Med bakgrunn i Stortingets behandling av omsorgsmeldingen har enkelte representanter fra den forrige regjeringskonstellasjonen gjennom media brukt ord som at regjeringspartiene svikter de eldre.

Vel, jeg har en annen oppfatning av virkeligheten. Ifølge nye opplysninger fra Statistisk Sentralbyrå var veksten i antall årsverk innen pleie og omsorg på 3,5 pst. i 2006. Det tilsvarer 3 900 flere årsverk. Den nest største veksten etter år 2000 var i 2001, under regjeringen Stoltenberg I. Da var veksten på 2,4 pst., 2 400 flere årsverk.

Under Bondevik II-regjeringen var veksten aldri over 2 pst., og selv i det beste året ble det færre enn 2 100 nye årsverk. Gjennomsnittet fra 2002 til 2005 var en årlig vekst på vel 1 600 årsverk.

Riktignok er det mer enn bare antallet årsverk som betyr noe for kvaliteten i omsorgssektoren. Men hvor mange hender en har i forhold til antall eldre, er likevel en av de beste indikatorene vi har.

I politikken kan en, dessverre, ofte få lyst til å gi sine motstandere noen stikk. Det kan være fristende for opposisjonen. Det kan være fristende for regjeringspartiene, og det kan være fristende for meg. At forskjellige politikere prioriterer eldrepolitiske tiltak i ulik rekkefølge, skal bare mangle. Men i en så viktig debatt om en så viktig melding bør en utøve romslighet mer enn å hevde at flertallet svikter de eldre – i hvert fall når veksten i omsorgssektoren allerede i det første året med en rød-grønn regjering er større enn veksten i det beste året den forrige regjeringen hadde.

Tom Strømstad Olsen (A) [15:05:14]: Det er ikke mange år siden ordførere i mange kommuner klaget over dårlig kommuneøkonomi. Jeg tillater meg å ta noen utdrag fra en undersøkelse fra mai 2005, som gjenspeiler litt situasjonen med dårlig kommuneøkonomi og konsekvenser av dette.

Kommune-Norge var bunnskruppet, og mange ordførere som ble spurt, sa de måtte kutte i eldreomsorgen. I Tvedestrand kommune sa man at de i 2005 måtte kutte på stillinger innen pleie og omsorg. Spesielt ille var det på demmentavdelingen Solstua.

I Karmøy fikk de eldre mindre hjelp, og fremskrittspartistyrte Tjøme sa de måtte kutte i bemanningen i omsorgsboliger for psykisk utviklingshemmede. Høyre styrte Hof i Vestfold og sa de måtte skjære ned på oppgavene de skulle utføre i helse- og sosialomsorgen. Listen over eksempler kunne jeg fortsette med, men jeg stopper her.

For Kommune-Norge er dagen i dag en gledens dag. Ferske tall fra Statistisk Sentralbyrå viser at antall sysselsatte i kommunene økte kraftig fra 2005 til 2006. Omregnet fra prosent utgjør veksten hele 8 500 årsverk. Den største veksten har vært innen pleie og omsorg på hele 3 900 flere årsverk. Når vi tar med økningen etter regjeringsskiftet i 2005 på 2 500, blir dette til sammen 6 400. Dette lover bra for målsettingen om 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen. Dette viser jo at Regjeringen er godt i rute med å levere.

Veksten er svært gledelig og bekrefter at kommunene bruker pengene de har fått til disposisjon etter regjeringsskiftet, til mer velferd for innbyggerne.

Omsorgsmeldingen som vi i dag behandler, er spesielt gledelig for Kommune-Norge. Regjeringen slår fast at kommunene fra 2008 vil få tilskudd til bygging av nye sykehjem, omsorgsboliger og til å gjøre eksisterende boliger mer egnet, bl.a. å gjøre blokkbebyggelsen mer tilgjengelig med heiser. Dette kommer innbyggerne til gode på en glimrende måte og vil øke livskvaliteten til mange. Vi vil med dette avløse de ekstraordinære tilskuddene som ble benyttet under handlingsplanen for eldreomsorgen, med ny langsiktig ordning.

Noen ønsker å bygge allerede i år, som f.eks. Halden kommune, som er klar til å bygge et omsorgssenter med 80 beboere, og Molde kommune kan nå starte byggingen av et nytt sykehjem. Dette får disse kommunene og alle andre kommuner i Norge nå mulighet til ved å søke tilskudd etterskuddsvis. Dette er viktig for at kommunene ikke skal utsette byggeplaner i 2007 i påvente av en ny tilskuddsordning neste år. Dette følger Regjeringen opp i statsbudsjettet for 2008, da den vil komme med en egen sak om oppfølging av omsorgsmeldingen.

Merknadene til helse- og omsorgskomiteen har særlig fulgt opp forslagene i omsorgsmeldingen når det gjelder dementutfordringene, legedekning på sykehjem, lindrende behandling av døende, forebygging av ensomhet gjennom aktiviteter, bedre vilkår for pårørende som har langvarige og krevende omsorgsoppgaver, osv.

Kommune-Norge har i altfor mange år slitt med gode planer og gode intensjoner på dette området uten at det er blitt fulgt opp med noe særlig penger. Nå som Regjeringen følger opp med konkrete midler, blir situasjonen en helt annen.

Jeg er i dag på vegne av hele Kommune-Norge veldig glad. Det er grunn til å glede seg når man har en så godt gjennomarbeidet melding til behandling. Nå vet kommunene hva de har å forholde seg til i mange år framover. Dette er viktig, for det er ute i kommunene velferden skapes.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [15:09:43]: Denne debatten er en viktig debatt for svært mange mennesker. Både yngre funksjonshemmede, eldre omsorgstrengende, pårørende og ansatte i helse- og omsorgssektoren har sett fram til at det skal komme en oppfølger av utbyggingen av sykehjemsplasser og omsorgsboliger som nettopp fokuserer på kvaliteten av tjenestene. Det gjør St.meld. nr. 25.

Den store utbyggingen av boliger tilpasset eldre og funksjonshemmede ute i kommunene har vært helt nødvendig. Men det som nå skjer, med en sterk fokusering på oppbygging av tverrfaglig kompetanse og forskning i sektoren, er også helt nødvendig. Det er et langt skritt i riktig retning å fokusere på kompetanse og kvalitet istedenfor effektivisering og konkurranseutsetting, som var forrige regjeringens honnørord for helse- og omsorgssektoren.

Det er flere områder meldingen fokuserer på, som vil ha den største betydning for hvordan helse- og omsorgssektoren vil utvikle seg framover. Jeg vil ta for meg noen av de som også berører utdannings- og forskningssektoren.

Vi skal opprettholde og utvide utdanningskapasiteten både på den videregående skole og ved høyskolene innenfor helse- og omsorgsfag. Det er viktig for å møte framtidens utfordringer. Men det er av avgjørende betydning at vi utvikler en omsorgssektor som er attraktiv som arbeidsplass for unge mennesker. Det vil sikre at vi får søkere nok til de utdanningsplassene vi har. Avtalen med kommunene om å gjøre heltid til det vanlige og deltid til noe vi velger, er kanskje den viktigste faktoren i tillegg til øking i antallet årsverk.

Vi fokuserer også på å få til flere lærlingplasser for helsefagarbeidere i kommunene og i spesialisthelsetjenesten. Sykepleierutdanningen er under endring med større fokusering på omsorg på sykehjem og hjembasert omsorg. Det er også gledelig at det foreslås at leger skal ha innlagt sykehjemspraksis i turnustjenesten sin. Dette samt økt oppmerksomhet på tverrfaglig samarbeid i sektoren vil være vesentlig for å bedre rekruttering og kvalitet over tid.

I dag har vi et stort innslag av ufaglærte innenfor omsorgssektoren. I St.meld. nr. 16 for 2006-2007, som skal behandles like over påske, fokuserer vi på livslang læring og voksnes muligheter og rettigheter til utdanning. Nettopp innenfor omsorgssektoren har vi mange kandidater som kan ta utdanning i voksen alder, basert på den realkompetansen disse innehar. Vi skal sørge for å legge til rette for dette både gjennom lovverk og organisering av utdanningstilbudene.

Det er også med stor glede jeg registrerer at en nå også vil få regionale forskningsentra som skal drive praksisnær forskning. At disse er forankret i høyskolene, er en stor mulighet for dem til å drive forskningsbasert undervisning basert på egen forskning samt enda en mulighet til å bidra i den regionale utviklingen. Når denne forskningen også knyttes opp mot undervisningssykehjem og på den måten forplikter kommunene, er det noe jeg tror vil kunne bidra til et stort kvalitetsløft for sektoren. Dette har vært et stort savn tidligere, når kommunene har gjennomført store reformer, som f.eks. psykiatrireformen.

Jeg imøteser oppfølgingen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [15:13:07]: Vi som arbeider daglig i helse- og omsorgskomiteen, vet så inderlig vel at det er ingen av politikerne fra regjeringspartiene som er fornøyd med den meldingen som er til behandling i dag. Saken er trenert, den er utsatt, de har ikke fått gjennomslag for de ulike ting de har ønsket, og på sett og vis fungerer i dag politikerne fra regjeringspartiene i helse- og omsorgskomiteen som sandpåstrøere for Regjeringen og byråkratiet. Det er derfor et paradoks at mer eller mindre samtlige saker som ligger i meldingen, må tilbake til Stortinget. Man skal komme tilbake til Stortinget med en rekke handlingsplaner. Hadde denne omsorgsmeldingen vært en gjennomtenkt og god melding, hadde dette vært fullstendig unødvendig. Da hadde vi hatt en god melding til behandling. Dessverre har vi ikke det. Jeg opplever dette som uverdige både overfor Stortinget og ikke minst overfor dem det gjelder, de som trenger omsorgen. Dette er en uverdige måte å behandle de eldre på.

Det er også forunderlig å høre på arbeiderpartipolitikere som Jan Bøhler, som sier at vår modell til finansiering ikke hører hjemme i denne verden.

Når vi hevder at innenfor helse, omsorg og skole skal finansieringen følge den enkelte, er det slik at modellene innenfor eldreomsorgen faktisk har foreligget lenge.

Eldreomsorgen i Norge har vært debattert kontinuerlig siden midten av 1980-tallet. Kan vi i dag slå oss for brystet og si at man innenfor eldreomsorgen har inkludert nok dem det gjelder? Har man innenfor eldreomsorgen vært inkluderende og tatt med de svakeste i samfunnet? Nei, man har ikke det. Derfor har vi hvert eneste år og ved hvert eneste valg hatt en debatt relatert til de eldre.

Med en differensiert stykkprisfinansiering er det altså ikke slik at vi tar fra kommunene oppgaver. Kommunene skal fortsatt påse at eldreomsorg blir utført på en verdig og faglig god måte. Den eneste – og største – forskjellen er at den blir finansiert direkte av staten.

Eirin Faldet (A) [15:16:28]: Da jeg hørte på representanten Fredriksen, tenkte jeg: Her var det mørkt – «kølsvart».

Vi har så lett for å putte folk i båser – og snakke om de eldre som en gruppe pleietrengende. Slik er det heldigvis ikke. I meldingen fokuseres det på aktivisering, trivsel og sosiale tiltak. Det er viktig at også eldre får tilgang til kulturtilbud. Helse- og omsorgsdepartementet har sammen med Kultur- og kirkedepartementet inngått samarbeid om etablering av Den kulturelle spaserstokken. Det lover godt for økt trivsel for eldre både i og utenfor institusjoner.

Ensomhet er dessverre blitt en folkesykdom. Eldresentre er et godt eksempel på forebyggende tiltak som motvirker ensomhet, passivitet og sosial tilbaketrekning.

Forleden så jeg et program om en del eldre som hadde startet med dans for eldre – et flott tiltak, som skaper sosialt fellesskap og glede. I tillegg er dans en fin fysisk aktivitet. Jeg vil rose departementet for å se helheten – fra de aktive eldre til dem som trenger mye pleie og omsorg.

Jeg vil spesielt be statsråden om å se på finansieringsordningen for ressurskrevende brukere. Det er helt nød-

vendig å sikre dem med stort hjelpebehov et godt og forutsigbart tjenestetilbud, uavhengig av den økonomiske situasjonen i den enkelte kommune. I Hedmark er det flere kommuner som har bygd ut et godt tilbud for ressurskrevende brukere, men som må la andre tjenestetilbud vente – på grunn av kommunens økonomiske situasjon. Regjeringen har satset på kommuneøkonomien, og mye er selvfølgelig avhjulpet med det løftet som Regjeringen gav Kommune-Norge.

I meldingen pekes det på en rekke konkrete tiltak for å styrke spesialisthelsetjenesten. Jeg er enig med komiteen, som mener det er viktig å utdanne og rekruttere spesialistutdannet helsepersonell som kan møte eldre pasienter som har sammensatte lidelser, på en kvalitativt god måte. Det er behov for å øke den tverrfaglige kompetansen innenfor Eldres helse, samhandling, fagutvikling og forskning.

Regjeringspartiene slår fast at fra 2008 vil kommunene få tilskudd til bygging av sykehjem og omsorgsboliger – og til å bygge heis i blokkbebyggelse. Jeg vil gi statsråden ros for prøveprosjektet som ble satt i gang i den tiden da statsråden var kommunalminister. Heis i blokker er viktig, og prosjektet på Hamar vest – som statsråden skal ha ære for – er gjennomført med et godt resultat. Flere eldre kan bo lenger i sitt hjem. (Presidenten klubber.)

Jeg synes det er viktig å minne om at gamle (presidenten klubber) mennesker er unge som er blitt eldre.

Presidenten: Presidenten må be representanten om å forholde seg til den oppgitte taletid.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:20:09]: Representanten Nesvik var inne på språkbruk. Han sa at det vel ikke går an å være mot fritt brukervalg – for det er frihet, og det er valg. Jeg vil minne representanten Nesvik om at språk er makt, og at man ofte har prøvd å tildekke de forskjellige sider ved samfunnet ved å bruke et blomstrende språk – som er tiltrekkende, og som gjør at det nærmest ikke går an å være imot.

Jeg vil gå litt mer inn på såkalt fritt brukervalg. Det er viktig å huske på at omsorg ikke er en vare som har spesifikke produksjonsmål, og som kan prises og omsettes på samme måte som en oppvaskmaskin eller et kjøleskap. Dette skulle det være unødvendig å si, men vi ser at mange har den oppfatningen at offentlig sektor er treg og ineffektiv, og at innføring av markedsprinsipper i eldreomsorgen – enten rene markedsprinsipper eller hybridvarianter – vil gjøre den både effektiv og god.

Både privatisering, konkurranseutsetting, såkalt fritt brukervalg og pengene-følger-pasienten eller -brukeren mener vi er en trussel mot idealer som rettferdighet, trygghet, likhet og fellesskap. Og vi tror at det vil føre til mye byråkrati, detaljstyring og merarbeid for pårørende.

Det snakkes så fint om frie valg, men frie valg bør handle om mer enn å velge firmalogo, noe som faktisk har vært tilfellet her i hovedstaden. Spør man landets eldre, vil de understreke at det aller viktigste for dem er visshet om at de, når de en gang blir hjelpetrengende, får tilstrekkelig hjelp. Det er mye frihet i slikt. Dernest er

hjelptrengende eldre opptatt av å få større innflytelse over hjelpens innhold. De eldre i hovedstaden mener f.eks. at man innenfor hjemmehjelpstjenestene er altfor firkantet. Hjelperne i Oslo går etter et detaljert vedtaks-skjema som ikke skal avvikes. Det hjelper ikke at den eldre en dag heller vil ha hjelp til å få handlet noen tekniske hjelpemidler i butikken, når det på hjemmehjelpens arbeidsskjema uttrykkelig står at i dag skal vindue- ne vaskes. En slik firkantethet har eldre grunn til å bli sure for.

Er det noe som nettopp kjennetegner høy alder og sykdom, er det en ustabil form og et ustabil bistandsbehov. Hjelpet behovet varierer fra dag til dag. Derfor trengs det fleksible tjenester.

Oslo SV har fremmet forslag om et prøveprosjekt hvor de eldre sjøl skulle få ha avgjørende innflytelse på hvordan hjelpen skal utføres. Stockholm har hatt et vellykket prøveprosjekt på dette. Forslaget var sånn:

«Det etableres et forsøksprosjekt ut fra en overordnet målsetting om å gi eldre større innflytelse over egen hverdag. Det er også et mål at prosjektet kan inngå som en del av Oslo kommunes arbeid med å forebygge større hjelpebehov. Reell valgfrihet også når det gjelder hvilke oppgaver som skal utføres vil kunne gi eldre større trygghet og økt livskvalitet.»

Men nei – forslaget ble nedstemt, av de samme som mener at valgfrihet er så viktig.

Bendiks H. Arnesen (A) [15:23:30]: Jeg har med stor interesse lest meldingen og innstillingen og hørt på debatten her i dag. Jeg er glad for at det fokuseres på de framtidige hovedutfordringene for omsorgssektoren, og at det er brukeren som står i sentrum. Jeg er også glad for at situasjonen er langt lysere enn den framstillingen som representanten Jan-Henrik Fredriksen nettopp gav fra denne talerstol.

Jeg skal i dag konsentrere meg om det som gjelder rehabilitering og habilitering.

I 1999 fikk jeg anledning til å være saksordfører for St.meld. nr. 21 for 1998-1999, den såkalte rehabiliteringsmeldingen. I arbeidet med denne saken fikk jeg satt meg godt inn i alle sider av dette saksfeltet. Jeg fikk inngående kjennskap til både brukernes og fagfolkenes vurdering av hva slike tilbud har å bety for brukerne selv, deres familier og for samfunnet som helhet.

Min konklusjon er at rehabilitering og habilitering er avgjørende viktig for livskvaliteten til både brukeren og hans nærmeste. Spesielt for kronikere er slike tilbud helt avgjørende for at de skal klare hverdagen. Slike tilbud er utvilsomt med på å dempe lidelsene, men også med på å øke graden av selvhjelpenhet og trivsel i hverdagen. Jeg har snakket med mange som mener at slike tilbud gjør det mulig for dem å være i arbeid og klare seg i det daglige. Dette forteller oss at det å gi slike tilbud også er god samfunnsøkonomi.

I lys av denne realiteten ble det satt ambisiøse mål ved behandlingen av rehabiliteringsmeldingen i 1999 for utbygging av disse tjenestene. Når jeg hører at mange fortsatt mangler slike tilbud, og at tilbudene i opptreningsin-

stitusjonene har blitt redusert, er jeg bekymret for om vi klarer å gi gode nok tilbud på dette området.

Jeg er glad for at Regjeringen har fokusert også på dette området, og at det i Soria Moria-erklæringen klart blir slått fast at alle som trenger rehabilitering og opptrening, skal få dette, men det haster med å komme videre. Her er det snakk om å gi tilbud som øker menneskenes livskvalitet, og som derfor vil betale seg for samfunnet. Dette er av største betydning for å lykkes både med et inkluderende arbeidsliv og med å få en god kvalitet på eldreomsorgen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [15:26:23]: I eit lesarinnlegg i fleire aviser stiller partileiar Dagfinn Høybråten eit overraskande frimodig spørsmål: «Hvordan kan de rødgrønne se eldre mennesker i øynene i høstens valgkamp og si at de ønsker å sikre alle en verdig alderdom?» Dette spørsmålet kjem frå Kristeleg Folkeparti, som i fire år i Bondevik II-regjeringa bidrog til svelteføring av kommunane, og som påla kommunane nye oppgaver utan kompensasjon, f.eks. det rundskrivet om at ferdigbehandla pasientar i staden vart utskrivingsklære og eit kommunalt ansvar.

Eg vil gjerne roa Kristeleg Folkeparti: Senterpartiet er svært nøgd med å vera del av ei regjering som på to år har sikra 18 milliardar kr meir til kommunane. Vår regjering har ein statsråd som kan stå her i dag og seia at på to år vil meir enn 5 000 fleire årsverk vera på plass innanfor helse- og omsorgssektoren. Ho kan presentera ei stortingsmelding med fem strategiar for ei betre omsorg, og i tillegg varsla ei sak i samband med budsjettet for 2008. Vi kan i høgste grad sjå både unge og eldre i auga!

Så har eg nokre spørsmål til Framstegspartiet, for dei har i dag eit forslag om ei omlegging av norsk eldreomsorg. Dei tilbyr, som eg forstår, ei standardløysing – staten skal dekkja utgiftene, overføra pengar til folk og la dei shoppa omsorgstenester sjølve. Eg går ut frå at òg Framstegspartiet er klår over at kanskje så mykje som 80 pst. av pasientane på sjukeheimane i dag er demente. Eg går ut frå at når Framstegspartiet ber Regjeringa utarbeida ein slik plan, er det fordi dei ikkje heilt sjølv heller veit korleis dette skal løysast.

Erfaringane til Senterpartiet er at dei beste tenestene er utforma i lag med den omsorgstrengande, dei tilsette og dei pårørande. Kommunane er tettare på dei som treng omsorg, enn det statleg byråkrati er. Nærleik er viktig. Vi ynskjer tilsette som har tid og rom til å bry seg. Dei skal lytta til barn, sjuke og gamle. Dei skal sjå dei, og dei skal tilpassa tenestene etter behova.

Eg må spørja Framstegspartiet: Korleis skal dette med tid og det med tilpassa tenester reknast inn i eit finansieringssystem? Kan Framstegspartiet visa til noko land der dette er utprøvd?

Sonja Mandt-Barthol森 (A) [15:29:43]: Stortingsmeldingen nevner satsing på kompetansebygging som viktig. I tillegg til rekruttering er det også viktig at kompetanse bygges for dem som allerede er i yrkene. Det er nevnt tidligere her, men det er mange ufaglærte i omsorgsyrkene, og de er med på å holde hjulene i gang. De

ufaglærte er en kjempeviktig ressurs, men de må også få mulighet til å få utdanning. Og det må det legges til rette for, slik at majoriteten av dem som jobber – og de fleste som jobber innen omsorg – skal ha en god basiskunnskap. Det er viktig, ikke bare for dem som skal ha pleie, men også for den enkelte ansatte.

For å få til spennende miljøer der det er utvikling og rekruttering, må det finnes variert fagkompetanse som kan spille på lag. Vi vet at i gode fagmiljøer skjer det mye nytt. Det rekrutteres også lettere, for det sprer seg i lokalmiljøene at det finnes gode arbeidsplasser der det skjer spennende ting. Der det er utvikling og evne til å tenke nytt, vil det bli gode arbeidsmiljøer, noe som kommer den som skal ha omsorg, til gode. Dette vil igjen ses på sykefravær og på trivsel. Et bredt fagmiljø er derfor positivt for alle – for de ansatte, for pasientene og for arbeidsgiverne.

Rekruttering er viktig, men vi har i merknadene presisert at vi ikke vil ta arbeidskraft fra land som trenger den selv, noe som fort kan skje fordi vi kan tilby mer attraktive arbeidsforhold og bedre lønn. Vi må isteden styrke vår egen rekruttering og få opp kompetansen hos dem som allerede er i yrket. Det finnes ikke bare én løsning, det finnes mange, og alle må prøves.

Fremskrittspartiet har i flere innlegg her vært opptatt av lokaldemokratiet. Men i samme setning sier de at staten skal bestemme og avgjøre, og de snakker om uverdig ansvarsfraskrivelse fra kommunenes side. Spørsmålet og undringen herfra er: Stoler de ikke på sine egne lokalpolitikere? Hvis vi ser til Nøtterøy og Tjøme, skjønner jeg godt at de ikke stoler på dem. Der er det Fremskrittspartiet som styrer. Det er kanskje ikke de gode eksemplene å nevne at det i fremskrittspartistyrte kommuner viser seg at omsorgen ikke er så god som det blir sagt fra talerstolen. Er det *de* eksemplene som representanten viser til som gode? Der sitter de faktisk med flertall, der kan de få gjennomført sin politikk fra a til b, og det er kanskje den omsorgen som vi kan se på Nøtterøy og på Tjøme, som Fremskrittspartiet vil ha i sitt samfunn.

Inge Lønning (H) [15:32:46]: Et godt tiltak hvis man ønsker å øke rekrutteringen, kunne jo være å be kunnskapsministeren om å la være å stenge døren for voksne som ønsker å kvalifisere seg på dette området, slik han har foreslått i den nye privatskoleloven.

Jeg har to korte merknader. Jeg utfordret statsråden i et replikkordskifte når det gjelder en uttalelse hun hadde på NRK i dag morges. Det rakk dessverre ikke statsråden å kommentere i sitt svar. Det dreier seg om en uttalelse som gikk ut på at den nåværende regjering for å styrke kronikersiden i helsevesenet hadde foreslått å forandre prosentdelingen mellom innsatsstyrt finansiering og grunnfinansiering. Det var det faktisk den forrige regjering som gjorde. Jeg vil gjerne at statsråden korrigerer det hun selv har sagt.

En liten merknad til representanten Faldet, som var over seg av begeistring over Den kulturelle spaserstokken. Jeg skal ikke gå inn på innholdet, men jeg synes for min del at det er et av de mest smakløse bilder som har vært lansert. Det er nesten på høyde med kunnskapsmi-

nisterens «hvileskjær» – som metafor betraktet. Jeg synes Regjeringen med oppbud av litt fantasi kunne finne langt bedre måter å uttrykke seg på hvis man vil forsterke innsatsen, enn å hente frem «spaserstokken».

Så til hovedsaken i denne debatt. Statsråden brukte «valgfrihet» og «brukervalg» som positive begreper. Representantene Thorkildsen og Mandt-Bartholsen har i to innlegg hver rettet skytset mot akkurat det som statsråden omtalte positivt. Er det slik at man er prinsipielt imot valgfrihet, bør det jo fremkomme klart, fordi valgfrihet – det er ikke mer komplisert enn det – forutsetter at det finnes mer enn ett tilbud å velge mellom. Ellers eksisterer det ingen valgfrihet. Mer komplisert behøver det ikke være.

Statsråden sa at man hadde ønsket et bredt samarbeid tverrpolitisk. Det tror jeg på. I komiteen trodde vi faktisk også at vi var på vei til å komme i mål med en enstemmig innstilling som ville følge opp denne meldingen og debatten i dag med en langsiktig forpliktende opptrapping. Derfor var overraskelsen stor og ekte fra alle opposisjonspartiene da vi etter «time out» fikk tilbakemelding om at det kunne regjeringspartiene ikke være med på. Da er mitt bestemte inntrykk av denne debatten at representantene for regjeringspartiene i fagkomiteen var like skuffet som opposisjonen. Det kan vel forklare hvorfor innsatsen deres i denne debatten har vært såpass tam.

Vigdis Giltun (FrP) [15:36:00]: Én ting jeg har merket meg når jeg har jobbet med denne saken også tidligere, er at det brukes veldig mye statistikk, statistikk det er veldig vanskelig å sammenligne, og statistikk det er vanskelig å benytte hvis man skal se hvordan et tilbud virkelig er. Det gjelder bl.a. statistikk i forhold til omsorgsboliger – hvem som har heldøgnspleie, og hvem som bare blir betjent av åpen omsorg. Det gjelder hjemmetjenestene – hvem som er brukere. Er det de yngre, eller er det de eldre? Og det gjelder hvordan disse tjenestene fordeler seg i forhold til det som burde vært det reelle behovet?

Det gjelder også psykiske lidelser. Jeg var hos SSB for litt siden og fikk presentert en ny oversikt over hvordan psykiske lidelser fordelte seg på forskjellige aldersgrupper. Der ble det faktisk opplyst at eldre som var på institusjon, ikke var tatt med. Så på den statistikken så det ut som om psykiske lidelser hos eldre var i sterk nedgang i forhold til da de var yngre.

Jeg tror det er viktig at man har statistikk som er nyttig. Når det gjelder enerom, står det i meldingen at 95 pst. av alle rom i sykehjem nå er enerom. Men hvis man ser på Sarpsborg, viser det seg at omtrent halvparten av sykehjemsbeboerne bor på dobbeltrom. Det som det må være nyttig å vite i en statistikk, er hvor stor andel av sykehjemsbeboerne det er som har enerom, ikke hvor mange enerom det er.

Så vil jeg si litt om valgfrihet og direktefinansiering av omsorgstjenestene. Fremskrittspartiet har aldri sagt eller ment at 80-årige demente skal bli pålagt å velge et tilbud. Vi er fullstendig klar over, noe som også ble sagt i mitt innlegg, hvor stor andel av de eldre som er demente på sykehjem. Vi følger faktisk med. Vi ønsker heller ikke å levere en sjekk hjem til eldre og pleietrengende eller penger

kontant på konto. Det som det er snakk om, er at pleie- og omsorgstjenester som de eldre har rett på, skal betales fra staten til den som utøver tjenesten. Om det er et privat eller et offentlig sykehjem er da knekkende likegyldig, bare den pasienten får god omsorg.

Det kan ofte være nyttig med valgfrihet. Det kan være når en gammel mor eller far bor igjen alene på hjemstedet og de nærmeste pårørende – barna – har flyttet til et annet sted, at tiden kommer da man ikke lenger klarer seg selv og skal ha en sykehjemsplass. Ville det ikke da vært fint å kunne søke en sykehjemsplass nær barn eller pårørende uten å tenke på hvilken kommune man tilhører. Vi har problemer med palliativ pleie, svingdørspasienter, ressurskrevende brukere. Man snakker om at alle trenger en egen finansiering for å bli ivaretatt. Det gjelder også ferie-kommuner som har store utgifter til ferieboere som etter hvert trenger omsorgstjenester. Dette viser at vi trenger en annen finansiering, vi trenger at pengene følger med det tilbudet som brukerne trenger.

Laila Dāvøy (KrF) [15:39:25]: Jeg har lyst til å ta opp noe av det jeg ser som det viktigste i meldingen og ikke minst i innstillingen, nemlig sykehjemmenes rolle. Det dreier seg om de sykeste eldre i kommunene våre. Flere har vært inne på det, og vi vet at det er svært mange svingdørspasienter, pasienter som går inn og ut av sykehus til tross for at de ligger i sykehjem. Det ønsker vi å unngå i framtiden. Jeg tror at hvis vi skal unngå dette, er vi nødt til å klare å skape mer helhetlige tjenester mellom første- og andrelinjetjenesten. Jeg tenker både på samarbeid og koordinering. Men det går også på status, arbeidsmiljø og faglig utvikling i sykehjemmene.

Jeg har lyst til å trekke fram noen av de forslagene i en slik tenkning som skal gjøre at vi skal få dette til på en bedre måte, som opposisjonspartiene – enten hver for seg eller sammen – har foreslått, og som regjeringspartiene ikke har ønsket å få vurdert eller være med på. Det går inn i denne helhetstenkingen. Det gjelder f.eks. den varslede handlingsplanen for spesialisthelsetjeneste for eldre, der vi mener at behandlingstilbud også for de sykeste eldre i kommunehelsetjenesten skal integreres, nettopp fordi det er de samme og de sykeste pasientene det dreier seg om. Vi har også en tenkning om en ny utdanning for leger i sykehjem, i sykehjemsmedisin, masterutdanning for sykepleiere og andre med høyskoleutdanning – at vi ikke skal ha den utdanningstypen vi har i dag, men at den må oppgraderes til en masterutdanning. Fortsatt voksenopplæring via friskolene er, så vidt jeg har hørt, ivaretatt gjennom det nye forslaget til friskolelov. Det er positivt. Når det gjelder autorisasjonsordninger for en del helsepersonell eller for dem som jobber i helsesektoren og som pr. i dag ikke har det, har Regjeringen sagt at de skal gjennomgå hele autorisasjonsordningen. Vi var på en måte klare fordi det er gitt faglige innstillinger om dette.

Videre: En ny ordning for finansiering av medisiner og medisinsk-teknisk utstyr i sykehjemmene ville gitt bedre forutsigbarhet i økonomien, og jeg nevner retningslinjer for å sikre tverrfaglig kompetanse. Stilling som sykehjemslege bør anerkjennes som tellende tjeneste til spesi-

alistutdanning fordi pasienter i sykehjem er syke – de har over seks diagnoser hver, og vi mener det er mye sykdom her man virkelig kan jobbe med. Jeg nevner videre at vi må sikre spesialkompetanse innen lindrende behandling i alle kommuner, bedre rettigheter for kommunal rehabilitering, og at turnuskandidater, som Inge Lønning har vært inne på, må sikres veiledning.

Jeg vet ikke hva som skjer med alle disse forslagene. Men vi har et sykehjem i Bergen hvor man har masse legestillinger, heltids legestillinger. De har geriater, enten ansatt i vanlig stilling eller som veiledere. De har doktorstipendiater, de har kun faglærte, så vidt jeg vet, og de har spesialkompetanse i lindrende behandling, og der har de ikke svingdørspasienter.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [15:42:48]: Representanten Lønning stiller spørsmål om vi, medlemmene av regjeringspartiene, er fornøyde. Ja, vet du hva – vi er svært fornøyde. Vi er svært fornøyde med å ha en regjering som leverer en omsorgsmelding med et sånt godt og solid innhold. Vi er stolte over å ha en helseminister som gjør dette. Vi er stolte og glade og veldig fornøyde fordi vi har en kommunalminister som styrker kommunesektoren. Vi er altså meget fornøyde med det Regjeringen totalt sett gjør på disse områdene. Vi er også meget fornøyde med at Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med en sak der disse fem strategiene som hele omsorgsmeldingen bygger på, skal være drivende.

I tillegg tar en opp en rekke av de forslagene som andre partier har, og sier at dette er områder en vil vurdere. Det vises særskilt til forslagene som går på forskning, på demensutfordringen, på lindrende behandling, altså palliativ behandling, på dette med å kunne leve et aktivt liv, altså forebygging av ensomhet gjennom dagaktiviteter m.m., og bedre vilkår for dem som har krevende omsorgsoppgaver. Vi er faktisk svært fornøyde med det vi har fått til gjennom denne meldingen og den innstillingen som ligger der. Det må ingen være i tvil om.

I tillegg skal Regjeringen vurdere bl.a. dette som går på autorisasjonsordningen i sosial- og helsetjenesten, vurdere styrking av det nasjonale forskningsprogrammet for forskning på eldreomsorg tilknyttet Norges forskningsråd, retningslinjer for å sikre tverrfaglig kompetanse fra ulike typer fagpersonell i kommunehelsetjenesten, kartlegging av dagens fysioterapitjeneste og gjennomgang av finansieringsordningen for fysioterapeuter og tiltak for å sikre kompetanse ved sykehusene, og sikre at det i kommunene er en ansatt med koordineringsansvar for familier som har fått eller venter et funksjonshemmet barn.

Jeg mener faktisk at vi i regjeringspartiene svært langt har imøtekommet opposisjonen og en rekke av de forslagene som ligger der. Vi har altså en regjering som vi stoler på. Jeg vet ikke hvordan det var i forrige regjering, når en snakker om forpliktelser, men vi vet at denne regjeringen holder det den faktisk lover.

Presidenten: Inga Marte Thorkildsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:45:51]: Først til representanten Giltun: Hun sier at man ikke trenger å velge, hvis man innfører et system som er basert på såkalt valgfrihet. Det er klart at hvis prinsippet innføres, og man stimulerer til utstrakt tilbud fra kommersielle aktører som skal tjene penger på dette, vil det være slik at de som ikke velger, i realiteten tar et valg, nemlig om å bli et sted. Det som ofte skjer, hvis en har et stort innslag av kommersielle aktører, er at det blir konkurranse som kan bidra til å tappe ressurser fra en del av de tilbudene som er, og gjør at de som er nødt til å bli et sted, faktisk ikke får et godt nok tilbud. Vi er opptatt av at alle skal ha et godt tilbud, ikke bare de som har styrke nok eller som har pårørende som er sterke nok til at de får tatt dette aktive valget.

Så er spørsmålet: Hva er valgfrihet? Er det å kunne velge firmalogo, eller er det å kunne ha innflytelse over hvem som kommer hjem til deg og hva de skal gjøre? Jeg syns begrepet «valgfrihet» er ekstremt snevert i Høyres og Fremskrittspartiets retorikk.

Jan Bøhler (A) [15:47:10]: I likhet med representanten Lønning er jeg også litt skuffet over debatten, men på en annen måte. Jeg er opptatt av at vi på Stortinget skal gjøre en jobb, at vi skal jobbe i komiteen og i debattene i salen med å forbedre, å være lydhøre og å gå på i saker som vi er opptatt av å gjøre noe med. Når jeg da hører innleggene fra representantene Lønning og Fredriksen – som vesentlig konsentrerer seg om betroelser om hva de har opplevd i komiteen, og polemikk mot noe som angår en sak, en proposisjon osv. – blir jeg skuffet, fordi det er så få innholdsmessige utfordringer i forslagene som ligger her i innstillingen. Forslagene utover dette om det skal legges fram en proposisjon eller en egen sak er stort sett forslag om ting som regjeringspartiene og Regjeringen har varslet at vi arbeider med, der det ikke er store uenigheter innholdsmessig. Noe av det som er kommet opp her i debatten, blir paradokser, når f.eks. representanten Nesvik viser klipp fra Aften om sykehjem i Oslo og folk med psykiske lidelser, når situasjonen er den at det er hans parti som har helsebyråden. Det er også i denne byen man har de største problemene rundt korridorpasienter. Det var representanten Nesvik som viste til det klippet. Jeg har ikke fått lest det, men han sa at det var fra Oslo. Det er i hvert fall skuffende at vi får så få innholdsmessige utfordringer.

Når det gjelder brukervalg, er det foreslått fra Regjeringen i et høringsnotat en utvidet rett til brukerstyrt personlig assistanse. Vi er ikke imot alle former for utvikling. At brukerne skal delta, er selvsagt viktig, og også frihet til å velge. Men det er noe annet å organisere et omfattende stykkprissystem med en annen form for finansiering, som bryter opp alt det vi har bygd opp i helsevesenet.

Det virker som om opposisjonspartiene har lett etter et profilpunkt og et konfrontasjonspunkt og litt krampeaktig har valgt dette med proposisjon/sak. I det legger de at vi ikke vil legge fram en langsiktig og forpliktende plan når vi ikke vil si at dette skal legges fram som en proposisjon. Man viser til forrige gang som et glanseksempel. Hill-Marta Solberg leverte ikke proposisjoner, hun leverte stortingsmeldinger da hun fulgte opp den første meldin-

gen. En sak kan være mye forskjellig, men en proposisjon kan bare være én ting. Det var det også den gangen. Jeg tror at vi kommer til å levere – vi har levert det antall årsverk i fjor som vi lovet, og som er langt høyere enn det den forrige regjeringen leverte. Jeg synes det er skuffende at opposisjonen er så opptatt av å dømme oss nord og ned i forkant, og ikke i stedet bruker denne debatten til å komme videre innholdsmessig, og til å utdype ting vi bør arbeide med i tiden som kommer.

Statsråd Sylvia Brustad [15:50:29]: Jeg tror folk som sitter hjemme i stua, enten de bor hjemme, i et sjukehjem eller hjemme i huset og trenger hjelp fra kommunen, er mest opptatt av at folk holder det de lover, og at en faktisk gjør det en sier. Derfor er jeg usedvanlig stolt av å være medlem av en regjering som holder det vi lover.

Da vi tok over i Regjeringa, sa vi veldig klart ifra at vår prioritering var å stoppe den fortsatte skattelettelsen som var på gang i forhold til de rikeste, og at vi ville bruke penger på det som var det viktigste. Noe av det aller viktigste er det vi har diskutert i dag. Derfor stoppet vi ytterligere skattelettelser til de rikeste, og det har bl.a. ført til at vi har en villet politikk, og vi har brukt betydelig mer penger på kommunene, som gir seg utslag i forhold til antall ansatte. Når vi står her og prater om at det skal være kvalitet i denne tjenesten, handler jo det om at de ansatte skal ha tid, rom og mulighet til å lytte til dem som trenger hjelp, og til å gjøre det som er viktig i hvert enkelt tilfelle. Det er et faktum at det under den forrige borgerlige regjering var slik at antallet ansatte var på et lavmål, fordi kommunene var sulteføret. Da må jeg si at det lyder litt hult når jeg fra flere representanter fra opposisjonspartiene i denne debatten har hørt at en er veldig kritisk til at denne regjeringa ikke vil forplikte seg. Vi har gjort mer enn å forplikte oss, vi har gjort noe, og vi har bevist at vi har gjort svært mye bare i løpet av ett og et halvt år.

Vi har dessuten forpliktet oss til å komme med nye investeringstilskudd for å bygge flere omsorgsboliger, sjukehjem, korttidsplasser og heiser, for å nevne noe. Vi har forpliktet oss til en radikal helt nødvendig økning av antall leger i sjukehjem, og vi har forpliktet oss til å gjøre noe ordentlig i forhold til de store utfordringene som er knyttet til demens. Så det å komme og si at denne regjeringa ikke vil forplikte seg, mener jeg er feil. Vi har dessuten kommet opposisjonen i møte og sagt at vi kommer tilbake med en egen sak, for å si hvordan vi vil gå videre i tilknytning til statsbudsjettet. Det kommer vi til å gjøre.

Til den merknaden fra representanten Lønning der han utfordret meg når det gjelder ISF, er det å si at ISF-satsen har gått opp og ned helt fra 2003 da den var på 60 pst., i 2004 var den på 40 pst, og i 2005 var den på 60 pst. Når det gjelder 2006, er det riktig å si at det var den forrige Bondevik-regjeringa som foreslo reduksjon. Vi har støttet det, og vi har holdt den på det nivået for inneværende år, ikke minst for å kunne ivareta mennesker med mer sammensatte lidelser, som ikke er raske å behandle, men som det er svært viktig å gi helt nødvendig behandling i våre sjukehus. Dette henger også sammen med den store saken om rehabilitering, som flere her har vært inne på. Der står

(Statsråd Brustad)

Regjeringas mål fast. Vi skal sikre rehabilitering til alle som ønsker det.

Harald T. Nesvik (FrP) [15:53:49]: Jeg tror det er viktig at vi tar inn over oss at ikke alt innenfor helse- og omsorgssektoren er galt, som man kan få inntrykk av enkelte ganger. Saken er at vi politikere har som oppgave å sørge for å rette på det som ikke fungerer. Det er der det er viktig å legge inn innsatsen.

Jeg bet meg selvfølgelig også merke i at statsråden til slutt sa at denne regjeringen er til å stole på. Det gjør vi, og da vil jeg henvise til Soria Moria-erklæringen. Der står det bl.a. at egenandelene skal reduseres og holdes på et lavt nivå. Egenandelene innenfor helsevesenet økte faktisk i statsbudsjettet. Vi ser nå at det varsles en 5 pst. økning på egenandeler ved legebeseøk fra 1. juli.

Videre ble det sagt fra statsministerens side at det ikke ble noen skattelette før det skinte av eldreomsorgen. Så vidt jeg vet, ble det gitt skattelette allerede i det første budsjettet som denne regjeringen la fram, og det skinner fortsatt ikke av eldreomsorgen.

Til Sonja Mandt-Bartholsen, som henviser til Nøtterøy og Tjøme, vil jeg si at jeg kan henvise til svært gode resultat i Tønsberg, i Stranda, i Fræna og andre kommuner der det er fremskrittspartiordførere. Samtidig er det en rekke kommuner der de rød-grønne styrer, der man ikke på langt nær er i mål og har et svært dårlig tilbud.

Det er mye snakk om eldreomsorg. Omsorgstjenesten består av mye mer enn bare eldreomsorg. I den forbindelse vil jeg ta for meg de utviklingshemmedes situasjon, særlig de psykisk utviklingshemmede. I Helsetilsynets rapport fra mars 2007 står det:

«I 44 av de 59 undersøkte kommunene avdekket tilsynet bruk av tvang og makt i strid med lovbestemmelsene. Disse kommunene sikrer ikke i tilstrekkelig grad systematisk arbeid med andre løsninger enn bruk av tvang og makt.»

Jeg håper at man nå også vil se på dette, for det har også med omsorg å gjøre, å fange opp de personene som sliter, og som har vanskeligheter.

Noe annet som har vært helt fraværende i denne debatten, er omsorgslønn for den fantastiske innsatsen som veldig mange gjør hjemme. De tar vare på sine pårørende og jobber og sliter hver eneste dag. Vi har faktisk et system med enorme ulikheter kommunene imellom med hensyn til hvilket nivå man legger omsorgslønnen på. Jeg håper og tror at statsråden og Regjeringen kommer til å følge opp dette.

Det som opposisjonen har påpekt her, er at man ikke har vært tilstrekkelig forpliktende. Man skal vurdere mye, man skal se på mye, og man signaliserer en del ting. Det som mangler, er de klare forpliktelsene som opposisjonen har bedt om. Men vi ser fram til statsbudsjettet for 2008 og håper det kommer gode tiltak.

Presidenten: Inge Lønning har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Inge Lønning (H) [15:57:14]: Jeg er glad for at statsråden korrigerer det utsagnet hun kom med, som feilinformerte NRKs lyttere i dag morges.

Representanten Skjælaaen er svært fornøyd, og de andre talsmenn for Regjeringen er også svært fornøyd. Det er jo bra. Jeg har bare påpekt at under arbeidet i komiteen trodde vi alle sammen at det skulle lykkes å komme frem til en samstemmig konklusjon. Det sa også representantene for regjeringspartiene at de regnet med at de skulle få til. Det fikk de ikke til. Derfor er det en delt innstilling på hovedpunktet. Jeg har fremdeles en ganske sterk følelse av at også representantene for regjeringspartiene er skuffet over det. Det har de all mulig grunn til.

Ett lite poeng til sist: Jeg var inne på dette med legers turnustjeneste og konstaterer med bekymring at statsråden gjorde det til hovedsak da hun skulle forklare hvordan man skal få til en bedre legedekning i sykehjem. Derfor vil jeg gjenta min advarsel. Det å satse på turnustjenesten som et svar på behovet for legekompentanse er feil.

Presidenten: Vigdis Giltun har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Vigdis Giltun (FrP) [15:58:42]: Jeg tar ordet for å si noe om Inga Marte Thorkildsens bekymring for at private tjenesteytere skal ramme det offentlige tjenestetilbudet.

Nå har vi et veldig lite innslag av private tjenesteytere innenfor hjemmetjenesten. Det ville forundre meg mye om det innslaget skulle bli så stort at det ikke lenger var offentlige tjenester igjen. Da er det kun et bevis på at den offentlige tjenesten ikke holder mål. Det er jo ikke konkurranse på pris det dreier seg om når det gjelder disse tjenestene, det er konkurranse på kvalitet. Jeg er sikker på at den offentlige tjenesten vil ha en god kvalitet, og at det vil bidra til at kvaliteten både innenfor de offentlige og private tjenester vil bli mye bedre hvis man får muligheten til å velge. Det er jo ikke slik at de som ikke har nære pårørende som kan velge for seg, får gode tjenester i dag.

Arbeiderpartiets representanter kommer stadig med eksempler på dårlige fremskrittsparti-styrte kommuner eller dårlige Høyre-styrte kommuner, og vi kommer med eksempler på arbeiderparti-styrte kommuner. Det viser at kommunene har forskjellig omsorg.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [16:00:09]: Senterpartiet ynskjer å ta Framstegspartiet på alvor. Vi har prøvd å studera dei forslaga som dei no har fremja, og som dei med stor entusiasme faktisk har forfakta i denne salen i meir enn ti år. Det er vanskeleg å få tak i kva Framstegspartiet eigentleg vil med sitt forslag om omlegging av dagens omsorg. No seier representanten Giltun at, nei, det er ikkje ein sjekk til kvar enkelt. Så seier ho òg at, nei, det er ikkje pålegg om val for brorparten av dei som i dag har behov for sjukeheim. Det gir grunn til å spørja: Kva for grupper er det eigentleg Framstegspartiet meiner skal ha del i den omlegginga av eldreomsorga som dei no ber Regjeringa arbeida med? Kva er det som skal inn i det stykkprisfinansieringssystemet som Framstegspartiet forfektar? Skal vi t.d. ta inn i eit slikt system at det er veldig va-

rierande kor mykje tid og kva for tenester den enkelte omsorgstrengande vil ha behov for? Er det slik at Framstegspartiet sjølv faktisk ikkje har svaret, sidan dei ber Regjeringa om å utarbeida ein plan etter at dei her i meir enn ti år har bede om eit stykkprisfinansieringssystem? Er det slik at dei heller ikkje har noko anna land å visa til, som har prøvd ut dette?

Den som har behov for omsorg, har fyrst og fremst behov for at det er eit tilbod som er klart. Kven er det som skal ha dette tilbodet på plass, dersom det ikkje er kommunane? Kven er det, dersom det er kommunane? Kvifor kan ikkje Framstegspartiet heller seia som oss andre, som regjeringspartia no seier, at det er viktig at tilbodet til den enkelte blir tilpassa behovet til den enkelte, altså den enkelte sitt val og dei råda som dei pårørande og dei tilsette kjem fram til, saman? Det er ein type valfridom som gir tryggleik både før ein blir sjuk og i ei tid ein har behov for omsorg.

Presidenten: Den reglementsmessige tiden for formiddagsmøtet er snart omme, men presidenten vil foreslå at man gjør ferdig denne saken.

Laila Dāvøy (KrF) [16:03:38]: Det er mange som har tatt ordet når det gjelder dette med forpliktelser eller ikke forpliktelser. Jeg må be om å bli trodd på at jeg har hatt et oppriktig ønske om dette. Jeg har underveis i behandlingen trodd at vi inngikk et forlik, og at det var det vi skulle ende opp med sammen, uavhengig av stortingsflertall, i tråd med den forrige eldreformen og i tråd med opptrappingsplanen for psykiatri. Det har vært min oppriktige mening at det var det vi jobbet med.

Jeg har med entusiasme jobbet som saksordfører. Det har vært veldig spennende og positivt på alle måter. Det var på slutten, da vi opplevde at dette ikke gikk, at det skar seg. Poenget med proposisjoner er bare det enkle at det er der man forplikter seg, det er der man lager en framdrift, og det er der man lager en ramme for økonomi. Det er jo ikke vanskeligere enn det. Jeg synes slik sett at debatten her i dag viser, slik jeg oppfatter det, at regjeringspartiene – og jeg opplever også statsråden slik – ikke har tenkt å komme tilbake med en plan der alle vi i Stortinget skal være med på å lage en ramme for hvor mye vi vil bruke innenfor denne sektoren i årene framover. Det er iallfall ingen fra regjeringspartiene som har sagt det fra denne talarstolen i dag.

Det at statsråden viser til at hun har foreslått noen tiltak som koster penger eller følges opp med økonomi, er riktig, og det er stimuleringsstilsuddet i meldingen. Men det er bare noen av tiltakene. Poenget er at vi ønsket å være med på et bredt forlik. Alle har også gått rundt i sine egne partier for å få lov til dette, nemlig å forplikte oss i årene framover. Vi har iallfall gitt våre innspill. Det vi kan gjøre nå, er å avvente Regjeringens neste innspill, den saken som skal komme i forbindelse med et statsbudsjett. Det går selvfølgelig an for Regjeringen å komme tilbake. Vi har et meget sterkt ønske om å få være med på en tilsvarende plan som vi har hatt på andre områder tidligere.

Dagfinn Høybråten (KrF) [16:06:30]: Det har vært en litt underlig debatt, fordi Stortinget er enig om veldig mye i denne saken. Samtidig skilles partienes veier, opposisjonen og posisjonen, på noe så grunnleggende som hvordan dette skal følges opp og i hvilken form det skal følges opp. Her har vi, etter mitt syn, et utmerket mønster under skiftende regjeringer. Da statsråd Hernes la fram St.meld. nr. 25 for 1996-97 om situasjonen i norsk psykiatri, vedtok et enstemmig storting å kreve av regjeringen at man skulle følge opp den meldingen med en forpliktende, økonomisk plan. Det ble gjort. Det samme ble gjort når det gjaldt satsingen på kreft og på utstyr, og når det gjaldt den forrige eldresatsingen som regjeringen Jagland la fram og fikk vedtatt her i Stortinget, og som Riksrevisjonen har gitt sine beste karakterer. Og det er det ikke ofte de gjør. Derfor er jeg forundret over at Regjeringen ikke har grepet den åpne invitasjonen til et samarbeid med opposisjonen, for gjennom et slikt samarbeid ville man markere overfor det norske folk at satsingen på omsorg er så viktig at der legger vi en del partipolitikk til side, og så gjør vi et felles løft.

Jeg finner ikke – etter å ha hørt debatten i dag – noen god begrunnelse for dette. Jeg ser bort fra den politiske støy som har vært rundt privatisering og rundt kommuneøkonomi. Til representanten Meltveit Kleppas voldsomme utfall mot meg, må jeg bare si: Det er ingen i Kristelig Folkeparti som beklager den satsing på kommuneøkonomien som bl.a. Senterpartiet har fått til i regjering. Det har partiet all ære av, men det er da ikke noen grunn til ikke å forplikte seg til en forutsigbar handlingsplan for eldreomsorgen. Det er der jeg mener resonnet til regjeringspartiene svikter. Ikke desto mindre, dette er jo en regjering som ledes av en statsminister som i sin umiddelbare reaksjon på Kristelig Folkepartis forslag om en slik plan, gikk i TV-studio i Dagsrevyen søndag kveld og applauderte det. Så er det rart at vi er skuffet?

Nå må jeg si at jeg har ikke noen annen naturlig forklaring på det som har vært statsrådets og regjeringspartienes svar og konklusjon i denne saken, enn at Finansdepartementet nekter å forplikte Regjeringen på en økonomisk satsing for flere år framover, og Kommunaldepartementet nekter Regjeringen å øremerke noen flere penger til kommunesektoren. Vi kjenner lusa på gangen.

Men vi gir ikke opp. De som er avhengige av omsorg ute i kommunene, trenger forutsigbarhet, og derfor ber jeg om at Regjeringen griper sjansen til høsten og kommer med den forpliktende planen som resten av Stortinget har bedt om.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:09:59]: Jeg vil bare gi en saksopplysning til representanten Meltveit Kleppa, som helt åpenbart ikke kan ha lest Dokument nr. 8:34 for 2005-2006. Hvis representanten hadde gjort det, hadde hun nettopp kunnet lese om hvordan modellen skal funge-

re. Det dreier seg ikke om å utlevere noen sjekker, men om å overføre pengene til dem som skal yte tjenestene.

Videre er det også slik at det er naturlig at man bruker et departement til å utarbeide det detaljnivået som trengs i en del større saker som dette, og da tror jeg at Regjeringen rår over litt flere ansatte som kan gjøre dette, enn det Stortingets egne organer rår over.

Videre spurte representanten Meltveit Kleppa om vi kan vise til at det er noen land som har innført dette. Ja, det er det faktisk. Det er utarbeidet et internasjonalt system som heter RUG-systemet, Resource Utilisation Group, som går nettopp på det som har med omsorgsbehov og tjenestenivå å gjøre. Sveits er ett av de landene som undertegnede snart skal besøke for å se på hvorledes dette fungerer og måten det blir gjort på, for systemene er allerede utviklet. Så da kan representanten Meltveit Kleppa besøke det landet.

Presidenten: Representanten Rune J. Skjælaaen får også ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [16:11:16]: Jeg er ikke skuffet, men jeg er faktisk litt overrasket. Fordi opposisjonen ikke fikk det akkurat slik som de ønsket, velger de altså å stemme imot et forslag om at Regjeringen skal komme med en sak. Det kommer de faktisk til å gjøre, slik jeg har forstått det. Når de ikke får igjennom at det skal være en proposisjon, vil de altså stemme imot det forslaget som regjeringspartiene fremmer. Det synes jeg faktisk er noe underlig – og samtidig ber de om og ønsker å være med på å utforme eventuelt innhold i den saken som vi ber Regjeringen komme med.

Statsråd Sylvia Brustad [16:12:20]: Til representanten Nesvik vil jeg bare si: Ja, vi holder det vi lover, for hvis man ser de totale endringer i egenandeler under ett, er det en nedgang i forhold til det som var tilfellet tidligere. Det dreier seg om at vi har satt ned egenandelstak 2 fra 3 500 kr til 2 500 kr, vi innfører gratis lege til unger under 12 år, egenandelen på fysioterapi ble fjernet igjen og vi har fått billigere medisiner, for å nevne noe.

Når det gjelder den konkrete egenandelen som representanten Nesvik snakket om, er det altså en årsvirkning på 2,5 pst., men fordi det blir i løpet av et halvt år, blir det dobbelt så mye.

Så må jeg også korrigere representanten Nesvik når det gjelder skattenivået. Vi har holdt det uendret på 2004-nivå, nettopp fordi vi ønsket å frigjøre penger, ikke minst til denne viktige sektoren som dreier seg om at vi ønsker like muligheter til alle mennesker rundt omkring i landet, uansett tykkelsen på lommeboka.

Så til Kristelig Folkeparti. Jeg mener at denne regjeringa har forpliktet seg veldig, fordi vi også ønsker forpliktelser i tida framover. Vi har i løpet av et og et halvt år greid å snu trenden i en betydelig mer positiv retning når det gjelder å få inn flere ansatte for å gi mer omsorg til dem som trenger det. Vi er altså over halvveis til målet – som er å øke kapasiteten med 10 000 årsverk innen 2009 – i løpet av et og et halvt år. Denne regjeringa har valgt å

prioritere kommuneøkonomien, fordi dette er noe av det viktigste vi skal drive med.

Jeg mener også at denne regjeringa forplikter seg veldig når den varsler et investeringstilskudd. Vi varsler en overgangsordning for inneværende år, og vi varsler at vi kommer til å styrke kommuneøkonomien i tida framover.

Så registrerer jeg at fordi Kristelig Folkeparti ikke fikk akkurat en proposisjon, men en egen sak, ville de ikke være med i det samarbeidet. Det er jeg lei meg for. Men jeg vil i hvert fall si veldig klart: Denne regjeringa har ikke tre syn, den har ett syn. Og fordi vi mener at satsinga på omsorg er så viktig som den er, vil vi også – slik vi har varslet – i en egen sak i tilknytning til statsbudsjettet komme tilbake til hvordan vi ønsker å foreslå at dette skal følges videre opp. Omsorgsplanen 2015 er jo varslet i omsorgsmeldinga, og den mener jeg er meget forpliktende.

Presidenten: Jan Bøhler har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jan Bøhler (A) [16:15:09]: Jeg synes representanten Høybråten sier det godt når han sier: Legg partipolitikk til side, la oss her prøve å få fram en sterk og bred enighet. Det er derfor vi blir så fortvilet over dette med at man setter konfrontasjonen akkurat ved dette med proposisjon og hvordan oppfølgingen skal være aller best. Man må, som sagt, huske på at også den forrige eldreomsorgsopptrapplingsplanen var en stortingsmelding. Alt ble ikke glimrende gjennom den satsingen heller. I 2005 var sykehjemsdekningen i Norge noe lavere enn i 1997. Vi har ikke en situasjon med gull og grønne skoger i eldreomsorgen, og derfor er det behov for straks å gjennomføre en ny satsing. Satsingen slik den er lagt fram i meldingen denne gangen, ser jeg som en mer omfattende, mer konkret, mer direkte innsats enn det som lå i den første meldingen i 1997. Man tar i denne meldingen for seg langt flere områder, og vi utvikler en mengde forpliktende planverktøyer knyttet til denne planen, når det gjelder tannhelse, demens, rehabilitering osv. Så jeg håper at alle blir med videre også.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [16:16:32]: Eg skal berre for ordens skuld understreka at eg ikkje har kome med «voldsomme» utfall mot Kristeleg Folkeparti. Eg har framført ei undring over eit innlegg som Høybråten no lét sirkulera i mange aviser. Kanskje kan han sjølv karakterisera det som «voldsomme» utfall mot regjeringspartia, men det er ei heilt anna sak. Eg har svart på eit spørsmål som han stiller .

Eg vil seia til representanten Nesvik at det truleg ikkje er utan grunn at det har vore stille om dette RUG-systemet sidan 1997. Det må nok vera fordi det er vanskeleg å gjennomføra.

Etter å ha følgt denne debatten er eg veldig glad for at det er langt meir som samlar enn som skil i helse- og om-

sorgskomiteen. Det lovar godt for den saka som Regjerin-
ga har lova i samband med budsjettet for 2008.

Presidenten: Tre representanter har nå tegnet seg på
talerlisten. Presidenten vil foreslå at møtet nå avbrytes og
settes igjen kl. 18. – Det anses vedtatt.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er he-
vet.

Møtet heves kl. 16.18.

Møte mandag den 26. mars 2007 kl. 18

President: L o d v e S o l h o l m

D a g s o r d e n (n r . 6 4)

Sakene på dagens kart

Ein heldt fram med handsaminga av

s a k n r . 1

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om framtidens omsorgsutfordringer (Mestring, muligheter og mening) (Innst. S. nr. 150 (2006-2007), jf. St.meld. nr. 25 (2005-2006))

s a k n r . 2

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og Vigdis Giltun om en plan for omlegging av norsk eldreomsorg der staten får ansvaret for at pengene følger brukeren og dekker utgiftene til omsorgen (Innst. S. nr. 126 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:34 (2005-2006))

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [18:01:16]: Det var ikke min mening at denne saken skulle forlenges til kveldsmøtet, men når jeg nå engang bad om ordet, var det med bakgrunn i at både statsråden og Inga Marte Thorkildsen kom med innlegg som er uten rot i virkeligheten når de beskriver Fremskrittspartiets politikk.

Statsråden nevnte at størrelsen på pengeboka ikke må være avgjørende for å få god omsorg, og Thorkildsen sa at med Fremskrittspartiets politikk vil det kunne bli et klasseskille innenfor helse og omsorg.

Dette klasseskillet er allerede til stede i Norge innenfor helse og omsorg. Dette klasseskillet har vært der de siste 20 årene. Alle med høy utdanning, god jobb og høy lønn eller som bare har god råd, har benyttet seg av omsorgs- og helsetilbud i utlandet i lang, lang tid. De som står i kø i Norge i dag, er folk flest, som ikke har råd til disse tjenestene på et tidlig tidspunkt. Det er jo nettopp Arbeiderpartiets politikk som har ført til disse sosiale skillene mellom dem som kan tillate seg å kjøpe seg fram i køen, og folk flest som må godta å vente, bl.a. gjennom sykelønssystemet. Dette finner man riktig sett ut fra en samfunnsøkonomisk helhetstenkning.

Den viktigste grunnen til dette er nettopp at man ikke klarer å ta i bruk de ressursene som ligger der innenfor helse og omsorg. Den andre grunnen er at man ikke ønsker å gi dem som trenger det, juridisk bindende rettigheter. Det at man ikke ønsker juridiske rettigheter, fratras pasientene makten, og det styrker makten til byråkratiet. Fremskrittspartiet har fremmet denne typen forslag i en årrekke, og vi gjør det også i dag.

Det Regjeringen ønsker, er et tilbud til dem som trenger et helse- eller omsorgstilbud, ved at byråkrater, som ikke har kjennskap til den enkeltes ønsker, skal få lov til å

bestemme over den enkelte. Dette er en gjennomføring av en elitistisk tankegang hvor den enkelte blir fratatt alle rettigheter, og rettighetene og makten blir overført til byråkrater. Det er denne makten Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ønsker å beholde, fordi de tror at de vet bedre og kan ta klokere valg enn det enkelte mennesket.

Hva er galt med at fru Hansen eller hr. Larsen får en mulighet til å kunne velge bort et helse- eller omsorgstilbud som de er misfornøyd med? Det er trist at noen tror de er blitt gitt en gave til å bestemme over og på vegne av andre, når den enkelte kan gjøre et valg selv, spesielt med tanke på at det er 70 pst. av de eldre som klarer seg helt utmerket alene og kan ta sine egne valg.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sakene nr. 1 og 2.

(Votering, sjå sidene 2409 og 2411)

S a k n r . 3

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 6. mars 2007 (jf. Innst. O. nr. 46):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem slik forskrift som er omtalt i § 8 og § 8a i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv., for Stortinget til behandling før den settes i verk.»

Presidenten: Ingen har bede om ordet.

(Votering, sjå side 2412)

S a k n r . 4

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endring på statsbudsjettet for 2007 under Kunnskapsdepartementet (Innst. S. nr. 146 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 39 (2006-2007))

Presidenten: Ingen har bede om ordet.

(Votering, sjå side 2412)

Så skal vi over på sak nr. 5.

Presidenten kan ikkje sjå at kyrkje- og kulturministeren er til stades, men har fått opplyst at statsråden er i kjømda, så då får vi berre vente.

– Då har statsråden innfunne seg, og vi kan starte handsaminga av sak nr. 5.

S a k n r . 5

Interpellasjon fra representanten Dagfinn Sundsbø til kultur- og kirkeministeren:

«Frivillig sektor er en sentral ressurs i vårt samfunn. Det brede aktivitetsspekteret innen idrett og friluftsliv, musikk, kor, dans og teater, folkeopplysnings- og humanitært arbeid m.m., gir i tillegg til sin egenverdi for innbyggerne, økt livskvalitet og bedre helse. Samtidig er det en allmenn erkjennelse at økt satsing på helsefremmende arbeid, vil kunne bidra til å redusere behovet for behandling av sykdom. Både for å fremme folkehelsen og for å be-

grense veksten i helsebudsjettet, er det derfor riktig å satse på kultur som helsefremmende tiltak.

Vil statsråden i sitt arbeid med å utvikle en ny og helhetlig frivillighetspolitikk, herunder videreutvikle frivillighetssentralene, bidra til å utvikle det politiske fokus på kultur som helsefremmende tiltak og i denne sammenheng fremme forslag som stimulerer de frivillige organisasjonenes deltakelse i å fremme folkehelsen?»

Dagfinn Sundsbø (Sp) [18:09:12]: Kulturopplevelse har helsefremmende effekt. Vi aktiviseres, gledes, provoseres og/eller engasjeres ved deltakelse i og opplevelse av kultur. Både kropp og sinn henter næring fra det.

Den rød-grønne regjeringen satser på kultur. Kulturloftet er en av de store prioriteringer som denne regjeringen vil bli husket for. Likevel er det beskjedne størrelser vi snakker om i forhold til statsbudsjettet totalt. Mens samlede utgifter på Kultur- og kirkedepartementets budsjett er på vel 7 milliarder kr for inneværende år, blir Helse- og omsorgsdepartementets budsjett saldert med over 110 milliarder kr – det er før bebudede underskudd ved sykehusene også dette året. Av de 110 milliarder kr er for øvrig 1,2 milliarder kr avsatt til innsats i folkehelse tiltak. Innsatsen for forebyggende og helsefremmende arbeid innen helsesektoren er altså liten i forhold til utgiftene til behandling. Det er ikke sikkert det er en klok prioritering, sett i et langsiktig perspektiv.

Jeg, og svært mange med meg, mener at vi ville være tjent med en langt sterkere fokusering på hvordan vi kan fremme folkehelsen ved å inngå samarbeid og partnerskap mellom kulturliv og helsetjeneste. Men før jeg går videre inn på det, er det viktig for meg å understreke at jeg ikke ønsker å se samfunnets bidrag til kultur og frivillig organisasjonsliv først og fremst i forhold til hvilken nytteverdi vi kan trekke av kulturlivet på andre sektorer. Innsats innenfor kunst, kultur og frivillige organisasjoners arbeid skal selvsagt først og fremst bedømmes ut fra den egenverdi som ligger i kulturtiltaket. Men det er jo også sånn at når noe som er verdifullt i seg selv, i tillegg gir overrisslingseffekt på andre områder, må vi vite å benytte oss av det.

Kultur styrker helsen, både den fysiske og den psykiske. Gleden ved opplevelse av kunst og kultur, deltakelse i frivillig arbeid og ved sosialt samvær på de møteplasser som kulturlivet gir, har alt sammen helsefremmende effekt.

Dette er oppfatninger jeg også deler med Stortinget. Under behandlingen av den forrige regjeringens kulturmelding, Kulturpolitikk fram til 2014, sier kulturkomiteen:

«Komiteen mener det er viktig å styrke forskningen omkring helseperspektivet i kulturpolitikken (...) Bedre kjennskap til sammenhengen mellom psykisk eller fysisk helse og tilgang på kulturtilbud kan gi gode innspill til satsing på kultur generelt, og utformingen av kulturpolitikk i stat, fylke eller kommune spesielt.»

I samme innstilling viser komiteen til forsøksprosjektet «Kultur gir helse» som Norsk kulturråd gjennomførte i samarbeid med Sosial- og helsedepartementet. Prosjek-

tet ble avsluttet i 1999, men arbeidet ble videreført ved at Nasjonalt knutepunkt for kultur og helse ble lagt til Levanger, og en nasjonal rådgivningsgruppe for kultur og helse ble opprettet. Dennes funksjonstid var fra 2000-2003, men komiteen bad om at arbeidet til den nasjonale rådgivningsgruppen ble videreført sammen med satsingen på feltet i samarbeid med berørte departement. Jeg er usikker på om dette er fulgt opp.

Også gjennom samarbeidet i Nordisk Råd er behovet for mer kunnskap om kulturlivets betydning for helsefremmende arbeid tatt opp, med spesiell vekt på frivillig sektor. I et medlemsforslag fra Midtengruppen bes Nordisk Ministerråd om å etablere et prosjekt som bidrar til å utvikle en felles nordisk strategi for kultur som helsefremmende tiltak, bl.a. gjennom å samle forskningsbasert kunnskap på området.

I november 2006 åpnet for øvrig kulturministeren en stor kultur- og helsekonferanse – Kulturbeite psykisk 2006 – i Oslo, og det er jo hyggelig å kunne vise til at en representant fra landstinget i Ørebro reiste entusiastisk hjem og innarbeidet kultur-helse-satsing i sine regionale planer med direkte henvisning til stiftelsen NaturKulturHelse, NaKuHel, som vi er så heldige å ha lokalisert i Akershus. Det er altså et bredt engasjement på ulike nivåer og over hele Norden for å utvikle kunnskap og tiltak innenfor kultur-helse-området.

I Norden er frivillig sektor en sentral ressurs for tilrettelegging av kulturopplevelser og kulturell egenaktivisering av innbyggerne. Frivillige organisasjoner er sentrale samfunnsaktører i vår nordiske tradisjon. I tillegg til sine medlemsaktiviteter er organisasjonene i sine lokalsamfunn bidragsyttere til økt livskvalitet og bedre helse.

Jeg mener det er på tide at vi går i en tettere dialog med denne organisasjonsressursen for å legge opp et mer systematisk arbeid når det gjelder innsatsen for å fremme folkehelsen. Gjennom Helsedepartementets folkehelsesatsing i samarbeid med fylkeskommunene, gjennom Den kulturelle spaserstokken som er Kulturdepartementets satsing for å aktivisere våre eldre, gjennom frivillighetssentralene og gjennom samarbeid med den nydannede overbyggingen for organisasjonslivet – Frivillighet Norge – har vi en rekke instrumenter å spille på.

Soria Moria-erklæringen lover en ny og helhetlig frivillighetspolitikk, bl.a. gjennom videreutvikling av frivillighetssentralene. Jeg tror mange kommuner ville være tjent med å overlate ansvaret for organisering av frivillighetssentralene til organisasjonslivet lokalt. NaturKulturHelse-nettverket har forutsetninger for å være en overbygning og ressurskilde for en slik satsing.

Fra Akershus kjenner jeg også fylkessammenslutninger for organisasjonslivet som har stor vilje til å delta i det helsefremmende arbeidet. Akershus musikkråd, folkeakademiene, NaturKulturHelse og Mental Helse i samarbeid med fylke og kommuner har presentert et opplegg til kulturformidling og kulturaktivitet for eldre. I første omgang, gjennom oppsøkende virksomhet rettet mot institusjoner og eldrecentre, tilbyr de regelmessig kontakt gjennom 1 100 arrangement, etablering og drift av tolv kor for eldre, i tillegg til andre prosjekt. Det er lokale kor, teater-

grupper, kulturskoler m.m. som vil danne ryggraden i tilbudet, men gjennom fylkesvis organisering sikres et fylkesdekkende og regelmessig tilbud for alle dem som ønsker å benytte det. Jeg håper prosjektet lykkes. Vi trenger denne typen initiativ for å sette deltakelse i frivillig kulturarbeid til egen glede og utvikling inn i en større sammenheng, der aktiviteten kommer flere til gode. Én ting er opplevelsene beboere og brukere av våre eldreinstusjoner vil få, men kanskje like viktig er muligheten til å skape nye møteplasser og bygge bro over generasjonskløften – det helsefremmende arbeid.

Jeg håper Kulturdepartementet i sitt arbeid, ikke minst i den bebudede frivillighetsmeldingen, vil bidra til å øke den politiske fokuseringen på kultur som helsefremmende tiltak. Jeg håper også at statsråden vil sørge for å stimulere de frivillige organisasjonenes muligheter til å yte sin skjerv i dette arbeidet, både gjennom å ta initiativ til tverrdepartemental fokusering på frivillig sektors plass i folkehelsearbeidet og gjennom egne tiltak. Det ligger muligheter til å høste store gevinster for relativt få kroner om anledningen benyttes.

Statsråd Trond Giske [18:17:31]: Jeg er helt enig med representanten Dagfinn Sundsbø i at frivillig sektor er en sentral ressurs i samfunnet. Det at vi har bredden i idrett, friluftsliv, musikk, kor, dans, teater, folkeopplysningsarbeid og humanitært arbeid gir livskvalitet og bedre helse. Derfor prioriterer Regjeringen å utvikle den statlige frivillighetspolitikken til beste for de frivillige organisasjonene.

Representanten Sundsbø reiser spørsmål om jeg i mitt arbeid med å utvikle en ny og helhetlig frivillighetspolitikk, herunder videreutvikle frivillighetsentralene, vil bidra til å øke den politiske oppmerksomheten på kultur som helsefremmende tiltak og i den sammenheng fremme forslag som stimulerer de frivillige organisasjonenes deltakelse i å fremme folkehelsen. Svaret på spørsmålet er ja. Kunst, kultur, idrett og frivillighet gjør samfunnet rikere og bidrar positivt til menneskers livskvalitet, fellesskap og utvikling.

La meg innledningsvis understreke at representanten Sundsbøs spørsmål berører flere departementers ansvarsområder. Tilskudd og samhandling med frivillige organisasjoner ses i sammenheng med de sektorpolitiske målene det enkelte departement er ansvarlig for. Derfor ligger det sektorpolitiske ansvaret for frivillig virksomhet i de enkelte departementer, mens Kultur- og kirke departementet har samordningsansvaret for den statlige frivillighetspolitikken, i tillegg til sektoransvar for de frivillige organisasjonene på området kultur og idrett.

Sektoransvaret for helse ligger i Helse- og omsorgsdepartementet. Det betyr selvsagt ikke at det ikke foregår et samarbeid mellom det departement som har sektoransvar, og øvrige departementer som er aktører på det aktuelle området. Dette er Regjeringens nylig fremlagte St.meld. nr. 20 for 2006-2007, Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller, et godt eksempel på. Meldingen legger føringer for hvordan Regjeringen og departementene skal arbeide med utjevning av sosiale helseforskjeller det

neste tiåret. Meldingen framhever at det er mange faktorer som bidrar til å skape og opprettholde sosiale helseforskjeller. Sammenhengene er komplekse, men det slås fast at det i hovedsak er sosiale betingelser som påvirker helse, og ikke omvendt.

Den politiske oppmerksomheten på kultur- og organisasjonsdeltakelse i et helsefremmende perspektiv er i meldingen løftet fram med økt tyngde. På sentrale områder som trygge oppvekstvilkår og like muligheter til utvikling og målrettet innsats for inkludering er kultur- og organisasjonsdeltakelse framhevet som viktige virkemidler. Deltakelse i kulturaktiviteter og frivillige organisasjoner har stor betydning også for andre samfunns mål som læring og kreativitet, helse og integrering og inkludering. Mennesker som har gode erfaringer med aktiviteter i organisasjoner i oppveksten, er også mer aktive i voksen alder. Derfor er det spesielt viktig å rette innsatsen mot barn og unge.

Det er dokumentert store forskjeller i befolkningen når det gjelder deltakelse i kulturlivet. Personer med lav inntekt bruker i langt mindre grad enn andre offentlig finansierte kunst- og kulturtilbud. Grupper med høy inntekt og lang utdanning deltar mer aktivt enn grupper med lav inntekt og kort utdanning i frivillige organisasjoner. Barn fra inntektsfattige husholdninger deltar i mindre grad i aktiviteter i fritiden og i skolesammenheng enn andre barn og unge. Dette er en utfordring både for myndighetene og for kultur- og organisasjonslivet, og det er en utfordring til økt samarbeid.

Vårt mål er at alle skal ha likeverdig mulighet til å delta i kultur- og organisasjonslivet. Dårlig økonomi og sosial utstøting øker risikoen for dårlig helse og tidlig død, mens sosial støtte og gode sosiale relasjoner er fremmende for helsen. For familier med dårlig økonomi kan deltakelse i organisasjons- og kulturlivet være for dyrt. Resultatet kan bli at barna stenges ute fra sosiale arenaer.

Tradisjonelt møter barn kunst og kultur sammen med foreldrene. Dermed får vi sosiale forskjeller når det gjelder hvem som bruker kulturtilbudet. Den kulturelle skolesekken, med det brede kunst- og kulturtilbudet den rommer, gjør at sosial tilhørighet, etnisitet og geografi ikke i så stor grad blir utslagsgivende for hvilke kulturuttrykk barna møter. Kulturtilbud i skolen sørger for en kulturell ballast for alle, og fremmer bruk av kulturaktiviteter senere i livet. I 2007 vil det også bli iverksatt noen pilotprosjekter i videregående skole for å utvide målgruppen for Den kulturelle skolesekken.

Kulturskolene er også en viktig rekrutteringsarena for framtidige aktører innenfor de ulike kunststartene, både for amatører og profesjonelle. Skolene gjør levende musikk og andre kunstuttrykk tilgjengelig for et bredt publikum i store og små lokalsamfunn. Et åpent og inkluderende kulturskoletilbud med plass for alle som ønsker seg inn, vil fjerne forskjeller ved å gi rom for flere til å utvikle viktige sider av seg selv.

Dessverre er det slik at det forrige stortingsflertallet, regjeringspartiene den gangen, med støtte fra Fremskrittspartiet fjernet den øremerkede støtten til kulturskolene, fjernet taket på foreldrebetalingen. Vi ser at det fortsatt

står mange tusen barn i kø, og prisene stiger kraftig i mange kommuner. Det gjør at færre får oppleve tilbudet om å gå i en kulturskole, og dermed øker forskjellene også på dette området.

Kulturkort for ungdom gir billigere adgang for ungdom i aldersgruppen 16–20 år og vil kunne motvirke sosiale forskjeller i kulturbruken. Prøveordningen med kulturkort for ungdom videreføres og styrkes i 2007. Flere fylker er i full gang med å utprøve ulike alternativer.

Frivillighetssentralene står sentralt i interpellantens innlegg. Frivillighetssentraler er mangfoldige og viktige møtesteder for frivillig innsats. De er arenaer for deltakelse og tilhørighet i nærmiljøet, de er arenaer hvor folk kan delta uten nødvendigvis å være med i det organiserte frivillighetsarbeidet. Frivillighetssentralene har stor bredde i sosiale omsorgstiltak så vel som i kultur-, fritids- og nærmiljøaktiviteter. Frivillighetssentralene bidrar til å skape gode og levende lokalmiljø og til å koordinere lokalt engasjement, samfunnsansvar og kultur.

Sentralene har gått nye veier for å øke deltakelsen i frivillig virke. En aktiv og inviterende holdning og konkrete arbeidsoppgaver har gitt resultater. Det er flere hjemmeværende, trygdede og arbeidsledige i frivillighetssentralene enn i de tradisjonelle frivillige organisasjonene. Samarbeid med lag, foreninger, menigheter, offentlige myndigheter og enkeltpersoner er sentralt. Å knytte kontakter, utvikle nettverk og koble dem som har noe til felles, er viktige og nyttige oppgaver for å stimulere og utvikle lokalt frivillig virke, samtidig med at det kan ha positiv innvirkning på enkeltmenneskene som deltar.

Kultur- og kirke departementet gir tilskudd til inntil 20 nye frivillighetssentraler i år, i tillegg til de elleve nye som vi bidro til etter regjeringsskiftet høsten 2005, i budsjettet for 2006. Det vil stimulere til utvikling av flere frivillighetssentraler, større bredde og større mangfold i sentralene.

Idrettsbevegelsen er en av de viktigste aktørene for å fremme folkehelsen i Norge. Det viktigste idrettspolitiske virkemiddelet for å sikre folk gode rammer for å drive idrett er tilskudd til idrettsanlegg. Særlig nærmiljøanlegg, turveier, lysløyper o.l. er viktige for den egenorganiserte aktiviteten og gjør at det er lettere å være fysisk aktiv for flere grupper.

Kultur- og kirke departementet forvalter en ordning med tilskudd til inkludering i idrettslag, storbyprosjektet, som det tidligere var kalt. Ordningen retter seg mot idrettslag i byområder med spesielle utfordringer knyttet til å rekruttere barn og ungdom. Formålet med ordningen er å inkludere grupper som til nå har deltatt lite i lagenes ordinære aktivitetstilbud. Målgruppen er barn og ungdom som står overfor økonomiske eller kulturelle hindre for å delta i organisert idrett. Særlig satses det på tiltak for å rekruttere innvandrere. Kultur- og kirke departementet styrker i år ordningen med inkludering i idrettslag og tildeler 8 mill. kr gjennom ordningen i 2007.

Gjennom de siste 10–15 årene har det vært et omfattende utviklingsarbeid med bruk av kulturelle virkemidler i helsesammenheng i Norden og Norge. Arbeidet har styrket antakelsen om at kulturaktiviteter bidrar til å fremme

folks evne til å mestre hverdagens krav og er en ressurs i folkehelsearbeidet.

Den kulturelle spaserstokken er et konkret eksempel på økt erkjennelse av at kultur fungerer som et virkemiddel i det helsefremmende og trivselsskapende arbeidet. Spaserstokken skal gi kulturtilbud til eldre som ikke bruker det ordinære kulturtilbudet i like stor grad som andre. Det viser seg nemlig at når folk når pensjonsalderen, bruker de kulturtilbud mye sjeldnere enn da de var yngre. Det kan være fordi helsen svikter, fordi man ikke trives så godt med å dra ut om kvelden, eller det kan ha økonomiske årsaker. Den kulturelle spaserstokken er et samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Kultur- og kirke departementet, og vi arbeider for tiden med å fastlegge innholdet i og organiseringen av denne ordningen.

Prosjektet Kultur gir helse, som ble satt i gang av Norsk kulturråd i samarbeid med daværende Sosial- og helsedepartementet, er avsluttet. Mye arbeid ble satt i gang i kommunene og er fremdeles aktivt. Konklusjonen for prosjektet var at engasjement i kultur har helsefremmende effekter.

Jeg hadde som kulturminister gleden av å holde åpningsforedraget på den nasjonale konferansen om kultur og psykisk helse som ble gjennomført i november 2006. Konferansen gav en rekke eksempler på hvordan kultur kan virke forebyggende på helseproblemer, og det ble dokumentert et overbevisende resultat av en rekke metoder der kultur hadde en sentral rolle.

Slike konferanser er viktige fordi de bidrar til økt oppmerksomhet, økt kunnskaps- og erfaringsformidling og ikke minst økt bevissthet om sammenhenger mellom kultur og helse. Derfor arrangeres det konferanser både i 2007 og 2008, og jeg er positivt innstilt til å promotere disse konferansene.

Representanten Sundsbø berører i sitt spørsmål frivillighetens egenverdi. Regjeringen ser at frivilligheten har en stor egenverdi i tillegg til at den kan bidra til å oppnå andre viktige politiske samfunns mål.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [18:27:42]: Jeg takker statsråden for svaret. Det gav et klart inntrykk av at departementet både forstår og arbeider etter de linjer jeg oppmodet om skulle bli tatt hensyn til både i arbeidet med frivillighetsmeldingen og i forhold til å se det arbeidet som skjer i Kulturdepartementet, i sammenheng med hvordan det totalt sett virker i en helsefremmende sammenheng.

Statsråden viste til at departementene, hvert enkelt av dem, selvsagt har et ansvar for å se hvordan deres arbeid virker i en helsefremmende sammenheng og også kan spille på lag med kulturlivet, men han sa også at Kulturdepartementet vil ta på seg en samordnende rolle i den sammenheng. Jeg tror faktisk det er viktig, for er det noe politikk, forvaltning, samfunnsliv, kan bære for mye preg av, er det at vi jobber sektorvis, og at vi jobber med å løse oppgaver innenfor de rammer som vår sektor har et ansvar for. Men det er jo det å se sammenhengen, det å se sektorene i en større sammenheng og se hvordan aktiviteter, virksomhet, har en betydning også i andre forhold, som kanskje kan gjøre at vi får mer igjen for innsatsen, mer

igjen for hver investert krone. Jeg tror faktisk det er et behov for at Kulturdepartementet tar på seg sin samordnede rolle og ser seg selv som oppdragsgiver for Helsedepartementet, Undervisningsdepartementet, Familiedepartementet og også andre departementer, ut fra dette at Norge er et land hvor frivillig sektor er utrolig sterk, har enorme ressurser og dermed kan gjøre en formidabel innsats, hvis den bare gis arbeidsbetingelser som gjør at man frigjør innsatsen. Det er vel sånn at noen hver av oss er villig til å strekke oss langt for å delta i organisasjonsliv hvis det gir glede for oss selv. Og hvis det i tillegg kan være til nytte for andre, ser vi det bare som positivt. Men hvis frivillighet som helsefremmende tiltak først og fremst blir en appell om bare å gjøre en innsats for samfunnets skyld uten at en skal ha glede av det selv, tror jeg kanskje det vil skorte på det.

Så det å se på kultur, som i sitt utgangspunkt er til glede for egen opplevelse og til glede for egen deltakelse, også i en sammenheng hvor det kommer til nytte for andre, har betydning for andre og har betydning for samfunnet generelt sett, er det som skal til. Det er der kulturforvaltningen kan gjøre en innsats som vi vil ha behov for å hente mer ut av.

Statsråd Trond Giske [18:31:14]: Jeg tror interpellanten og jeg er helt enige om hvilket potensial det ligger i å utnytte frivilligheten i et bredere samfunnsperspektiv. Samtidig er det, som interpellanten også understreker, veldig viktig å anerkjenne frivillighetens autonomi og frihet. Den er fri, og den skal være villig, og den skal være basert på medlemmenes og de aktives egne valg i forhold til hva man ønsker å holde på med. For det er hele kjernen i frivilligheten at den eksisterer ikke for noe annet enn det medlemmene og de aktive selv ønsker. Det skal være deres egeninitierte mål og aktiviteter som er styrende, ikke samfunnets rammebetingelser. Derfor har vi f.eks. en målsetting i Soria Moria-erklæringen om å redusere øremerkede tiltak og gi større pengesummer på frie rammeoverføringer når vi skal støtte opp om frivilligheten.

Min jobb som frivillighetsminister er å legge rammebetingelser for hele det brede frivillighetsfeltet og være en aktiv medspiller for alle mine regjeringskolleger i forhold til den generelle frivillighetspolitikken og hvordan vi kan stimulere og legge til rette for økt frivillighet. Den daglige kontakten på de ulike sektorene står de ulike fagdepartementene for. De samarbeider tett og får veldig mange innspill og gode råd. Ofte ser vi at bl.a. nye omsorgstilbud først oppstår i frivillig sektor, fordi de er de første til å oppdage og avdekke et nytt behov, og så kommer det offentlige sterkere og sterkere inn. Krisesentre er et sånt historisk eksempel på hvordan det er frivillighet som først tar tak i et problemområde. Vi skal legge til rette for det, og så skal vi selvsagt ha full glede av den store samfunnsbetydningen frivilligheten har.

Jeg tror veldig på at det forebyggende samfunnet, det samfunnet som legger til rette for livskvalitet til aktive medlemmer som trives, er mye bedre, men også mye rimeligere for et velferdssamfunn enn reparasjonssamfunnet, hvor man får problemene, og så skal man gjennom

helsevesenet eller gjennom justisvesenet eller omsorg for rusmisbrukere eller hva det nå er, reparere de skadevirkningene man får av et samfunn som ikke fungerer så godt som vi ellers kunne fått til. Frivilligheten kan utføre en formidabel oppgave, men den må som sagt skje på frivillighetens egne premisser.

Så tror jeg at særlig det vi gjør på frivillighetsentraler, har en stor effekt ved at det er en aktivitet som man kan ha tilgang til over en veldig, veldig lav dørstokk. Det er enkelt å delta, en trenger ikke å binde seg opp til å være med i et styre, sitte som kasserer eller være med på det organisatoriske. En kan bare stille opp med sine arbeidskrefter i konkrete arbeidsoppgaver. Det er en møteplass, en jevnbyrdighet mellom dem som tar i et tak, og dem som får en håndsrekning, som jeg tror er veldig verdifull også for brobygging i et mangfoldig samfunn.

Tove Karoline Knutsen (A) [18:34:32]: Frivillig arbeid og frivillig aktivitet utgjør et svært viktig bidrag til samfunnsbygginga. I Soria Moria-erklæringa er frivilligheten viet stor plass. Under overskrifta «En ny og helhetlig frivillighetspolitikk» trekker Regjeringa opp de viktigste perspektivene for det frivillige arbeidet. Her peker man på noen viktige grep som kan være med og synliggjøre frivillig arbeid og aktivitet. Utgangspunktet er at man ser på frivillighet som en egen sektor i samfunnet, og at man ut fra dette er opptatt av å beskrive frivillighetens karakter i et moderne samfunn.

Soria Moria-erklæringa peker på flere forhold: Muligheten for å utarbeide et frivillighetsregister, frivillighetsentralene, betydninga av å se på momsordninga for frivillig sektor, som i dag oppleves som urimelig av mange, og tilpasning av regelverk og tilskuddsordninger, slik at man kan fange opp de ulike organisasjonsformene og også de mer lause tilknytningsformene som finnes innenfor frivillig sektor.

Noe av det første regjeringa Stoltenberg gjorde etter valget, var å ta inn igjen det kuttet som Bondevik-regjeringa hadde foretatt i Frifond-ordninga og i voksenopplæringsmidlene. Det var viktige og kjærkomne grep for frivillighetssektoren. Regjeringa vil – som det også er nevnt her – følge opp dette med ei egen melding om frivillighet som kommer nå i vårsesjonen.

Representanten Sundsbø er i sin interpellasjon opptatt av å se frivillig sektor – og særlig kulturaktiviteter – i et helsemessig perspektiv. Det er ei viktig vinkling på frivillig engasjement. Vi veit at trivsel gjennom det å oppleve og få til noe i lag med andre er av stor betydning for livskvaliteten til den enkelte. Sjølv har jeg som profesjonell kunstner gjennom mange år samarbeidet med aktører innen det frivillige kulturfeltet og har på den måten ved egen erfaring opplevd det engasjementet som legges for dagen. Så har jeg også hatt mye kulturelt samarbeid med institusjoner av forskjellig slag. Og da er det ikke vanskelig å få øye på den nære sammenheng som finnes mellom livskvalitet, kultur og helse. Dette er en sammenheng som nok ikke fullt ut er anerkjent i vårt land i dag. Ved eldrester, sykehus og andre institusjoner finnes et uforløst potensial for kulturell, skapende virksomhet og livsbeja-

ende kulturopplevelser. Og den frivillige sektoren, ikke minst innenfor kultur, vil kunne være et svært viktig redskap for å møte det behovet for kulturopplevinger som finnes hos mennesker, uansett hvilken livssituasjon man måtte befinne seg i.

Stortinget har i dag behandlet omsorgsmeldinga, hvor det kulturelle perspektivet kommer til syne bl.a. gjennom Den kulturelle spaserstokken, en kultursatsing som er rettet inn mot de eldre. Og uansett om man liker navnet eller ikke – som representanten Inge Lønning gjorde et poeng av tidligere i dag – er dette et flott tiltak. Den tankegangen som ligger til grunn for denne satsinga, fanger opp noe av det som er intensjonen bak representanten Sundsbøs interpellasjon. Interpellanten går imidlertid enda breiere ut og ser frivillig engasjement i et forebyggende perspektiv, forebyggende i den forstand at satsing på skaperkraft, glede og aktivitet kan gi helsebringende effekt til det breie laget av folket. Dette er et viktig perspektiv å ha på frivillig engasjement, uten at det av den grunn er til forkleinselse for en synsmåte der kulturell egenaktivitet har betydning først og fremst i kraft av seg sjøl og ikke nødvendigvis må begrunnes av andre, utenforliggende hensyn, som også interpellanten var inne på. Men det er nå engang sånn at «alt henger sammen med alt». Som mennesker har vi et behov for å skape, og skape i lag med andre. Det gjør oss friere og gladere – og kanskje i neste omgang friskere. Kanskje er veien å gå, som interpellanten var inne på, et tydeligere og mer forpliktende samarbeid mellom organisasjoner, politikk og forvaltning. Og så er det viktig at vi har en frivillighet som når ut til de mange, de uorganiserte, de som er mer opptatt av aktivitet enn formål og – ikke minst – til mennesker fra andre kulturer, som kanskje ofte føler at terskelen til det frivillige fellesskapet av og til blir for høy. Det er derfor en oppgave å knytte arbeidet med «Det kulturelle mangfoldsåret 2008» til den strategien for det frivillige Norge som skal nedfelles i frivillighetsmeldinga, som blir lagt fram nå i vår.

Karin S. Woldseth (FrP) [18:39:34]: Først vil jeg si at det er bra at representanten Sundsbø tar opp dette temaet, om frivillighet, selv om vi nå har et representantforslag som ligger til behandling i komiteen – vi skal ha et stort frivillighetsseminar på torsdag, og vi får en frivillighetsmelding om ikke så lenge. En god sak kan vel ikke diskuteres ofte nok.

Det er vel heller ingen tvil om at frivillig sektor fremmer folkehelsen, for det første den delen av sektoren som driver direkte med helsefremmende aktiviteter, som idrettslag, friluftsliv og dans. Men også den andre delen av sektoren fremmer folkehelse, den inkluderer, gir sine medlemmer følelsen av å bli sett, og man bygger sosiale relasjoner, som er svært viktig i dagens samfunn, hvor mange er preget av både tidsklemme og isolasjon. De frivillige lag og organisasjoner gir barn og unge følelsen av mestring og selvhevdelse. Jeg er så heldig å sitte i kulturkomiteen, og jeg blir like fascinert hver gang vi er på komiteereise landet rundt og ser hva barn og unge faktisk presterer, og den gleden de presterer med. Enda flottere er det å se den stoltheten de viser når de lykkes. At frivillig sek-

tor bidrar til å styrke psyken hos barn, unge og voksne, er det liten tvil om, og at psykisk helse er en viktig helsefaktor, er det vel heller ingen diskusjon om.

Derfor er det viktig at de økonomiske rammebetingelsene er på plass. Jeg tror at hvis den frivillige sektor skal kunne overleve i et svært hektisk samfunn, må den ha forutsigbare rammebetingelser. Det bekymrer meg. Vi vet at svært mange frivillige lag og organisasjoner får bortfall i inntekten sin fra 1. juli i år, uten at det blir kompensert på noen som helst slags måte. Og når man da mener, slik Fremskrittspartiet gjør, at frivillige lag og organisasjoner utfører et helt unikt arbeid i dagens Norge, bør man sikre en forutsigbarhet for det arbeidet de gjør.

Jeg blir utrolig provosert av statsråden når han snakker om hva forrige regjering – sammen med Fremskrittspartiet – gjorde, og forteller oss fra denne talerstol om hvordan køene vokser ved kulturskolene. Regjeringen burde vel heller gjøre noe for å få ned køene enn å peke på hvordan køene vokser. Regjeringen har nå sittet i 1 1/2 år og hatt full mulighet til å gjøre noe. Isteden sitter den passiv og ser på at køene vokser. Det er jo ikke noe veldig imponerende arbeid.

Svært mange av de frivillige lag og organisasjoner er drevet fram av ildsjeler, som har gjort alt fra å aktivisere og å søke om midler til å drive med loppemarkeder og lotterier for å få hjulene til å gå rundt. Ildsjelene blir i altfor stor grad tatt som en selvfølge og ikke satt pris på, men når man nå mister inntekten fra 1. juli og må gå nye runder for å sikre barn og unge et tilbud, er jeg ikke sikker på at ildsjelene heller orker mer. Kanskje er ikke ildsjeler annet enn noe man snakker om om 20–30 år?

Som sagt, vi lever i et hektisk samfunn, hvor tid dessverre er blitt en knapphetsfaktor for mange. Da er det viktig å ta vare på ildsjelene og sørge for at det blir enklest mulig å drive lag og organisasjoner. Det hjelper ikke om de driver helsefremmende arbeid hvis de selv sliter seg helseløse på grunn av arbeidet. Jeg håper at frivillighetsminister Giske vil legge fram en økonomisk ramme for de frivillige lag og organisasjoner som ikke bare gjelder en rekke søknader og skjemaer, når han legger fram den bebudede frivillighetsmeldinga, slik at vi kan sikre et blomstrende Frivillighets-Norge også etter 1. juli 2007, som kan bidra til at svært mange mennesker i Norge kan drive med helsefremmende aktiviteter også i framtiden.

Magnar Lund Bergo (SV) [18:44:02]: Jeg vil få takke representanten Sundsbø for at han reiser problemstillingen. Dette inviterer egentlig til mange debatter. Jeg skal ikke ta alle aspektene, men jeg har lyst til å komme inn på et par.

For dem av oss som har vært så heldige å vokse opp i små bygdesamfunn, er det lett å forstå hva frivillighet dreier seg om, fordi sammenhengene blir så tydelige. For meg har de vært så tydelige at jeg tror jeg kan si at dersom frivilligheten og aktiviteten ikke hadde vært der, og ildsjeler ikke hadde gjort den jobben de gjorde den gangen jeg var ungdom, hadde jeg aldri kommet hit på Stortinget. Det er frivilligheten som ofte i lokalsamfunn fanger opp det som det offentlige kanskje skulle ha gjort, men som de

ikke har mulighet til å gjøre. Den fanger opp, og den ser også ting på en annen måte og er ofte mye mer egnet til å fungere.

I Norge er den frivillige sektoren stor. Når vi snakker med folk i andre land, virker det som om Norge spesielt, men også andre deler av Skandinavia, er skrudd sammen på en spesiell måte. Norge er et foreningsland, der veldig mange er medlemmer og driver uselvisk aktivitet for både lokalsamfunn og medmennesker. Dette er kvaliteter som vi må sørge for å ta vare på. En del av den aktiviteten som en del av disse foreningene gjør i dag, mener jeg imidlertid kanskje burde ha vært statens oppgave direkte. Men det er en annen, mer prinsipiell diskusjon som vi kanskje ikke får tatt i denne omgang.

En del av aktivitetene – kan man si – er det helt nødvendig for samfunnet å få ivarettatt. Andre typer aktiviteter er på en måte overskuddsaktiviteter, som vi i og for seg kunne klart oss uten, men som beriker oss på en veldig god måte. Man bruker jo kultur veldig mye, og da inviterer man til en debatt om hvorfor vi skal bruke kultur – det som vi ofte kaller en slags instrumentell begrunnelse for kulturlivet. Jeg er ikke så veldig glad i det. Jeg tror at representanten Sundsbø og jeg er helt enige om effekten av det. Samtidig mener jeg at hovedbegrunnelsen for det kulturliv og den stimulans av det som er i Norge i dag, kan begrunnes i kulturen selv, og så er vi nok enige om effektene. Men jeg har ikke lyst til å binde opp viljen til å bruke kulturmidler. Jeg vil øke forståelsen for at de skal stå på egne bein og ikke må begrunnes sosialpolitisk.

Så har vi organisasjoner, som f.eks. Blindeforbundet, som utfører helt nødvendige oppgaver for store grupper, og vi vet at de ikke har de rammevilkårene som de kanskje burde hatt. For meg er det helt klart statlige oppgaver de utfører, og for en del slike organisasjoner ville jeg gjerne hatt et offentlig fundament i bunnen. Så kunne f.eks. den frivillige organiseringen tatt seg av overskuddet og gjort det som kunne være overflødighetshornet: å gjøre kvaliteten på ting bedre.

Vi ser jo i dag alt det som skjer i forbindelse med kresentre og incestsentre. Jeg tror at nettopp slike institusjoner er bedre enn offentlige sykehus, institusjoner, lensmannskontorer, og hva det måtte være, til å fange opp hva som faktisk skjer – se hva som skjer, fordi de er en del av lokalsamfunnet selv – og også til å løse oppgavene.

Så har vi det som gjelder idrett, musikkliv og Røde Kors, og å følge opp alt det som – som representanten Woldseth sa – går usikre tider i møte. Da går vi over på det med finansiering. Den forrige regjeringen hadde varslet en melding om pengespill. Det ble aldri noen melding med full gjennomgåelse av pengespill og spill i Norge. Det ble en melding om automater, som var grei nok på det feltet. Men det vi nærmer oss nå, er stor usikkerhet fra 1. juli for finansiering av frivilligheten, og det kan disse foreningene ikke leve med. Jeg mener at det i forbindelse med frivillighetsmeldingen bør tas initiativ til at det samtidig kommer en melding om spill, som står for en stor del av finansiering av frivilligheten. Vi bør ha en full gjennomgang av spill. Hva slags type spill skal vi ha? Hva vil det bety for frivilligheten? Og hvordan skal inntektene

fordeles til frivilligheten? Så må vi finne ut: Hva er resten der, og hva skal vi så ta ansvar for direkte på budsjettet?

Ola T. Lånke (KrF) [18:49:23]: Først honnør til representanten Sundsbø for å fokusere på kultur, helse og frivillighet. Det er temaer som også Kristelig Folkeparti er opptatt av. Det er ikke vanskelig å si seg enig med interpellanten i at frivillig sektor representerer en sentral ressurs i samfunnet, en ressurs som nok også kunne utnyttes enda bedre i samspill med det offentlige.

Representanten Sundsbø tar til orde for en helhetlig frivillighetspolitikk. Det har vært tatt til orde for en slik helhetlig frivillighetspolitikk også tidligere. Det har vært lagt fram flere frivillighetsmeldinger i årenes løp, og det har vært tema i mange diskusjoner, også her i Stortinget. Man har etter hvert gått så langt som å legge koordineringen av det frivillige arbeidet til ett departement og kalt det Frivillighetsdepartementet. Og man opererer med en frivillighetsminister, hører vi. Det skjedde allerede i 2004.

Hvis interpellanten med en helhetlig frivillighetspolitikk vil prøve å tvinge det frivillige arbeidet inn i én form og samle alle organisasjoner, tiltak og aktiviteter inn under én enhetlig overskrift, «Frivillighet», er ikke jeg sikker på om det er så hensiktsmessig. Utfoldelsen av frivillighet foregår nemlig på så mange forskjellige måter og på så ulike arenaer at de kanskje ikke bør samordnes under én paraply. Det er forskjell på den frivillighet som utfolder seg i regi av eksempelvis en stor humanitær organisasjon, og – la oss si – i regi av et musikkorps, for den saks skyld. Derimot har man til nå valgt å se tilskudd til frivillige organisasjoner i første rekke som en del av sektorpolitikken. De frivillige organisasjonenes arbeid har blitt sett i sammenheng med og som en del av ett politikkområde.

Mange av de frivillige organisasjonene har spilt en viktig rolle, som også statsråden var inne på, nettopp i utviklingen av den norske velferdsstaten på ulike områder, f.eks. innen helse og omsorg. Sektortilhørigheten har derfor gitt organisasjonene status som betydningsfulle samarbeidspartnere til offentlige myndigheter. De spiller fortsatt viktige roller i kampen for ulike interesser og som korrektiv til statlig politikk på de ulike arenaene. En samling av tilskuddsordninger i ett departement og redusert vekt på sektorspesifikke støtteordninger ville dessuten ha representert et brudd med de historiske båndene til staten og den rollen organisasjonene har hatt som viktige samfunnsaktører og nasjonsbyggere. Derfor er det ikke sikkert at det frivillige arbeidet vil være tjent med at dette skjer. Kanskje er det andre grep som er langt viktigere.

Jeg tror en av de erfaringer som mange som driver med frivillig arbeid, har gjort de senere år, er at mye tid går med til å fylle ut søknadsskjemaer og til å finne fram til prosjekter som det er mulig å søke om penger til. Dersom man hadde blitt spart for alt dette, kunne man heller brukt tiden på det man egentlig ville gjøre, nemlig å utføre frivillig arbeid.

For en del år siden begynte man i Norge en omlegging av politikken når det gjaldt tildeling av pengestøtte til frivillig arbeid. Det ble hevdet at tildeling av støtte til for-

eningsdrift førte til passivisering. Organisasjonsfolk gikk og hevet støtte, trodde man, og så ble det med det. Dermed snudde man helt om og gikk over til i større grad å yte støtte til tidsavgrensede prosjekter. Etter hvert svingte så denne pendelen helt over til den motsatte ytterlighet, til det kun å gi prosjektstøtte. Det førte igjen til at det viktigste i en organisasjon ble kunsten å fylle ut skjemaer. Derfor, når man nå bebuder en ny frivillighetsmelding, som man har gjort i dag, bør man nettopp ta tak i dette: mer av støtten til driftsstøtte.

Frivillige organisasjoner, frivillig arbeid og dugnadsinnsats utgjør en enorm kraft i samfunnet. Sammenhengen mellom frivillighet, kultur og helse, som interpellanten også peker på, er velkjent og uomtvistelig. Det er da prinsipielt viktig å understreke at først og fremst har kultur og frivillig innsats en egenverdi, dvs. en verdi i seg selv. At det så også bidrar til å styrke mange andre verdier, er selvsagt.

Det blir gjerne understreket at foreninger og organisasjoner er viktige som demokratiske aktører. Frivillige organisasjoner blir ofte kalt skoler i demokrati. Og så er jo organisasjonene meningsfylte, identitetsskapende fellesskap. Bånd til andre mennesker er en forutsetning for å bli formet som et sosialt vesen og for å få en identitet. Alt dette påvirker naturligvis også helsen.

Så har det en egenverdi at folk ønsker å gjøre en innsats for andre. Det er flott at mennesker gir av sin tid og sitt engasjement til andre eller en sak de brenner for. Det er en verdi som det er verdt å støtte opp under.

Trine Skei Grande (V) [18:54:42]: Dette er jo et tema som nå skal debatteres flere ganger i Stortinget. Det er veldig stor bredde over det som interpellanten tar opp, og det er blitt sagt veldig mye klokt om frivillighet her i dag. Jeg syns at oppryddingen til representanten Lånke i det ideologiske knyttet til frivillighet, var veldig god. Jeg tror det bare er noen av kommentarene til Bergo i dag som jeg kjenner at jeg i det hele tatt ikke er enig i.

Frivillighet er ikke akkurat en ressurs, som interpellanten skriver i interpellasjonsteksten. Jeg vil heller si at det er en grunnleggende drivkraft i det norske samfunnet. For finnes det i det hele tatt noen fellesskap eller samfunnsinstitusjon som ikke egentlig har sin opprinnelse i frivillig initiativ? Det er veldig få. Det er veldig få som er utklekt i denne salen. De aller fleste er utklekt i frivillige organisasjoner i hele landet, og deretter tatt opp i denne salen. Nesten alt innen utdanningssystemene våre, nesten alt innen helsesystemene våre, de grunnleggende grepene innenfor sosialomsorgen og de grunnleggende institusjonene innenfor kultur har veldig ofte, nesten alltid, hatt sin opprinnelse i et initiativ blant frivillige.

Frivilligheten er dermed basen for alt som er av kulturaktiviteter. Det fine med den norske modellen, som jeg syns er så bra på kultur, er at vi klarer både å balansere en elite som motiverer og som utvikler, og ha en bredde som engasjerer og rekrutterer. Det er den balansen mellom en elite og en bredde på hvert kulturområde som gjør Norge til den kulturnasjonen vi faktisk er.

Her kommer vi til det punktet der jeg nok er litt uenig med Bergo. Det intense ønsket om å ta over stadig flere av de oppgavene de frivillige i dag gjør, å ta over frivilligheten der den anses som verdig nok, syns ikke jeg er den riktige politikken på dette området. På kulturområdet og på en rekke andre områder der frivillig arbeid blir lagt ned, er det selve drivkraften i det at folk gjør det av eget ønske som er det som er spennende. Det er kanskje det som er det mest spennende, syns jeg, med frivillighetsentraler, som er en vanskelig balansegang mellom hva som er det offentlige jobb å gjøre, og hva som er frivilliges jobb å gjøre.

Det var en gang en diskusjon i Frivillighetssentralen om hvorvidt det var riktig av frivillige å mate pasienter på sykehjem. Det går det ikke an å sette noen regel for, for det som gjelder, er om den frivillige syns at det er noe han eller hun har lyst til å gjøre, for det er lysten som er drivkraften i frivilligheten. Det er aldri rett når samfunnet legger inn en bestilling hos frivillige organisasjoner. Det er aldri rett når samfunnet legger inn en bestilling om at sånn og sånn skal skje. Men hvis den enkelte som er frivillig, har lyst til å gjøre det, er det rett å gjøre det.

Derfor er det sånn som en frivillig på en frivillighetsentral sa en gang: I begynnelsen var det jeg som hjalp andre, men nå er jeg ikke helt sikker på hvem det er som hjelper hvem. Det er fordi vi er sosiale mennesker som gjennom den frivillige innsatsen vi gjør, ofte får mer positive tilbakemeldinger enn hvis vi hadde valgt kanskje bare å være brukere av et system. Det er den ekstraverdien vi mister hvis vi beveger oss inn i Bergos drømmesosialistiske samfunn, der staten har ansvar for alle ting som skal bety noe for folk.

Det som jeg er veldig enig med representanten Sundsbø i, er det han sier om helse og kultur. Og jeg er veldig glad for at representanten Sundsbø også ønsket å påpeke at han ikke hadde noe instrumentelt syn på kultur. Men da betyr det kanskje at vi burde hatt helseministeren og utdanningsministeren mer i denne salen i dag, for kunnskapen om helse og hvor helsebringende det er å få mer kultur inn i institusjonene, burde kanskje vært brakt sterkere inn i inn i utdanningen vår, inn i helseutdanningen, og også blitt prioritert i forhold til ledelse av de viktige helseinstitusjonene våre. Jeg tror det er en kunnskap som kan være med og bringe oss framover.

Det går an å gjøre en stortingsrepresentanttest på dette: Når man går hjem fra jobb og er veldig sliten, kan man sjekke hvor mye energi man får av å gå og oppleve noe kultur, og hvor mye energi man får av å sette seg i sin egen sofa.

Espen Johnsen (A) [19:00:09]: Representanten Sundsbø har teke opp ei veldig viktig sak – og med ein høgst relevant innfallsvinkel. Kultur og frivilligheit er i seg sjølv viktig. Kulturens eigenverdi er det aller viktigaste. Han er viktig for kvar enkelt av oss, og han er viktig for oss som samfunn. Han har stor betydning for folkehelsa, og slik sett er kultur og frivilligheit også god helsepolitikk. Når vi da har tidenes satsing på kultur, er det bra for

folkehelsa, og alle som er opptekne av god helse, bør òg vere opptekne av kultur og frivilligheit.

Eg trur det er lett å vere einig i at det å delta i og oppleve kunst og kultur, det å delta i frivillige lag og organisasjonar absolutt er å føretrakkje når det i tillegg til all glede vi finn i det, òg kan spare oss for framtidige helseplager. Frivillige sjølve er av dei som vel kanskje aller mest er bevisste på og opptekne av at dei også spelar ei viktig rolle i forhold til folkehelsa, bl.a. er veldig mange engasjerte i førebyggjande arbeid av ulikt slag.

I innlegget sitt var statsråden inne på mange viktige satsingsområde for Regjeringa. Vi har mange tiltak i budsjetta som er vedtekne, og vi skal lage ei eiga stortingsmelding om frivilligheit. Eg meiner vi er godt i gang og i rute med å styrkje frivilligheita.

Den innfallsvinkelen som Sundsbø har teke her i dag, bør òg gjenspegle seg i stortingsmeldinga om frivilligheit, meiner eg, fordi det er ein så viktig tilleggsdimensjon til det frivillige arbeidet elles.

Dei frivillige organisasjonane gjer ein uvurderleg innsats. Vi må prøve å leggje best mogleg til rette slik at flest mogleg får ta del, anten det er innafor idretten eller andre delar av det frivillige arbeidet. Vi treng å gjere det reint praktisk, men vi må òg gjere det økonomisk.

Når vi styrkjer Frifond-ordninga til barn og unge, når vi løyver pengar til fleire frivilligheitssentralar, når vi vil lette kvardagen for organisasjonane gjennom eit eige frivillighetsregister, og når vi på mange andre måtar styrkjer arbeidet dei frivillige organisasjonane gjer, må vi håpe og tru at det bidreg til meir aktivitet for fleire, og at helsa for folk og samfunn blir betre av det. I tillegg meiner eg at det at Kommune-Noreg no opplever ei betre helse enn på lenge, også er viktig sett ut frå kva som gagnar folkehelsa. Mange kommunar er – etter regjeringsskiftet – mykje betre i stand til å stimulere til aktivitet og hjelpe lag og organisasjonar i lokalmiljøet enn det dei var for eit par år sidan.

Dersom vi f.eks. greier å gje eit tilbod om kulturskule til alle barn som ønskjer det, og med ei låg foreldrebetaling, vil det gje oss mange nye og flotte kulturutøvarar innan ulike genrar, men det vil ikkje minst gje desse ungane ein livskvalitet som er god å ha, også for å ta vare på folkehelsa. Det same gjeld prioriteringar av kulturkort for ungdom og studentar. Den kulturelle skulesekken, som bør utvidast til også å gjelde vidaregåande utdanning – og barnehagen, for den sakas skyld – eller annan aktivitet i lokalsamfunnet.

Eg oppfatar det slik at Framstegspartiet var bekymra for at staten vann fram i automatsaka i EFTA-domstolen for kort tid tilbake, det høyrdest i alle fall slik ut, utan at det skal vere eit stort poeng i dag. Det at staten vann fram der, er kanskje det viktigaste bidraget for å betre folkehelsa til dei kanskje 70 000 som i dag lir av speleavhengigheit. Så her har vi nok ein ulik innfallsvinkel til kva som er bra folkehelsearbeid.

Det er bra at statsråden og Regjeringa er opptekne av det interpellanten her har teke opp. Eg ser fram til stortingsmeldinga om frivilligheit og det vidare arbeidet for ein heilskapleg frivilligheitspolitikk som også gagnar helsa til kvar og ein av oss.

C a r l I . H a g e n hadde her overtatt presidentplassen.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [19:04:14]: Alle som har uttalt seg, er nok enig i de frivillige organisasjoners store betydning for samfunnet. Men så er det også slik at flere har ønsket å gi uttrykk for at det er noen grenser for hvordan man skal se frivillige organisasjoner som en del av det offentlige strategi for å løse oppgaver. Det er jeg helt enig i. Når f.eks. representanten Trine Skei Grande sier at frivilligheten er en grunnleggende drivkraft i seg selv, ikke først og fremst en ressurs i det offentlige tjeneste, er vi selvsagt enig i det. Men så er det også slik at har vi en grunnleggende drivkraft i samfunnet, kan jo det offentlige som også ønsker å være en drivkraft i samfunnet spille på lag. Det offentlige og de frivillige organisasjonene kan spille på lag for å løse oppgaver til beste for samfunnets innbyggere. Det er det representantene har vært opptatt av i denne sammenhengen.

Jeg hører med til dem som er skeptisk til at enkelte kommuner ser på frivillige som en ressurs for å løse omsorgsoppgaver som de synes er dyrt å løse selv. Jeg tror de gjør feil ved først og fremst å kalkulere inn frivillig innsats for å spare offentlige ressurser, istedenfor å se på frivillig innsats som en drivkraft for å skape et inkluderende samfunn, et mer kreativt samfunn og dermed et friskere samfunn – også på eldreinstusjoner. Det at vi klarer å trekke inn frivillige i institusjonsbasert omsorg, betyr først og fremst at vi klarer å skape møteplasser for folk, at vi klarer å skape glede for mennesker som ellers kanskje er isolert, og at vi klarer å skape en merverdi som i seg selv gjør oss friskere, og som gjør at vi blir mindre behandlingstrengende i ettertid.

Jeg er også av dem som er glad for at kulturministeren er tillagt en rolle som frivillighetsminister. Så er vi enige om at alle departementer har et ansvar for å tenke hvordan frivillige kan være en ressurs. Det er vel ingen departementer som ikke har en post som går på støtte til frivillige organisasjoner. Men det betyr like fullt at det er avgjørende at vi har en statsråd som har som ansvar å se på sammenhengen og samordningen av alt dette frivillige arbeidet. Statsråden har også fått en organisasjon ved sin side, Frivillighet Norge, som er talerør for summen av frivillige organisasjoner – om det er kor, orkestre eller humanitære organisasjoner. Så alt ligger til rette for en god samhandling og en vekst i frivillighetens betydning.

Statsråd Trond Giske [19:07:40]: Det viktigste med denne debatten er kanskje at den manifesterer et stort engasjement og stor støtte til frivillig sektor, tverrpolitisk i Stortinget. Det tror jeg er viktig, fordi frivillig sektor utgjør en veldig stor verdi for det norske samfunnet, delvis ved alle de samfunnsnyttige oppgavene som løses gjennom frivillig arbeid, men kanskje først og fremst ved den glede og livskvalitet som enkeltmennesket opplever ved å kunne organisere seg, delta i aktiviteter, bli anerkjent og sett og føle samhørighet med andre mennesker i det frivillige organisasjonslivet.

Selvsagt er det en viktig debatt hvor grensene går for hva man pålegger frivillige organisasjoner og hvilke oppgaver man forventer at frivillige organisasjoner skal løse. Her tror jeg hemmeligheten er å la de frivillige organisasjonene og de frivillige aktivitetene selv bestemme hva de ønsker å gjøre. Bestemmer de seg for å løse oppgaver som samfunnet synes er nyttige og riktige, og som kommunene synes bidrar til å løse lokale problemer, er det såre vel, fordi det er basert på de frivillige aktivitetene og de frivillige valgene som organisasjonene og deltakerne selv gjør.

Det vi først og fremst kan bidra med, er å legge til rette for at alle de frivillige kan jobbe med det de faktisk ønsker å holde på med – at folk i idretten kan jobbe med trening, turneringer, kamper og å organisere aktivitetene, at folk innen kulturlivet kan drive på med musikk, korps, kor og teater og alt det som de driver med, at de humanitære organisasjonene kan drive med sitt arbeid, og at vi legger til rette for at minst mulig av arbeidet, iallfall så langt som mulig, ikke trenger å brukes på loddbøker, tombola, julesalg og alt det som ofte er det som virker mest tyngende for frivilligheten, nemlig det å hele tiden skulle skaffe penger til den aktiviteten som man egentlig ønsker å drive med. Hvis vi kan bidra til det gjennom ordninger som Frifond, frivillighetssentraler, skatte- og avgiftsordninger eller redusert byråkrati og søknadsvelde og gjennom direktetilskudd til frivillige organisasjoner, er ikke det å gjøre frivilligheten avhengig av det offentlige – det er å gjøre dem mer uavhengige, mer selvstendige og mer i stand til å drive med de aktivitetene som de ønsker, og til og med være et korrektiv til det offentlige.

Gjennom det arbeidet kan de også bidra til et samfunn som ikke bare reparerer alle skadene som av og til oppstår i ulike områder, men bidra til forebygging, til sterkere livskvalitet, et miljøvennlig og menneskevennlig samfunn. Jeg håper at den tverrpolitiske entusiasmen for frivilligheten som har manifestert seg her, også kommer til uttrykk når vi skal behandle frivillighetsmeldingen som kommer i løpet av året, for der kommer vi til å legge nettopp de rammebetingelsene som forhåpentligvis kan bidra til at frivilligheten i Norge får enda bedre kår.

Presidenten: Interpellasjonsdebatten er dermed over.

S a k n r . 6

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 64/2006 av 2. juni 2006 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/59/EF av 15. juli 2003 om grunnleggende kvalifisering og regelmessig opplæring av førarar av visse veggående kjøretøy for transport av gods eller passasjerar (Innst. S. nr. 140 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 11 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Arne Sortevik (FrP) [19:12:13] (ordfører for saken): Veldig kort: Dette er en samtykkeproposisjon. I forståelig språk betyr det at Norge gjennom EØS-avtalen slutter seg til europeiske krav til kvalifikasjoner og opplæring for yrkessjåfører. Komiteen anser et slikt tiltak viktig for trafikksikkerheten og for rekrutteringen til yrket.

Regjeringspartiene har egen merknad. Fremskrittspartiet vil understreke at Norge innenfor direktivets rammer kan og bør legge til rette for en komprimert variant når det gjelder de grunnleggende kvalifikasjonene. Fremskrittspartiet mener en slik variant er viktig for å sikre at krav om grunnleggende kvalifikasjoner gis et tids- og kostnadsmessig omfang, som i praksis virker rekrutterende til sjåføryrket og ikke avvisende til rekruttering. La meg legge til at dette faktisk er en god idé, selv om den kommer til oss gjennom et EU-direktiv.

Jeg viser også til at vi senere i dag i Odelstinget skal behandle en lovendring for å innpasse denne bestemmelsen i veitrafikklovens bestemmelser.

Jeg anbefaler komiteens innstilling.

Eirin Faldet (A) [19:13:40]: Formålet med direktivet er å innføre felles krav om grunnleggende kvalifikasjoner og periodisk etterutdanning for yrkessjåfører. Komiteen anser et slikt tiltak viktig for trafikksikkerheten og for rekruttering til yrket.

Direktivet vil medvirke til å sikre like konkurransevilkår i EØS-området, fremme rekrutteringen til sjåføryrket og dessuten medvirke positivt til yrkets omdømme. Direktivet stiller således minstekrav til grunnleggende kvalifikasjoner og periodisk etterutdanning for yrkessjåfører av visse typer tyngre kjøretøy.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet legger til grunn opplysningene i proposisjonen om at endringene vil styrke sjåførenes kunnskap og bevissthet knyttet til trafikksikkerhet, miljøvennlig kjøring, sikring av last og håndtering av fraktkontrakter og toll- og spedisjonsdokument.

Høringen tilsier bred støtte fra berørte parter til den såkalte timemodellen – undervisning i 280 timer, med en avsluttende teoretisk prøve.

Direktivet innebærer en nokså gjennomgripende reform av de kvalifikasjonskrav som var stilt for tilgang til og utøving av sjåføryrket. Likevel er det grunn til å tro at gjennomføringen av ordningen vil styrke kvaliteten på sjåførene, og at dette vil kunne gi positive utslag, særlig med tanke på trafikksikkerheten.

Direktivet passer godt i hop med de målsettingene som ligger til grunn for den norske opplæringen for førere av tunge kjøretøy. Direktivet legger vekt på miljøvennlig kjøring, noe som òg er i tråd med norske prioriteringer.

Å innføre krav om grunnleggende kvalifisering og regelmessig opplæring er meget riktig.

Lastebiler er innblandet i altfor mange ulykker. I de fleste tilfeller er lastebilsjåføren uten skyld i ulykkene, men vi har i vinter sett flere tilfeller der utenlandske førere av store vogntog kommer til Norge med for dårlige dekk og uten kjetting. Noen blir stoppet, takket være kontroller, men altfor mange slipper unna. Det er derfor viktig å styrke og intensivere kontrollene og gi kunnskap til sjåførene. Derfor bør trafikkstasjoner opprettholdes.

I Våler i Hedmark har Norsk Trafikksenter en glattkjøringsbane der yrkessjåfører får profesjonell hjelp og opplæring. Norsk Trafikksenter kan vise til gode resultater. Denne opplæringen bør bli obligatorisk for alle som utdanner seg til sjåføryrket.

Når vi nå vet at det er mangel på lastebilsjåfører, vil jeg be statsråden vurdere kostnaden ved denne utdanningen. I den forbindelse kan jeg nevne at bruk av simulatorer i tillegg til praktisk opplæring kan redusere utgiftene. Det er ikke snakk om enten-eller, men begge deler. Norsk Trafikksenter i Våler i Hedmark samarbeider med SINTEF om dette.

Jeg vil også nevne at det er viktig å gi ungdom trening på lukkede baner under kyndig veiledning.

Frivillige organisasjoner som Kongelig Norsk Automobilklubb, KNA, Norges Automobil-Forbund, NAF, og Motorførenes Avholdsforbund, MA, gjør en kjempeinnsats når det gjelder holdningsskapende arbeid og opplæring. Dette fortjener de honnør for. Alle gode krefter må settes inn for å gi en god opplæring av sjåfører og forhindre ulykker å vegene våre.

Trond Helleland (H) [19:17:44]: 50-årsjubileet for Romatraktaten ble feiret i helgen.

Dette er vel det første EU-direktivet vi har til behandling etter den feiringen, så det er jo fint å slutte seg til gratulasjonene – en litt mer positiv vinkling enn det representanten Arne Sortevik hadde, som sa at på tross av at det var et EU-direktiv, så var det ålreit.

Dette er en god sak. EU har tatt mange initiativ som Norge enten aldri hadde blitt del av eller som det ville tatt oss svært lang tid å frambringe selv.

Når vi i dag åpner for nye krav til grunn- og etterutdanning for yrkessjåfører av nærmere bestemte kategorier tunge kjøretøy, er det et viktig trafikk sikkerhetstiltak.

Det er viktig og på tide at det stilles nye krav til grunnleggende kvalifikasjoner, og at man erkjenner at kvalifikasjoner må vedlikeholdes med etterutdanning. Utviklingen på veitransportmarkedet har ført til større utfordringer for yrkessjåførene enn tidligere. De nye kravene er et virkemiddel for å sikre at sjåførene har den kompetansen som anses nødvendig for å imøtekomme disse utfordringene.

Allerede i dag inneholder føreropplæringen i Norge flere av elementene i EU-direktivet, selv om det ikke er krav om obligatorisk utdanning for tungbilførere utover det som følger av opplæring for å få førerett.

Frankrike, Tyskland og Nederland har yrkesutdanning for tungbilsjåfører. Det er bl.a. erfaringene med disse ord-

ningene som ligger til grunn for direktivet vi nå skal gjennomføre. Sjåførene vil få opplæring i emner som trafikk-sikkerhet, miljøvennlig kjøring, sikring av last, behandling av fraktkontrakter og toll- og spedisjonsdokumenter samt annet yrkesrelevant regelverk.

Krav om tilnærmet lik utdanning for yrkessjåfører i hele EØS-området vil bedre konkurransesituasjonen for norske sjåfører, det vil øke kvaliteten på sjåførene og heve yrkessjåførenes status. På sikt vil dette også kunne bedre trafikk sikkerheten og gi færre ulykker. Og dersom det forholdt at miljøvennlig kjøring er vektlagt, gir resultat, er selvsagt også det svært positivt.

Jeg håper at dette direktivet også blir gjennomført og fulgt opp i andre EU-land så vi slipper nettopp den type tilfeller som representanten Faldet var inne på, med de problemene utenlandske tungtransporter har skapt på norske veier i vinter og ellers om vinteren. Men samtidig er det et viktig element at det er for få som søker seg til yrket. Og dersom en nå pålegger en ny utdanning, er det viktig at myndighetene og næringslivet ser på nye tiltak for å få utdannet tilstrekkelig antall sjåfører som kan kjøre tyngre kjøretøy.

Jan Sahl (KrF) [19:20:39]: Vi behandler i dag et direktiv som skal innføre harmoniserte krav om grunnleggende kvalifikasjoner og periodisk etterutdanning for yrkessjåfører. Direktivet skal medvirke til å sikre like konkurransevilkår i EØS-området, fremme rekrutteringen til sjåføryrket, og dessuten medvirke positivt til yrkets omdømme. Direktivet skal øg medvirke til økt trafikk sikkerhet, og det legger vekt på miljøvennlig kjøring. Det er positivt. Direktivet følger alt i alt godt opp de målsettingene som ligger til grunn for den norske opplæringen for førere av tunge kjøretøy. Saken behandles her i dag fordi gjennomføringen krever lovendring. Derfor trengs Stortingets samtykke.

Innføringen av direktivet vil medføre en del økte kostnader for det offentlige. Det gjelder utgifter til undervisning, administrasjon og godkjenning av og tilsyn med læresteder, utgifter til prøvene og til utstedelse av bevis.

I forbindelse med etterutdanningen blir det økte kostnader når tidligere opplæring skal registreres og når bevis skal fornyes. Samferdselsdepartementet regner med at Vegvesenet trenger om lag 13 nye årsverk dersom time-modellen blir valgt. Dersom prøvemodellen blir valgt, trengs det anslagsvis rundt 28 nye årsverk. I tillegg vil administrasjonen av etterutdanningen føre til at det trengs om lag fem årsverk fordelt på regionkontorene til Vegvesenet. Vi merker oss at dette skal dekkes innenfor gjeldende budsjettammer og ved brukerfinansiering.

Innføringen av direktivet vil derfor medføre noen økte kostnader for private. Med time-modellen må elevene betale for obligatorisk undervisning og for prøver. Med prøvemodellen vil det ikke være obligatorisk undervisning, men gebyr for prøvene. Leie av kjøretøy til den praktiske prøven må dekkes av eleven. Kravet om periodisk etterutdanning vil påføre kostnader i form av tapt arbeidsfortjeneste. I tillegg kommer betaling for undervisning og prøver.

På grunnlag av tall fra Statistisk sentralbyrå og fra transportbransjen regner Vegdirektoratet med at det i dag finnes om lag 50 000 yrkessjåførar som kjører tunge kjøretøyer. Med krav om etterutdanning hvert femte år vil gjennomsnittlig 10 000 yrkessjåførar hvert år måtte gjennomføre en slik opplæring.

Direktivet innebærer en gjennomgripende reform av de kvalifikasjonskravene som stilles når det gjelder tilgang til og utøving av sjåføryrket. Men det er grunn til å tro at gjennomføringen av ordningen vil styrke kvaliteten på sjåførene, og at dette vil kunne gi positive utslag, særleg med tanke på trafikksikkerheten. Derfor støtter Kristelig Folkeparti komiteens innstilling.

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:23:44]: Direktiv 2003/59/EF gjeld utdanning av yrkessjåførar.

Føremålet med direktivet er å innføre harmoniserte krav om grunnleggjande kvalifikasjonar og periodisk etterutdanning for yrkessjåførar. Direktivet skal sikre like konkurransevilkår i EØS-området, fremje rekrutteringa til sjåføryrket og dessutan medverke positivt til yrket sitt omdøme. Direktivet skal òg medverke til auka trafikksikkerheit.

Direktivet stiller minstekrav til grunnleggjande kvalifikasjonar og periodisk etterutdanning for yrkessjåførar av ulike klassar av tunge køyretøy. Det gjeld ulike klassar av både buss og lastebil.

I direktivet gjer ein greie for kva slags emne sjåførane skal ha opplæring i, medrekna trafikksikkerheit, miljøvenleg køyring, sikring av last, handsaming av fraktkontraktar, toll- og spedisjonsdokument og anna yrkesrelevant regelverk.

Direktivet rettar seg mot yrkestransport. Førarar av køyretøy som ikkje vert nytta i næringsverksemd, er dermed ikkje omfatta av krava. Det vert òg gjeve visse andre unntak, m.a. for førarar av køyretøy med høgste tillatne fart på 45 km/t og for førarar av køyretøy som vert nytta i naud- og redningsaksjonar.

Medlemsstatane kan velje mellom ulike løysingar for å gjennomføre krava i direktivet om grunnleggjande utdanning: anten 280 timar undervisning med ein avsluttande teoretisk prøve, den såkalla timemodellen, eller relativt omfattande teoretiske og praktiske prøvar utan føregåande obligatorisk undervisning, den såkalla prøvemodellen.

I tillegg kan medlemsstatane innføre ein komprimert variant med 140 timar undervisning, med ein avsluttande prøve. Denne modellen vil gje noko avgrensa rettar for sjåførar mellom 18 og 23 år.

For å halde ved lag yrkessjåførkompetansen skal den einskilde sjåføren gjennomføre etterutdanning i kvar påfølgjande femårsperiode. Det skal utferdast eit kvalifikasjonsprov for gjennomført utdanning. Yrkessjåførane vil måtte ha dette provet for å kunne utøve sjåføryrket. Provet skal gjensidig godkjennast blant EØS-statane.

EØS-medlemsstatane implementerer direktivet i nasjonale regelverk no, men kravet om at yrkessjåførane skal gjennomføre utdanninga, gjeld fyrst frå september 2008 for bussjåførar og fyrst frå september 2009 for lastebilsjåførar.

Eg håpar innføringa av direktivet vil verke positivt på transportnæringa, og eg er glad for at transport- og kommunikasjonskomiteen støttar Regjeringa sitt forslag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [19:26:43]: Jeg vil bare få statsråden til å understreke det hun nå sa, nemlig at medlemsstatene kan innføre – og bruke – en komprimert variant.

Dette er en sak som i hovedsak har full tilslutning. Vi ønsker altså en felles utdanning, men vi er også opptatt av at den skal virke rekrutterende – og ikke motsatt. Da er det viktig å understreke at Norge kan bruke en komprimert variant, med 140 timer undervisning istedenfor 280 timer. Jeg ber statsråden bekrefte at det vil bli lagt til rette for at Norge kan bruke den komprimerte modellen, slik at vi får en god virkning – som ikke på noen måte er rekrutteringsavvisende.

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:27:28]: I dei formuleringane som er brukte, står det at ein brukar skal ha minst «280 timar undervisning» eller minst «140 timar undervisning». Me har følgd opp forslaget frå Vegdirektoratet på det punktet.

Eg ser at òg komiteen har merka seg ordet «minst», og at forskrifta skal innehalde eit minimumskrav. Eg kan stadfeste at det skal me følge opp.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2412)

S a k n r . 7

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av rv. 255 Jørstad–Segalstad bru med tilstøytande vegsystem i Oppland (Innst. S. nr. 144 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 35 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inn-til 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torstein Rudihagen (A) [19:29:12] (ordfører for saka): Det var glede, markering og feiring ved Fåberg kyrkje i dag – kanskje nokre timar på forskott. Her var bidragsytarar, Vegvesenet, skuleungar og befolkninga elles i regionen. Skuleungane feira at det vil bli ein ny gang- og sykkelveg i framtida – og delte ut blomar og refleksvestar. Etter mange tiårs engasjement og arbeid for å få ein betre

(Rudihagen)

veg, får ein i dag endeleg eit stortingsvedtak som vil realisere denne utbygginga.

Innstillinga omfattar forslaget om utbygging og finansiering av rv. 255, frå Jørstad i Lillehammer kommune til Segalstad bru, med tilstøytande vegsystem. Alle parti, unnta Framstegspartiet, står saman om innstillinga, som støttar opp om St.prp. nr. 35. Lokalt har ein no vorte einig om utbygging og finansiering av ei utbygging som det er stort behov for.

Rv. 255 er einaste samband til skule, aktivitetar og naboar i området. Vegen er smal og svingete, og det er samanhengande randbusetnad og mange direkte avkøyrsler på strekninga. Det manglar gang- og sykkelveggar på det meste av strekninga mellom Jørstad og Segalstad bru. Årsdøgntrafikken er på over 4 000 køyretøy, og det er nedsett fartsgrense på størstedelen av strekninga. Dette er ein veg som både innbyggjarane og næringslivet, ikkje minst reiselivet, er heilt avhengige av. Det er lagt opp til anleggsstart i juni 2007, med fullføring i 2009. Utbetring vil føre til enklare og tryggare forhold for alle trafikantgrupper på strekninga.

I prosjektet inngår òg utbetring av fv. 315 på strekninga Lundgård–Brubakken i Lillehammer kommune. Vegen her har dårleg standard, og det er behov for utbetring. Denne vegen vil fungere som omkøyringsveg for trafikken på rv. 255 i anleggsperioden. Dette forsterkar behovet for utbetring.

I utbygginga inngår òg eit nytt fylkesvegsamband frå E6 til fv. 312 ved Storhove, nord for Lillehammer sentrum. Tilkomsten til Storhove frå rv. 255 skjer i dag via E6 og fv. 312 frå sør. Det nye sambandet vil korte inn køyrelengda for desse trafikantane med nærare 5 km. I tillegg vil det føre til at det blir samanhengande gang- og sykkelveg mellom Lillehammer sentrum og Gausdal kommune. Prosjektet er føreset med statlege midlar, bompenge og lokale tilskot.

Bygginga av eit nytt fylkesvegsamband mellom E6 og fv. 312 ved Storhove blir delfinansiert med bompenge frå bomstasjonane på rv. 255 og fv. 315. Det er verd å merke seg at delar av trafikken som passerer bomstasjonane på rv. 255 og fv. 315, òg vil bruke det nye fylkesvegsambandet mellom E6 og fv. 312 ved Storhove.

Sambandet vil i tillegg føre til at det blir samanhengande gang- og sykkelveg mellom Lillehammer sentrum og Segalstad. Det er derfor gode grunnar til at det nye fylkesvegsambandet kan vurderast som ein del av eit samanhengande transportnett i området. Eg vil vise til at òg Vegdirektoratet vurderer dette som eit samanhengande transportnett, ei vurdering som òg Samferdselsdepartementet sluttar seg til.

Eg vil elles vise til vedtaka i Oppland fylkeskommune, Lillehammer kommune og Gausdal kommune, som syner stor einigheit om prosjektet.

Gausdal og Lillehammer kommunar deltek i finansieringa, og det er grunn til å rose næringslivet for deira engasjement i saka, og at dei reelt gir tilskot ved hjelp av dei såkalla DA-midlane. Oppland fylkeskommune bidreg i stor grad til finansieringa av fylkesvegprosjekta.

Som eg har sagt: Regjeringspartia, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre står saman om innstillinga. Eg reknar med at Framstegspartiet sjølv vil gjere greie for sitt forslag, men eg merkar meg at Framstegspartiet bruker sin vanlege retorikk i behandlinga av proposisjonar om vegutbygging der det er delvis bompengefinansiering. Det kan ein sjølv sagt gjere når ein i opposisjon kan ause ut statlege pengar til nær sagt alle gode formål utan å måtte stå til ansvar. Om Framstegspartiet skulle kome i posisjon saman med Høgre og eventuelt andre, vil nok òg dei måtte ta inn over seg verkelegheita og finne løysingar innafor ansvarlege økonomiske rammer. Det ser ein da òg skjer i Oslo og andre stader der Framstegspartiet har posisjon.

I denne saka har Lillehammer og Gausdal kommunar, Oppland fylkeskommune og lokalt næringsliv breitta opp ermene og teke eit initiativ til ei løysing som endeleg gir ein etterlengta bilveg og gang- og sykkelveg. Dei har grunn til å glede seg over at eit stort fleirtal i transport- og kommunikasjonskomiteen – og sikkert òg i Stortinget – sluttar opp om denne løysinga.

Arne Sortevik (FrP) [19:34:26]: Alle ønsker god vei, ikke alle ønsker å betale én gang til for det de alt har betalt for. Nok en bompengeproposisjon behandles i dag, nok en bompengeproposisjon fra en regjering som setter norgesrekord i bompengebrauk – mange og store bompengeprojekter, stadig økende bompengandel og forhåndsinnkreving av bompenger.

Hva sa flertallet – alle Stortingets partier med unntak av Fremskrittspartiet – da Nasjonal transportplan 2006–2015 ble behandlet i 2004? De sa:

«Flertallet ser det pedagogiske poenget i at innkrevingen starter på den nye vegen når den står ferdig og er enig i at etterskuddsinnkreving skal være hovedregelen.»

Det får så være med pedagogikken. Verre er det at prinsippet er forlatt. Nå er forhåndsinnkreving blitt hovedregelen. Når man, som Regjeringen og samferdselsministeren gjør, gir klare meldinger om at uten bompenger, ingen vei, nytter det lite å dekke seg bak svaret om at Regjeringen bare følger opp lokale initiativ. Kommuner og fylkeskommuner blir presset av Regjeringen til å velge bompengefinansierte løsninger.

Også bruken av bompenger blir stadig mer kreativ og mangeartet. I dette prosjektet inngår flere slike forhold: utbedring av fv. 315 på strekningen Lundgård–Brubakken i Lillehammer kommune. I tillegg inngår bygging av et nytt fylkesvegsamband fra E6 til fv. 312. Og på toppen av det hele: Bompenger skal også finansiere bygging av nye bomstasjoner på rv. 255 og fv. 315, med 14 mill. kr.

Stortingets flertall har også i forbindelse med behandling av Nasjonal transportplan 2006–2015 sagt noe om nytten når det betales bompenger:

«Flertallet er positive til Regjeringens forslag om å innskjerpe retningslinjene for nytteprinsippet.»

I innstillingen i denne saken heter det på side 2:

«Bygginga av eit nytt fylkesvegsamband mellom E6 og fv 312 ved Storhove er føreset delfinansiert med

bompengar frå bomstasjonane på rv 255 og fv 315. Eit slikt opplegg er i utgangspunktet i strid med prinsippet i bompengesaker om at dei som har nytte av eit tiltak også skal bidra til finansieringa.»

Så har man både i Vegdirektoratet og i departementet fortolket seg ut av dette prinsippet og går altså inn for å bryte det.

Til og med bomstasjonene må bilistene betale selv, i alle fall 72 pst. Det er bilistenes andel av den samlede investering. Eller er det det? Svaret er dessverre nei. Svaret er at bilistene skal bidra med 181 mill. kr. til hele prosjektet, og for det må de i tillegg betale 60 mill. kr i innkrevingskostnader fordelt over 15 år. De må betale 136 mill. kr i rentekostnader – raskt regnet 196 mill. kr til, altså utover selve nettobidraget som ligger i finansierungsplanen. Da blir 181 mill. kr til 377 mill. kr – ja, nærmere 390 mill. kr når vi tar med at bilistene også pålegges å dekke utgiftene til bompengestasjoner. Dette er uakseptabelt. Det er etter Fremskrittspartiets mening uakseptabelt at bilistene skal betale regningen for bygging av nye riks- og fylkesveier, det er uakseptabelt at bilistene skal betale for noe de ikke får direkte nytte av, og det er både uakseptabelt og uanstendig at de også skal betale en ekstraregning på 114 pst.

Så dårlig står det ikke til i den statlige økonomien. I statsbudsjettet for 2007 regnes det med et oljefond ved utgangen av året på 2 288 milliarder kr. Men når samferdselsministeren legger til grunn at «Alle investeringar i riksvegnettet er eit statleg ansvar, men finanspolitiske omsyn set avgrensingar for finansiering over statsbudsjettet» – da får bilistene regninger som dette. Fremskrittspartiet har et alternativt forslag, og det er herved tatt opp.

Presidenten: Representanten Arne Sortevik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Øyvind Halleraker (H) [19:39:20]: For folk i Gausdal og omegn er dette en stor dag. Det er ikke hverdagskost å få trafikksikker veg med gang- og sykkelveg hele vegen fra nærmeste by og opp i Gausdal. 4 000 ÅDT, eller årstdøgnstrafikk, er relativt mye trafikk. Det er da greit at vi har såpass stort flertall i denne sal for å løse denne saken på denne måten.

Jeg har lyst til å påpeke at 16–17 mill. kr pr. km veg er faktisk også i underkant av det vi har sett på en del andre prosjekt. Det er hyggelig. Det er en sak det har vært arbeidet lenge med. Det er stor og bred oppslutning, også politisk, og Høyre slutter seg til saksordførers redegjørelse for saken. Jeg har også lyst til å gi anerkjennelse fra denne talerstol for den belastning man påtar seg lokalt for å få en rask realisering.

Jeg reagerer imidlertid på et par forhold i saken. Det er beskrevet en negativ nytte på minus 2 pst. Det er da med 4,5 pst. kalkulasjonsrente. Det er samme analysemetode som gjør Bjørvika til landets dårligste prosjekt med hensyn til kost–nyttebrøk. Jeg tror tiden er overmoden for å etablere nye samfunnsøkonomiske modeller som måler reell samfunnsnytte, ikke bare transportnytte, som det framgår av denne saken. Altfor lenge har vi holdt på med

dette, og det gjør også at vi ikke skjeler så mye til den kost–nyttebrøken som kommer fram. En god illustrasjon på det er at ingen av de foregående talere har brukt tid på det.

Jeg reagerer også på at Oppland fylkeskommune påtar seg å garantere for låneopptak til et statlig prosjekt innenfor ordningen med betingede refusjoner. De gjør et fylkestingsvedtak på hvor stor de mener den betingede refusjonen må være – 55 mill. kr. Samferdselsdepartementet setter så ned den betingede refusjonen til 25 mill. kr. Er det ikke slik at innenfor den fylkesfordelte ramme til de såkalte øvrige riksveger er det fylkeskommunene selv som prioriterer? Når da fylkeskommunen føler at de må ha den sikkerheten for sin garanti, hvorfor da overprøve fylkeskommunen? Jeg håper statsråden kan svare på dette. Jeg vet at hun er opptatt av å lytte til lokale beslutningstakere.

Så litt om finansierungsrollen, den ikke–statlige delen:

«Lånerente på 6,5 pst. føreset at det før anleggsstart ligg føre dokumentasjon frå ein låneinstitusjon», står det i proposisjonen. Dette reiser flere spørsmål. Mener departementet at en skal binde renten på dette nivået? 15 år er lang tid. Det er ikke lenge siden tilsvarende prosjekt med denne typen garanti fikk 1,85 pst. i rentetilbud. Tar staten også det økonomiske ansvaret i tilfelle renten skulle gå ned? Nei, det tror jeg ikke. Men er ikke staten da med på å binde opp finansierungsingen uten å ta ansvar? Det kan bli dyrt for brukerne. Jeg vet at vegfinansierungselskapene både har kompetanse og/eller kjøper kompetanse for å bestrebe seg på å holde lavest mulig finanskostnader over tid. Dette er et viktig element, kanskje det viktigste, i nedbetalingsperioden. Derfor blir det galt å gå inn og binde opp forutsetningen uten å ta ansvar selv.

Til slutt et lite apropos til dagens avisoppslag om relativt beskjedne styrehonorar. Det kan vise seg å bli småpenger i forhold til kostnadene ved påtvungen lånestrategi.

Jan Sahl (KrF) [19:44:30]: Vi behandler utbygging og finansierungsing av rv. 255 fra Jørstad i Lillehammer kommune til Segalstad bru i Gausdal kommune med tilstøtende veisystem.

Kristelig Folkeparti støtter dette forslaget og finansierungsingsmåten med statlige midler, bompenger og lokale tilskudd. Det er bred lokal enighet om å prioritere utbedring av rv. 255 og å delfinansiere utbyggingen med bompenger. Alle partier unntatt Fremskrittspartiet støtter forslaget her i Stortinget. Til Fremskrittspartiets ros skal det sies at de er konsekvente – og jeg understreker konsekvente – i å overkjøre lokaldemokratiet, men samtidig må det understrekes at det blir svært lite veibygging av en slik strategi, så lenge Fremskrittspartiet ikke er i posisjon til å gjennomføre sine forslag.

Det er viktig med slike utbedringsprosjekt som fører til enklere og tryggere forhold for alle trafikantgrupper. Rv. 255 er eneste vei til skole og naboer for mange i området, og det er en smal og svingete vei med mange direkte avkjøringer som nå skal utbedres.

Dette prosjektet innebærer også bygging av gang- og sykkelvei. Det er svært positivt. Å gi barn og voksne mulighet til å gå og sykle til jobb og skole er det beste vi kan gjøre for helsen og for miljøet. Sykkelen er jo egentlig det ultimate nullutslippstransportmiddelet, og det gir positiv nytte i bruk, i tillegg er det et godt transportmiddel. Kristelig Folkeparti mener vi må prioritere å bygge ut egne veier for gående og syklist. Mottoet bør være: For helse, mosjon, miljø og sikkerhet.

Inger S. Enger (Sp) [19:46:42]: Dette er en gledens dag for alle oss som er brukere av rv. 255. Det har vært arbeidet med ny veg til Gausdal i ei årrekke. Det antydes bortimot 50 år. Og det er ikke feil når folk i Gausdal faktisk husker at det var stukket til ny trasé gjennom Follebu i 1952. Det er nok ikke akkurat den traseen som følges opp nå, men det sier jo mye om at dette ikke akkurat har vært en hastverkspreget sak. Saken fikk ny aktualitet på 1980-tallet, med det såkalte baklialternativet – altså det var ønske om å flytte vegen på andre sida av dalbunnen. Men det blei skrinlagt etter ei tid. Jeg har sjøl hatt den gleden å være ordfører i Gausdal, og saken var også i denne tida jevnlig på dagsorden. Det skal jeg komme litt tilbake til.

Men først til proposisjonen. Den omfatter forslag til utbygging og finansiering av rv. 255 fra Jørstad i Lillehammer kommune til Segalstad bru med «tilstøytande vegsystem», som det heter i teksten. Det tilstøtende vegsystemet innebærer å få kortere og bedre veg mellom E6 og fv. 312 ved Høgskolen på Lillehammer, utbedring av kryss i området og ikke minst en sammenhengende gang- og sykkelveg fra Lillehammer sentrum til Segalstad bru. Det er 2,5 mil.

Videre slår en samla komite fast at «rv. 255 er einaste samband til skule, aktivitetar og naboar i området. Vegen er smal og svingete, og det er samanhengande randbusetnad og mange direkte avkøyrslar på strekninga. Vidare manglar det gang- og sykkelveggar på det meste av strekninga mellom Jørstad og Segalstad bru.

Årsdøgntrafikken er om lag 4 000 køyretøy og det er nedsett fartsgrense på størstedelen av strekninga.

Komiteen vil vise til at utbetring vil føre til enklare og tryggare forhold for alle trafikantgrupper på strekninga. I tillegg vil tilhøva bli betra for dei busette i området.»

Så langt innstillinga fra transport- og kommunikasjonskomiteen.

Jeg vil bare understreke at det komiteen her sier er helt rett. Rv. 255 er den eneste vegen. Vi har ved flere anledninger med rette sagt at vegen er sjølve livsnerva for Gausdal, der den slynger seg som en sidearm til E6 fra Lillehammer. Som nevnt trafikkeres strekninga av 4 000 biler pr. døgn – dette er faktisk mer enn på E6 sør for Dombås. Det er svært ofte ulykker på vegen, heldigvis sjelden med alvorlig utgang. Men nå ved juletider var det dessverre ei dødsulykke på vegstrekninga.

Alt som skal ut og inn av kommunen, blir frakta langs denne vegen, og det er ikke lite. Daglig er det 1 000 per-

soner som pendler ut og inn av Gausdal på arbeid. De aller fleste kjører privatbil, og det er nødvendig fordi det i stor grad er mangel på kollektivtransport.

Hvis en skal se litt grovt på næringslivet, er kommunen prega av to store næringer. Det er jord- og skogbruk og turisme. Dette er næringer som er avhengig av å frakte på veg. Det er mange tall som kunne refereres her, og store er de. Jeg skal ikke gjøre det. Allikevel finner jeg grunn til å nevne at det finnes over 100 yrkeslastebiler av ulik størrelse i Gausdal. Så det fraktes mye mjølk og tømmer langs denne vegen, i likhet med flis og grus – materialer som går daglig ut og inn av bygda. Det bør òg legges til at flere av lastebilsjåførene gir uttrykk for at det er en stor psykisk belastning å kjøre på så dårlig veg, det er slitsomt alltid å føle seg litt redd.

Gausdal har 6 200 innbyggere. Jeg nevner dette bare for å sammenlikne med tall fra turistnæringa, som jo er den andre store næringa i Gausdal. Ved Skeikampen finnes det 2 000 gjestesenger, og vi pleier å si at når hyttene er fylt med folk, har vi over 12 000 innbyggere i Gausdal.

Mange av turistene som kommer til Gausdal, er dansker. Jeg er kjent med at store turistbusser fra Danmark på veg til Skeikampen jevnlig har problemer med framkommeligheten vinterstid. Sjåførene kvier seg for turen. Som dere skjønner, er dette viktig for næringsliv og innbyggere.

Jeg føler at denne saken er delt i to. Det er en vegsak og en bompengesak. Jeg hører i kveld at Fremskrittspartiet er motstandere av bompenge – jeg har forresten hørt det noen ganger før. Det hadde naturligvis vært fint å slippe bompenge. Og når vi veit at Oppland prosentvis får tildelt for få midler i forhold til antall kilometer veg, er det en besnærende tanke.

Men når hadde vi fått den vegen da? Skulle vi miste arbeidsplasser vi allerede har, eller kanskje gå glipp av mye mens vi venta? Det er dette som har vært det springende punkt for at bompenge skulle bli akseptert. Saken har vært grundig debattert i ulike kommunestyre, og har faktisk vært oppe flere ganger, slik at vi har fått nye kommunestyre innimellom. Ulike instanser syns altså at dette er viktig, derfor er finansieringa blitt et spleiselag, derfor er det brei tilslutning til et nødvendig prosjekt, og derfor er det et stort flertall på Stortinget som slutter seg til saken.

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:52:14]: Utbygginga av rv. 255 mellom Jørstad og Segalstad bru i Oppland er eit viktig prosjekt for lokalbefolkninga i området. Prosjektet er forankra i vedtak i Gausdal og Lillehammer kommunar og Oppland fylke og inngår i Statens vegvesen sitt handlingsprogram for andre riksveggar for perioden 2006–2009. Vegen er føresetta bompengefinansiert, med ein samla anleggskostnad på 252 mill. kr. Den statlege finansieringa utgjer 42 mill. kr.

Vegen fungerer i dag som det einaste sambandet til mange aktivitetar, m.a. som skuleveg for borna. Vegen manglar i dag gang- og sykkelveg på store delar av strekninga. Han er smal og svingete og har samanhengjande randbusetnad og mange potensielt farlege avkøyrslar.

Utbygginga av rv. 255 vil gi ein breiare og tryggare veg og vil leggje til rette for betra framkomst for både privat og næringsretta transport. I tillegg vil det verte bygd samanhengjande gang- og sykkelveg på strekninga, som vil gi innbyggjarane eit tryggare lokalmiljø. Kjensla av tryggleik er ein føresetnad for at ein skal kunne skape eit lokalt bumiljø som vil vere berekraftig på lengre sikt. For å redusere eventuelle framtidige støyproblem for innbyggjarane langs vegen skal det byggjast støyskjermar og støyvollar langs store delar av strekninga.

Stortinget si handsaming av dette prosjektet i dag vil leggje til rette for at anleggsstart kan skje allereie i juni i år. Prosjektet er føreset opp for trafikk hausten 2009.

Representanten Halleraker stilte i innlegget sitt spørsmål om m.a. fylkeskommunale garantiar. Når fylkeskommunen skal garantere, skal det skje etter gjeldande regelverk. Der skal dei samla refusjonane i utbetalingsåret ikkje overstige 25 pst. av løyvinga til riksvegnettet elles i det året avtale om forskottering vert inngått. Det er det som set ramma for Oppland fylkeskommune sin garanti, og som gjer at når løyvinga i 2006 til dei andre riksvegane i Oppland er 34,5 mill. kr, vil det seie at ein betinga refusjon ikkje kan overstige 8,5 mill. kr pr. år. Det er årsaka til at det vert lagt til grunn ein betinga refusjon på inntil 25 mill. kr i åra 2011, 2012 og 2013.

Vidare hadde Halleraker eit spørsmål som gjekk på lånerenta. I alle bompengeprojekt vert det føresett ei lånerente. Det vert føresett at ein før anleggsstart skal leggje fram dokumentasjon frå ein låneinstitusjon på at ein har inngått ein avtale på ti til femten år, ein langsiktig avtale der ein eventuelt kan binde renta til ein lågare lånesats enn 6,5 pst. Det er det me har sett at veldig mange prosjekt har greidd. Ein har greidd å få langsiktige avtalar til lågare rente.

Dersom det vert kostnadsoverskridingar av denne eller andre grunnar, er det i finansieringsplanen òg mekanismar som regulerer korleis ein skal takle den typen overskridingar. Inntil 10 pst. på riksvegbudsjettet skal dekkjast med statlege midlar og bompengar til same prosentvise fordeling som i finansieringsplanen. Tilsvarande regelverk ligg for det kommunale og det fylkeskommunale vegnettet.

Eg registrerer at Framstegspartiet ikkje tek del i dei breie fleirtalet som i dag vedtek å støtte den tilrådinga som Regjeringa har lagt fram, og som vil gi innbyggjarane i Gausdal eit etterlengta vegprosjekt. Nokon i denne salen har stadig meir midlar enn andre. Regjeringa og fleirtalet i Stortinget held seg innafor dei rammene som er lagde for vegbygging i dette landet. Eg er glad for at det i alle fall er eit breitt fleirtal som støttar tilrådinga i den saka som ligg føre i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [19:57:05]: Fremskrittspartiet synes det er rimelig at staten betaler sine egne veier når avgift og skatt allerede er innkrevd for å betale disse veiene. Det er altså slik at bilistene skal betale nesten 200 mill. kr mer enn det som faktisk opplyses.

Synes statsråden det er rimelig når man skal bidra med 180 mill. kr, at man faktisk må legge 200 mill. kr til i potten? Er det noen spesielle finanspolitiske begrensninger som gjør at slike prosjekter f.eks. ikke kan låne på samme gode betingelser som Norge gir når man låner sine oljepenger til andre nasjoner?

Statsråd Liv Signe Navarsete [19:57:47]: Dei rammene som er gjevne for dette prosjektet, vert til liks med andre prosjekt lagde fram for Stortinget etter ynske frå lokale og fylkeskommunale styresmakter. Me kan her gjerne ta mange runder om det er rimeleg. Ideelt sett skulle sikkert mange ynskt at staten finansierte heile gildet, men dei økonomiske rammene som fleirtalet held seg til, gir ikkje rom for det. Då er alternativet at vegen ikkje vert bygd. Då er eg glad for at eit stort fleirtal støttar at ein får gå i gang med dette prosjektet. Dersom ein skulle halde dei tilknytte kostnadene som det er referert til lenger nede, kunne me berre ha bompengar på dei aller mest trafikkerte vegane. Når det gjeld dei vegane med litt mindre trafikk, er det klart at kostnadene vert noko høgare. Det kan ikkje halde oss unna å støtte opp om vegar i dei litt tynnare befolka områda.

Øyvind Halleraker (H) [19:59:04]: Det gjelder ordningen med betinget refusjon. Jeg er vel kjent med den ordningen og det som statsråden presiserte om hvor stor bindingen kan være i det enkelte år i forhold til det året den ble gitt. Men det er vel ingenting i ordningen som tilsier at en eventuell utbetaling ikke kan gå over flere år enn tre år?

Så har jeg en kommentar til dette med 6,5 pst. rente. Meg bekjent har aldri Stortinget behandlet et opplegg som tilsier at staten skal pålegge noen å anvende en spesiell rente i prosjekter som er så langsiktige som 15 år. Det mener jeg kan gi staten en betydelig risiko på sikt, og hvor vi kan bli stilt til ansvar.

Når det gjelder saken om kost–nytte, som statsråden ikke var inne på i det hele tatt, tror jeg den er så omfattende at jeg tror jeg må reise den som en egen interpellasjonsdebatt.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:00:10]: I vedtaket frå fylkestinget ynskte ein å ha ein betinga refusjon over to år, i 2012 og 2013, og då på 55 mill. kr. Det departementet har gjort, er altså å strekkje det over tre år, for å halde det innanfor ei ramme som tilsvarer den ramma som Oppland fylkeskommune hadde i 2006. Eg meiner at departementet har halde seg innanfor gjeldande regelverk på dette området.

Når det gjeld kost–nytte, er eg samd i at ei taletid på eit minutt vert for knapp til å gå inn på det i heile si breidd. Men når det gjeld direktivet som me held oss til på dette området, må eg minne om at dette er eit riksvegsamband og fylkesvegar og kommunale vegar. Det direktivet som

ein held seg til i mange samanhengar, er eit direktiv for TEN-veggar, altså dei store sambanda, stamvegar.

Bård Hoksrud (FrP) [20:01:24]: Vi har oppfattet det slik at når man får bompengesaker til behandling i Stortinget, skal ferdige og godkjente reguleringsplaner legges til grunn når de kommer til behandling i Stortinget. Det var med litt undring jeg senest på torsdag registrerte at det i Gudbrandsdølen Dagningen stod om en ny reguleringsplan for området mellom E6 og fv. 312 ved Storhove. Jeg kunne tenke meg at statsråden svarte på om det ikke er slik at saker skal være ferdig reguleringsbehandling i kommunene før de kommer til behandling i Stortinget. I tilfelle ja, hvordan kan det ha seg at det er så mange ting som nå ligger ute til reguleringsbehandling i kommunene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:02:19]: Eg er dessverre ikkje kjend med det oppslaget ein refererer til i Gudbrandsdølen Dagningen, så det er vanskeleg for meg å kommentere det. Men den normale prosedyren er at saker som vert lagde fram for Stortinget, sjølvsagt skal vere ferdig handsama i kommunestyret, og reguleringsplanen skal vere godkjend. Men eg beklagar, eg kan ikkje kommentere det. Eg har dessverre ikkje sett avisoppslaget.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til replikk.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Hanne Dyveke Søttar (FrP) [20:03:12]: Bruken av bompenger har dessverre utviklet seg til å bli regelen og ikke unntaket når det gjelder veitbygging i Norge, altså det motsatte av hva intensjonen bak bompenger egentlig var. Det skulle bare være det lille ekstra.

I denne saken utgjør bompenger minst 72 pst. av finansieringen, og man kan stille seg spørsmålet om dette er riktig. Er det riktig at bilistene som allerede betaler milliarder hvert år i bil- og veirelaterte avgifter, i tillegg skal bære denne kostnaden? Eller har det blitt sånn at Norge ikke har råd til å bygge veier uten å bruke bompenger, slik som samferdselsministeren hevder? Hvem er det som egentlig har ansvaret for finansiering av veitbygging? Er det staten, eller er det bilistene? Jeg bare spør.

I debatter rundt om i landet virker det som om at hvis man ikke godtar en urimelig høy bompengandel, blir det heller ingen vei, punktum. Det kan man vel delvis kalle for å føre det norske folk bak lyset. Staten har råd til å betale for veiene, men vil det ikke. Det er det som er sannheten. Det er statens ansvar å betale for veitbygging, men det man opplever nå, kan man litt brutalt kalle for politisk utpressing av bilistene, og det er en arbeidsmåte Fremskrittspartiet ikke støtter.

Fremskrittspartiet har ved flere anledninger rettet søkelyset mot at det er på tide å få evaluert bruken av bompenger. Denne evalueringen må på plass, og det er også viktig at en slik evaluering omfatter forslag om alternativ finansiering som kan sikre utbygging av et transport- og

miljøeffektivt veinett i Norge, også uten bruk av bompenger. Senest da Tromsøpakke 2 ble behandlet her den 22. februar i år, fremmet Fremskrittspartiet forslag om at Regjeringen snarest måtte legge fram en slik sak. Og utrolig nok, dette forslaget ble nedstemt. Det er utrolig at det faktisk bare er ett eneste parti som syns at bompengerevningen har gått for langt. Når man nå tar til orde for at enda mer av bompengene skal brukes til å finansiere problemene innenfor kollektivtrafikken, syns jeg det er bevis nok for at dette har gått for langt.

Det virker som om bompengeprojektene i Norge politisk er helt ute av kontroll. Da syns jeg det er utrolig at alle andre partier sier «takkt og amen» uten å stille et eneste spørsmål.

Jeg skulle ønske at Stortinget i dag kunne sagt at nok er nok, og gitt beskjed om at dette projektet får staten finansiere alene. Det skjer nok dessverre ikke. Så avslutningsvis kan jeg bare konkludere med at bompengedebatten vil fortsette. Da kan det kanskje være en fattig trøst at det fortsatt er ett parti som står på bilistenes side. Og én ting er sikkert, vi gir oss ikke så lett!

Torstein Rudihagen (A) [20:06:18]: Fyrst til spørsmålet om manglende planavklaring. Eg la òg merke til oppslaget i Gudbrandsdølen Dagningen, men det står jo heilt klart i proposisjonen:

«Samferdselsdepartementet har og merka seg at det ikkje føreligg tilstrekkeleg planavklaring på einskilde mindre tiltak i totalprosjektet. Dersom manglende planavklaring fører til endringar i framdrifta i prosjektet, vil Samferdselsdepartementet seinare orientere Stortinget om dette.»

Det det dreier seg om, er dette fylkesvegsambandet mellom E6 og fv. 312. Det ligg inne i kommunepanen, og det er peikt på i proposisjonen at den endelige reguleringsplanen vil bli vedteken – den vil bli vedteken.

Elles var Øyvind Halleraker innom kost–nytteprinsippet, og der rører han ved eit vesentleg spørsmål. Det er veldig greitt å ha ei kost–nytteberekning, men dersom ein skulle ha lagt den aleine til grunn, ville det aldri ha blitt nokon veg ute i distrikta. Det ville ha blitt for ulønsamt. Så det får vi ta som ein indikasjon på den samfunnsøkonomiske nytta. Det er nettopp derfor vi politikarar må leggje vårt politiske skjøn oppå dette. Elles kan det sikkert vere greitt å ha ein gjennomgang av det.

Representanten Arne Sortevik gjentek i innlegget sitt påstanden som Framstegspartiet òg har skrive i innstillinga, om at Regjeringa bryt prinsippa for bompengerevving. Dette er jo nytteprinsippet. Til det er det å seie at på den eine fylkesvegen som er omtala her, skal det òg setjast opp ein bom. Så her er jo nytteprinsippet rimeleg klart. Dette vil da vere ein parallellveg til rv. 255. Det vil vere omkøyringsveg, og han vil bli rusta opp. På den andre veggen – det er den armen som vi nemnde i stad – vil det vere slik at mykje av den trafikken som går gjennom desse to bomstasjonane, vil òg gå på det nye vegsambandet. Dessutan er det vegsambandet ein heilt nødvendig føresetnad for å få ein samanhengande gang- og sykkelveg mellom Lillehammer og Gausdal sentrum. Dessutan har

det ikkje vore så lett å kome fram til ei pakkeløysing som alle kunne vere einige om, og dette vegsambandet er ein del av den pakkeløysinga. Hadde ikkje det vore med, hadde ein aldri i verda kome i mål.

Når det gjeld den andre påstanden om at vi bryt prinsippet om etterskotsinnkrevjing, må eg vise til det som står i proposisjonen, på side 4. Der står det heilt tydeleg og klart:

«I tråd med dei lokalpolitiske vedtaka er det lagt opp til å etablere bomstasjonar på rv 255 ved Fåberg kyrkje og på fv 315 ved Lundgård.»

Det er lagt til grunn etterskotsinnkrevjing ved automatiske, ubemanna bomstasjonar. Det er faktisk det som står i proposisjonen, og derfor synest eg at desse påstandane om at vi bryt prinsipp, ikkje held mål.

Arne Sortevik (FrP) [20:09:26]: Til foregående talar: Det siste poenget var tatt innledningsvis i konstateringen av at ikke bare Regjeringen, men Stortingets flertall faktisk bryter sine egne forutsetninger i bompengesaker helt generelt – det at man definerer seg vekk fra etterskuddsinnkreving som hovedprinsipp – og vi har mange eksempler på at vi har forhåndsinnkreving – til å velge forhåndsinnkreving som hovedprinsipp.

Det andre, det med nytten, er jo en påpeking av hva som står i proposisjonen, hva som er skrevet inn i proposisjonen, at det i utgangspunktet bryter med forutsetningene i slike saker, og så tolker man seg ut av problemet etterpå.

Jeg går ut fra at uansett hva som er de faktiske forhold knyttet til reguleringsplanen, eller en stor eller mindre endring i reguleringsplanen, ser statsråden nærmere på det, og så kan vi kanskje få en presisering ved egnet anledning av hvilke krav man har når slike proposisjoner som dette kommer til Stortinget. Vi har oppfattet det slik at alle reguleringsplaner skal være på plass.

Fremskrittspartiet vil at staten skal betale. Ekstraregningene er det ingen som har snakket noe om. I den finansieringsform som et flertall i dag velger i denne saken og i andre saker, er det slik at det er store ekstraregninger som pålegges bilistene. Det snakker ingen om. I denne saken er tilleggsregningen altså mer enn selve bidraget. Her skal bilistene betale langt over 200 mill. kr for å bidra med 180 mill. kr. Når man velger bompenger som finansieringsform, er det også merkelig at man velger den dyreste metoden. Da er vi tilbake til renten. Spørsmålet er jo hvorfor bilistene, hvorfor bompengebetalerne, skal påføres utgiftene og kostnadene med å ta hele prosjektfinansieringen, og hvorfor ikke staten i det minste kan ta prosjektfinansieringskostnadene selv, slik at bidraget blir mer i tråd med det man forteller bilistene at de skal betale?

Så er det slik at det jo selvfølgelig er Regjeringen og Stortingets flertall som definerer rammene. Vi har et annet syn på det. Vi tror ikke at veibygging er som andre utgifter. Vi tror at veibygging er en investering. Vi tror at veien varer i 50 år. Vi tror ikke at det blir inflasjon av å bygge flere veier med statlig finansiering i Norge. Vi tror ikke at vi river i stykker vår økonomi ved å bruke en del

av de fantastiske ressursene som Norge har, på å la staten betale infrastruktur i Norge. Tvert imot, vi tror det er den mest lønnsomme investeringen Norge kan gjøre, og det er ingen grunn til at bilistene skal betale ekstraregninger for å bygge vei i Norge.

Thore A. Nistad (FrP) [20:12:44]: Dette er en debatt som vi nå har begynt å få oftere og oftere, dessverre.

I dagens VG fikk vi en sjokkmelding om at den totale driften av disse bomstasjonene nå er oppe i en halv milliard kroner – en halv milliard kroner bare for å drive stasjonene. Det er en vanvittig dyr måte å bygge veier på. Det å komme seg inn i et bompengeselskaps styre nå må snart være noe av det mest lukrative en kan gjøre, for pengene renner ut, og bilistene må blø enda en gang.

I dette prosjektet koster bygging av bomstasjonene hele 16 mill. kr. Driften er satt til 4 mill. kr pr. år, og i den perioden bommen skal stå der, blir det faktisk 60 mill. kr. Så har vi rentekostnadene. De kommer opp i 136 mill. kr, og bilistene må blø enda en gang til. Dette er kommet helt ut av styring, synes jeg.

Det er dessverre blitt slik at nå blir snart alle nye veiinvesteringer i dette landet gjort på den måten. Det er snart ikke ett eneste prosjekt som denne salen bevilger penger til. Så står statsråden her og sier at noen har flere midler enn andre. Da tenker hun helt sikkert på Fremskrittspartiet. Men vi har alle sammen likt med midler, vi har nøyaktig likt. Oljen er fellesskapets, den tilhører oss alle. Men vi sier at en liten del av oljepengene vil vi bruke til veier, sykehus og skoler. Men statsråden og hennes partifeller vil plassere disse pengene i Coca-Cola. Det er forskjellen på Fremskrittspartiet og de andre.

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:15:02]: Eg vil få kome tilbake til spørsmålet knytt til oppslaget i Gudbrandsdølen Dagningen og reguleringsplanarbeidet, der Statens vegvesen varsla oppstart av reguleringsarbeid. Dersom ein les proposisjonen, er det på side 3 gjort greie for status for reguleringsplanane på dei ulike delane av dette prosjektet. Det står òg at det nye vegsambandet frå E6 til fv. 312 ved Storhove er vist i kommunedelplanen. Heilt avslutningsvis er det sagt i proposisjonen av ein har merka seg at det ikkje er tilstrekkeleg planavklaring på ein skilde mindre tiltak i totalprosjektet, og eg vil sjølv sagt orientere Stortinget om det dersom det vert vesentlege endringar.

Dersom ein les vidare det som står om dette delprosjektet, om Storhove-området, i proposisjonen, vil ein òg finne igjen ein del av det i det reguleringsplanarbeidet som er varsla. Det er altså eit samsvar mellom det som står i proposisjonen, og det som er varsla. Det er ikkje større endringar enn at departementet finn det uproblematisk. Det er òg sagt i proposisjonen at reguleringsplanen for den resterande delen er venta godkjend av Lillehammer kommune i løpet av fyrste halvår 2007. I og med at dette ikkje er rekna for å vere vesentlege endringar, har ikkje departementet sett på det som problematisk.

Så kan me bruke mykje tid på å diskutere bompengar. For meg er det underleg å høyre Framstegspartiet sine representantar som er så reine her i Stortinget i sin mot-

stand, medan me veit at rundt om i kommunane der dei har innverknad, kan dei seie ja og nei. Når Framstegspartiet seier nei til bompengar i denne salen, er det eit anna fleirtal. I mange kommunar sit Framstegspartiet med makt og innverknad og kan stoppe bompengeprojekt dersom ein ikkje vil ha dei, men då seier Framstegspartiet ja. Framstegspartiet talar med to tunger når det gjeld bompengefinansiering, og det trur eg folk flest er i ferd med å sjå.

Torstein Rudihagen (A) [20:17:52]: Eg skal vere kort. Men Framstegspartiet kan ikkje berre sleppe unna med å slengje ut så grove påstandar om at vi heile tida bryt prinsippa/reglane for bompengerevning, utan at dei blir konfronterte med det som er sanninga. No seier representanten Arne Sortevik at det var ein generell merknad. Eg har lyst til å referere frå det dei skriv i innstillinga. Der viser dei altså til prinsippa:

«Flertallet er positive til Regjeringens forslag om å innskjerpe retningslinjene for nytteprinsippet.»

Og vidare:

«Flertallet ser det pedagogiske poenget i at innkrevingen starter på den nye vegen når den står ferdig og er enig i at etterskuddsinnkreving skal være hovedregelen.»

Så seier altså Framstegspartiet vidare:

«Disse medlemmer viser til at begge prinsipper brytes i denne saken.»

«I denne saken» er påstanden frå Framstegspartiet. Det er altså ikkje i det heile ein generell merknad.

Elles har eg lyst til å føye til det som statsråden sa om Framstegspartiet og bompengerevning, at spørsmålet er jo om ein skal lytte til representanten Thore A. Nistad eller Peter N. Myhre i Oslo, for som ein er kjend med, går jo Framstegspartiet i Oslo inn for den største bompengepakka i noregshistoria. Når Framstegspartiet i innstillinga viser til at det bør vere folkeavstemming om slike saker som dette vegprosjektet, har ikkje eg registrert at Framstegspartiet i Oslo har teke til orde for at det skal vere ei folkeavstemming om Oslopakka.

Bård Hoksrud (FrP) [20:19:44]: En ting er i hvert fall helt sikkert, og det er at alle er enige om at vi ønsker å bygge veien. Det er i hvert fall et positivt utgangspunkt, og det er godt, for de som bor der, er opptatt av å få veien. Det har det vist seg at hele komiteen også har vært.

Når representanten Sahl går opp på talerstolen og sier at Fremskrittspartiet ikke lytter til lokalbefolkningen og til lokaldemokratiet, stiller jeg meg litt undrende. I den saken vi skal behandle litt senere, har 22 000 mennesker skrevet under på at man ikke ønsker bompengefinansiering av Kråkerøy-forbindelsen, rv. 108. Det ønsker ikke representanten Sahl å lytte til. Men for Fremskrittspartiet er det faktisk viktig å lytte til de signalene også.

Bare for å si det: Også i denne saken har vi fått mange tilbakemeldinger fra folk som bor i området, som er svært skeptiske til ordningen med bompengerevning for rv. 255, som vi nå behandler. Det er ikke slik at dette er noe alle er kjempehappy for at kommer, at man skal få bilis-

tene med over en dobling av hva man må betale i forhold til hva man får igjen i vei. Det er også slik at ESA er bekymret for utviklingen i Norge, hvor man ser at stadig flere veistreknninger blir finansiert ved bruk av bompenger. Man finansierer også sideveier ved bruk av bompenger.

Så taler statsråden med to tunger. Det statsråden sier til politikerne lokalt, er at uten bompenger får dere ikke vei. Når hun kommer her i salen, forsøker hun å gå til angrep på Fremskrittspartiet fordi man kjemper imot bompenger, og man stemmer for bompenger lokalt. Men dessverre er det slik at mange lokalpolitikere rundt omkring føler seg presset av denne regjeringen og det stortingsflertallet som styrer i denne perioden.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet i sak nr. 7 (Votering, sjå side 2412)

S a k n r . 8

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om utbygging og finansiering av rv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse i Fredrikstad kommune i Østfold (Innst. S. nr. 149 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 41 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske frå transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten gjere framlegg om at taletida blir sett til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statstråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3minutt.

– Det er vedteke.

Irene Johansen (A) [20:23:20] (ordfører for saken): Kommunene og fylkeskommunen i Østfold har over lengre tid jobbet for å få gjennomført Østfoldpakke, fase 1 og 2, slik denne pakken ble vedtatt i Stortinget ved behandlingen av St.prp. nr. 26 for 1999-2000. Fase 1 omfatter utbygging av E6 og E18 til firefeltsvei og videre utbygging av dobbeltspor på Østfoldbanen. Fase 2 omfatter transportsystemet i og mellom de store byregionene i Fredrikstad, Sarpsborg, Halden og Moss.

Fase 1 er under gjennomføring, men krever oppfølging i statsbudsjettene framover, mens for fase 2 har det så langt ikke vært grunnlag for å arbeide fram en samlet gjennomføring. Kommunene holder nå på med utredninger som grunnlag for rulleringen av NTP.

Fredrikstad kommune har sammen med Statens vegvesen utarbeidet omfattende utbyggingsplaner for rv. 108 i kommunen. Det har imidlertid ikke lyktes å fullfinansiere hele utbyggingen nå. Det er derfor besluttet en trinnvis utbygging av prosjektet. Saken vi skal behandle i dag, omhandler Østfoldpakke fase 2 første utbyggingstrinn – forslag til utbygging og finansiering av rv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse, med ny firefelts klaffebri over Vesterelva, nytt veisystem på Kråkerøy, opprusting av Mosseveien,

gang- og sykkelveier og støytiltak der trafikken blir større.

Kråkerøy bru er den eneste forbindelsen mellom Kråkerøy, Hvaler og Fredrikstad. Til sammen er det ca. 11 000 innbyggere og over 5 000 fritidseiendommer i området. I dag står trafikken morgen og ettermiddag når en skal gjennom byen og ut til Kråkerøy og Hvaler. Rushtiden strekker seg over lengre og lengre tidsrom på dagen ettersom trafikken øker, uten at det er bygd ut et transport-system som takler dette. Med denne utbyggingen vil vi få en mye bedre framkommelighet for bil og kollektivtrafikken både til Kråkerøy og Hvaler og i sentrum, da den nye brua blir liggende på en annen kant av byen, slik at trafikken fordeler seg annerledes. I tillegg sikres beredskapen og tryggheten for befolkningen på Kråkerøy og Hvaler. Prosjektet er planlagt startet opp sommeren 2007 og åpning sommeren 2009.

Dette er et prosjekt som man lokalt har jobbet lenge med å få til, og som er prioritert i Vegvesenets handlingsprogram til NTP. Det er forutsatt finansiert med 9 pst. statlige midler og 91 pst. brukerfinansiering, inklusive private tilskudd. Flertallet i de berørte kommunene og i fylkeskommunen er enige om prosjektet og finansieringen av det.

Bompengeneinnkrevningen skal skje både på gammel og ny bru, med to enveis bomstasjoner i retning sentrum. Det er lagt opp til etterskuddsvis innkreving i automatiske, ubemannede bomstasjoner, noe som gir lavere administrasjonskostnader enn på de bemannede stasjonene, som det er fokusert på i media i dag. Innkrevingskostnadene er beregnet til 75 øre pr. passering, totalt 3,5 mill. kr pr. år og 50 mill. kr i hele innkrevingsperioden.

Det er for øvrig viktig å presisere at Vegdirektoratet og bompengeselskapet, etter at Stortinget har fattet vedtak, skal inngå en avtale om rammene for bompengeneinnkrevningen i tråd med gjeldende standardavtale og vilkårene i denne stortingsproposisjonen.

Det er en samlet komite, med unntak av Fremskrittspartiet, som anbefaler Stortinget å fatte vedtak om utbygging og finansiering av Ny Kråkerøyforbindelse i Fredrikstad. Flertallet er opptatt av at vi har en lik holdning til og behandling av bompengefinansierte utbyggingsprosjekter lokalt og sentralt i de folkevalgte organer, og ikke som i Fremskrittspartiet, der partiet lokalt vedtar bompengefinansierte utbygginger, mens det sentralt stemmer imot fordi de angivelig er prinsipielt mot bompengefinansiering, og ikke tar inn over seg behovene ute i den virkelige verden.

Jeg tror imidlertid virkeligheten sier inn også i Fremskrittspartiet, og at vi nå får se en endring i partiets politikk også på dette området. I Østfold sitter stortingsrepresentant fra Fremskrittspartiet og medlem av finanskomiteen, Ulf Leirstein, i styret for Østfold bompengeselskap, et selskap som krever inn bompenger for å delfinansiere utbygging av E6 og E18 i Østfold etter avtale med Vegdirektoratet, og som i dag blir kritisert av det samme Vegdirektoratet for høye administrasjonsutgifter og styrehonorar. Uansett – han har tydeligvis sett at bompengefinansiering gir en raskere utbyggingstakt enn vi ellers kunne

fått til over statsbudsjettet, for han og Fremskrittspartiets ordfører kandidat i Moss vil nå ha utredet bompengefinansiert utbygging av tunnel mellom Horten og Moss til erstatning for ferjen og har varslet et mulig Dokument nr. 8-forslag om å utrede dette. At et medlem av finanskomiteen fra Fremskrittspartiet går inn for dette, er bemerkelsesverdig. Det må derfor være et varsel om ny politikk også på dette området fra Fremskrittspartiet.

Flertallet i komiteen, med unntak av Fremskrittspartiet, anbefaler Stortinget å gjøre vedtak i tråd med innstillingen.

Bård Hoksrud (FrP) [20:28:10]: Nok en gang skal vi behandle en sak om finansiering av veier i Norge, hvor staten skyver det aller meste av ansvaret for å bygge ut veiene over på bilistene. Bare i forbindelse med denne utbyggingen er kostnadene for bilistene på over 700 mill. kr, mens staten bidrar kun med 41 mill. kr.

Mange vil ikke oppfatte dette på noen annen måte enn et svært ran av bilistene. Prosjektet er viktig for å løse de problemene man har med den løsningen som er der i dag, og det er derfor viktig at man snarest mulig får fullført utbyggingen av rv. 108 Ny Kråkerøyforbindelse. Men statens soleklare oppgave som veiholder skal ikke løses av bilistene. Vi mener også at denne utbyggingen og dette finansieringsopplegget bryter med nytteprinsippet.

Det synes nå ikke å være noen grenser for hvilken urimelig finansieringsbyrde staten skal skyve over til bilistene under mantraet om at det er lokalt initiativ. En utbygging er ikke et lokalt initiativ bare fordi staten med sin sviktende satsing og sitt manglende ansvar for landets riksveitbygging framprovoserer desperasjon hos lokale myndigheter landet over for å få gjennomført helt nødvendige veitbygginger.

Denne saken har også en sterk og lokal motstand mot finansieringsformen, dokumentert ved over 22 000 protestunderskrifter. Heller ikke forutsetningen om 50 pst. statlig andel er overholdt, slik de lokalpolitiske premissene var. Å snakke om at dette er et lokalt initiativ, setter bruken av denne frasen som legitimering av statlig ansvarsfraskrivelse i sitt rette lys.

Det minner om utpressing når staten krever over 90 pst. bompenger og selv bidrar med under 8 pst. – i realiteten mindre enn null når man tar i betraktning at staten sitter igjen med store inntekter, både i form av moms og andre avgifter etter at prosjektet er gjennomført. Dette kan det være greit å ha med seg i andre veisaker.

Denne saken, som den vi behandlet tidligere i dag, viser også hvor dyr, urasjonell og urettferdig en bompengefinansiering av utbyggingene er. Norge mangler verken egenkapital, kapasitet eller annet, bortsett fra viljen til å bygge ut et veinett som legger til rette for effektiv og lønnsom transport over hele landet. Det er helt unødvendig og på grensen til det meningsløse at den norske stats veinett i en slik situasjon skal bygges på avbetaling med høye innkrevingskostnader og renteutgifter. Det virker som om det er svært lett å finansiere utbygging på en svært dyr måte når det for statens del bare er å sende regningen direkte videre til bilistene.

Som tidligere nevnt, er det ut fra dette forslaget slik at for å få bygd ut nye veier med en ramme på 470 mill. kr må bilistene først bidra med 413 mill. kr til prosjektet. Samtidig må de i tillegg betale 50 mill. kr i innkrevingskostnader samt avbetalingsrenter på hele 255 mill. kr, dvs. over 300 mill. kr ekstra som skal belastes bilistene uten at man får en ny ekstra meter vei – dette fordi staten løper fra sitt ansvar for å finansiere veinettet i Norge.

Fremskrittspartiet unner av hele sitt hjerte distriktet å få realisert dette veiprojektet som vil løse de store og mangeårige trafikkproblemene der. Men å velte ansvaret for gjennomføringen over på bilistene, som fra før betaler urimelig høye skatter og avgifter for å få kjøre bil på veiene, er det umulig for Fremskrittspartiet å være med på.

Med bakgrunn i dette tar jeg opp det forslaget Fremskrittspartiet har fremmet i saken om at utbyggingen «gjennomføres med statlige midler og etter fremdrift som omtalt i saken».

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud har teke opp det forslaget han refererte delar av.

Øyvind Halleraker (H) [20:31:59]: På komiteens reise til Østfold fikk vi presentert dette prosjektet om en ny og hensiktsmessig tilkomst til Kråkerøy. Vi i Høyre er imponert over viljen til å få realisert dette prosjektet. Det er altså privat deltakelse med rene kroner, og det er brukerbetaling – dette til tross for at folket på Kråkerøy vel har betalt det meste av sine veier med bompenger i de senere tiår: først den opprinnelige broen, så Hvalertunnelen, så veien til Skjærhallen og nå dette prosjektet.

Her skal det bygges en firefelts vippebro som vel er den eneste i sitt slag i Norge. Her kommer det til å skje en teknologiutvikling som kanskje også andre kan få nytte av. Det syns vi er spennende. Det er bred oppslutning om Østfoldpakken fase 2, og det er spennende det som skjer i Fredrikstad, må jeg få si.

Tomten til Fredrikstad Mek. Verksted er jo byutvikling av beste merke, og det skal bli artig å følge utviklingen i Fredrikstad by framover.

Så må jeg få knytte noen kommentarer til Fremskrittspartiets stadige tilbakevendende argumentasjon om lånefinansierte prosjekter. Ja, det er dessverre slik at kapital koster penger, også i næringslivet og i det private. For den sakens skyld er det en avveining mellom den totale nyttekost, herunder rentekost, og kostnaden med å vente til man kan finansiere uten lån. Slik er det overalt i samfunnet ellers – så også her. Nå er det også slik at det er en viss inflasjon fortsatt, og rentekostnaden må iallfall justeres for denne, slik at vi får en realrentekostnad.

Østfold bompengeselskap har vært nevnt, og det var saksordføreren som fikk meg til å ta ordet for å knytte en kommentar til denne saken. Hun nevnte at styret her har et honorar for å ta ansvar for betydelig lånegjeld. Ja, aksjeloven er streng med hensyn til styreansvar. Og da syns jeg ikke det er noe å si på at man også får et honorar for å ta et betydelig ansvar.

Jeg noterer meg ellers at Vegdirektoratet i dag kritiserer styrehonoraret i selskapet som står for finansiering og

innkreving når det gjelder Svinesundsforbindelsen. Ja, her er jo vegdirektøren generalforsamling, så kommunikasjonen skulle være enkel.

Jan Sahl (KrF) [20:35:50]: Kristelig Folkeparti støtter proposisjonen som omfatter forslag til utbygging av prosjektet «rv 108 Ny Kråkerøyforbindelse i Fredrikstad kommune i Østfold» med firefelts klaffebro over Vesterelva, nytt veisystem på Kråkerøy, opprusting av Mosseveien, gang- og sykkelveier og støyttiltak der trafikken blir større.

Kristelig Folkeparti støtter også finansieringsopplegget med bompenger, statlige bidrag og lokale tilskudd. Vedtakene i Østfold fylkeskommune, Fredrikstad kommune og Hvaler kommune viser stor lokal enighet om prosjektet.

Jeg står fortsatt fast på at Fremskrittspartiet overkjører lokaldemokratiet, med henvisning til Bård Hoksruvs henvendelse til meg her. Så vidt jeg vet, har vi et representativt demokrati i Norge, og vi har nettopp fått sitert at både Fredrikstad kommune, Hvaler kommune og Østfold fylkeskommune går inn for prosjektet.

Så henviser Fremskrittspartiet til revidert nasjonalbudsjett. Der skal altså de statlige midlene komme. Troverdigheten i akkurat det gjelder i så fall kun midler fra Fremskrittspartiet. Men nå var jo Fremskrittspartiet med i flertallet som vedtok Nasjonal transportplan – faktisk var de med og dannet flertallet der. De statlige midlene som er til disposisjon, er de statlige midlene som ligger i Nasjonal transportplan. Derfor kan ikke jeg se det annerledes enn at det Fremskrittspartiet henviser til når det gjelder revidert nasjonalbudsjett, er utenfor realisme og kan ikke stå til troverdighet for dem som skal bygge denne veiforbindelsen i framtiden.

Rv. 108 over Kråkerøybrua er den eneste forbindelsen mellom Kråkerøy/Hvalerøyene og Fredrikstad. Til sammen er det om lag 11 000 innbyggere og over 5 000 fritidseiendommer på øyene. Trafikken til og fra Fredrikstad sentrum over Kråkerøybrua er derfor stor og rushpreget. I tillegg er det stor fritidstrafikk, spesielt om sommeren.

Kristelig Folkeparti er spesielt opptatt av at den nye brua skal sikre beredskapen og tryggheten for befolkningen på Kråkerøy og Hvaler. Dessuten skal forbindelsen åpne for nye og bedre kollektivløsninger. Det er svært positivt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:38:39]: St.prp. nr. 41 er godt nytt for folk i Fredrikstad og ikkje minst på Kråkerøy og Hvaler! Byen og øyane treng ei ny bru over Vesterelva, i fyrste rekkje for å betre framkomsten, men òg tryggleiken. Om lag 11 000 fastbuande, næringslivet rundt Fredrikstad Mek. Verksted og trafikken til 5 300 fritidseigedomar får nytte av det nye sambandet.

For næringslivet er prosjektet så viktig at enkelte firma har forpliktet seg til fleire millionar kroner i støtte, i tillegg til at brukarane dekkjer ein stor del av kostnadene med bompengar. Fredrikstad kommune vel, saman med Hvaler kommune og Østfold fylkeskommune, å starte dette pro-

sjektet som eit fyrste trinn, i staden for å vente på ei heil pakke med fleire investeringstiltak. Det viser at det nye Kråkerøysambandet har høgaste prioritet lokalt, noko Regjeringa har lagt vekt på i handsaminga si.

Prosjektet betrar framkomsten og trafikkavviklinga for alle trafikantgrupper. Den nye klaffebrua over Vesterelva vert eit landemerke i open posisjon, og er sjølvsagt det dominerande enkeltprosjektet. For at brua skal få så positive effektar som mogleg, vert det sett i verk tiltak på vegnettet rundt, m.a. på Mosseveien, som i dag er ein kommunal veg. Dessutan vert det vegutløysing for å få ei optimal tilknytning til den eksisterande rv. 108.

Den gamle tofelts brua er i dag det einaste vegsambandet til Kråkerøy og Hvaler. No får ein mykje betre framkomst. Den nye brua avlastar den gamle og dannar ein ringvegsfunksjon. Dette opnar samstundes for nye og betre kollektivtrafikk-løysingar, i tråd med lokalpolitiske prioriteringar og med Soria Moria-erklæringa si målsetjing om at kollektivtrafikk må verte eit reelt alternativ til bruk av privatbil i byar og bynære område.

Kostnaden for prosjektet har vore gjennom ei ekstern kvalitetssikring, og styringsramma er på totalt 470 mill. kr. Ein stor del skal finansierast av brukarane. Ved begge bruene vert det plassert ein bomstasjon. Innkrevjinga er i samsvar med nytteprinsippet: Dei som har nytte av framkomstbetringa på bruene, skal betale. Taksten vert 15 kr for lette og 30 kr for tunge køyretøy. På bakgrunn av lokale ynske går Regjeringa inn for at ein ikkje må betale for meir enn 50 passeringar pr. måned. Eg vil understreke at vilkåra for bompengefinansiering elles er heilt i tråd med prinsippa som stortingsfleirtalet la til grunn ved den førre handsaminga av Nasjonal transportplan.

Eg veit sjølvsagt at det finst prinsipielle motstandarar av bompengefinansiering. Eg har òg merka meg forslaget frå eit mindretal i komiteen, som vil at staten skal finansiere alt saman åleine. Men sjølv i ei tid der oljefondet veks, må staten prioritere. Om staten alltid skulle finansiere 100 pst., ville det ta mykje lenger tid å byggje ut infrastrukturen.

Denne regjeringa ynskjer å redusere avstandskostnader for næringslivet og å lette framkomsten for alle fastbuande – og vil gjere det så fort som råd er. Det sterke lokale engasjementet er òg prov på at delvis brukarfinansiering er akseptert for å få ei rask betring av vegnettet. Eg er difor glad for at fleirtalet i komiteen er samd i Regjeringa sitt forslag om utbygging og finansiering av det nye Kråkerøysambandet på rv. 108.

I det siste innlegget i den førre saka hevda representanten Hoksrud frå Framstegspartiet at lokalsamfunnet tyr til bompengeprojekt i mistillit til den sitjande regjeringa. Eg vil gjere merksam på at det lokalpolitiske vedtaket i førre sak vart gjort for valet i 2005, og i denne saka heilt attende til 2003 – og det var under ei regjering som sat ved makta på Framstegspartiet sin nåde. Tilliten til at Framstegspartiet i den perioden skulle bruke makta si til å auke samferdselsramma, var ikkje stor – og historia har vist at det heller ikkje var grunn til å ha slik tillit.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [20:42:55]: Vi fikk ikke svar på Arne Sorteviks spørsmål om renteproblematikken. Da vil jeg spørre statsråden en gang til: Hvorfor kan ikke staten låne ut til 2,5 pst. rente til disse selskapene, på samme måte som man gjør til andre land, slik at de skal kunne få rimelige lån av den norske stat? Hvis man hadde gått for en statlig utlånsordning, ville man i hvert fall kunne ha redusert rentekostnaden til godt under det halve. Hvorfor synes ikke statsråden at man kan gjøre det?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:43:35]: Den norske økonomien går så det susar. Det ser me òg innanfor samferdselssektoren, der ein kan få problem fordi presset er stort, spesielt i byggjebransjen, men tendensane ser me òg i anleggsbransjen. For å halde temperaturen nede i norsk økonomi set Regjeringa rammer for kor mykje oljepengar ein skal fase inn i norsk økonomi. Om staten hadde finansiert desse prosjekta, eller ein hadde brukt statlege lån til å finansiere dei, ville det gått litt i same retning. Ved lån ville ein likevel halde eit lågare nivå. Men det er jo i den samanhengen at staten ikkje har gått inn for å bruke oljepengane til lån i Noreg, men investere dei i utlandet – for å halde temperaturen i norsk økonomi på eit nivå som gjer at renta ikkje går ytterlegare opp, og at kronekursen styrkjer seg.

Arne Sortevik (FrP) [20:44:42]: For å følge opp svaret til representanten Hoksrud: Forutsetningen for at renten skal gå opp, er jo at det ikke er kapasitet. Sier nå statsråden at det ikke finnes ledig kapasitet innenfor anleggssektoren i Norge? Sier nå statsråden at det ikke finnes ledig kapasitet innenfor anleggssektoren å hente f.eks. i nabolandet vårt Sverige? Sier statsråden at det ikke finnes ledig kapasitet innen anleggsbransjen å hente fra andre land, utenfor landets grenser, som gjør det mulig å investere? Det er også slik at en investering ikke er spist opp når pengene brukes, men faktisk varer i 50 år. Er det disse begrensningene som gjør at både denne statsråden og denne regjeringen avviser å bruke noe mer avkastning fra oljefondet til å bygge infrastruktur, betalt av en søkkrik stat?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:45:42]: Denne regjeringa har auka samferdselsbudsjettet med 2,5 milliardar kr. Ramma er auka. Dei årlege løyvingane er auka med 2,5 milliardar kr. Det er formidabelt i forhold til kva tidlegare regjeringar har prestert, så påstanden om at denne regjeringa ikkje nyttar pengar på samferdsel, vil eg ta den sterkaste avstand frå. Kvifor ein ikkje fasar ytterlegare mange milliardar inn, gjorde eg greie for i det førre svaret mitt. Det er tendensar òg i anleggsbransjen til at prisane kan gå noko opp. Eg veit forresten ikkje om ein kan kalle det ein tendens enno, men det er signal som tyder på det.

Me må innrette oss etter dei anboda som kjem inn. Ein kan ikkje gå ut og hente inn utanlandske firma, dei må kome og vere med og konkurrere på lik linje. I den grad dei ikkje er med og konkurrerer, kan me altså ikkje hente dei inn utan vidare. Me må halde oss til regelverket på området.

Bård Hoksrud (FrP) [20:46:50]: Jeg hører til stadig-
het statsråden fortelle om disse rammene som er økt med
2, 5 milliarder kr. Da kunne jeg godt tenke meg at statsrå-
den redegjorde for hvor mye av dette som er bompenger,
og hvor mye som er statlig finansiering i form av rent stat-
lige midler.

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:47:10]: Ein vil sjå,
viss ein les budsjettet, at Regjeringa har auka dei statlege
midlane til veg og jernbane frå Bondevik-regjeringa sitt
budsjett og til det budsjettet som gjeld 2007. Det er det me
snakkar om. Me snakkar om statlege midlar. Bompengane
er ikkje inne i det. Dei kjem i tillegg og gjer sjølv sagt at
mange prosjekt som ikkje ville ha sett dagens lys med
Framstegspartiet – iallfall ikkje med det Framstegspartiet
me har her i salen – ser dagens lys likevel fordi Fram-
stegspartiet sine politikarar ute i kommunane har eit anna
syn. Difor får me ei bru i Hordaland som skal opnast i no-
vember. Vi får òg Oslopakke 3 – med bompengar, ikkje
berre til vegbygging, men faktisk òg til kollektivtrafikk.
Det vil verte ei framtidretta og god ordning for Oslo, med
Framstegspartiet si velsigning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Dei talarane som får ordet heretter, har ei taletid på inn-
til 3 minutt.

Vigdis Giltun (FrP) [20:48:24]: På grunn av mang-
lende satsing på samferdsel er nå trafikkforholdene i
Fredrikstad ganske kaotiske, og jeg kan forsikre alle om
at Fremskrittspartiet aldri har stemt for bompengefinan-
siering i den saken vi i dag har på bordet.

Vi behandler rv. 108, en ny broforbindelse ut til Krå-
kerøy, som etter tvangssammenslåingen som ble vedtatt i
Stortinget i 1994, ble en del av Fredrikstad. Den gamle
broa fra 1957 har ikke kapasitet til å ta den økende trafik-
ken fra fastboende og det store antallet feriegjester, og det
begrenser også muligheten for å utvikle verdifulle områ-
der, med næringsvirksomhet og boliger. Det er også viktig
å sikre en bedre beredskap.

Flertallet i kommunestyret har derimot gått inn for å
søke om bompenger for å få bygget en ny fastlandsforbin-
delse, men dessverre er store deler av det opprinnelige
prosjektet tatt ut. Dette medfører at det ikke vil bli noe
særlig bedre trafikkforhold i resten av Fredrikstad. Første
gang saken ble behandlet i kommunestyret, var forutset-
ningen at dette skulle bli et spleiselag hvor minimum
50 pst. skulle bevilges fra staten. Dette var viktig. Det var
også viktig for kommunestyret at den andre broa ikke
skulle ha noen bom. Spesielt Høyre var opptatt av det. Nå
ser det ut til at statens andel ikke blir på mer enn 9 pst.
Dette kan ikke kalles noe spleiselag, og det kan heller ikke
kalles et supplement til statlig finansiering så lenge sta-
tens bidrag nærmest er fraværende. I dette tilfellet er det
statlige bidraget satt så lavt at staten ikke kan regne det
som en utgiftspost i budsjettet engang, men heller som en
utsatt inntekt. Stortingets utredningsseksjon har laget
noen grove beregninger som viser at staten vil ha direkte
skatte- og momsinntekter på selve byggingen av dette

prosjektet som beløper seg til ca. 80 mill. kr, altså det dob-
belte av det staten låner bort.

I forhold til befolkningen og trafikkgrunnlaget har dis-
triktet i altfor mange år blitt nedprioritert når samferdsels-
midler skal fordeles. Tross sterk motstand i folket og for-
slag om folkeavstemning i kommunestyret har dette blitt
nedstemt opptil flere ganger. Bommer skal settes opp på
den nye forbindelsen, samtidig som det settes opp bom på
den gamle forbindelsen, som innbyggerne allerede har
nedbetalt med bompenger. Det finnes ingen annen omkjø-
ringsvei, så med andre ord tvinges befolkningen til å kjøre
gjennom bom til og fra sine hjem og til byen. Staten har
frasagt seg alt ansvar for utbygging av riksveinettet og
overlater ansvaret til lokalpolitikkerne, som så søker om
bompengeprojekter på vegne av innbyggerne, men mot
innbyggernes vilje.

Lokalpolitikkerne skal styre kommunen og har råderett
over kommunens budsjett, men mange stiller seg spørs-
mål om det er riktig at de også skal ha en utvidet rett til å
pålegge innbyggerne å finansiere prosjekter som staten
faktisk har ansvaret for. Befolkningen på Kråkerøy føler
dette dypt urettferdig, og de har protestert mot bompeng-
finansieringen både ved å avholde folkemøte, skrive le-
serinnlegg og samle underskrifter. Men dette har ikke på-
virket dem som sitter med makten.

Fremskrittspartiet blir tvunget i enkelte kommuner.
Dette er et press ovenfra. Senterpartiet har i sitt program
at de går imot bompengefinansiering. Senterpartiets re-
presentanter ute sier at de er imot det. Det er da merkelig
at Senterpartiet nærmest latterliggjør Fremskrittspartiet,
som fortsatt prøver å påvirke saken, i Stortinget.

Svein Roald Hansen (A) [20:51:57]: Det er gledelig
at vedtaket om å bygge ny Kråkerøybru fattes i dag. Det
er gledelig at det ble en rask behandling da saken kom til
departementet, og at det også er gjennomført en rask be-
handling her i Stortinget, slik at man kan komme i gang
med dette viktige prosjektet. Det handler om sikkerheten
for innbyggerne på Kråkerøy og Hvaler, og det handler
om mulighetene for å utvikle viktige næringsområder i
Fredrikstad videre, fordi trafikken nå er i ferd med å kvele
mulighetene for en videre utvikling.

Jo, det er et lokalt initiativ bak dette forslaget – det er
uomtvistelig. Det er første del av en større utbygging i
Fredrikstad, for dette løser bare en del av et større pro-
blem. Det foreligger nå en analyse over de neste utbyg-
gingstrinnene, og den kommer til å komme til behandling
lokalt, og så kommer det inn sentralt.

De protestene som har vært – og det er klart at det er
protester mot bompengefinansiering – har også, og kans-
kje først og fremst, rettet seg mot at man bare har tatt det-
te prosjektet. Man har opplevd det urettferdig at en del av
innbyggerne skal belastes med et prosjekt som skal løse
først og fremst deres problem, men også en del av byens
problem, og at man ikke fikk en større pakke samtidig.
Men de neste trinnene kommer. Det er nå et sterkt enga-
sjement fra næringslivet i Fredrikstad for å få på plass
både dette prosjektet og de neste prosjektene som kom-
mer, fordi man altså ser at uten en utbygging av veinettet

vil trafikken kvele mulighetene for en videre fornuftig utvikling og vekst i Fredrikstad.

Så hører vi Fremskrittspartiets talsmenn, og det er ikke i noen saker hvor Fremskrittspartiet er så høy og mørk her i Stortinget som når det gjelder bompenger, at man bruker uttrykket «ran av bilistene». Det har tydeligvis blitt akseptert som et parlamentarisk uttrykk – men det er jo litt av en hilsen til sine partifeller i Oslo når man bruker et sånt uttrykk om å vedta her i Stortinget at vi skal finansiere en veistrekning delvis med bompenger. Og jeg visste ikke at Fremskrittspartiet lokalt lar seg tvinge til å stemme for noe de er imot. Det er et nytt parlamentarisk prinsipp, som var ukjent inntil Vigdis Giltun forklarte stemmegivningen lokalt.

Fremskrittspartiets talsmenn understreker at det er behov for utbyggingen. Men jeg kan ikke huske at Fremskrittspartiet i sine budsjetter har bevilget en eneste krone til veiutbygging i Fredrikstad utover det som flertallet har gjort. Så det behovet har de altså ikke tatt på alvor.

Men det spennende nå er: Alt tyder på at forslaget fra Fremskrittspartiet om å finansiere dette gjennom revidert nasjonalbudsjett blir nedstemt. Da er altså det alternativet nedstemt. Da har Fremskrittspartiet ett valg: De kan si til velgerne i Fredrikstad: Enten blir det bompengefinansiering og vei, eller så blir det ikke bompengefinansiering og ingen vei. Da kan de ikke lenger si at Stortinget skal betale det, for det alternativet er nedstemt.

Presidenten: Presidenten er noko i tvil om han skal innføre bompengar på talarstolen!

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [20:55:24]: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å ta ordet i denne diskusjonen, men da jeg hørte saksordføreren innledning, med en del krasse angrep bl.a. på min partifelle Ulf Leirstein fra Østfold, følte jeg det riktig å rette opp noe som åpenbart er feil.

For det første: En del av de påstandene som kom om Østfold bompengeselskap her i dag basert på det Vegdirektoratet har uttalt, har bl.a. styrelederen – fra Arbeiderpartiet i Østfold – kraftig tilbakevist i dagens Fredriksstad Blad. Det er feilaktige påstander som kommer fra Vegdirektoratet. Det burde saksordføreren være fullstendig innforstått med og ikke viderebringe slike påstander her fra denne talerstolen.

Når det gjelder Moss–Horten, er dette noe som Østfold Fremskrittsparti har programfestet for inneværende stortingsperiode. Det er en sak vi har jobbet for, og som nå har fått gledelig tilslutning fra Høyre i Østfold og også tilsvarende partier på den andre siden av fjorden. Det er ikke tatt hensyn til at det skal være noen bompengefinansiering, og det er heller ikke intensjonen med et slikt forslag. Det skal dere få se når det forslaget er fremmet.

Vi hører stadig fra Senterpartiets statsråder at vettet er jevnt fordelt i dette landet. Men pengene er ikke det! Senterpartiet med sin distriktspolitikk har vært en stor pådriver for at distriktene skal få mer penger, noe som går ut over de folkerike kommunene. Blant annet de i Østfold har blitt særlig skadelidende. Vi har tidligere tverrpolitisk i Østfold gått ut og laget en brosjyre som heter: Østfold –

det røvede land. Det er derfor litt påfallende hvordan argumentasjonen fra regjeringspartiene er her i dag.

Fredrikstad og Sarpsborg er to kommuner i Østfold med ganske like problemer. Begge har vært utsatt for tvangssammenslåing av kommuner fra staten, og de har begge en broforbindelse som deler kommunen i to. I Fredrikstad har så et simpelt flertall gått inn for bompenger, mens i Sarpsborg har 46 av 49 representanter vært imot bompenger. Det var tre fra Kristelig Folkeparti som ønsket en 50/50-løsning med staten. Denne saken skal vi komme tilbake til, og jeg merker meg argumentasjonen fra flertallspartiene her i dag. Jeg hadde håpet at utfallet kunne blitt et annet, men jeg ser at når man ønsker bompenger, bruker man all mulig argumentasjon for å dytte regningen over på bilistene. Det er noe vi ikke kan stå inne for.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 8.

(Votering, sjå side 2413)

S a k n r . 9

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Øyvind Halleraker, Trond Helleland og Jan Sahl om at nye Lysaker stasjon tilpasses prinsippene om universell utforming (Innst. S. nr. 145 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:27 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske frå transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten gjere framlegg om at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt anledning til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Hallgeir H. Langeland (SV) [20:58:58] (ordfører for saka): Lat meg starta med å takka for godt samarbeid i saka.

Forslagsstillarane er dei tre partia som sat i regjering i førre periode, og etter mi meining føyer dette seg inn i rekkja av forslag som kjem fram etter at ein sjølv har gått ut av regjering. Dette forslaget liknar litt på at ein skal prøva å frita seg sjølv for eit ansvar som ein reint faktisk har, og det skal eg koma tilbake til.

Først litt til sjølvne forslaga – det er tre forslag. Det eine er å «utrede», altså utsetja, ombygging av Lysaker stasjon, med dei konsekvensane det kan få. Så er det eit forslag som på ein måte er eit slags ideologisk forslag, der ein tilrettelegg for andre selskap, altså privatiserer dagens struktur. Og det er jo interessant at ein ønskjer å fortsetja den linja ein hadde før. Og så er det eit forslag som heile Stortinget har slutta seg til mange gonger, og det er at ein skal

ha ei universell utforming. Det står til og med i innstillinga at ein skal arbeida målretta for å få dette til, ikkje minst innanfor transportetaten. Dette forslaget bør vel i prinsippet bli oversendt, synest eg, til Regjeringa, og ikkje bli votert over, i og med at alle er einige i det som står, og faktisk skriv det i teksten i innstillinga.

Eg må jo seia i forhold til universell utforming at det er ei sak som eg begynner å bli lei av å diskutera, fordi eg meiner at det skal det vera uansett. Fleirtalsfraksjonen var nettopp i Stockholm for å sjå på bl.a. universell utforming der. Der er det ingen som spør om det eingong. Det er berre slik det blir, det skal vera det, ein treng ikkje påleggja nokon det, for det skjer automatisk fordi byråkratiet og andre er innstilte på at slik blir det berre. Då er det etter mi meining gale og dumt at me stadig vekk må gripa fatt i dette, og det er viktig at samferdselsministeren, andre ministrar og Statsministerens kontor grip fatt i denne problemstillinga og seier: Frå no av er det slik, dette treng vi ikkje diskutera lenger, alt skal vera universelt utforma. Seinast hadde me forhold knytte til flytoggkjøp, som ikkje har noko med vår komite å gjera, men der ein heller ikkje hadde teke omsyn til dette. No må me få klare linjer for dette, slik at me slepp å ta det opp fleire gonger.

Så til den ansvarsfråskrivninga som dei tidlegare regjeringspartia Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti legg opp til. Seinast i dag har SVs gruppe fått eit svar frå departementet knytt opp mot dette. Det var ingen i dei partia, då saka var til behandling, som lyfta ein einaste finger for å få til universell utforming på Lysaker stasjon. Det kan me sjå dokumentert også i dag med det siste brevet. Seinast den 15. september 2005 hadde ein fagdag om universell utforming, då det kom fram at Bondevik II-regjeringa ikkje hadde pålagt dette i forkant av møtet. Etter dette møtet kom det heller ikkje noko frå samferdselsministeren, frå Venstre, om at det skulle påleggjast universell utforming. Den førre regjeringa tok altså ikkje opp tråden, og samferdselsministeren frå Venstre gjennomførte ikkje noko pålegg. Det skjedde ikkje. Straks den raud-grøne regjeringa kom i posisjon, blei dette gripe fatt i. Samferdselsministeren tok fatt i dette og gav beskjed om at ein måtte sørgja for at det blei ei tilrettelegging og ei tilpassing til universell utforming så godt det kunne lata seg gjera. Noko anna, og det som forslagsstillarane legg opp til, ville jo føra til ei utsetjing knytt opp mot investeringar og kontraktar som allereie var inngått, på 850 mill. kr, og stansa ulike prosjekt og investeringar på 7 milliardar kr på vestkorridoren. Det er no, når ikkje Bondevik II rydda opp i dette, uansvarleg.

Heilt til slutt vil eg berre seia – eg gjentek meg sjølv – at eg håpar me slepp å diskutera dette meir, at det faktisk blir ein politikk som alle er innforstått med, også byråkrata. Og så veit eg jo at når det nye høgfaststoget kjem, blir det aldri snakk om noko problem knytt opp til universell utforming.

S o l v e i g H o r n e hadde her overtatt presidentplassen.

Irene Johansen (A) [21:04:21]: Denne saken forundrer meg. Hva er hensikten med å fremme et Dokument

nr. 8-forslag om en sak som den forrige regjeringen har det fulle og hele ansvaret for resultatet av? Er det behovet for å vaske hendene sine? For hensikten kan ikke være å bidra til gjennomføring av en universell utforming av Lysaker stasjon. Dette toget gikk mens Bondevik-regjeringen og statsråden fra Venstre hadde ansvaret, uten at de forsøkte å stanse det. Stoltenberg-regjeringen har, da den tiltrådte, prøvd å avbøte resultatene av den forrige regjeringens manglende styring av universell utforming av Lysaker stasjon. Dette er det redegjort godt for i saken og fra statsråden i papirene. Slik sett har denne saken fått et bedre utfall i forhold til universell utforming med ny regjering, men den er ikke ideell. At opposisjonspartiene er skuffet over at samferdselsministeren fraråder forslag om utredning, vitner om dårlig samvittighet i forhold til egen håndtering av saken da de hadde mulighet til å gjøre noe med den. De sier faktisk indirekte selv i innstillingen at det hadde vært behov for mer informasjon, slik at beslutninger om ombyggingen kunne vært tatt på et tilstrekkelig grunnlag.

I innstillingen skriver Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti at de har svekket tillit til at samferdselsministeren vil prioritere arbeidet med universell utforming, og at samferdselsministeren

«inntar en posisjon som representerer et tilbakeskritt i arbeidet med antidiskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne».

Det singler i glass når opposisjonen taler i denne saken. De grunnleggende planprosesser, valg og beslutninger om Lysaker stasjon ble foretatt i forrige periode. Da var representanten Tendens partifelle, Torild Skogsholm, samferdselsminister, og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti satt sammen i regjering. Det skulle man ikke tro når man leser representantforslaget. Forslaget har feil adresse.

I innstillingen viser en samlet komite bl.a. til at tilgjengelighet for alle er vedtatt som ett av fem hovedmål i Nasjonal transportplan. Flertallet

«forutsetter derfor at transportetatene arbeider aktivt og målrettet for å fremme universell utforming i alle aktuelle saker og prosjekter».

Videre sier vi:

«Komiteen forventer at arbeidet med universell utforming og tilgjengelighet for alle prioriteres høyt i hele transportsektoren gjennom forpliktende planer med milepæler.»

Dette bør være fokuset i etterkant av denne saken.

Jeg vil til slutt stille representanten Tenden fra Venstre et par spørsmål. Prosjektet Lysaker stasjon ble under den forrige regjeringen kvalitetssikret i henhold til retningslinjene for kvalitetssikring av statlige investeringsprosjekter over 500 mill. kr. Det omtales bl.a. i Bondevik II-regjeringens budsjettforslag for 2006. Har representanten Tenden noen formening om hvorfor ikke den daværende politiske ledelsen for Samferdselsdepartementet under kvalitetssikringen oppdaget feil og mangler i forhold til universell utforming? Syntes de at planene om å bygge stasjonen i kurve var god nok – den gang?

Vi er også gjort oppmerksom på at den forrige politiske ledelsen i Samferdselsdepartementet ble orientert om at Lysaker stasjon hadde åpenbare svakheter i forhold til

målet om tilgjengelighet for alle, bl.a. på en fagdag om universell utforming, og at den forrige politiske ledelsen valgte å gå videre med prosjektet, dvs. velge avbøtende tiltak i stedet for å endre på planene. Støtter Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti den forrige regjeringens valg? Hvorfor er ikke Venstre og, for den saks skyld, Høyre og Kristelig Folkeparti mer selvransakende, i stedet for å fyre løs på statsråd Navarsete? Hvorfor ikke heller bruke energien på å finne fram til reelle tiltak, utvikle løsninger og trekke lærdom av denne saken, ikke minst av det som skjedde da planene ble lagt?

Bård Hoksrud (FrP) [21:08:26]: Det kunne vært interessant å gå inn på Langelands innspill om å diskutere høyhastighetsbane, men jeg tror ikke vi skal gjøre det nå. Det er Lysaker stasjon vi diskuterer.

Jeg vil først påpeke at tilgjengelighet for alle er vedtatt som ett av fem viktige hovedmål i Nasjonal transportplan. Det er derfor viktig at alle transportaktørene arbeider aktivt og målrettet for å sikre at vi får en universell utforming.

Denne saken blir litt spesiell, fordi man opplever det litt som at dagens regjeringspartier og de som representerer den forrige regjeringens partier, bruker mesteparten av energien sin på å fokusere på hvem som har gjort hva, i stedet for å fokusere på hva man kan gjøre for å sikre at nye Lysaker stasjon vil tilfredsstillende kravene man setter som standard for en god og tilfredsstillende universell utforming.

For Fremskrittspartiet er det viktigst å fokusere på hva vi kan gjøre for å sørge for at den nye stasjonen skal sikre at også brukere som har nedsatt funksjonsevne, skal ha mulighet til å kunne bruke Lysaker stasjon på en god, effektiv og trygg måte. Det går jeg ut fra er intensjonen til alle. Men når man ser på hvordan man i merknads form og også i debatten uttrykker seg, føler vi at det kanskje er litt andre ting som er det som er hovedfokuset, og ikke det å fokusere på hvordan man kan sørge for at brukerne får en best mulig stasjon, som tilfredsstillende en universell utforming.

Fremskrittspartiet støtter forslaget som er fremmet i saken av Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre, men vi forutsetter selvfølgelig at forslaget ikke vil forsinke framdriften for når arbeidet med en ny Lysaker stasjon skal være ferdig. For oss kan det dessverre virke som om det er motvilje fra Regjeringens side som er grunnen til at man ikke vil be om at en uavhengig aktør skal få muligheten til å vurdere tiltak som kan bidra til at stasjonen, når den åpner, vil ha en bedre og riktigere universell utforming.

Det er viktig også å ha med seg at da vi hadde høring om NSB, var flere av de organisasjonene som var inne på høringen, veldig opptatt av dette med universell utforming. De følte at man ikke hadde vært villig nok verken fra NSBs eller fra andre aktørers side til å ta nødvendig høyde for universell utforming.

Jeg må også til sist få peke på at det er litt snodig at vi i Norge ikke klarer å oppfylle kravet om universell utforming, da det kom klart fram bl.a. fra flere organisasjoner på høringen at i Sverige klarer man det. Vi synes derfor at

det er litt merkelig at ikke vi klarer å utforme en ny og moderne jernbanestasjon på en måte som sikrer at alle, uavhengig av funksjonsevne, skal kunne benytte den på samme måte, når man kan gjøre det i nabolandet vårt, Sverige, som har klart å løse utfordringene med dette.

Jeg tar herved opp forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud har tatt opp de forslagene han refererte til.

Trond Helleland (H) [21:11:59]: Det blir ingen problemer med universell utforming når høyfartstoget kommer, sier Hallgeir H. Langeland. Nei, det blir bare ett problem, og det er at det antakelig ikke kan stoppe på Lysaker stasjon. Det er jo et problem, for det er et av landets mest trafikkerte knutepunkt og en stor stasjon.

En samlet opposisjon er skuffet over samferdselsministerens nei til vårt forslag. Lysaker stasjon er som sagt en av norsk jernbanes mest brukte stasjoner, og universell utforming burde være en selvfølge for nye stasjoner i 2007. Der tror jeg vi alle er enige. Jernbaneverkets arbeid med nye Lysaker stasjon er etter min mening et skoleeksempel på hvordan en mektig fagetat ignorerer viktige sider ved et stortingsvedtak og trumfer sin vilje igjennom. Jernbaneverket burde åpenbart ha forespurt den politiske ledelse i Samferdselsdepartementet om etatens oppfatning av hvilke prosjekter som omfattes av kravene til universell utforming, og om det var akseptabelt for departementet. Når det så blir avslørt at en har unnlatt en innhenting av aksept for sin tolkning, bruker en argumentet om fare for forsinket ferdigstillelse. Alle vet hvor negativt en utsettelse vil bli mottatt, og etaten får viljen sin.

Denne saken er jo nå i ferd med å bli en boksekamp mellom tidligere og nåværende regjeringspartier. Da er jeg veldig glad for at det eneste partiet som ikke har sittet i noen av de to regjeringene, har gitt sin tilslutning til den tidligere regjeringens merknader. Det er veldig hyggelig at Fremskrittspartiet gir sin tilslutning.

Det som er problemet her er etter min mening rett og slett at Jernbaneverket har ignorert de signalene som er kommet. De burde være klar over, som Hallgeir H. Langeland sa, at universell utforming skal være en selvfølge. Så ser vi altså at det ikke er universell utforming av Lysaker stasjon. En kan si at den tidligere regjeringen burde gjort en bedre jobb, og at den nåværende regjering burde sørget for at ting kom i orden, men det er Jernbaneverket som fagetat faktisk har hovedansvaret for å sørge for at dette vedtaket om universell utforming, blir fulgt opp.

Det som det er viktig å reise spørsmål ved, er de rødgrønnes nei til å se på saken på nytt. Den løsningen som nå velges, vil påføre alle operatører som betjener, eller som kan komme til å betjene, stasjonen, regningen for Jernbaneverkets rot og den lite framtidrettede løsningen en går for. Dersom det skal åpnes for andre jernbaneselskap enn NSB – NSB selv har jo vært veldig skeptisk til den tilleggsregningen de får ved at Jernbaneverket ikke har gjort jobben sin – og hvis andre aktører kommer inn, Ofotbanen, svenske SJ eller andre som skulle trafikkere

Lysaker stasjon, hva da? Da er det altså jernbaneselskaperne som får regningen, mens infrastrukturtilbyderen, Jernbaneverket, slipper unna. Hva med EUs tekniske krav til stasjoner som skal betjene høyhastighetstog? Kan samferdselsministeren her fra Stortingets talerstol svare på om hun vil la Jernbaneverket få velte regningen for sin tabbe over på NSB? Hvor mye vil tilpasningene koste NSB? Hvordan vurderer Statens jernbanetilsyn den løsning man nå går for?

Det interne notatet samferdselsministeren mottok fra NSBs konsernsjef Einar Enger den 4. august i fjor, er blitt kjent for forslagsstillerne. NSB er her svært klare på at den løsning Jernbaneverket legger opp til, er en dårlig løsning. Det er ubehagelig som statsråd å måtte ta belastningen med forsinkelse og ekstra kostnader for stasjonen, men det er så store konsekvenser knyttet til dette å bygge en stasjon som skal vare, og som krever spesielle materielltilpasninger, at det burde man faktisk koste på seg.

En jernbanestasjon som Lysaker, som nå bygges om, og som skal betjene et moderne jernbanenett på Østlandet i mange, mange år framover, burde være i orden og i tråd med de vedtak Stortinget har fattet, når den åpner. Dette er en sak som etter min mening viser at her er det en fagetat som har kjørt sitt løp. Så har den forrige regjering ikke gjort nok for å gripe inn – det kan jeg godt innrømme – selv om det møtet som det vises til, faktisk var avholdt etter valget, så vidt jeg kan skjønne, den 15. september i 2005. Det burde også representanten Langeland være kjent med, at når de rød-grønne faktisk vant valget, var kanskje ikke tiden inne for store, nye politiske framstøt. Desto viktigere var det da at den nye, handlekraftige rød-grønne regjeringen hadde tatt seg tid til å gripe inn i dette før det var for sent. Det skjedde altså ikke, og nå står vi her uten noen god løsning for Lysaker stasjon.

Jan Sahl (KrF) [21:17:05]: En samlet komitee forutsetter at transportetatene arbeider aktivt og målrettet for universell utforming i alle saker og prosjekter. Alle løsninger må tilpasses mennesker med nedsatt funksjonsevne. Komiteen forventer at tilgjengelighet for alle prioriteres høyt i hele sektoren, og komiteen er enig om at utformingen av nye Lysaker stasjon burde vært gjennomført på en bedre måte. Det er skuffende at vi ikke har lyktes med å tilrettelegge den nye stasjonen for alle.

Derfor har Kristelig Folkeparti fremmet forslag sammen med Venstre og Høyre om å få tilpasset planene og den videre utviklingen slik at den nye Lysaker stasjon blir mest mulig tilgjengelig. Vi hadde håpet å få det til uten at det pågående byggearbeidet måtte stanses. Jeg vil understreke at Kristelig Folkeparti hele tiden har vært opptatt av at prosjektet ikke skulle stoppes, for vi er fullstendig klar over at man har kommet betydelig langt med arbeidet. Men vi ønsket avbøtende tiltak eller en tilpasning, som det står i forslaget, og best mulige løsninger. Det er bra at noen tiltak er iverksatt. Jernbaneverket mener at disse tiltakene gjør at kravet om universell utforming innfris fram til plattformkanten.

Jeg tror vi alle er enige om at kravet om universell utforming ikke stopper ved plattformkanten. Fra plattform-

kanten skal vi jo tross alt komme oss på toget. Det er trist at en stasjon på det norske jernbanenettet som bygges i 2007, ikke sikrer tilgjengelighet til toget for alle som ønsker det. Her er Stortingets klare målsetting ikke oppfylt. Kristelig Folkeparti vil ved å støtte mindretallsforslaget gi et klart politisk signal om at universell utforming i transportsektoren skal være på plass i nye prosjekt. Det er et viktig politisk mål, og det skal gjennomføres i virkeligheten.

Vi ser klart og tydelig behovet for utarbeiding av tilgjengelighetsstandarder for jernbanestasjoner og materiell, men også for andre kollektive transportmidler. Vi ber samferdselsministeren rette oppmerksomheten mot tematikken, og vi ber om at Stortinget orienteres underveis om det arbeidet som gjøres.

Vi deler målet og intensjonen om universell tilrettelegging. Vårt felles mål er godt beskrevet i de innledende merknadene som vi står felles om, helt i begynnelsen av innstillingen. Det er viktig at både posisjons- og opposisjonspartiene har oppmerksomheten rettet mot universell tilgjengelighet, og at vi på begge sider følger opp med de virkemidlene vi har.

Jenny Klinge (Sp) [21:20:19]: Universell utforming handler om å inkludere. Det handler om å skape fysiske og praktiske løysingar som flest mogleg kan bruke, uavhengig av eventuelle funksjonshemmingar.

Å ha redusert funksjonsevne i forhold til eit gjennomsnittsmenneske betyr ikkje at ein ikkje kan fungere i alle situasjonar. Det er fysiske og praktiske hindringar som er med på å redusere den moglegheita såkalla funksjonshemma menneske har for å få til det dei vil. Ofte er desse hindringane skapte av dei som planlegg og teiknar bygg og anlegg, fordi dei ikkje tenkjer tilstrekkeleg over korleis dei skal oppnå å gjere desse tilgjengelege for flest mogleg. Vi har rett og slett ikkje hatt tradisjon for å tenkje universell utforming. Omgrepet er òg relativt nytt. No er det likevel ei haldningsendring på gang, og universell utforming blir i fleire planverk teke med som eit av hovudmåla; òg i Nasjonal transportplan.

Dessverre glepp det somme tider, og det har det gjort i planprosessen om Lysaker stasjon. Nokre prosessar kjem for langt før slike gleppar blir oppdaga, og det gjeld i denne saka òg. Dersom prosjektet skulle ha vore stoppa, burde det skjedd under Bondevik II-regjeringa. Slik sett stiler eg meg heilt attom det som både Langeland og Johansen seier i innlegga sine. Det handler om store kostnader og forseinkingar, som òg vil påverke utbygginga av det nye dobbeltsporet mellom Lysaker og Sandvika.

Når det er sagt, vil eg understreke det poenget som Irene Johansen kom med, nemleg at det viktigaste no, er å lære av dei feila som er gjorde, og kome seg vidare i arbeidet for universell utforming. Derfor er eg fornøgd med at Samferdselsdepartementet har bedt Jernbaneverket og NSB om å leggje fram korleis dei vil arbeide for å oppnå universell utforming framover. Som sagt handler dette om å inkludere.

Borghild Tenden (V) [21:22:24]: Bakgrunnen for dette representantforslaget er at Lysaker stasjon ikke blir til-

rettelagt for alle uansett funksjonsdyktighet, og samtidig et forsøk på å finne ut hvordan dette kan håndteres ut fra den situasjonen vi står overfor.

Jeg ser av svar på spørsmål fra representanten Hallgeir Langeland at det er viktig for samferdselsministeren å nedtone det arbeidet som Bondevik II-regjeringen gjorde på dette området, og samtidig sette ord på at det ble tatt tak i saken da den nåværende regjering var på plass. Jeg forventer da at statsråden i sitt innlegg her i dag opplyser om hvilke konkrete grep som er tatt for å legge forholdene til rette for dem med nedsatt funksjonsdyktighet.

Som det står i forslaget, ble daværende statssekretær i Samferdselsdepartementet, Arnfinn Ellingsen fra Venstre, på et seminar om universell utforming den 15. september 2005, gjort kjent med at Lysaker stasjon var planlagt utformet i strid med Stortingets krav om universell utforming, og at stasjonen i praksis ville bli utilgjengelig for en rekke grupper mennesker grunnet et stort gap mellom tog og perrong. Informasjonen på dette møtet førte til at Ellingsen kjapt tok et møte med Jernbaneverket i Samferdselsdepartementet den 22. september 2005, der det ble gitt klare signaler om at departementet ønsket en gjennomgang av Lysaker stasjon.

I et påfølgende brev fra Samferdselsdepartementet til Jernbaneverket ber departementet om en særskilt redegjørelse om etatens planer for hvordan prinsippet om universell utforming ville bli fulgt opp. Grunnen til at det ikke ble tatt grep i forhold til nye reguleringsplaner, var at politisk ledelse i Samferdselsdepartementet ble ført bak lyset av Jernbaneverket, da de opplyste at broen over Lysakerelven var fredet, og at stasjonen følgelig ikke kunne endres på. Dette har jeg fått opplyst av daværende statssekretær Arnfinn Ellingsen, og det kan supplere noen av opplysningene til Langeland og være svar til representanten Johansen.

Jeg synes denne saken er trist av flere grunner. Man har på Stortinget, i fylkesting og i kommunene snakket lenge og varmt om tilrettelegging. I Stortinget – i forbindelse med stortingsmeldinger helt fra 1999 og i BRA-programmet i forbindelse med NTP-er – har man understreket at kollektivnettet må utformes slik at det er tilgjengelig for alle grupper av reisende, gjennom utforming av holdeplasser og stasjoner. Begrepet «universell utforming» ble tatt i bruk som en presisering og en tydeliggjøring av at alle skal kunne benytte det ordinære tilbudet i så stor utstrekning som mulig, uten behov for bistand.

Parallelt med dette har altså Lysaker stasjon blitt planlagt og påbegynt uten at planleggerne har brydd seg om å høre hva politikerne sier. Dette synes jeg er svært alvorlig. Vi kan ikke ha det slik at budskap fra fylkesting og storting ikke ser ut til å nå ut til dem som jobber med saken. Snakker vi for døve ører? Hvem er det som bestemmer? Lever etatene sitt eget liv? I så fall er det et brudd på stolte demokratitradisjoner.

Parallelt med mange og lange innlegg om universell tilrettelegging her i denne salen har Jernbaneverket planlagt og bygd Norges tredje største stasjon i en kurve som fører til vansker for togfører med hensyn til å ha oversikt over hele togsettet, og glippen mellom tog og perrong skaper vansker for store deler av befolkningen.

Jeg kjenner denne stasjonen godt, og jeg har fått mange innspill fra ingeniører om at stasjonen kunne vært bygd rettere enn det som er tilfellet nå. Jeg hører at Jernbaneverket sier at da måtte man ha flyttet stasjonen til Oslo, men det er derfor det har vært så viktig å få andre aktører til å se på denne saken. Det vil imidlertid ikke statsråden og regjeringspartiene.

I innstillingen står det:

«Forhold knyttet til tilgjengelighet kunne vært belyst langt tidligere om dette var blitt politisk prioritert. I stedet kan det virke som om saken av politiske grunner ikke har blitt løftet fram til åpen debatt.»

Dette er med respekt å melde en insinuasjon som jeg mener regjeringspartiene kunne holdt seg for gode til. Jeg vil på det sterkeste avvise dette og kan tilføye at frustrasjonen var ganske stor da statsråd og statssekretær i Bondevik II-regjeringen oppdaget hva som var i ferd med å skje, nemlig at Jernbaneverket ikke hadde forholdt seg til politiske signaler om universell utforming.

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:27:28]: Planlegginga av nye Lysaker stasjon har gått føre seg sidan 1991, og gjeldande planar er vedtekne etter omfattande lokalpolitisk handsaming. Planane for ombygginga av dagens stasjon var derfor i hovudsak lagt allereie før Stortinget si handsaming av Nasjonal transportplan i 2004. Samferdselsdepartementet gav hausten 2004 – under den førre politiske leiinga – retningslinjer til etatane om utarbeiding av handlingsprogram som oppfølging av NTP 2006–2015. Her vart det lagt til grunn at universell utforming skal vere eit gjennomgåande premiss i etatane sitt arbeid med handlingsprogramma, i dialog med brukarmedverksingsgruppene. Fokuseringa på universell utforming har auka betydeleg etter stortingsvedtaket i 2004 og Regjeringa sin handlingsplan, Bedre infrastruktur, Rullende materiell, Aktiv logistikkforbedring – BRA – som vart lagd fram våren 2006.

Då noverande politiske leiing i Samferdselsdepartementet tok over hausten 2005, tok me tak i saka for å sjå på kva for tiltak som kunne setjast i verk for å gjere den nye stasjonen best mogleg for alle grupper av reisande. På bakgrunn av møtet med Jernbaneverket og togoperatørane 21. november 2005, og departementet si handsaming av saka i desember 2005, vart det klart at planlegginga av Lysaker stasjon allereie var komen så langt at ei endring eller flytting av stasjonen ville føre til betydelege forseinkingar, auke i byggjekostnadene og/eller lågare kundegrunnlag. Samstundes ville ein ikkje ha nokon garanti for at ei alternativ plassering av stasjonen ville gje ei fullgod løysing for trygg, sjølvbetent av-/påstiging for reisande med særlege behov.

Etter ei grundig vurdering av ulike alternativ og etter samråd med Jernbaneverket og Statens jernbanetilsyn bestemte departementet seg for å be Jernbaneverket arbeide vidare innanfor vedtekne reguleringsplanar. Hovudgrunnen til at departementet ikkje tilrådde flytting av stasjonen var at dette ville føre til ein kostnadsauke i hundremillionarklassen, og forseinke ferdigstillinga av stasjonen med opptil fleire år, med dei store negative konsekvensane dette ville ha fått for trafikkflyten i vestkorridoren.

(Statsråd Navarsete)

I brev av 21. desember 2005 summerer departementet opp sine vurderingar og føringar til Jernbaneverket om det vidare arbeidet med nye Lysaker stasjon. Jernbaneverket vart m.a. bedt om å greie ut effektive og målretta tiltak på stasjonen for å leggje til rette for at alle reisande skal kunne nytte stasjonen, inkludert dei som har særskilte behov.

Eg vil sterkt ta avstand frå representanten Hoksrud sin påstand om at alle krefter blir brukt på å spele svarteperspill med den førre regjeringa. Eg fokuserer på følgjande: I 2006 har Jernbaneverket, etter pålegg frå departementet i brev av 21. desember 2005, vurdert og tilrådd ei rekkje tiltak med sikte på å minske avstanden mellom tog og plattformkant. I samsvar med krav frå Statens jernbanetilsyn har Jernbaneverket forplikta seg til at maksimal usikra avstand mellom tog og plattformkant ikkje skal overstige 25 cm. I mitt brev til transport- og kommunikasjonskomiteen av 13. februar 2007 i samband med handsaminga av denne saka, er det gjort nærare greie for tiltak som skal gjennomførast på Lysaker stasjon for å oppnå best mogleg tilgjenge for reisande med særskilte behov.

Eg kan forsikre komiteen om at arbeidet med universell utforming og tilgjenge for alle no vert prioritert høgt av Samferdselsdepartementet. Departementet har m.a. bedt Jernbaneverket om å utarbeide ein plan med milepælar for korleis prinsippet om universell utforming av Jernbaneverkets infrastruktur kan følgjast opp. Departementet har òg bedt om at Jernbaneverket i dette arbeidet legg vekt på behovet for tiltak som kan medverke til best mogleg samverke mellom infrastruktur og materiell. Målet er å leggje fram ein slik samla plan for Stortinget i samband med Nasjonal transportplan 2010–2019.

Når det gjeld forslag 1 i Dokument nr. 8-forslaget, peikar mindretallet i innstillinga m.a. på at ei slik utgreiing ikkje nødvendigvis ville krevje stans i utgreiingsarbeidet. Til det vil eg minne om at prosjektet no er kome så langt at spor 1 og 2 vil bli opna allereie denne sommaren. Eg kan derfor ikkje skjønne anna enn at ei slik utgreiing i så fall berre vil ha teoretisk interesse. Det er lov å ynskje, men å leggje om denne stasjonen no, utan stans i arbeidet, er rein ynsketenking.

Så til kritikken om at eg og Regjeringa har vore unnfallande i saka om Lysaker stasjon: Det var ikkje noka lett avgjerd å ta, det skal eg gjerne medgi, men vår vurdering var altså at då vi kom inn i regjeringskontora hausten 2005, var planane for Lysaker stasjon allereie komne så langt at dei negative konsekvensane av å stanse planane rett og slett vart for store.

Mitt utgangspunkt har derfor vore, etter at avgjerda om å arbeide vidare innafør gjeldande reguleringsplanar vart teken, å finne fram til best moglege avbøtande tiltak gitt at stasjonen no eingong ligg der han ligg. Så vidt eg veit har Samferdselsdepartementet heller ikkje under den førre politiske leiinga, korkje før eller etter den mykje omtala fagdagen i Jernbaneverket 15. september 2005, gitt noko signal til Jernbaneverket om at det var aktuelt å starte ein ny reguleringsplanprosess for Lysaker stasjon. Eg meiner

derfor at det blir feil å kritisere meg og denne regjeringa for at nye Lysaker stasjon vert liggjande der han ligg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Helleland (H) [21:32:59]: Jeg hører statsråden sier at hun ikke har bidratt til at dette er blitt et svarteperspill, og det er jeg veldig glad for. Men jeg merker meg at iallfall partiet SV har ønsket å gjøre dette til et svarteperspill. De sendte et spørsmål til departementet som de for det første sendte utenom komiteen, og som for det andre ble gjort kjent for komitemedlemmene i dag – altså lenge etter avgivelse – med én hensikt, nemlig å prøve å sette den forrige regjeringen i et dårlig lys, istedenfor å ville ønske å få til gode løsninger på Lysaker stasjon. Den kritikken går til SV. Men statsråden stiller seg ikke ansvarlig for SV, så da skal jeg heller spørre: Når det gjelder de økte kostnadene som nå NSB og eventuelt Flytoget og andre nye operatører, hvis det kommer nye operatører, vil få knyttet til at Lysaker stasjon ikke er universelt utformet, mener statsråden det er riktig at jernbaneselskapene må dekke det, eller ser statsråden andre løsninger for å dekke de økte kostnadene som togoperatørene får?

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:34:03]: Fyrst vil eg seie at svaret til SV gjekk frå departementet i dag, og det vart spesielt gitt beskjed om at det òg skulle distribuerast til resten av komiteen, så dei i alle fall fekk opplysningane på same tid.

Når det gjeld kven som skal betale for eventuelle tilpassingar av materiell, er det ikkje teke avgjerd om det. Det er ei sak som må drøftast med selskapa og Jernbaneverket. Eg legg opp til at me skal ha gode og ryddige diskusjonar om det. Det har vore tema, men det er ikkje teke noka avgjerd så langt.

Borghild Tenden (V) [21:34:50]: Et av forslagene fra opposisjonspartiene er at Stortinget ber Regjeringen orientere Stortinget om arbeidet med tilgjengelighet for alle gjennom universell utforming for alle stasjonsanlegg for jernbanen i planperioden for Norsk transportplan (NTP) 2006–2015. Dette får ikke flertall her i dag, men mitt spørsmål er: Sitter statsråden på denne oversikten? Og kan vi nå være trygge på at vi ikke får flere slike saker som Lysaker stasjon?

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:35:26]: Det statlege jernbanenettet har i dag 357 stasjonar i bruk for persontrafikk. Dei er etablerte over ein periode på over 150 år under ulike etableringskriterium og ulike standardkrav. Den største utfordringa for realisering av tilgjenge for alle og universell utforming ligg derfor i å tilpasse og forbetre eksisterande stasjonar til nye tilgjengekrav. Denne regjeringa har auka ramma til jernbaneinfrastrukturen med 50 pst. i 2007-budsjettet. Det er ein formidabel auke i forhold til det som tidlegare regjeringar har gjort. Det gjer det iallfall mogleg å nå målet om universell utforming atskillig raskare enn ein ville ha gjort om den førre regjeringa hadde vorte sitjande med dei rammene som då galdt.

Så fokuset er der. Det blir laga ein plan for det. Det skal lagast milepælar. I alle høve: Sjølv med denne regjeringa si aktive satsing på jernbane, vil det måtte ta noka tid.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [21:36:54]:

Jeg vil benytte anledningen til å berømme forslagsstillerne for å ha fremmet dette forslaget. Det er sterkt beklagelig at posisjonen, og spesielt saksordføreren, prøver å latterliggjøre dette forslaget. Saksordføreren sier at dette er et typisk forslag som man fremmer når man er kommet i opposisjon. Det blir håpløst hvis man ikke skal kunne fremme forslag hvor man peker på åpenbare svakheter i offentlig planlegging. Jeg vil også berømme de tidligere regjeringspartiene for at de er såpass store at de kan innromme at det ble gjort feil også under den forrige regjeringen. Der har nok representanten Langeland et godt stykke igjen.

Dette gjelder jo en viktig sak, det gjelder universell utforming. Det gjelder også Lysaker stasjon, som altså er et av de største kollektivtrafikkerte områdene i landet. På en stasjon hvor det er såpass mye trafikk er det veldig viktig at man får lagt forholdene godt til rette for de reisende. Dette gjelder jo ikke bare Lysaker stasjon, nesten samtlige togstasjoner i Oslo- og Akershus-området har behov for oppgraderinger og at det blir lagt til rette for alle typer reisende, men også at det blir lagt til rette for at de reisende har gode parkeringsforhold, for det er en forutsetning for at folk skal velge toget som transportmiddel.

Når det gjelder Lysaker stasjon, har jeg nevnt at det er en av de togstasjonene som har størst trafikk her i landet. Dette er en stasjon som også fremover vil være under stort press. Vi får nå den store utbyggingen på Fornebu – en helt ny by på Fornebu som også vil ligge ved Lysaker stasjon. Man kan jo spørre seg om når neste utbedring av Lysaker stasjon vil måtte skje når man ikke er i stand til å gjøre dette på en skikkelig måte når man først er i gang.

Det denne saken viser – og det er sørgelig – er hvor dårlige vi i dette landet er til å planlegge, det viser at det er åpenbare mangler i offentlig planlegging og at vi ikke er i stand til å gjøre jobben på en skikkelig måte når vi først er i gang.

Truls Wickholm (A) [21:40:01]: Universell utforming er noe av det viktigste vi kan gjøre for å inkludere alle i samfunnet vårt. Alle skal kunne bruke det samme utstyret, alle skal kunne kjøre de samme togene. Men tradisjon og oppfattelse om hva som er fint og estetisk riktig, kommer ofte i veien. Jeg står f.eks. nå på helt feil talerstol. Stortinget har en talerstol som skal være for alle – den er det ingen av representantene i dag som har valgt å bruke. Det sier kanskje litt om hvordan vi alle ser på bruken av universell utforming.

Så merker jeg meg all kritikken som kommer mot vår regjering og vår statsråd. Høyres Trond Helleland slenger kjekt ut at man godt kunne kostet på seg noen ekstra kro-

ner på denne stasjonen. Vår regjering bygger faktisk stasjoner der forrige regjering var mer opptatt av å klippe snorene til dem.

15. september 2005 hadde vi vunnet valget, men det hindret ikke Kristin Clemet i etterpå å godkjenne et stort antall privatskoler hun visste var i strid med den nye regjeringens politikk. Det sier kanskje noe om hvem som var det handlekraftige partiet i regjeringen. Jeg legger også merke til at det er Høyre som nå sier at de godt kan bære en del av ansvaret, mens Venstre understreker at her er de ført bak lyset av Jernbaneverket og nærmest lurt opp i stry.

Samferdselsministeren i denne regjeringen viser nå at hun tar dette på alvor. Hun har også tatt grep overfor Jernbaneverket, som hun gjorde rede for. Vi må, selv om vi er fra forskjellige partier, ha tillit til at vi faktisk gjør det vi sier vi skal gjøre.

Tiden etter valget i 2005 handlet for oss mest om å skaffe penger til de prosjekter som forrige regjering hadde satt i gang. Skulle vi da også tatt oss tid til å kvalitetssikre dem helt på nytt, kan jeg garantere at det fra opposisjonen hadde blitt ganske stor huskestue, for å si det sånn, fordi vi ikke videreførte prosjektene.

Kanskje var strategien fra Venstres Torild Skogsholm at denne stasjonen aldri skulle bygges, siden hun så helt åpenbart ikke hadde budsjetter til å videreføre den utbyggingen hun selv hadde satt i gang.

Jeg må si meg enig med sakens ordfører i at dette er et opposisjonsforslag. Her ville dialog vært det riktigste. Det viktigste i denne saken blir imidlertid å vise at man blir stemt ned, for å kunne sitte på sin høye hest etterpå, når man helt bevisst fremmer forslag om akkurat på hvilken måte statsråden skal foreta sin myndighetsutøvelse.

Hallgeir H. Langeland (SV) [21:42:55]: Lat meg starta med å oppklara ei openberr misforståing, for SV vart skulda for ikkje å senda spørsmål via komiteen. Problemet var heller at komiteen ikkje ville senda dette spørsmålet. Komitesekretæren sa at det var umogeleg å senda det spørsmålet frå komiteen si side. Og som det kloke partiet SV er, sende me det då frå SVs gruppe. Så til representanten Helleland vil eg berre seia at det er ei openberr misforståing når han hevdar at me ikkje har gjort det – svaret er at me ikkje fekk lov.

Så til representanten Kielland Asmyhr. Eg er veldig glad for at Framstegspartiet òg brukar noko av denne kvelden til å snakka om jernbane. Så langt har det stort sett berre dreidd seg om bompengar. Møtet har vel no i fleire timar dreidd seg om Framstegspartiet sine innlegg mot bompengar. Då var det veldig greitt å få ein som var oppteken av jernbane og universell utforming til slutt. Så var poenget om ein var oppteken av å sjå bakover. Nei, ikkje i det heile – men ein må f.eks. rippa opp i at Framstegspartiet, som klarte å få på plass 1 mill. kr på vegsatsing i løpet av tre budsjettforlik, ikkje gjorde noko med universell utforming då dei sat i posisjon. Det er viktig at folk hugsar historia og ikkje berre kjem med populistiske utspel på kort sikt. Då må ein på ein måte ta dei realitetane som er. Og dersom det er lite pengar for Framstegspartiets

representantar, som seier at dei 850 mill. kr som det er inngått kontraktar for, kan me berre gløyma, og dei 7 milliardar kr må ein venta med å få investert i jernbane, så var det kanskje veg likevel ein snakka om då ein snakka om jernbane den eine gongen.

Til slutt: Saksordføraren og fleirtalspartia er veldig opptekne av å sjå framover, slik at me slepp å diskutera universell utforming. Som eg sa i innlegget mitt tidlegare, har me nettopp vore i Stockholm. Universell utforming er ikkje eit tema i Sverige. Det skal heller ikkje vera eit tema i Noreg. Derfor er det verkeleg ei utfordring for den raudgrøne regjeringa å gjera det motsette av det den førre regjeringa gjorde, nemleg å rydja opp i problemstillingane knytte til universell utforming. Det gjorde ikkje Venstre, det gjorde ikkje Høgre, og det gjorde ikkje Kristeleg Folkeparti. Eg meiner – og kjem til å stå på – at det skal den raud-grøne regjeringa gjera. Ikkje minst når me skal byggja dei høgfaststoga som skal redusera forureininga i Noreg, skal det vera universell utforming.

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:46:02]: Eg tek ordet igjen – av to årsaker.

Den eine er at eg vil slå fast at det ikkje ville ha vore mogleg å oppnå universell utforming dersom ein skulle ha plassert stasjonen der han ligg i dag. Med det materiellet me har i Noreg, der godstog og persontog trafikkerer dei same stasjonane, er det knapt mogleg å oppnå ei universell utforming – sjølv om stasjonen hadde lege i rett linje. Det ser me ved andre stasjonar, og det er ei stor utfordring for oss. Det er det gjort greie for i brev til komiteen av 13. februar 2007. Realitetane må ein ta inn over seg, anten ein kjem frå det eine eller det andre partiet.

Den andre årsaka til at eg igjen bad om ordet, er at det er eitt moment som druknar i debatten i kveld. Når ein høyrer på debatten, kan ein få inntrykk av at me byggjer ein dårleg stasjon. Det gjer me ikkje. Dette vert ein ny, flott og moderne stasjon som på alle måtar vil verte betre for dei reisande enn dagens stasjon er. Og for dei som treng spesiell tilrettelegging, vil den nye stasjonen verte ein heilt annan enn dagens stasjon. Det vert

- ei oppgradering av tilkomsten til stasjonen
- ei universell utforming av tilkomsten til plattform – heis, rulletrapper og ramper
- ei god merking
- ei plattform med større lengd og større areal, med varme, klimavern, kontrastmarkering, sklisikring, leiljos osv.

Me får ikkje heilt eliminert det me skulle ha gjort, nemleg å redusere avstanden frå plattform til tog. Men, som sagt, det å redusere avstanden til det han skulle ha vore dersom me hadde hatt universell utforming – altså 7,5 cm horisontalt og 5 cm vertikalt – ville ein heller ikkje ha greidd med ein stasjon i rett linje. Det er realitetar som me må halde oss til i debatten.

Det vert ein ny og flott stasjon, som vil tene ei mengd passasjerar i deira ferd til og frå arbeid og andre aktivitetar. Eg gler meg til nye Lysaker stasjon vert ferdig, og eg er heilt sikker på at han vil verte ein tenleg og god stasjon for alle.

Trond Helleland (H) [21:48:39]: Det begynner å bli sent – og jeg skal snart ta toget via Lysaker stasjon hjem til Drammen – så jeg bør vel ikke holde et så langt innlegg. Men etter Langelands og Wickholms innlegg er det nødvendig å ta ordet.

Jeg synes statsråden svarer bra i denne saken. Hun tar faktisk tak i realitetene og diskuterer dem, mens representantene som er satt til å forsvare Regjeringens politikk, kun er opptatt av å henge ut forslagsstillerne og av å snakke om snøen som falt i fjor – istedenfor å se framover. Det synes jeg er skuffende, særlig av to representanter som er såpass opptatt av jernbane, og som er såpass opptatt av miljøet og av tilpasningen for funksjonshemmede – noe jeg trodde de faktisk var. Det hadde kanskje vært hyggelig om representantene hadde kommet med noen konstruktive innspill og forslag til hvordan dette problemet kunne løses.

Statsråden sier at det er umulig å løse problemet. Det sier Jernbaneverket, og det er naturligvis Jernbaneverket statsråd Navarsete forholder seg til. Det er nettopp derfor vi sier i representantforslaget at vi ønsker at «en uavhengig aktør» skal se på dette.

Representanten Tenden var i stad opptatt av at flere hadde gitt innspill om at det faktisk er mulig å gjøre noe med dette problemet – med denne utfordringen. Men det ønsker altså ikke flertallet å ta seg bryet med.

Vi har ikke noe ønske om å utsette denne flotte stasjonen, med klimaanlegg osv. Vi har et ønske om å få denne stasjonen så flott at også funksjonshemmede kan ta den i bruk. Der ligger problemet, der ligger utfordringen – og vi ønsker å gjøre noe med dette. Vi ønsker å sette dette under debatt – og under lupen. Det ønsker ikke Regjeringen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 2413)

L o d v e S o l h o l m tok her over presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten: Stortinget går då til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det sett fram 13 forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Jan Bøhler på vegner av Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 2, frå Laila Dāvøy på vegner av Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 3, frå Laila Dāvøy på vegner av Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti
- forslag nr. 4, frå Laila Dāvøy på vegner av Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre
- forslaga nr. 5–8, frå Vigdis Giltun på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 9, frå Laila Dāvøy på vegner av Høgre og Kristeleg Folkeparti

- forslag nr. 10, frå Laila Dāvøy på vegner av Kristeleg Folkeparti og Venstre
- forslaga nr. 11–13, frå Laila Dāvøy på vegner av Kristeleg Folkeparti

Det blir først votert over forslaga nr. 11–13, frå Kristeleg Folkeparti.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av NOU 2004:18 Helhet og plan i helse- og sosialtjenestene gjøre endringer slik at ikke forskjeller i finansierungsordninger er til hinder for en god balanse mellom sykehjem og omsorgsboliger.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide retningslinjer for å sikre tverrfaglig kompetanse fra ulike typer fagpersonell i kommunehelsetjenesten.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre at det i kommunene er en ansatt fagperson som innehar et koordineringsansvar for familier med et funksjonshemmet barn.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Kristeleg Folkeparti vart med 96 mot 8 stemmer ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.59.40)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 10, frå Kristeleg Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å senke den kommunale egenandelen knyttet til brukere med stort omsorgsbehov til 20 prosent.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Kristeleg Folkeparti og Venstre vart med 91 mot 13 stemmer ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 22.00.01)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 9, frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre at det på alle barneavdelinger i sykehus er en ansatt fagperson som innehar en rådgiverfunksjon for familier som venter eller har fått et funksjonshemmet barn.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti vart med 83 mot 21 stemmer ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 22.00.26)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 5–8, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak om minimumsstandard for dekningsgrad av leger ved norske sykehjem.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen tillegge Sosial- og helsedirektoratet godkjenningsmyndighet for bemanningsplanene ved sykehjem og i hjemmesykepleien, slik at behandlings- og pleietrengende syke eldre sikres et faglig forsvarlig nivå på bemanningen, uavhengig av bosted.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre toppfinansieringen for ressurskrevende brukere slik at innslagspunktet for toppfinansiering reduseres til 600 000 kroner og statlig finansiering dekker 80 prosent av overskytende utgifter.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre forskrift av 21. desember 1988 om vederlag for opphold i institusjon, slik at fribeløpet settes til 25 prosent av grunnbeløpet i folketrygden.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet vart med 81 mot 23 stemmer ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 22.00.46)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 4, frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til et skolefritidstilbud for større barn med funksjonshemming for å sikre barna en aktiv fritid og gi foreldrene mulighet til å kombinere arbeid og familieliv.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre vart med 77 mot 27 stemmer ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 22.01.10)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 3, frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en vurdering av konsekvensene av å slette langtidspasienter på sykehjem fra fastlegens liste i kombinasjon med opprettelse av flere legestillinger i sykehjem.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti vart med 74 mot 30 stemmer ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 22.01.29)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det opprettes etiske komiteer for sykehjem.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre vart med 66 mot 38 stemmer ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 22.01.54)

Presidenten: Det vil så bli votert alternativt mellom delar av tilrådinga og forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak i tilknytning til St.prp. nr. 1 (2007- 2008). Denne må bygge på omsorgsmeldingens fem hovedstrategier:

- Kvalitetsutvikling, forskning og planlegging
- Kapasitet og kompetanseheving
- Bedre samhandling og medisinsk oppfølging
- Aktiv omsorg
- Partnerskap med familie og frivillige

Det vises særskilt til forslagene i omsorgsmeldingen når det gjelder satsingen på forskning, demensutfordringen, palliativ behandling, forebygging av ensomhet gjennom dagaktiviteter mv. og bedre vilkår for dem som har langvarige og krevende omsorgsoppgaver for pårørende.

Stortinget ber i tillegg Regjeringen blant annet om å vurdere følgende tiltak:

- Gjennomgang av autorisasjonsordningene i sosial- og helsetjenestene
- Styking av det nasjonale forskningsprogrammet på eldreomsorg tilknyttet Norges forskningsråd
- Retningslinjer for å sikre tverrfaglig kompetanse fra ulike typer fagpersonell i kommunehelsetjenesten
- Kartlegging av dagens fysioterapitjeneste og gjennomgang av finansieringsordningene for fysioterapeuter
- Tiltak for å sikre kompetanse ved sykehusene og i kommunene overfor familier som venter eller har fått et funksjonshemmet barn»

Komiteen hadde tilrådd:

I

Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsproposisjon om omsorgspolitikken der Regjeringens og Stortingets foreslåtte og vedtatte tiltak integreres, og der fremdrift og økonomi inngår.

III

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå refusjonsordningene for fysioterapeuter med tanke på å redusere ventetid og gjøre tjenestene lettere tilgjengelige for pasientene.

IV

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en ordning der en familie kan beholde omsorgslønn og eventuelt andre økonomiske tilskudd i inntil tre måneder etter at et funksjonshemmet barn dør.

Regjeringen bes også å utarbeide en ordning der omsorgslønn i slike tilfeller skal gi rett til arbeidsledighetstrygd.

V

Stortinget ber Regjeringen i sitt arbeid med egenandeler vurdere å gi fritak for egenandeler for rusmiddelavhengige, psykisk syke og eldre, der det benyttes oppsøkende virksomhet fra helsetjenesten, for eksempel oppsøkende team.

VI

Stortinget ber Regjeringen tillegge Sosial- og helsedirektoratet godkjenningsmyndighet for bemanningsplanene ved sykehjem og i hjemmesykepleien, slik at behandlings- og pleietrengende syke eldre sikres et faglig forsvarlig nivå på bemanningen, uavhengig av bosted.

Presidenten: Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre står bak tilrådinga på desse punkta.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vart forslaget vedteke med 54 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.02.50)

Vidare var tilrådd:

II

Stortinget ber Regjeringen styrke det nasjonale forskningsprogrammet for forskning på eldreomsorg tilknyttet Norges forskningsråd.

VII

St.meld. nr. 25 (2005-2006) – Om framtidens omsorgsutfordringer (Mestring, muligheter og mening) – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Harald T. Nesvik sett fram fire forslag på vegner av Framstegspartiet:

- «1. Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for omlegging av norsk eldreomsorg, slik at staten får ansvaret for at pengene følger brukeren og dekker utgiftene til omsorgen.
2. Stortinget ber Regjeringen sette i gang utredning av RUG-systemet med tanke på innføring.
3. Stortinget ber Regjeringen raskt sørge for at det etableres en entydig og klar definisjon på hva som skal til for at et tilbud kan regnes som heldøgns pleie- og omsorgstilbud.

4. Stortinget ber Regjeringen legge frem en melding for Stortinget om hvordan målet om at det skal være et tilbud tilrettelagt for heldøgns pleie og omsorg for 25 prosent av befolkningen over 80 år i tiden frem til 2030, kan nås.»

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom desse forslaga og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument nr. 8:34 (2005-2006) – forslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Jan-Henrik Fredriksen og Vigdis Giltun om en plan for omlegging av norsk eldreomsorg der staten får ansvaret for at pengene følger brukeren og dekker utgiftene til omsorgen – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaga frå Framstegspartiet vart tilrådinga vedteken med 81 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.04.24)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det blir votert over forslag frå Framstegspartiet, Høgre og Venstre oversendt frå Odelstingets møte 6. mars 2007 (jf. Innst. O. nr. 46). Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem slik forskrift som er omtalt i § 8 og § 8a i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv., for Stortinget til behandling før den settes i verk.»

Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre står bak forslaget, så presidenten går ut frå at Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet ønskjer å stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre vart med 54 mot 50 stemmer ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 22.05.08)

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde tilrådd:

I statsbudsjettet for 2007 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r			
228	70	Tilskudd til frittstående skoler mv.: Tilskudd til frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i> , f o r h ø y e s med fra kr 2 191 062 000 til kr 2 212 062 000	21 000 000

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: I sak nr. 5 ligg det ikkje føre noko vote-ringstema.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde tilrådd:

Stortinget gjev samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 64/2006 av 2. juni 2006 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/59/EF av 15. juli 2003 om grunnleggjande kvalifisering og regelmessig opplæring av førarar av visse veggåande køyretøy for transport av gods eller passasjerar.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Arne Sortevik sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Utbygging av rv 255 som beskrevet i St.prp. nr. 35 (2006-2007) til 203 mill. 2006-kroner, gjennomføres med statlige midler og etter fremdrift som omtalt i proposisjonen. Stortinget forutsetter at nødvendig budsjettøkning på kap. 1320 legges inn i Revidert nasjonalbudsjett. Utbygging av fv 315 og nytt fylkesvegsamband mellom E6 og fv 312 ved Storhove gjennomføres med fylkeskommunale og kommunale midler og med nødvendig samordning med tiltak på rv 255.»

Det blir votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga.

Komiteen hadde tilrådd:

I

Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får løyve til å ta opp lån og krevje inn bompengar til delvis bompengefinansiering av utbygginga etter vilkåra i St.prp. nr. 35 (2006-2007) og Innst. S. nr. 144 (2006-2007).

II

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsetje nærare reglar for finansieringsordninga.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet vart tilrådinga vedteken med 79 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.07.43)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Utbygging av ny Kråkerøybru på rv 108 som beskrevet i St.prp. nr. 41 (2006-2007) til 470 mill. 2007-kroner, gjennomføres med statlige midler og etter fremdrift som omtalt i saken. Stortinget forutsetter at nødvendig budsjettøkning på kap. 1320 legges inn i revidert nasjonalbudsjett.»

Det blir votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga.

Komiteen hadde tilrådd:

Stortinget samtykker i at:

I

Bompengeselskapet får tillatelse til å ta opp lån og kreve inn bompenger til bygging av rv 108 Ny Kråkerøyforbindelse. Vilkårene går fram av St.prp. nr. 41 (2006-2007) og Innst. S. nr. 149 (2006-2007).

II

Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet vart tilrådinga vedteken med 81 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.38)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud sett fram tre forslag på vegner av Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gi en uavhengig aktør i oppdrag å utrede en tilpasning til de foreliggende planene om ombygging av Lysaker stasjon. Tilpasningen skal være i tråd med prinsippene om universell utforming. Utredningen skal også beskrive de økonomiske og praktiske forholdene, herunder økte utgifter, eventuelle forsinkelser og eventuell samfunnsøkonomisk nytte, knyttet til gjennomføringen av tilpasningen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen orientere Stortinget om arbeidet med tilgjengelighet for alle gjennom universell utforming for alle stasjonsanlegg for jernbanen i planperioden for Norsk transportplan (NTP) 2006-2015.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utforme og implementere en standard for universell utforming av jernbanestasjoner som også ivaretar hensynet til andre togoperatører enn NSB AS.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre vart med 54 mot 50 stemmer ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 22.09.42)

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument nr. 8:27 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Øyvind Halleraker, Trond Helleland og Jan Sahl om at nye Lysaker stasjon tilpasses prinsippene om universell utforming – forslag I avvises og forslag II vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 55 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.10.24)

S a k n r . 1 0*Referat*

- (162) Tilleggsbevilgning til Utlendingsforvaltningen – økt saksbehandlingskapasitet, nedbygging av restanser og sterkere vektlegging av barns tilknytning til riket. (St.prp. nr. 56 (2006-2007))
Samr.: Blir send familie- og kulturkomiteen.
- (163) Veiviseren. For det norske filmløftet (St.meld. nr. 22 (2006-2007))
Samr.: Blir send justiskomiteen.
- (164) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland, Elisabeth Aspaker, Øyvind Halleraker og André Oktay Dahl om mulighet for elektronisk politianmeldelse av tyverier på Internett (Dokument nr. 8:51 (2006-2007))
Samr.: Blir send kommunal- og forvaltningskomiteen.
- (165) Melding for 2006 fra Sivilombudsmannen (Stortingets ombudsmann for forvaltningen) (Dokument nr. 4 (2006-2007))
Samr.: Blir send kontroll- og konstitusjonskomiteen.

5. (166) Samtykke til ratifikasjon av Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) av 5. oktober 1973 og til-tredelse av Revisjonsakten av 29. november 2000 (St.prp. nr. 53 (2006-2007))
6. (167) Samtykke til inngåelse av avtale mellom Danmark, Island og Norge om etablering av Nordisk Patentinstitut av 5. juli 2006 (St.prp. nr. 54 (2006-2007))
Samr.: Nr. 5 og 6 blir sende næringskomiteen, som legg fram sitt utkast til innstilling for utanrikskomiteen til fråsegn før innstilling blir avgitt.
7. (168) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 154/2006 av 8. desember 2006 om inn-

lemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 561/2006 av 15. mars 2006 om harmonisering av visse bestemmelser på det sosiale området innen veitransport m.v. (St.prp. nr. 55 (2006-2007))

Samr.: Blir send transport- og kommunikasjonskomiteen, som legg fram sitt utkast til innstilling for utanrikskomiteen til fråsegn før innstilling blir avgitt.

Presidenten: Dermed er dagens kart handsama ferdig.

Ber nokon om ordet i høve til § 37 a i Stortingets forretningsorden?

– Møtet er slutt.

Møtet slutt kl. 22.12.
